miliardarul

Michel
de
Saint Pierre

MICHEL DE SAINT PSERSE MJUARDARUL
Coprrtp dc Peter Ifusşţaf
MICHEL da SAINT PIEII RE
Le Milliardaire © Editions Bcrnai d Grassct, 1070 Tonte capturile asrpra aetstei verslun» sînt rezervate Ed'turii UNIVJF.S
Pfffofoel da Sairtt Pîcrre
LI i^k
Traducere şi cuvînc înainte de VfRGIL TĂNASE
MădSlina şi Pompiliu
Constant .nnscu

Editura Unlvcis
Bucurejti — 1?74

CUVÎNT ÎNAINTE

într-o clipă de bilanţ cînd se simte cumplit de singur şi mai ales foarte nedreptăţit, Fabre-Simmons, eroul cărţii de faţă, împarte lumea în două mari categorii: de o parte se află oamenii de „creaţie", cei care ştiind că activitatea umană se desfăşoară într-o aceeaşi măsură la nivelul realităţii şi la acela al modelelor construite, nu se pot resemna să meargă pe drumuri bătute, altfel spus, cei care refuză ideea unei lumi închise şi care, deci, indiferent de domeniul lor de muncă, se definesc printr-un înverşunat efort de a schimba alcătuirile, de a împreuna într-o nouă structură datele pe care le au la îndemînă; ceilalţi, majoritatea, sînt lipsiţi de curajul deschizătorilor de orizonturi şi se mulţumesc, într-o gamă de valori morale care merge de la simplul automatism pînă la doctrinele retragerii din lume, cu simpla cultivare a spaţiilor gata desţelenite. Nu încape îndoială că Michel de Saint Pierre, cel puţin ca scriitor, face parte din aceştia din urmă : el nu-şi propune nici să înnoiască scriitura — şi, în această privinţă, afirmaţiile unui alt erou al cărţii, scriitorul Pierre Mazade, Bînt edificatoare : „Vedeţi dumneavoastră, eu caut să mă ţin la fel de departe de căutările trudnice ale noului roman ca şi de nostalgiile romanului balzacian" ; — şi nici, corelativ, să exprime o atitudine nouă în raport cu evenimentele relatate. Printr-un mecanism al limbajului, evident pentru toţi cei care nu refuză a vedea în acesta altccva decît un aparat sinonim cu telefonul, semnificaţia nouă a lumii (sau, dacă preferaţi, semnificaţia unei lumi noi) nu poate

încăpea într-o formulă literară deja consumată ; cu alte cuvinte, nu ne putem aştepta nici de la Pierre Mazade şi, deci, nici de la Michel de Saint Pierre la o răsturnare prin scriitură a rosturilor lumii, întrucît atît unul cit şi celălalt se străduie a se păstra între hotarele unei literaturi de concepţie determinislă, autorul fiind deţinătorul unei perspective, al unui adpvăr etern îrv funcţie de care — indiferent de natura lui — elementele narative se mişcă automat.
Dar, este un fapt, cărţile lui Michcl de Saint Pierre — destul de numeroase dealtfel: opt romane, două volume de povestiri, eseuri, biografii, povestiri de călătorie — se bucură de un public larg, iar romanul Le Mflliarăaire a constituit un adevărat succes de librărie. Iată un fenomen care, în lumina celor mai înainte spuse, merită să fie explicat, fireşte nu pentru a descoperi o psihologie a cititorului care este greu de presupus că ne va oferi surprize, ci pentru eă astfel vom avea o cale de acces către o sumă de evenimente ce constituie in mod cert problematica societăţii contemporane, sumă de evenimente care determină în mod fatal opţiunile ideologice ale intelectualităţii franceze. In mod paradoxal romanul „tradiţional" al lui Michcl de Saint Pierre este o posibilă treaptă, un ajutor preţios în pătrunderea experienţelor literare celor mai novatoare : într-adevăr, după cum spuneam, formulele literare — şi ele nişte modele — se transformă ca urmare a unor mutaţii de semnificaţie prin care cuvintele trebuie situate în relaţii noi, cele vechi oferind sensuri neîncăpătoare ; dar, la rindul lor, aceste mutaţii se produc c'a răspuns la o serie de probleme, de ilogisme, care, inrpunîndu-se dinspre realitate în cîmpul cultural al unei epoci, îl fac inacceptabil, cerînd în mod imperios schimbarea lui. Aşa numitele „experienţe literare" — care vor fi întotdeauna la modă în oricare tip de cultură vie, întrucît ele sînt seismele unei realităţi prin esenţa sa vulcanice — aşadar experienţele literare din literatura franceză contemporană sînt încercări de răspuns la o problematică înfăţişată limpede de către Michel de Saint Pierre şi pe care acesta n-o poate rezolva — şi nici nu-şi propune aşa ceva — în virtutea fricii sale de a părăsi un limbaj deja consacrat.
Michel de Saint Pierre nu aspiră la asemenea fapte de revoluţie şi modestia lui este răsplătită printr-o mare aderenţă Ia realitate ; or atunci nu se poate să nu remarcăm identitatea de atitudine care leagă viaţa şi activitatea literară a lui Michel de Saint Pierre. Aristocrat prin origine, marchiz, pe numele lui întreg Michel Grossourdy de Saint Pierre, văr cu Iîenry de Montherlant, deviza Iui pare a fi fost tocmai conştienta renunţare la toate prerogativele pe care i le asigura poziţia socială a familiei sale, act în măsură a-I feri de o eventuală perspectivă deformatorie şi mărginită. La optsprezece ani (este născut în 10.16), Michel de

Saînt Pierre se angatează ca muncitor nwalifieat la şantierele navale din Suiut-Nazaire. InU-â apoi in marină ea simplu matelot şi după ce este demobilizat, ajuns la Lyon, îgi cîştigă viaţa prac- ticînd o serie de meserii dintre cele mal diferite. Ocupaţia ii oferă prilejul unei noi experienţe şi în 1942 se alătură Rezistenţei. După terminarea războiului îl regăsim în funcţii administrative diverse, de la cea de consilier municipal al unui arondisment parizian pînâ la cea de agent comercial. In cele din urmă, cărţile sale eunoscînd un sueccs din ce în ce mai mare — primeşte marele premiu al Societăţii Oamenilor de Litere în 1932, pentru romanul La mer a boire şi premiul selecţiei librarilor din Franţa în 1954, pentru Les Aristocrates — se consacră exclusiv activităţii literare. După volumele de povestiri Vaţjabondage (1938) şi Contes pour les Scepti- qy.es (1945) apar romanele Ce Monde ancien (1948), La mer ă boire (1952), Les Aristocrates (19o4), Les Bcrivains (1957), Les murmures de Satan (1959), Les nonvcaux Aristocrates (1960), Les Nouveaux Pretres (1963) şi în cele din urmă Le MUiiardaire (1970). La acestea ar mai trebui adăugate eseuri ca : Montherlant bourrean de soi- meme (1949), L'Ecole de la violence şi Samle col'ere (1965).
Or, aceeaşi înverşunare de „a se compromite", ca să folosim propriile cuvinte ale lui Michel de Saint Pierre, adică de a renunţa la privilegii pentru a căpăta un contact cît mai nemijlocit cu viaţa, pare a fi principiul călăuzitor şi în activitatea literară a acestuia : rcnunţînd la nobleţea romanului care este cea de a propune sensuri, de a răscoli adîncul figurilor narative pentru ca lumea alcătuită în carte să devină mai adevărată şi mai profundă deeît cca pe care o puteau înfăţişa pînă atunci cuvintele, Michel de Saint Pierre s-a mulţumit a se menţine într-un stadiu literar deja consumat, avînd în schimb posibilitatea să surprindă, mai exact poate decît cei preocupaţi de mutaţiile sociale, aspectele pe care şi-a propus să le înfăţişeze. Iată de ce el a fost adeseori acuzat de superficialitate ; fireşte, atunci cînd înfăţişaşi cu cuvintele altora, sensurile rămîn ale acestora, iar cînd aceştia au fost profunzi într-o etapă depăşită, sensurile tale sînt astăzi de euprafaţă. Michel de Saint Pierre pare a nu se fi sinchisii prea mult de aceste critici luînd, în ce-I priveşte, partea lor bună: cărţile sale, dovadă elocventă a acelei „mînii" care, după Jean Paulhac, este o trăsătură caracterologică definitorie pentru Michel de Saint Pierre, nu construiesc ci strigă, ele sînt, aşa cum remarca şi Ginette Gai- tard „nişte lovituri de pumn suscitate de indignare, de revoltă, o reacţie de apărare împotriva a tot ceea ce i se pare a fi în epoca noastră aberaţie, sinucidere sau fi^angajare".
Iar Franţa din Le Milliardaire apare în dese rînduri minată de asemenea atitudini. Fireşte, ar fi o copilărie să se creadă că problemele Franţei sînt

regionale şi că nu ne privesc: spaţiul francez este ales ca model, iar cartea ne implică mai întîi ca unitate a unui tot, a unei societăţi vaste pe care tindem să o creăm şi către care Conferinţa de la Helsinki ar fi un prim pas ; în această ordine de idei ceea ce se întimplă în spaţiul unei ţări de care sîntem atît de legaţi nu ne poate nicidecum fi străin. Dar, apoi, nu se poate să nu fim interesaţi de aspecte umane atît de grave şi de stringente, cum sînt problema înstrăinării omului strîns din ce în ce mai rigid în chingile activităţii profesionale, acaparat de existenţa socială şi conştient de continua sa însingurare ; de fapt, este vorba despre problemele unei adevărate restructurări sociale : încetul cu încetul relaţiile de familie sînt înlocuite cu cele de muncă, iar comunitatea de sentimente cu comunitatea de interese. Iată de ce Le Milliardaire nu este decît la suprafaţă relatarea luptei dintre doi giganţi ai industriei, cartea structurîndu-se pe o problemă mult mai gravă, cea a instaurării unor relaţii de un tip incontestabil antiuman şi prin care istoria devine o prăbuşire către nivelele inferior organizate ale materiei. Substanţa cărţii de faţă e de fapt constituită de înfăţişarea unui tip de relaţii sociale care numai întîmplător iau în acest caz aparte forma unor operaţii financiare dar care cunosc modalităţi de legitimare şi de instaurare dintre cele mai diverse: după cum nota cu foarte multă dreptate după părerea noastră şi Jean Paulhac în studiul său : Michel de Saint Pierre, temoin de son temps (La Table Ronde 1972), Le Milliardaire nu este o carte despre lumea banului ci despre 'lume în general: „Iată într-adevăr principalul merit al acestei cărţi : ea a arătat în mod magistral, repet, nu maleficiile banului, care sînt evidente şi grosolane, ci acelea ale autorităţii, într-un cuvînt ale posedării, eu atît mai subtile cu cit adeseori ele iau masca legitimităţii" (p. 192). Fireşte, cartea lui Michcl de Saint Pierre nu poate fi o propunere de soluţii dar este, în orice caz, un semnal de alarmă faţă de o situaţie afectînd toate zonele civilizaţiei dezuinanizante ale societăţii contemporane, care, aşa după cum indica unul dintre cei mai acuţi gînditori preocupaţi de aceste probleme, „este înainte de orice mecanizare, aservire a omului în faţa tehnicii, transformare a omului în maşină", întrucît „puterea mecanică descompune imaginea integrală a "fiinţei umane, economicul se desprinde în mod definitiv de spiritualitate iar aceasta este mereu mai surghiunită către cotloanele cele mai obscure, nemaiîngăduindu-i-se a călăuzi viaţa noastră".

Fireşte, dacă axul cărţii este constituit de conflictul celor doî mari industriaşi, conflict — ultimul dintr-un lung şir care nu este altceva deeît cariera lui Fabre-Simmons — sub presiunea căruia, în mod hiperbolic dar definitoriu, acesta se îndepărtează şi mai mult, sau dacă vreţi, şi mai exemplar de familia sa, adică de ultima zonă care îi putea da o fericire

umană, el exilîr.du-se acum fntr-un spaţiu cu satisfacţii de computer, dacă acesta este axul cărţii, spuneam, în schimb opţiunea lui Fabre-Simmons are drept consecinţă imediată totala dezorientare a copiilor săi ; iar de aid revolta acestora împotriva părinţilor şi a formelor de autoritate pe care ei le susţin. Dealtfel, această înverşunată luptă a tinerei generaţii împotriva unor structuri sociale pe care ea ie consideră inadecvate este, fără îndoială, una din temele esenţiale ale romanelor Iui Michel de Saint Pierre, ea făcîndu-şi apariţia încă de la primele cărţi; aşa de pildă, atît tînărul student Gilles de Lointrain cît şi tînărul muncitor Rene le Styer — eroii romanului Ce Monde ancieri — deşi pornind de pe poziţii diferite, manifestă acelaşi refuz al „lumii vechi" ; cel dintîi se opune Sorbonei şi metodelor ei prăfuite, artei contemporane ambigui, iar celălalt conformismului şi fatalismului care subminează mişcarea muncitorească
Sub o altă înfăţişare, „conflictul dintre generaţii", apare îa Les Aristocrates, prin personajul Daisy prezentîndu-se acest tipic caz de revoltă împotriva unei autorităţi sincretice, în acelaşi timp seducătoare şi agresive şi care va fi problema mai tuturor tinerilor din literatura lui Michel de Saint Pierre. Lucrurile devin şi mai clare, deşi în acelaşi timp mai grave, mai adînci, cu Denis Prulle-» Rousseau (Les nouveavx Aristocrates) care, liber de orice autori, tate paternă, îi simte în acelaşi timp lipsa — aceasta întrucît pentru Michel de Saini-Pierre familia este în acelaşi timp opresiune dar şi sprijin, punct de plecare, revolta neavind sorţi de izbîndă dacă nu porneşte de la o situaţie fermă pe care îşi pio- pune s-o distrugă. Anchetele pc care Michel de Saint Pierre le-a întreprins de la tribuna revistelor Cest ă äire şi L'Aurore, anchete ale căror rezultate le-a publicat în La Nouvelle Race şi în L'Ecole de la violence stabilesc dealtfel că în determinarea noului tip de tînăr factori' nu sînt decît într-o mică măsură biologici, ei fiind esenţialmente psihologici şi sociologici. Or, concluzia la care ajunge Michel de Saint Pierre în urma mnor asidui studii privind tint- re tul — chiar dacă metodele sale de investigaţie se dovedesc întrucîtva rudimentare, intuitive — este că, într-adevăr, autoritatea, rigiditatea făgaşelor unei societăţi tehnocratice exlinzîiidu-şi în virtutea unui proces firesc sfera de acţiune la cîmpuri din re în ce mai vaste, pretinzînd dimensiuni istorice, pierde ţari aiul de comunicare cu individul, realitatea umană fundamentală ; Mtfel spus, atunci cînd oamenii încep a fi gîndiţi ca aparate, ea maşini cărora li se pot aplica legile benzilor rulante, meditaţia ajunge a opera cu non-unianul şi devine monstruoasă ; or, tineretul din cărţile lui Michel dc Saint Pierre suferă tocmai pentru că se află la vîrsta „integrării" sociale, care nu se poate produce decît prin- tr-o renunţare la calităţile individuale; lupta acestui tineret este lupta împotriva mecanismelor de adaptare,

împotriva sistemelor de uniformizare. Tineretul din Le Milliardaire este tineretul lui Mai '68, agresiv şi ridicol, inconştient şi periculos, un tineret revoltat fără a avea precizat sensul acestci revolte, gata să subscrie oricăror lozinci pentru că nu poate pătrunde niciodată dincolo de înlănţuirea de cuvinte.
Pentru acest tineret autoritatea individuală a dispărut cu desăvârşire, iar cea reprezentată prin stat şi pe care se bizuie părinţii lor şi-a pierdut orice rol proteguitor, dovedindu-se exclusiv agresivă : părinţii nu sînt decît angrenajele acestci maşini tehnobirocratice: ei trebuie deci înlăturaţi, sacrificaţi odată cu edificiul. Dar această înverşunare destruetivă se exercită anarhic împotriva oricăror premise indicînd o direcţie de evoluţie socială : refuzîndu-se din principiu orice premise, nu mai rămîne răci o direcţie sau, mai exact spus, nici un punct de referinţă. Tineretul clin Le Milliardaire este atît ele haotic pentru că se sileşte să clădească ceva în aer : agresivitatea lui este mai curînd o forţă consumată în gol, de dragul forţei. Iată, aşadar, care este, în cele din urmă, dintr-o perspectivă mai vastă, soarta unei societăţi fundată pe principiile alienării: transformarea elementelor constitutive în butoaie cu pulbere gala să explodeze la cea mal mică scânteie. Or, privind din această perspectivă, fără îndoială că romanul lui Michel de Saint Pierre ee arată a fi o carte gravă, aşa încît nu se poate să nu conchidem împreună cu Luc Estang, spunînd că romanul Le Milliardaire este „cel mai împlinit, cel mai strălucit şi cel mai convingător din toată opera lui Michel de Saint Pierre".
V/fi G/t TĂNASE
Şi mai ales ai grijă să deosebeşti lucrurile de zgomotul pe care îl fac.
SENECA

Ar trebui să trăim după pilda unor capucini binecrescuţi
losrfh de MAISTRE.

CAPITOLUL I

Era o vreme friguroasă iar Parisul înfăţişa privirii toată bogăţia de griuri a paletei sale. Şoferul îşi scoase şapca, îşi aplecă uşor capul cărunt, deschise portiera şi-i întinse patronului mîna înmănuşată. Domnul Georges H. Fabre Simmons, fără a lua în seamă acest gest, coborî sprinten din maşină : Mulţumesc, Leopold ! Şi poftă bună. Mi e teamă, adăugă el, c-o să ţină cam mult! Vino să mai iei la patru.

Pe buzele şoferului se formă o banderolă de abur;

— Poftă bună, domnule preşedinte.

Fabre-Simmons intră înfrigurat în restaurant şi îşi scoase pălăria neagră, lăsîndu-se în voia unui ober în acelaşi timp ceremonios şi prevenitor care, după ce-i luă paltonul negru şi fularul alb, îi conduse într-un separeu rezervat la primul etaj. Preşedintele se uită la ceasul pe care-l purta la mînă (gestul devenise la el un tic) : „Ora treisprezece şi cincisprezece precis. Vita aia de Sangalles iar întîrzie. Eram sigur că o să întîrzie..."

Fabre-Simmons, un om mic de stat dar care se ţinea foarte ţeapăn, încercă să-şi reprezinte masa cărnoasă a lui Marcel Sangalles, preşedintele Atelierelor şi Şantierelor Sangalles Sc fiul, arhimultimilionar în franci noi. Cei doi se întîlniseră în nenumărate rînduri cu prilejul reuniunilor de lucru, al numeroaselor festivităţi, inaugurări sau cocteiluri. Dai- nu avuseseră încă niciodată prilejul să se înfrunte. Fabre-Simmons se mai uită o dată la ceasul de Ia mînă. Nu putea suporta să aştepte. Nervos, îşi reaminti diferitele etape ale mişcării de întrapropiere pe care o iniţiase — şi n-avea nici o îndoială că totul fusese de pomană — CLU|>copul de a atrage atenţia lui Sangalles. Nici o clipă nu pierdea din vedere ţelul pe care căuta să-l ajungă : intenţiona să extindă Compania franceză de Electronică şi Informatică, principala societate dintre multele pe cale le avea în subordine, făcînd-o să fuzioneze cu departamentul corespunzător al Atelierelor şi Şantierelor Sangalles & fiul. „Cea de-a patra fuziune ! Oricum, tehnica este acum bine pusă la punct... Da cine-şi închipuie el că e, malacul ăsta ?" Căci Fabre-Simmons nu neglijase nimic din toate cîte trebuiau să-l determine pe „malacul" Sangalles să cadă la învoială : îi suflase de sub nas o serie de afaceri, neşovăind să meargă în pierdere — consimţind adică la o scrie de sacrificii financiare mai dureroase decît nişte furuncule. Răspindise apoi zvonul că avea să-şi extindă activităţile şi-n afara nomenclatorului său obişnuit, propunînd o participare mixtă puternicei Societăţi F.E.G. — marea producătoare de tuburi metalice şi rivală directă a lui Marcel Sangalles în privinţa principalelor produse ale firmei sale. Cu alţii, această tactică bine pusă la punct dădea rezultate excelente. Alarmat, adversarul lua

în cele din urmă iniţiativa unui dejun la Drouant sau la Lucas-Carton. Fabre-Simmons accepta invitaţia ; or, din clipa aceea el nu mai era cel care solicită ci, din contră, cel solicitat ; iar confortul pe care i-l oferea această poziţie făcea parte din bucuria lui de a trăi.
„Sangalles nu s-a lăsat momit. Nu s-a lăsat dus, pungaşul..."
Nu numai că nu se lăsase dus dar, mai mult decît atît, se lăsase rugat, răspunzînd evaziv şi cu mare întîrziere primelor avansuri care i sc făcuseră. Dovadă că el, Fabre- Simmons, fusese nevoit, călcîndu-şi pe inimă, să modifice obişnuita desfăşurare a ceremonialului. O rugase deci pe secretara sa să telefoneze secretarei lui Sangalles spre a-l invita pe „malac" la masă, propunîndu-i o serie de daţe eşalonate de-a lungul lunii următoare. întîlnirea fusese fixată. Dar cfe data asia cel care solicita era fără doar şi poate preşedintele Fabre-Simmons.
*
Oberul veni de două ori să întrebe dacă „Domnul preşedinte nu vrea să servească nimic cit timp aşteaptă"'. Avea o figură severă, cu nasul borcănat şi cu sprîncene negre. Fabre-Simmons refuză cu un gest nervos. „Ora treisprezece şi douăzeci şi cinci ! Dacă la şi jumate vila tot nu şi-a făcut apariţia..."
Uşa separeuiui se mai deschise o dală şi oberul apăru iarăşi dindu-se apoi în lături spre a face loc preşedintelui Marcel Sangalles, care intră cu mîna întinsă :
— Ce mai faci, dragă domnule preşedinte ?
Enervat, politicos şi precis, Fabre-Simmons aşeză în
laba enormă a noului-venit mîna sa mică, scurtă şi îngrijită clar viguroasă ca un cleşte.
— Ce să fac, domnule preşedinte, după cum vedeţi, vă aşteptam...
Maree] Sangalles nu-şi ceru scuze. Trase aer în piept şi exclamă :
— Crăp de foame !
„E mai malac şi mai huidumă chiar decit mi se păruse, ticălosul, gîndi Fabre-Simmons. Peste o sută de ehilograme de carne tare."
Sangalles scoase un oftat de uşurare descheindu-şi haina, mîngîie enorma garoafă roşie pe care o avea la butonieră, freeîndu-se apoi pe burta care se revărsa deasupra curelei strînse. Aproape chel, faţa lui era lătăreaţă, colţuroasă, ciudat de palidă, iar ochii îi străluceau mărunţi, albaştri şi pătrunzători. Singurul lucru atrăgător al înfăţişării sale era gura emotivă şi senzuală.
— Fir-ar să fie ! Ce vreme împuţită !
Pereţii separeuiui erau acoperiţi cu oglinzi fixate în panourile de lemn şi Fabre-Simmons, aruneîndu-şi o căutătură furişă, se strădui să-şi păstreze

stăpînirea de sine. In oglindă privirea i se opri asupra propriului său chip, ironic, cu trăsături bine definite, cu părul negru presărat de fire argintii, cu ochi întunecaţi, avizi şi nesăţioşi. „Halal început! Face înadins. O să am de furcă mai bine de trei ceasuri cu bruta asta. Cu bruta asta inteligentă."
Scund curn era, pentru Fabre-Simmons orice grosolănie însemna o adevărată suferinţă.
— Să începem cu treburile serioase, spuse el desfăcînd lista.
Sangalles alese pateu de iepure, fileu de morun cu vin alb şi tournedos cu sos bearnez. Fabre-Simmons comandă mai întîi nişte legume iar apoi un cotlet „la grătar şi fără garnitură".
— Eu să mînînc numai grătar aş ajunge la neurastenie ! afirmă Sangalles cu vocea lui cea groasă şi p iţin răguşită.
Oberul ieşi încrucişîndu-se în uşă cu un alt chelner care aducea lista vinurilor. După un monolog al lui Marcel Sangalles — care se fălea că „ţine bine" şi că „le miroase" — s-a comandat Riesling şi Fleurie. Georges H. Fabre-Simmons ştia să se arate iubitor al bucuriilor culinare atunci cînd şe cuvenea, dar acum aceste preliminarii îl scoteau din sărite ; nu se mai putu stăpîni, aşa că îi dădu drumul :
— Dragă domnule preşedinte, vă mulţumesc foarte mult că aţi acceptat această întîlnire. îmi îngăduiţi să vă întreb dacă aţi luat cunoştinţă de documentaţia pe care v-am trimis-o ?
Sangalles, care se prefăcea că studiază mai departe lista de bucate ridică privirea :
— Care documentaţie ?
Intenţia jignitoare era subliniată de strălucirea batjo-coritoare a ochilor mici şi albaştri. Dar Fabre-Simmons nu se lăsa descumpănit aşa de uşor.
— Am adus cu mine o copie, dragă domnule preşedinte.
Punînd pe masă mapa, Fabre-Simmons scoase dinăuntru un teanc de hîrtii asupra cărora Marcel Sangalles catadicsi să arunce o privire distrată :
— A, da ! Vă referiţi la hîrtiile pe care mi le-aţi trimis în plicul acela imens... Ştiţi... eu şi hîrţoagele... Cred că le-am dat secretarei...
— Aş putea afla cum anume v-a înfăţişat secretara dumneavoastră fondul problemei la care se refereau aceste hîrtii ?
Sangalles, care tocmai se pregătea să atace pateul de
Iepure, rămase cu mîna în aer :
— Zău, n-am avut tUfiop să discut cu ea problema asta.
„Malacul sare peste cal!" se gîndi Fabre-Simmons simţind cum îl cuprinde o turbare mută. îşi termină pe îndelete legumele, oprindu-şi din cînd în cînd privirea pe faţa lătăreaţă şi palidă a lui Marcel Sangalles. Făcu apoi o dare de seamă răbdătoare cu privire la documentaţia şi la propunerea sa.

— ...Aşadar am ţinut a vă pufie la dispoziţie acest mic dosar privitor la activitatea C.F.E.I.-ului — adică a Companiei franceze de Electronică şi Informatică —- pentru că, după cum bine ştiţi, este afacerea mea numărul unu...

— Morunul ăsta parcă ţi se topeşte în gură ! spuse atunci Marcel Sangalles.

Georges H. Fabre-Simmons îşi şterse pe îndelete l'aţa înainte de a continua :

— Punîndu-vă la îndemînă toate datele care vă pot interesa : cifra de afaceri, contul de exploatare al ultimului an financiar, contul pierderilor şi al profiturilor, bilanţul...

Luă o hîrtie :

—- Insistam cu privire la o anume politică a investiţiilor care ar putea părea îndrăzneaţă. V-aş ruga de asemenea să observaţi că fluxul plăţilor în bani gheaţă...

Marcel Sangalles apăsă pe butonul unei .sonerii oare chema pe chelnerul însărcinat cu vinurile :

— Rieslingul ăsta nu-i rău dar l-au ţinut la gheaţă ! Cum dracu pot să ţină Rieslingul la -gheaţă ? E deştul să-I pili niţel la rece. Mocofanii ăştia nu ştiu nici măcar atîta lucru ?

Felurile următoare şi vinul de Fleurie au fost aduse cu cea mai mare ceremonie. Fabre-Simmons făcea un asemenea efort ca să se stăpînească, încît pe frunte îi apăruseră broboane de sudoare. Mototoli cu un gest brusc hîrtia pe care o ţinea în mînă în timp ce Sangalles se făcea că nu bagă nimic de seamă. Dintr-o dată, omuleţul cel scund îşi schimbă atitudinea şi oftă ; netezi liniştit foaia pe câre n-o lăsase din mînă, privind faţa masivă şi palidă a interlocutorului său cu un surîs destins :

— Nu se face totuşi să stricăm o asemenea clipă, spuse el cu o voce blîndă, ridicînd paharul cu Fleurie.

Sangalles nu putu să-şi stăpînească un gest de surprindere. Ridică paharul la rîndul său iar pe frunte îi apărură ei te va brazde adinei. Îşi dădu drumul ia curea slo- bozindu-şi din strînsoare piu tecul mătăhălos şi apoi se năpusti cu ferocitate asupra unui lournedos în sînge. Fabre-Simmons terminase de mîncat cotletul şi continua să-şi bea vinul sorbindu-l încet. Liniştea care se lăsase avea în ea o putere pacificatoare.

— Cred că discuţia noastră n-a pornit pe drumul cel bun, spuse Fabre-Simmons cu aceeaşi voce blîndă şi liniştită.

Omul acesta mărunt avea o privire surprinzător de schimbătoare : ochii săi negri, larg deschişi, puteau deveni tăioşi şi aspri la mînie ; or, dimpotrivă, se îndulceau, se catifelau ca nişte ochi de căprioară atunci cînd Fabre-

Simmons voia să convingă ori să ademenească.. Înainte de a-şi continua vorba, surise din nou :

— Dragă domnule preşedinte, nu mai este nevoie să vă spun că noi doi, dumneavoastră şi cu mine, împărtăşim aceleaşi idei. Aţi făcut presei nişte declaraţii răsunătoare înfierînd în aceiaşi timp „pasivitatea" unei anume părţi a patronatului francez şi „negativismul" administraţiei noastre de stat. Cred că acestea sint chiar propriile dumneavoastră cuvinte...

Fabre-Simmons continuă pe acelaşi ton dezinvolt, fe- rindu-se să împingă prea departe laudele. încetul cu încetul, preşedintele Marcel Sangalles ieşea din inerţia duşmănoasă şi glacială care pînă atunci îl făcuse să semene cu o uriaşă halcă de carne îngheţată. Fabre-Simmons nu-l slăbea clin ochi ; vorbea înainte subliniind cutare sau cutare formulare printr-un gest cu mîna, folosind uneori neaşteptate paradoxuri şi reîntoreîndu-se mereu ia problema esenţială aflată în discuţie şi anume situaţia generală a economiei franceze. Schiţă un tablou succint, colorat şi pesimist al acestei situaţii. Ştiind că flatează astfel pre-dispoziţiile spre agresivitate ale lui Sangalles şi firea răutăcioasă a acestuia, Fabre-Simmons reluă eriticile la adresa patronilor francezi. „Care sînt lipsiţi de orice simţ social, care nu au gustul Aventurii economice. Nici un dinamism, nici o urmă din acea ferocitate voioasă de care se simţeau îmboldiţi odinioară pionierii dezvoltării industriale. Oamenii ăştia sînt rămaşi în urmă cu douăzeci şi cinci sau cu trefcec! de ani în toate domeniile. Şi ceea ce i mal rău e că nu le face nici v plăcere să fie patroni..."

Marcel Sangalles începea să se dezmorţească, să prindă viaţă. îşi mingiie iarăşi garoafa roşie şi-si scutură capul mare şi pleşuv :

— Prea tineri ! strigă el, mult prea tineri toţi aceşti preşedinţi-directori-generaii din ziua de azi. aceşti P D.G.- igti, cum li se spune ! Ţineţi seamă că nu vorbesc desore dumneavoastră, dragă domnule preşedinte, despre dum-neavoastră caie ne-aţi dovedit de ce sînteţi în stare... De fapt ce vîrstă aveţi ?

— Cincizeci şi şase, răspunse cu un surîs Fabre-Simmons.

— Eu şaptezeci si doi ! Dar azi apar pe piaţă nişte P.D.G.-işti fabricaţi la patruzeci de ani! în orice caz nu ăştia or să mă-nveţe pe mine meserie ; aşa cum aţi spus : nici un dinamism, nişte oameni moi, obosiţi. Şi-i adevărat, Doamne Dumnezeule, că lucrează făiă nici o tragere ele inimă 1 între noi fie vorba, probabil că şi cu femeile... la fel de jalnic...

Fabre-Simmons era hotăiît să îndure orice numai să-şi atingă ţelul. „Sangalles a studiat dosarul meu din scoarţă-n scoarţă, orice ar spune. E viclean ca o piele roşie, e vulpe bătrînă, nu-l clinteşti cu una cu două. Iar eu la rîndul meu ştiu pe dinafară tot ce învîrte el. O jumătate de oră tie discuţii

serioase ar fi fost arhisuficientă ca să pregătească drumul unei operaţii rodnice şi spectaculoase ! Dar o ia foarte pe de departe şi uite-aşa îşi permite luxul de-a risipi timpul altora. N-ar fi trebuit niciodată să mă arăt de la început atît de insistent. Atît de insistent şi atît de grăbit ..."
în faţa lui, Sangalles se scobea în dinţi dindu-şi o deosebită silinţă să -şi extragă clin măsele resturi de dimensiuni apreciabil^, pe care le examina apoi cu mare grijă.
Fabre-Simmons reluă firul discuţiei. Avea acum o ţintă nouă : administraţia. După ce rosti împotriva ei un mic rechizitoriu cît se poate de aspru, trecu la concluzii :
— Ceea ce critic eu mai întîi de toate este atitu- tii.iea generală: ostilitatea pe caro statul franepz o arctă faţă de-conducătorii de întreprinderi, ciudata crispare pe care o manifestă funcţionarii noştri în faţa aventurii şi a progresului. La urma urmei ce cerem noi puterii de stat ? Pur şi simplu să ne lc.se să profităm de propriile noastre reuşite. în Statele Unite, în Japonia, în Germania, reuşita economică este încurajată ! în Franţa, omul de afaceri care reuşeşte este un tip suspect căruia i se acordă un fel de libertate provizorie.
„Uf !" îşi spuse in petlo Gcorges II. Fabre-Simmons, pe care propriile sale tirade începuseră să-l obosească. Vru să treacă la concluzii dar celălalt, „malacul"-. îl întrerupse cu un gest din mînă :
— Şicane administrative spuneţi... Aş putea să scriu nu ştiu cîte volume despre chestia asta ! Taică-meu, bunică- meu şi străbunică-meu ar fi putut scrie şi ei la rîndul lor cărţi strălucite pe acelaşi subiect ! Uite şi acum, foarte de curînd, nu mai ştiu ce mare mahăr îmi reproşa că am construit o uzină mult prea arătoasă... Hai că asta-i bună, nu-i aşa ?
Cu o aplecare de cap ceremonioasă, Fabre-Simmons confirmă faptul că într-adevăr şi lui i se parc că „asta-i bună'-. Preşedintele Sangalles tocmai se pregătea să dea iama în nişte andive preparate cu ulei de nuci şi eu oţet fin. Iar Fabre-Simmons, care îşi potolise de mult pofta de mîncare, alese acest moment pentru a face o declaraţie pe care o pregătise cu foarte multă grijă :
— Vedeţi dumneavoastră, domnule preşedinte, americanii au o vorbă în ceea ce ne priveşte, o vorbă de o deosebită cruzime : cînd discută cu noi spiun : „Dumneavoastră, domnilor, sînteţi în afara competiţieiAr putea merge şi mai departe şi spune :„Dumneavoastră, domnilor, sînteţi în afara vieţii /-'
Coborî vocea şi conchise gînditor :
— N-o să ducem niciodată lipsă în Franţa de oameni foarte bogaţi şi nici de afaceri bănoase. Chiar simpli sateliţi şi tot o să cîştigăm parale. Cei

mai buni dintre noi or să fie mereu miliardari — nişte mici miliardari în franci cam vechi, fireşte...
Sangalles îşi ridică bărbia lată care se înfăţişă strălucitoare de untdelemn :
— Mi s-a spus, dragă domnule preşedinte, că aveţi mult singe american în vine.
Ochii mari şi negri ai lui Fabre-Simmons se îngustară, dar răspunse surîzînd :
— E adevărat, una dintre bunicile mele, născută Sim- mons — frînele Simmons — era americancă. îşi luase amîndouă naţionalităţile, înţelegeţi, nu ? A ţinut să rămînă pînă la capăt cetăţean al Statelor Unite.
— Bunicile mele se numeau respectiv domnişoara Du- bois şi domnişoara Ramee, asta, fireşte, înainte de a se mărita, spuse Marcel Sangalles.
Consemna faptul cu acelaşi fel de mîndră cumsecădenie cu care mai adineauri îşi anunţase vîrsta. „Ticălosul ăsta e foarte încîntat că este cine este, cine-a fost şi mai ales cine-o să fie de-acum încolo'1, se gîndi omul cel mărunt, care nu se grăbi să răspundă, aşteptînd să vadă ce mai urmează. Celălalt era adîncit în alegerea unei bucăţi de brînză şi în cele clin urmă luă de pe tavă o bucată de camembert untos ca nişte ciuboţica-cucului normandă. Fabre-Simmons ridică uşor din umeri şi făcu un mare efort să se stăpînească :
— Am vrut să avem această întîlnire, spuse el, întru- cît socotesc că dumneavoastră nu sînteţi un om ca toţi ceilalţi. Şi pentru că ştiu că o sumedenie de lucruri ne apropie. Fără îndoială, întreprinderea dumneavoastră vine de departe. Este rodul mai multor generaţii, are, cum s-ar spune, înscrisuri de nobleţe pe care societăţile mele nu le au. Dar şi dumneavoastră, ca şi mine, faceţi parte dintr-o categorie de oameni realişti. Aşa încît nu mai e cazul să vă spun eu cît sîntem de rămaşi în urmă în ceea ce priveşte domeniile unde se cere o tehnică avansată, cele care cer materie cenuşie : în Franţa ideile mai sînt şi astăzi nişte ornamente. Pentru americani ele au devenit unelte — şi America transformă lumea, în timp ce Franţa nu mai este decît un simplu decor de teatru !
Cu bărbia ridicată, dominîndu-l pe Fabre-Simmons cu statura lui uriaşă, Sangalles îl privea ţintă. Nu răspunse. Figura lui palidă părea iarăşi a fi însăşi întruchiparea insolenţei.
Dar celălalt, măruntul, nu se descurajă cîtuşi de puţin i
—- Da, spuse ei, ştiu, fireşte, că americanii nu au fost în stare să dea naştere unei civilizaţii. Cie toate acestea, este un fapt cie necontestat că noi sîntem pe dinafară ! Ca să nu vorbesc decît strict despre domeniul meu, pot spune că am rămas nişte pitici în faţa marilor firme americane. Nu mai este

nevoie să vă spun că nişte firme cum sînt I.C.B.-U1 sau G.E.C.-ul, ai căror sediu se află la Netv York, au un buget comparabil cu cel al Olandei ; că cifra lor de afaceri este ele ordinul miliardelor de dolari, că personalul lor numără între două şi trei sute ele mii de oameni răspîn- cîiţi în toată lumea şi că pur şi simplu raci piaţa, asta-i! Iată de ce aş vrea să ieşim întrueîtva din prejudecăţile noastre, din meschinăria noastră şi din sistemul micilor noastre secrete artizanale...
Fabre-Simmons îşi apăsă mîinile pe faţa de masă :
— Dragă domnule preşedinte, am să dau cărţile pe faţă. Şi am să vă spun deschis tot ce mă frămîatâ : sînt poate mîndru că în vinele mele curge singe american, dar mi-e frică de Statele Unite mai mult decît de orice altceva pe lumea asta. Admir metodele de gestiune ale americanilor, îmi plac anumite atitudini care îi caracterizează, dar detest modul lor de viaţă — the american ivay of life — acest flageL
Pledoaria devenea abilă. Marcel Sangalles, căruia un păhăruţ de lichior îi îndulcise dispoziţia, îşi manifestă identitatea de vederi printr-un mormăit aprobativ.
„Mă lasă pe mine să vorbesc, ticălosul! se gîndi Fabre- Simmons. Şi n-aş putea spune că mă descurc prea bine ! Dar cum dracu să pui în mişcare hoitul ăsta bătrîn şi mătăhălos ?«
— Sper că m-ali înţeles, dragă domnule Sangalles. O sper din toată inima, întrucit s-ar putea să avem de făcut un drum lung împreună. în Franţa ne înăbuşim de parcă n-ar mai fi nimic important de făcut. Iată motivele care m-au determinat să elaborez un proiect prin care Compania rnea franceză de Electronică şi Informatică ar urma să fuzioneze cu propriul dumneavoastră sector electronic — neputîndu-mă resemna, în ce mă priveşte, să ajung în curmei un partener subaltern al companiilor străine.
Fabre-Simmoas se uită pe furiş !a ceasul de la mînă. „Patru fără cinei ! Poate eă Leopolcl a şi venit !- Industriaşul se arăta întotdeauna foarte preve-ai Lor c-u tot personalul său şi in special cu bătrînul lui şofer. Chemîndu-l pe ober il rugă ca de îndată ce Leoţsold va sosi la restaurant să i se comunice că preşedintele Fabre-Simmons nu mai are nevoie ele maşină şi că poate pleca. „Mă voi întoarce la birou cu un taxi.* Prin ochii mici ai lui Marcel Sangalles trecu un fulger de mirare şi de ironie pe care Fabre-Simmons se prefăcu a nu-l băga în seamă. Sangalles puse pe masă ceaşca goală de cafea. Nu mai era nimic de mîncat sau de băut şi o clipă „malacul-păru descumpănit. Apoi scoase din buzunar o havană şi se aşeză tacticos pe treabă, o pregăti îndelung, o tăie şi în cele din urmă şi-o aprinse.
Fabre-Simmons nu fuma : învăluit întivun nor de fum albăstrui, tuşi discret :

— Acum am să merg direct la ţintă, spuse el. Cunoaşteţi afacerile mele. Şi eu le cunosc pe ale dumneavoastră. Ambiţia mea este să scot produsele cele mai elaborate, adică prodtfec în care s-a investit o cît mai mare cantitate de materie cenuşie. Vorbind despre ordinator, americanii, după cum bine ştiţi, opun hardware — care ar putea fi tradus prin „tinichigerie", adieă materialul propriu-zis — unui alt termen : software, care înseamnă tot ceea ce poate fi cumulat într-un ordinator, socotindu-se şi modul în care toate aceste date acumulate pot fi puse în valoare...
— Nu ! spuse Sangalles care împroşca fum ca un adevărat balaur, nu suport acest snobism al englezei ! Nu se mai vorbeşte astăzi decît despre marketing, de gap, de liobby, de brain-stornihig, de time-sharing şi de package- deal. Adică ce sîntem noi ? Oare anglo-saxonii ne-au invadat pînă şi vocabularul ? Asta-i un alt mod de a ne prosti. Eu unul vorbesc franţuzeşte.
Tonul rămînea cumsecade, aşa încît Fabre-Simmons nu avu de ce încrunta din sprîncene :
— Vreţi să ignoraţi toate aceste expresii, spuse el, dar uite că nu le ignoraţi deloc — ba încă le pronunţaţi foarte corect. Oricum ar fi, în branşa în care sînt eu specializat,
esenţialul este să te adaptezi neîncetat maşinii, să concepi
şi să gerezi prin ea astfel ca în consecinţă să o poţi domina Am hotărît să investesc foarte mulţi bani în inteligenţă.
Marcel Sangalles se înclină. Faţa lui lividă şi mare strălucea de transpiraţie şi el îşi şterse fruntea de sudoare
— Dumneata, dragă amice, cred că eşti genul de om care-mi place ! spuse el cu simplitate.
Cu o răbdare de fier, Fabre-Simmons îşi reluă firul expunerii iniţiale, cu privire la mersul propriei Companii : care sînt cifrele bugetare, cc beneficii se obţin, cum se prezintă bilanţul. „Ţineţi cont, dragă domnule preşedinte, că sînt proprietarul tuturor fondurilor fixe şi al unei părţi din stoc." îşi continuă demonstraţia încercînd să fie cît mai scurt şi mai precis cu putinţă.
— Da, şi ? spuse în sfirşit Sangalles, care îşi aplecase deasupra mesei capul pleşuv.
— Aşa că vă ascult la rîndul meu.
Pe buzele lui Fabre-Simmons flutura un surîs prietenesc. Marcel Sangalles şovăi, apoi deodată îşi dădu drumul, încît părea că toate barierele fuseseră înlăturate. Era o lungă poliloghie cu privire la propria sa viaţă : ,,Tot ce sînt nu mi se datorează decît mie ! M-am impus în afaceri încă înainte de-a fi murit taică-meu ! Dealtfel, taică-meu nu mi-a făcut cadou nimic !" — şi cu privire la vechimea firmei : „Spuneaţi că Atelierele şi Şantierele Sangalles

& fiul au înscrisuri de nobleţe ? Ei bine, dragul meu, e perfect adevărat! Louis-Philippe ! 1842, asta nu-i de ieri de azi, nu ?" Sangalles mai evidenţie apoi reputaţia mondială a giganticelor sale Ateliere, poziţia lor dominantă. Dar nu adusese nici un fel de note ; nu exemplifica deloc cu cifre, ori recurgea la formule foarte vagi : „ca mărime de ordinul..." Răspundea exactităţii şi obiectivităţii de care dăduse dovadă interlocutorul său cu un amestec de imprecizie şi de ocrotitoare cumsecădenie. Fabre-Simmons era expert în arta de a asculta. Aşteptă ca celălalt să isprăvească cu pledoaria sa pro clomo ca să revină la esenţial :

— Vă mulţumesc, dragă domnule preşedinte, pentru aceste indicaţii generale. Pot totuşi spera că în schimbul documentaţiei pe care v-am trimis-o veţi binevoi a face
să-mi parvină informaţii analoage cu privire la departa-mentul dumneavoastră electronic ?

— S-ar putea, dragul meu, s-ar putea. (Sangalles îşi îngustă ochii lui albaştrii.) Dar mai întîi trebuie să ştiu încotro bateţi. De ce-mi cereţi aceste precizări ?

— Ei bine, mi s-a părut că totul se limpezise între noi ; dacă am jucat cu cărţile pe masă, dacă v-am cerut să faceţi la fel, e pentru că mă gîndeam la viitorul comun al afacerilor noastre.

— A, da, da, comun... Dar anume CUM comun ? Vreţi să cumpăr eu dugheana dumneavoastră ?

Sprîncenile lui Fabre-Simmons se ridicară în timp ce el se străduia să zîmbească :

— Dragă domnule preşedinte, societatea mea nu este de vînzare. Cred că am lăsat să se înţeleagă că o fuziune...

— O fuziune ? Mă iei cam repede dumneata... Dacă e vorba să colaborăm avem ele ales între o sumedenie de formule, iar dumneata te şi grăbeşti s-o alegi pe cea mai parşivă dintre toate, păi se poate aşa ceva ? Tragem tare, ne luăm avînt şi fuzionăm ca să ajungem la dimensiunile amcricane, nu ? De fapt... Atelierele Sangalles fiul vor primi cu braţele deschise Societatea durnitale... care cum spuneai că-i zice ?

De data asta Fabre-Simmons primi lovitura în plin. îşi reveni însă repede. Lucrurile ajunseseră acum la omega, aşa încît un mic sacrificiu suplimentar de orgoliu nu mai conta :

— Societatea mea, spuse el liniştit, se numeşte Compania franceză de Electronică şi Informatică, C.F.E.I.... Dragă
* domnule preşedinte, fără a voi să anticipez cu privire la informaţiile pe care o să aveţi bunăvoinţa a mi le pune la dispoziţie, cred că sînt întrueîtva

la curent cu mersul Atelierelor şi Şantierelor Sangalles & fiul. In felul acesta...
Fabre-Simmons înfăţişă cu cea mai surprinzătoare pre-cizie o serie de cifre cu privire la volumul şi Ia natura afacerilor Sangalles ca şi cu privire la evoluţia lor de la un an la altul. Strecură în expunerea sa comentarii abil depreciative. Conchise exnminînd foarte la obiect politica
de investiţii şi bugetul „cercetare" al partenerului său. Apoi tăcu cu un surîs nevinovat pe buze.
Celălalt, malacul, îşi aşeză pe masă mîinile lui mari, albe şi păroase, cu palmele larg desfăcute, şi spuse încli- nînclu-se către Fabre-Simmons :
— Eşti cam prea bine informat dumneata ! Adică, aşa, facem niţeluş spionaj economic ?
— A, nu, domnule preşedinte, nu fac altceva decît să citesc documentaţia care mi se pune la îndemînă. Cele cîteva cifre pe care mi-am îngăduit să le citez — şi pe care veţi avea poate bunăvoinţa să Ie completaţi — se aflǎ cuprinse în dările de seamă pe care le-aţi dat publicităţii la finele anului trecut. Dealtfel, aţi şi obţinut „Premiul pentru cea mai bună dare de seamă"...
Marcel Sangalles se lovi peste frunte :
— Aveţi dreptate, Doamne Dumnezeule! Serviciul meu de relaţii externe şi-a dat mai multă silinţă decît ar fi fost nevoie. Şi pentru ce ? Eu, domnule, ţin de şcoala veche, cea adevărată ! După părerea mea, afacerile trebuie să se facă ca şi dragostea, la fereală, in separeuri. Niciodată în piaţa mare.
„Deci asta-i, se gîndi Fabre-Simmons. Are cu zece ani mai mult decît ar trebui..."
— Bun ! spuse Sangalles cu francheţe. La urma urmei ce-mi ceri ?
— Cred că v-am spus că nu cer nimic. Vă propun.
— Dar ce vrei să obţii cu blestemata asta de fuziune ? Douăzeci şi cinci, treizeci la sută ?
Fabre-Simmons, imperturbabil, răspunse că, într-adevăr, această propunere ar fi fost justă clacă s-ar fi luat în consideraţie numai prestigiul şi notorietatea. Din nefericire, aşa ceva nu era cu putinţă. „Ce reprezintă departamentul dumneavoastră electronic, dragă domnule preşedinte ? Nu este decît o mică parte din totalul afacerilor dumneavoastră. Din contră, C.F.E.I.-ul reprezintă pentru mine punctul central şi esenţial al afacerilor mele : ea se lansează eu curaj în producţia celor mai importante echipamente interesînd ordinatoarele şi totodată în cercetarea de precizie cu privire la circuitclc integrate. Să ne întoar.

cem la cifre. Uitaţi-vă la cifra mea de afaceri. Daca stăm să comparăm dividendele noastre..."
Fabre-Simmons scoase din buzunar stiloul încărcat cu cerneală verde şi-şi continuă demonstraţia desenînd pe faţa de masă scumpă şi imaculată două serii de curbe ; mai întîi Ie desenă întoarse către el — apoi Ie desenă încă o dată, dar acum întoarse către interlocutor. Bătrînul Sangalles îl asculta ca şi cum desenele de culoarea smaragdu- lui l-ar fî fascinat, copleşindu-l sub greutatea lucrurilor pe care le reprezentau. Nu putea răspunde nimic precis. Scuturînd din capul pleşuv, îşi puse mîna pe cea a lui Fabre-Simmons ca şi cum ar fi vrut să alunge o vrajă :
— Ei hai ! N-o să stăm acum să-nşirăm cifre pînă la pastele cailor ! Practic, ce anume vrei ?
Fabre-Simmons îşi trase încet mîna de sub a celuilalt şi-şi puse la loc stiloul :
— Ştiţi, dragă domnule preşedinte, de fapt avem tot timpul înaintea noastră. N-aţi vrea să examinaţi mai întîl pe îndelete documentaţia mea şi să-mi trimiteţi o documentaţie exactă cu privire la mersul afacerilor dumneavoastră ? Colaboratorii noştri pot să clescîlcească ei toate aceste probleme, să studieze împreună găsirea unei formule...
Sangalles clătină din cap cu violenţă :
— Documentele dumitale, domnule Fabre-Simmons, le cunosc ! Şi eşti suficient de bine informat cu privire la afacerile mele. Nu avem timp de pierdut. Sînt absolut sigur că ai şi pus totul la cale. Dacă înţeleg bine, te gîndeşti la crearea unei societăţi cu desăvârşire nouă, formată din aporturile noastre respective în domeniul electronicii şi informaticii. Ştiu că asta e azi la modă ! Şi ideea ar putea fi bună, de ce nu ? într-adevăr, jurisconsulţii şi experţii noştri or să pună mai tîrziu la punct modalităţile exacte de lucru. Dar mai întîi există o mică problemă pe care trebuie să o rezolvăm noi între noi: la Ce procentaje v-aţi gîndit în ce vă priveşte şi în ce mă priveşte pe mine în această nouă societate ?
Georges H. Fabre-Simmons zîmbi cald (surîsul acela anume pe care femei de toate virstele îl socotiseră foarte seducător) :
— Vă asigur, dragă domnule Sangalles, că în intenţiile mele această discuţie nu-şi propunea decît să vă înfăţişeze problema, era o simplă introducere, înţelegeţi ? Dar întru- cît vă arătaţi interesat de proiectul meu, eu zic să ne gîndim fiecare în parte, să ne reîntîlnim...
— Nu, dragul meu ! Cînd o treabă e-n regulă, e-n regulă. Eu unul îmi păstrez dreptul de a mă mai gîndi. Dar dumneata ai pregătit această întîlnire şi vreau să ştiu ce ai în cap.

Fabre-Simmons nu mai putea să ocolească problema. Cu toate precauţiile oratorice care îi păreau necesare, înaintă deci cu paşi uşori către ipotezele cifrice. Afirmă că fuziunea visată se dovedea a fi foarte avantajoasă pemru partenerul său : cea ce dealtfel era exact. Propuse în fine ca noua societate să primească numele de Compania de Informatică Sangalles & Fabre.
Malacul îl întrerupse iarăşi, măturînd aerul cu un gest categoric :
— Da procentele alea ?
împins în ultimele tranşee, Fabre-Simmons trase niţei aer în piept ca un atlet înaintea saltului decisiv :
— Dragă domnule preşedinte, dacă ne menţinem la ri-goarea cifrelor, asta ar da, după calculele mele, 64,12% pentru societatea mea, 35,88% pentru departamentul dumneavoastră. Cu toate acestea, cum apreciez prestigiul firmei dumneavoastră, mi se pare firesc ca, în ciuda cifrelor, să păstraţi mai mult decît simpla minoritate de blocaj. Şi cum îmi plac cifrele rotunde, pun miza pe masă : 60/40.
— Şaizeci pentru cine ? întrebă Marcel Sangalles, ai cărui ochi mici şi albaştri scoteau fulgere.
— Şaizeci pentru mine.
Un moment de tăcere. Apoi Sangalles spuse cu o voce înăbuşită :
— Iată deci unde voiai să ajungi, domnule Fabre- Sim- mons ! Eu minoritar ? Asta... dar... dar... doar n-ai căzut în cap ?
Se ridică încet, scoţindu-şi peste masă pîntecul mătăhălos ; masa de carne a lui Sangalles se înălţa monumentală în faţa lui Fabre-Simmons, care nici nu se clintise :
— Ascultă, amice dragă, ţi s-a întimplat vreodată să te tragă cineva în piept ?
Ajuns la uşă. se mai întoarse o dată înainte de a ieşi :
— Mie nu !
Datoria r,,ea, pe care n.i-o impune bunul mei; plac, este să mă postrez ntc:t. Mwr'ce

CAPITOLUL II

Zilele ui mă .oare au fost destul de grele pentru Georges ÎI. Fabre-Simmons.
Nu reuşea să-şi scoată din cap cumplita jignire care-i fusese adusă.
îşi reamintea cu amărăciune fata lătareaţă şi palidă a lui Sangalles -— insolenţa care se revărsa din ochii mici ai accstuia, albaştri cu burta unor anume muşte. îi auzea v ocea slinoasă, încărcată cu un dispreţ ulgor şi cu un orgoliu patologic. Lui Fabre-Simmons nu i-a trebuit mult timp ca să-şi dea scama că nu va putea cu nici un chip uita scena din separeu şi nici felul

în care fusese insultat; despre care lucruri nu suflase nici ojrorbă soţiei sale şi cu Jjtît mai puţin celor doi copii ai săi, iar seara, cînd se în-torcea la proprietatea sa de ia Saint-Cloud, pui tîndu-şî dosarele cu cifre într-o valijeară plată de piele neagră, nu mai găsea sub acoperişul său acea pace a adîncuriloi in care îi plăcea să se izoleze şi să se piardă. Acum era vulnerabil la incidentele v'eţii familiale caie, dealtfel, se aflau reduse la cea mai simplă expresie a lor : soţia sa, Francoise, îl primea cu drăgălăşenia ei plină de grijă, cu felul ei de a-şi lăsa capul pe-o pai te pentru a-I privi cu gravitate, ca un doctcr Care vrea să examineze înfăţişarea bolnavului său preferat. Franjoise era blonda şi destul de înaltă, încît se vedea nevoită să poarte numai pantofi aproape fără toe, ca să nu depăşească statura soţului său; trecuse cu puţin de patruzeci de ani, ani plini, ani care nu fuseseră lipsiţi de nici unul din fructele pe care o femeie le culege în vara vieţii sale. Ochii ei verzi erau schimbători, capabili uneori de o duritate rece, dar se îmblînzeau cu uşurinţă, căpătînd o strălucire aparte, atunci cînd avea chef să facă dragoste — sau atunci cînd îşi privea copiii. Bărbaţii din preajma ei găseau că frumuseţea-i era cu atît mai seducătoare cu cît se dovedea imperfectă : maxilarul era prea colţuros ; în colţul buzelor o cută aspră dădea ambiguitate surîsului ; şi apoi, acele semne vagi care îi brăzdau faţa — dezvăluindu-i vîrsta, fără milă şi fără drept de apel.
Fabre-Simmons îşi iubea soţia. Cînd se uita la ea o sorbea din ochi, cleşi numai rareori îi făcea complimente sau îi spunea vorbe dulci cînd mai era cineva de faţă; îi plăcea s-o alinte în tăcere, s-o copleşească cu cadouri regeşti, să-i împlinească toate dorinţele, înainte chiar ca ea să fi avut timp să i le spună ; iar atunci cînd erau singuri arăta o înfocare pătimaşă de bătrin cocoş pe care douăzeci şi cinci de ani de căsnicie încă nu i-o domoliseră.
Aproape niciodată nu-i vorbea soţiei sale despre grijile de fiecare zi, tot aşa cum nu-i vorbea nici despre cheltuielile mărunte. Din contră, ţinea s-o înştiinţeze la momentul potrivit despre anume proiecte de amploare. Adeseori o ruga să primească acasă clienţi din străinătate — ori pe viitoarele sale victime — ori pe înalţii funcţionari care-i stăteau în cale, şefi de cabinet unşi cu toate alifiile, secretari de stat eficace şi bine căptuşiţi. Francoise îi primea, dorind numai să ştie dinainte situaţia fiecăruia dintre ei şi despre ce afacere este vorba. „Altfel, vezi tu, nu m-ar mai amuza şi atunci m-aşi aci ii ta rău de îndatoririle mele de gazdă !"
Existau însă lucruri importante — adică pe care Fabre- Simmons le considera ca atare —- pe care le păstra numai pentru el. Cele mai mari lovituri le clocise îndelung, de unul singur, departe de toată lumea, înainte de a sufla cuiva fie şi cea mai mică vorbuliţă despre ele. Dealtfel, era

convins că această înnăscută lipsă de predispoziţie către confidenţă, care-l făcea să fie foarte rezervat, era una dintre cheile de aur ale reuşitei sale personale. Şi mai ales găsea în asta un fel de voluptate ocultă, o plăcere ezoterică, cea a omului ajuns' pe culme şi pentru care o parte din propriile sale emoţii, o parte din propriile sale sentimente sînt cu atît mai puternice cu cit rămîn necunoscute celorlalţi. Fabre-Simmons mergea cu paşi înceţi dar siguri către marea singurătate a celor care conduc jocul ; şi el găsea o bucurie în această singurătate aşa cum unii se bucură fumînd o ţigară marcată cu blazonul lor. unică în lume. infinit mai bună tocmai pentru că nu se mai află nici una la fel pe faţa pămîntului. Ştia că Fran- coise suferea întrucâtva din pricina asta — dar călăul ascuns pe care fără îndoială că-l purta în adîncul sufletului său se bucura de acest lucru.
Cu copiii era cu totul altfel, „ti cresc, se gîndea în mod abuziv Fabre-Simmons. învaţă pc cheltuiala mea, am grijă să-şi dea examenele. Fără mine, fără exigenţele mele. Roland n-ar fi acum la drept iar Cecile nu şi-ar fi trecut în vecii vecilor bacalaureatul! Francoise îi strică.'-4
Apoi clătina din cap întrucît era destul de cinstit cu el însuşi, cel puţin clin punct de vedere intelectual. „E-ade- vărat că n-am nici un contact cu ei! Cînd mă întorc acasă sînt şi ei pe-acolo, dar parcă am fi la un hotel : mănîncă, pleacă, se-ntorc, nu ştiu ce fac, nu ştiu ce gîndesc, nu ştio ce vor. Doi străini, asta-i — cloi sălbatici care sînt de-un sînge cu mine şi care-mi poartă numele..."
Nu-i trecea prin cap să vină în întîmpinarea lor să-i îmboldească puţin cu dragostea lui părintească. Era de-o mare pudoare iar orgoliul său era nemăsurat. „Chiar să vreau şi tot n-aş avea cum să le povestesc mîrşăvia asta a lui Marcel Sangalles. N-aş putea scoate nici cel mai mic cuvinţel. Parcă-l văd şi-l aud de pe acum pe Roland ; şi-ar holba cu nepăsare ochii lui de pisoi mare şi păros, s-ar întinde, şi-ar pune în mişcare bicepşii şi mi-ar declara clin ciltii bărbii : «N-aveai decît să-i pocneşti una peste mutră !» Cît despre Cecile, ea nici măcar nu şi-ar da osteneala să m-asculte ce-i spun ; sau cel puţin s-ar preface că nu m-ascultă. Fata asta se face că nu te-ascultă orice i-ai spune. Şi-ar boţi gura, dînd la iveală dinţii din faţă puţin prea depărtaţi şi, suflîndu-mi în nas fumul ţigării sau duhoarea ultimei duşti de wisky, mi-ar azvîrli în treacăt vreo două vorbe : «Eşti caraghios, tată .'» Asta în cel mai bun caz. S-ar putea să cadă pe gînduri - şi să-mi spună : «Malacu ăsta de pungaş al tău trebuie să se pri- ceapă să facă aragoste!» Sau se mai poate să-mi treaca mîna peste faiă sau prin păr — pentru că ştie că nu pot să suport asta : «Ce-ţi tot baţi capul cu gagiu ?» Asta-i ceea ce numesc ei astăzi un d'alog lipsit de prejudecăţi. Să spui orice, oricînd, oricum şi oricui..." George H. Fabre-Simmons lăsa astfel să se scurgă

zilele, lunile şi anotimpurile, aşteptînd zadarnic fulgerul acela de mare har care, ştergind anii. îl va apropia de propriii săi copii.
Din plici na asta suferea. Mulţumită unei neîntrecute priceperi personale el preschimba această durere într-un prilej de bucurie intimă. „Copiii nu mă înţeleg. Cum ar putea să mă înţeleagă ?" In străfundurile lui însuşi îşi iubea pătimaş fata, care-l descumpănea pînă la uluire ; atunci cînd vorbea de unul singur îi spunea : „vrăjitoarea" în schunh fiu-său era pentru el un duşman necruţător : ideile lui fără replică şi pletele lui bogate îl descumpăneau.
„Nu voi lăsa pe nimeni după mvne. Opera mea, toate aceste ateliere de cercetare şi de studiu de unde se revarsă inventivitatea, toate aceste realizări tehnice, toată această neostenită creaţie, la ce bun toate astea, pentru cine toate astea ?"
Răspunsul se afla în el şi veghea acolo ca un mic lampas luminînd din adîncul unui puţ : ,.Toate astea pentru mine".
*
Săptămînile treceau. Fabre-Simmons nu scotea o voi bă cu privire la discuţia neplăcută dintre el şi Marcel Sangalles. Ani de zile se antrenase spre a dobîndi o perfectă stăpînire de sine, aşa că acum nimic din purtările sale nu trăda starea în care se afla. Nimic sau apioape ninr'e, fapte greu de observat : o tendinţă încă şi mai pronunţată spre tăcere, spre laconism ; momente de enervare rare şi superficiale, dar oricum neobişnuite-la el. Desigur că nici Roland, nici Cocile nu observau absolut nimic şi dealtfel se vedea limpede că necazurile prin care trecea tatăl lor nu-i interesau cituşi de puţin Dar servitorii casei, sensibili la dispoziţiile stăpînului, şi temîndu-se de el în ciuda felului cuviincios în care se purta cu ei,ajunseră în cele
3 — Miliardarul clin urmă să simtă că „ceva nu prea merge". Din cînd în cînd Fabre-Simmons simţea oprindu-se asupră-i ochii vigilenţi ai majordomului său, un om subţire, cu părul cărunt, tuns scurt, om discret şi aducînd a ofiţer ele stat major. Francoise însă pricepuse de mult că pe bărbatu-său îl muncea o idee fixă şi că nu va scoate nici un cuvînt pînă ce nu va fi întrevăzut vreo soluţie a problemei ; aşa că trebuia să aştepte pînă ce el avea să găsească această rezolvare —- să aştepte cu răbdarea pe care ţi-o dă dragostea.
Fabre-Simmons era pe de-o parte enervat de faptul că fusese descoperit, clar pe de altă parte nu se putea împiedica să admire încă o dată perspicacitatea soţiei sale. Şi, surprinzînd adeseori privirea verde a -Francoisei pîndindu-l la adăpostul genelor lungi pe jumătate coborîte, temîndu-se de acel amestec de dragoste şi de luciditate cu care ea îl învăluia, omul de afaceri se gîn- dea cu furie : „Va să zică nu mai este chip să fii singur pe lumea asta !"

Birourile lui Fabre-Simmons către care se strângeau într-un fascicol convergent drumurile tuturor afacerilor sale ocupau o clădire vastă pe bulevardul Hoche, aproape de l'Etoile. Georges H. Fabre-Simmons se străduia să-şi mărească întreprinderea electronică, să-i dea dimensiuni americane. Pentru moment, lăsase totul în seama cercetătorilor de la Centrul de studii şi a proiectanţilor din ateliere ; timpul pe care-l petrecea zilnic la uzina sa de la Boisleger-Criteii —- un imens bloc dreptunghiular aşezat în mijlocul unui imens parc plantat cu arbori şi cu tufe mari de ortensii —- se reducea la numai cîteva clipe, şi acestea din ce în ce mai puţine. Nu se afla nici un alt loc pe faţa pămîntului pe care Fabre-Simmons să-l prefere acestei uzini gigantice.
Cu toate acestea, de voie. ele nevoie, centrul acestei pînze de păianjen de unde putea supraveghea nestingherit un imperiu industrial din ce în ce mai complex se mutase în biroul său de pe bulevardul Hoche. Obligat să-şi petreacă acolo cea mai mare parte din timp, Fabre-Simmons îşi concepuse el însuşi decorul ultramodern al biroului,
unde marmura neagră se îmbina ca ruginiul arămii, în timp ce pe pereţi trăiau şi respirau imperceptibil două portrete semnate de Gamsborough — două femei tinere şi melancolice, necunoscute, araîndouă cu bucle de păr roşu revărsîndu-se de sub borurile largi ale pălăriilor cu pene. Alesese o mochetă albă pe care o simţea moale, plăcută sub picior la fiecare pas — iar masa lui de lucru, semicirculară, era alcătuită dintr-o enormă bucată de lemn exotic, a cărei greutate uriaşă se sprijinea pe două cadre din mahon, răbdătoare ca două cariatide.
Acolo, în acest altar tăcut, Geotges H. Fabre-Simmons ajungea la cea mai profundă şi mai eficace solitudine...
Secretara lui avea părul vopsit într-un roşu care-ţi lua ochii, cu o faţă ce părea veşnic neliniştită ; se numea Sophie Blanchard şi nu era căsătorită ; după toate apa- .. renţele, nici nu avea să se căsătorească vreodată, întrucât se consacrase situaţiei ei de secretară, decorului din bulevardul Hoche şi voinţei patronului cu o asemenea înflăcărare de parcă s-ar fi călugărit. In existenţa lui Fabre- Simmons „Domnişoara Blanchard'-' era o rotiţă esenţială : deprinsă cu metodele lui, înverşunată în a-l apăra împotriva tuturor nedoriţilor — temută de către servitori dar roabă desăvîrşită a stăpînului ei — şi, în fine, atît de urită încît inspira gînduri austere şi te îndemna la treabă.
Dintre colaboratorii săi cei mai apropiaţi, Fabre-Simmons avea o deosebită stimă pentru tînărul inginer american W.R. Pastings junior — care se consacra în întregime, de dimineaţa pînă seara, cu trup şi suflet,

ordinatoarelor din bulevardul Hoche. Stăpîn pe un întreg etaj, el domnea îndeosebi asupra uriaşei săli în care două puternice F. 300 interconectate lucrau în acelaşi timp pentru diferitele afaceri ale grupului Fabre-Simmons şi pentru clienţii din afară. Pastings junior avea la dispoziţia sa o sumedenie de excelente memorii — benzi magnetice, ferite, discuri şi tambururi — pe care se înregistrau cu viteza fulgerului o infinitate de date şi de informaţii. Asistat de analişti, programatori şi de operatori cu înaltă specializare, trăia într-o lume aparte în care se elaborau şi se dezarticulau programe de-o complexitate pe zi ce trece mai sporită. „Nu obţinem de la ordinatoarele noastre decît a suta parte d'n ceea ce ar putea face ! spunea Cu dragă inimă tînărul Pastings, iar ceea ce facem astăzi este egal cu zero, you hear me fată de ceea ce vom putea obţine" peste zece ani !" In mai multe rînduri, Fabre-Simmons îl găsise în imensa sală albăstruie a ordinatoarelor îm-brăţişînd c-o privire visătoare pupitrele sclipitoare ale maşinilor. Dealtfel, W. R. Pastings junţor se număra printre cei admişi în stricta intimitate a patronului — care admira la el acest straniu amestec de realism şi uimire. Era o favoare rar acordată : orgolios, pudic, neîncrezător şi rezervat, Fabre-Simmons îî ţinea pe cei mai mulţi membri ai statului său major departe de viaţa sa privată.-Era cumplit de zgîrcit cu prietenia sa şi privilegiul acesta W. R. Pastings nu-l împărţea decît cu alţi doi colaboratori : Joseph Arkumenian şi Pierre Mazade.

Cel dinţii însă nu merita în nici un fel şi pe nici un plan acest drept : Arkumenian era un bătrîn ajuns la şaizeci şi şapte de ani, cu umerii lăsaţi şi cu un surîs şmecheros ascuuns sub o claie de păr soios şi decolorat. Mustaţa albă avea vîrfurile lăsate pe oală şi pe alocuri era ^îngălbenită ele nicotină ; iar ochii băltoşi prin care treceau uneori străfulgerări de mare inteligenţă exprimau o rău-tate lucidă. Arkumenian era urît, dispreţuit, sictirit de toată lumea dar fusese alături de Georges H. Fabre-Simmons atunci cînd acesta făcuse cu greu primii paşi în carieră ; se dovedise perspicace şi deosebit de util în anume situaţii extrem de primejdioase ; îngropase împreună cu patronul cîteva amintiri neplăcute care putrezeau acum- în pace ; şi-apoi, prin toate minciunile sale de bătrîn parşiv, prin ideile sale excelente de leneş inveterat, prin gelozia, prin indiferenţa sa faţă de dispreţ, îi prilejuia lui Georges H. o bucurie cu totui aparte, ca la un teatru unde te duci să vezi mereu aceeaşi mică piesă scîrnavă. Lui Jo- seph Arkumenian i se cerea adeseori părerea cu privire la anumite afaceri şi cu privire la anumiţi oameni, iar Fa-bre-Simmons arăta faţă de el o surprinzătoare îngăduinţă," neavînd în acelaşi timp nici un fel de încredere în el pe plan moral. Uneori bătrânul Joseph era chiar invitat să iă masa la Saint-Cloucl : Francoise şi copiii nu puteau să-l sufere.

în ceea ce-l priveşte pe Pierre Mazade, scriitorul, adevăratul confident, el era şeful departamentului de relaţii _ externe al întregului grup Fabre-Simmons. Dealtfel se bucura de un statut privilegiat : era singurul angajat cu program redus, dispunând astfel de multe ore libere pe care le putea consacra activităţii sale literare. în restul zilei, înarmat cu o cinică dezinvoltură şi cu un zîmbet în colţul buzelor, lucra pe bulevardul Hoche, bine sau rău, plin de rîvnă sau fără nici o tragere de inimă, după dispoziţia şi după întorsătura lucrurilor. Memoria lui Mazade, calmul, talentele sale diplomatice, spiritul său de observaţie extrem de ascuţit şi simţul critic deopotrivă de pătrunzător îi erau nespus de folositoare lui Fabre- Simmons, care îi mai recunoştea pe deasupra „un anume simţ al afacerilor, foarte paradoxal pentru un om de litere abracadabrant !" Dar scriitorul, ale cărui cărţi începuseră să aibă o faimă demnă de invidiat, nu se lăsa deloc exploatat sau impresionat de industriaş : îşi trata patronul ca pe cineva care din punct de vedere social îi este întru totul egal, cu o bună dispoziţie imperturbabilă şi cu un anume devotament; era singurul care nu-i spunea „domnule preşedinte", singurul eare-şi îngăduia să bată cîmpii cînd vorbea cu el, făcîndu-l aparent să-şi piardă timpul, singurul care-şi permitea să fie ironic în faţa lui ; Mazade îşi ţinea patronul la curent cu diferite probleme ; el îi primea pe „nepoftiţii de seamă" de care celălalt voia să scape fără a-i jigni; termina la repezeală marile demersuri administrative şi avea la dispoziţie o provizie de înalţi funcţionari pe care îi reînnoia cu eclectism. Şi-apoi ştia la fel de bine să asculte dar să şi răspundă, hărţuindu-l pe Fabre-Simmons dar şi slujindu-1, numărîndu-se printre ultimii oameni ai lumii acesteia cu care Fabre-Simmons mai avea plăcere să stea de vorbă. Mazade îl ura făţiş pe Arkumenian, care-i răspundea cu o ură la fel de pătimaşă : iar patronul nu făcea nimic spre a-i împăca.
— Vreţi să-l rugaţi pe domnul Mazade să vină pînă la mine, îi spuse Fabre-Simmons domnişoarei Blanchard, care tocmai răsufla uşurată după ce patronul terminase de dictat în mare grabă corespondenţa zilnică. Apoi se duse şi se aşeză într-unui din fotoliile de piele neagră care se aflau în faţa mesei sale de lucru.
Tierre Mazade intră fără să bată la uşă :
— Bună ziua, domnule, totul e-n ordine ? — şi oftînd se lăsă să cadă într-un alt fotoliu în faţa patronului.
—- Am ceva să-ţi spun, Pierre. Acest ceva o să te amuze fără doar şi poate. Dar totuşi să nu te amuzi prea tare.
— Foarte bine, domnule... o să-mi vorbiţi de ciocnirea dumneavoastră cu bunul şi dragul nostru preşedinte Sangalles, nu-i aşa ?

Fabre-Simmons nu clipi cxtuşi de puţin şi Mazade nu obţinu efectul scontat.
— Constat, răspunse cu simplitate industriaşul, că prietenul nostru Palmier-Rives a vorbit mai mult decît se cădea.
Prietenul Palmier-Rives era subdirector al Atelierelor şl Şantierelor Sangalles & fiul : cam de-aceeaşi vârstă cu Pierre Mazade —- pe la vreo patruzeci de ani — şi care pe deasupra mai era şi rudă cu acesta din urmă. Astfel, cu un singur cuvînt, Fabre-Simmons sublinia că nu uită legăturile lor şi că şi el se ţine la curent. Sprîncenele lui Mazade luară forma acoperişurilor de pagodă :
— Douăzeci de puncte, domnule !
Dar lui Fabre-Simmons nu-i ardea de glumă. încordat, cu privirea scăpărînd, povesti în detaliu — cu toată obiectivitatea de care putea fi în stare — dejunul său cu Sangalles. Ajungînd la jignirea de la sfîrşit, culoarea mată a feţei sale se schimbă într-un verzui-palid, aşa cum nu i se întîmpla să arate decît atunci cînd se afla într-o criză de furie.
Pierre Mazade asculta cu bărbia sprijinită în pumn.
— Ei bine, Pierre ! spuse industriaşul după o scurtă pauză, versiunea mea corespunde cu cea a micuţului şi deconcertantului nostru turnător ?
— Palmier-Rives nu e un turnător, domnule. El e ceea ce se cheamă o sursă de informaţii. Dealtfel, povestirea dumneavoastră este aproape întru totul conformă cu a sa. Dacă înţeleg bine, problema care vă frămîntă este dublă : mai întîi, refuzînd integrarea pe care i-o propuneţi, Marcel Sangalles vă dă peste cap toate planurile. Nu avem în Franţa prea multe întreprinderi electronice-mari pe care să le puteţi prinde în plasă — mai ales după ce aţi înghiţit Compania pariziană de Informatică şi Cibernetica franceză. Ca să nu mai vorbim de mărunţişuri. Dar nici nu puteţi concepe să puneţi capăt efortului dumneavoastră centralizator. Şi asta din pricina blestematei de concurenţe americane. Adică refuzaţi să vă lăsaţi colonizat de Statele Unite fără a opune nici cea mai mică rezistenţă... Pe mine asta mă amuză întrucît, v-o spun numai în treacăt, sînteţi de pe acum „americanizat" pînă-n măduva oaselor ! Pe de altă parte, şi aici este de fapt buba, Sangalles a fost bădăran. Or, dumneavoastră nu sînteţi dintre aceia care într-o asemenea ocazie trimit martori, mai ales că asta nici nu se mai poartă în zilele noastre. Dar nu sînteţi nici dintre aceia care pot trece cu vederea o jignire...
Mazade îsi micşoră ochii cenuşii — ceea ce era un gest obi şnuit la el — spre a scruta faţa patronului :
— Dealtfel, nu vă număraţi printre aceia pe care unui om normal î-ar putea trece prin cap să-i jignească. Dar Sangalles nu e un om normal. E un

bătrîn potentat, de atîta vreme îmbătat de propria lui persoană, încît nu mai ajunge să se trezească niciodată.Fabre-Simmons se uita la scriitor în tăcere. Ii plăceau vorbele acestui lungan de patruzeci de ani, uscăţiv, cu pomeţii ieşiţi, cu fruntea largă, cu părul zburlit care-nce- pca să se rărească spre creştet. Indiferent de anotimp, Pierre Mazade purta haine sport, cămăşi colorate şi un papillon de un roşu-aprins. Farmecul î se datora, poate, vocii lui baritonale, bogate, modulate, plină de nuanţe şi catifelată.

— Ai pus destul de bine problema, Pierre. Dacă n-aî nimic împotrivă, să începem cu proiectele mele de fuziune. Un om ca Sangalles este aproape destul de inteligent ca să priceapă că această acţiune este o necesitate absolută. In ce priveşte patronatul francez, sînt aproape convins că ăştia n-au priceput aproape nimic. In toate ziarele se vorbeşte de alianţe, de înţelegeri, de integrări — clar faţă ele ceea ce-ar trebui să se întreprindă toate astea nu sînt decît jumătăţi ele măsură şi pînă la urmă rahat. Ăştia nu văd un lucru care-ţi sare în ochi: America se instalează în Europa şi sîntem pe cale de a ne vinde .Americii — fără a discuta preţul. That's a buă deal ! Orice s-ar spune despre ei, americanii cel puţin o iau repede...

Mazade se lăsă pe speteaza fotoliului ; îl privea pe Fabre-Simmons, privea faţa fină cu maxilare bine conturate pe care o modela lumina unei lămpi şi ochii aceia- întunecaţi şi strălucitori care luau în stăpînire oamenii şi lucrurile. Scriitorul prinse a rîde încet :

— Sînteţi obsedat de pericolul american, domnule. Să - EU exagerăm.

Fabre-Simmons nu se supără :

— Pierre, am impresia că sînt un călător solitar. Iar dumneata, care te hrăneşti cu cuvinte, ţine minte ce am să-ţi spun acum : iubesc mult solitudinea dar nu iubesc izolarea —- asta pentru că nu-mi place să îndur. Informatica la noi ? In afară de filialele americane, restul, dă-ifii voie să rid ! Avem Societatea Plan Calcul, insuficientă, incoerentă şi lipsită de orice prestanţă, de orice greutate ; apoi un anume număr ele încercări izolate — găinaţ de piţigoi, nu ştiu dacă mă-nţelegi ? Nu sîntem în stare să aducem nici măcar telefoanele în pas cu ordinatoarele ! O ştii mai bine decît mine, dumneata care îţi treci timpul trimiţînd scrisori de ameninţare Ministerului Poştelor şi Telecomunicaţiilor pentru că ne-au întrerupt legătura în* mijlocul unei fraze sau pentru că nu ne vine tonul. Ah, dacă nu m-aş simţi legat de ţara asta prin sînge şi dacă soţia mea ar putea trăi în altă parte, ei bine, aş şterge putina, Pierre, da, da, aş lua de la capăt aventura la cincizeci şi şase de ani...

" _ — Unde ?

—. O, oriunde ! Numai să fie o ţară cu mentalitate dinamică. Aici mă dau de ceasul morţii luptîndu-mă cu funcţionari iacobini şi cu un patronat în hibernare.
Apoi, Fabre-Simmons, care nu rătăcea niciodată prea îndelung prin hăţişul ideilor generale, se întoarse iarăşi la aspectul practic al marilor sale proiecte. Calculă cuantumul operaţiilor şi al afacerilor Sangalles, descompuse în termeni esenţiali manevra pe care. n-o izbutise, vasta fuziune pe care încă mai spera să o săvîrşească — iar mîi- nile sale experte j&iglau cu statistici, cu bilanţuri, cu numere. Pierre Mazade, uluit şi fascinat de exactitatea cifrelor pe care patronul le mînuia, se străduia să reţină din mers cîteva date esenţiale. Nu voia să se lase prins în" păienjenişul tehnico-financiar, domeniu în care patronul dovedea o superioritate pur şi simplu copleşitoare. Păstrîndu-şi cugetul limpede, Mazade nu se putea împiedica de-a admira infinita capacitate de care da dovadă Fabre-Simmons, sintetizînd elemente disparate în imagini de ansamblu, capacitatea lui de a surprinde semnificaţia celor mai neînsemnate detalii atît în ceea ce priveşte- comportamentul oamenilor cît şi în ceea ce priveşte ştiinţa echilibrului economic, capacitatea lui de a înţelege criteriile unei bine măsurate cumpăniri între risc şi calcul. „Nu există decît un singur lucru pe lumea asta pe care patronul n-o să-l înoată niciodată cumpăni cum se cuvine şi ş&u că asta o să-l ucidă : propriul său zel. .într-o bună zi o să-l găsim mort, cu capul căzut pe hârţoagele cu cifre."
— ...Asta-i— Ei bine, Pierre, ce zici despre toate astea ?
Scriitorul căscă pe furiş :
— Zic că e ora să vă luaţi bicarbonatul şi că în timp ce o să vă beţi paharul cu apă minerală, ar fi foarte bine dacă mi-aţi oferi şi mie un whisky — aşa cum faceţi întotdeauna c-înd sînteţi bine dispus.
Ochii lui Fabre-Simmons luară o căutătură aspră, aşa încît Mazade se grăbi să adauge :
-— Şi mai spun că după ultimile ştiri, Marcel Sangalles caută şi el. pe socoteala lui, să dea drumul fabricării în serie a ordinatoarelor de putere mijlocie. Se pare că a şi găsit cîţiva parteneri serioşi cu sprijin bancar...
Industriaşul se săltă în fotoliu ca şi cum s-ar fi aşezat pe un cactus : „
— Ce tot îndrugi tu acolo ?
— Nu îndrug, domnule, afirm pur şi simplu că aveţi dreptate : prietenul* nostru Palmier-Rives spune o droaie de lucruri. Da, da, e-o iscoadă excelentă vărul ăsta al meu despre care^ dumneavoastră credeţi o sumedenie de lucruri urîte. Eu sînt spionajul economic ! Sangalles este gata să pună la bătaie tot pachetul său de acţiuni, să rei i- zuîască anumite structuri ale afacerflor lui, să-şi creeze fluctuaţii, adică să mănînce chiar din

blidul diavolului american cu lingura cea mică dacă nu se poate altfel, toate astea numai pentru a-şi spori cuantumul departamentului de electronică şi informatică. Cred că aş putea obţine o fotocopie a primelor proiecte pe care le-a alcătuit. Am văzut planurile — cele adevărate, negru pe alb, adică, mai exact spus, alb pe albastru — planurile unor noi uzine pe care Palmier-Rives...

— De cit timp ştii toate astea ? întrebă cu glas moale Fabre-Simmons.

— De astăzi după-amiază, domnule.

— Perfect... Ei bine, trebuie să împiedicăm asta oricît ne-ar costa, spuse industriaşul calm.

Ochii săi străluceau ; dintr-o dată îşi mobiliza toate forţele mintale, aşa cum un strateg pune în mişcare, armatele pe cîmpul de luptă.

— Vreau planurile şi proiectele astea, mai spuse el cu o voce netulburată.

— A, în privinţa asta nu vă pot promite nimic ! răspunse scriitorul. Puneţi-vă în locul meu. N-aş vrea să înţarce bălaia asta a noastră cu lapte de aur. Jean Cocteau a spus că trebuie întotdeauna să ştii cit de depate poţi merge. Acest echilibru, domnule, este de competenţa mea. Dar mi-aţi pus o întrebare — şi încă n-am terminat...

Se auzi o uşoară bătaie în uşă : era domnişoara Blanchard cu faţa ei morocănoasă şi cu părul ei vopsit, fapt care îl făcuse pe Mazade s-o denumească „fluxul roşu" ; făcu loc unui majordom care ducea o tavă cu tot soiul de băuturi. Paharul de apă fu partea lui Fabre-Simmons — iar Pierre Mazade, după o şovăială de om pofticios, îşi prepară un gin-fizz cu gheaţă ; apoi îşi reluă firul vorbei :

— Cu sau fără plan, Sangalles este pentru noi de neatins. Dacă lăsăm deoparte filialele americane şi departamentele cîtorva mari dughene franceze, nu mai sînt pe tapet dccît vreo zece douăsprezece întreprinderi mici şi mijlocii de aceeaşi specialitate cu a dumneavoastră. Vorbesc de cele care mai au o cît de mică importanţă. Aţi putea să le curăţaţi, din cîte mi se pare "că ştiu, dacă plătiţi convenabil — ceea ce n-a fost niciodată un lucru uşor pentru dumneavoastră. Puse cap Ia cap, asta v-ar costa destul de scump — fără să-l înlocuiască pe Sangalles, evident ! Şi întrucît îmi cereţi părerea, nu văd decît o singură soluţie pentru problema pe care rni-aţi pus-o : să sporiţi propriile dumneavoastră investiţii în domeniul proclucţici şi in planul de cercetare. Adineauri m-aţi mi-traliat cu o rafală de cifre din care am reţinut în treacăt eîteva care mi-au rămas agăţate în minte ca... ca, să zicem, nişte păsări într-o plasă... Am tras concluzia că aţi putea umfla şi mai mult scumpa dumneavoastră uzină a C.F.E.I.-ului de la Boisleger-Criteil, că aţi putea accelera ritmul de producţie pe circuitele integrate, aţi

putea dubla numărul filialelor şi, în fine, aţi putea prospecta piaţa nemţească şi pe cea italiană care deocamdată vă sînt pe jumătate încinse. Nu vă sfătuiesc să recurgeţi la capitalurile americane întrucât sînteţi primul care spuneţi că ăştia v-ar înghiţi ca pe-o nimica toată...
Pierre Mazade tăcu. Fabre-Simmons se ridicase în picioare ; industriaşul deschise un sertar şi luă una din jucărioarele care îl ajutau să gîndească ocupîndu-l mîi- nile : era vorba despre nişte elemente speciale, multicolore, aparţinînd jocului denumit „Lego". Fabre-Simmons îmbina piesele acelea unele cu altele schimbînd mereu combinaţiile cu o uimitoare repeziciune. Cu sprîncenele ridicate a mirare, Mazade îşi privea patronul, sorbindu-şl gin-fizzul cu înghiţituri mici.
— Toate cîte mi le-ai spus, Pierre, ar fi juste dacă Marcel Sangalles ar fi într-adevăr de neatins. Or, eu afirm că lucrurile se prezintă cu totul altfel. Acuma nu mă mai mulţumesc doar cu departamentul său de calculatoare şi de ordinatoare, ci vreau să-i umflu toată dugheana ! Iar pentru început am nevoie de planurile şl proiectele despre care vorbeai adineauri cu atîta dezinvoltură... Descurcă-te cum ştii ! Marcel Sangalles nu se dă în lături, ca să folosesc cuvintele tale, să-şl asume anume riscuri, doar-doar mă va otrăvi. Riscuri spui ! Dacă şi-a asumat vreodată nişte riscuri asta a fost acum vreo treizeci de ani — dar şi-a pierdut simţul aventurii odată cu părul, ticălosul! Ceea ce înseamnă că n-o să meargă prea repede, pentru că îi lipseşte în acelaşi timp tinereţea şi banii, oricare ar fi anvergura afacerilor sale, înţelegi ? Aşa că ani să-l atac eu primul.
Cu bucăţile de lemn ale jucăriei industriaşul ridicase un mic turn alb şi roşu care distona naiv cu arămurile decorului. Schimbă tonul : -
—- La unua urmei, spuse el cu o voce gînditoar£, animalul ăsta de Sangalles avea mai multe în burtă decît toţi ceilalţi la un loc...
— Vorbiţi ca despre un mort, spuse Pierre Mazade, care de cîteva clipe admira privirea sardonică a patronului său.
— E mort, Pierre. In mintea mea el e de pe acum la fel de mort pe piaţă ca un calcan cu maioneză pe o farfurie. Aproape că e păcat: cu Marcel Sangalles dispare o întreagă generaţie de conducători de întreprindere. Şi-apoi, vezi ţu, construia uzine frumoase, cu locuinţe minunate pentru muncitori. Nu poţi să negi că avea un oarecare simţ social...
-— La Sangalles siiţiţul social nu a venit niciodată din inimă. Nu era decît o investiţie, şi asta o ştiţi prea bine ! spuse Mazade.
Fabre-Simmons întoarse capul spre a declanşa ostentativ interfonul, marcînd astfel că întrevederea luase sfîrşit. înălţă din umeri şi se ridică :
— N-are nici o importanţă ! Repet : Sangalles nu mai există. Mulţumită ţie am luat o hotărîre în jurul căreia mă tot învîrteam de o bună

bucată de vreme. Eşti un excelent catalizator, Pierre. Şi apoi mai e un lucru pe care îl apreciez foarte mult la tine : inepuizabila ta răutate.
— Să nu exagerăm ! răspunse cu modestie scriitorul, care se ridicase şi el, sînt mult prea leneş ca să fiu realmente rău.
Nu cerem nimic altceva, doar dragostea femeilor pe care le iubiih, Doar să ne fie lăsată mîn- dria de-a îndura bărbâ- teşte clipa morţii.
Luc ESTANC

CAPITOLUL III
La lumina lămpii, Francoise Fabre-Simmons desena* modele de rochii, evidenţiindu-le motivele cu uşoare tente de culoare. Tuburile cu vopsele stăteau bine rîn- duite pe un capăt al mesei mari ele sticlă groasă şi viorie, ca de cuarţ afumat, fără doar şi poate unul din surprinzătoarele obiecte de preţ care împodobeau acest al treilea şi ultim salon.
Auzindu-se paşi, Francoise se ridică aranjîndu-şi părut cu un gest mecanic : era Georges, care se întorses» ducînd în mînă nelipsita lui valijoară extraplată de piele neagră. Aşteptă să simtă cum mîna mică, puternică şi îngrijită a soţului ei, mîna a cărei atingere îi prelejfna o atît ele mare bucurie, îi mîngîie ca de obicei părul lăsat pe spate.
— Ce faci, mai mîzgăleşti încă la ora asta ? Am mai avut de lucru după cină şi de-abia acum am isprăvit...
— Nu mîzgălesc, Georges. Uite.
Fabre-Simmons se aplecă spre modelele de rochii ps care Francoise le desenase şi le pictase punînd în ele un fel de lirism personal care însufleţea liniile şi dădea o strălucire cu totul aparte culorilor.
— E nostim, zău ! Cită imaginaţie ! Totuşi n-ai să te apuci să porţi asemenea chestii ?
— Bineînţeles că da, răspunse ea calm.
El ridică din umeri şi, aşezîndu-se la celălalt capăt al mesei, îşi puse valijoara pe genunchi ca să scoată dinăuntru un teanc de documente pe care le înşiră pe tăblia de sticlă. îşi ridică apoi către Francoise ochii întunecaţi care căpătaseră o expresie visătoare :
— Ştii ce am aici ? Un mic manuscris al iui Einstein, aforisme despre moarte. Pe spatele uneia dintre foi se află o serie de ecuaţii indescifrabile. Cel puţin pentru mine... Astea sînt nişte scrisori ale lui Lavoisier mîzgălite în închisoare pe vremea Terorii şi scoase afară în mod clandestin ; una se termină cu fraza : „Mi s-a spus că Revoluţia n-are nevoie de savanţi". Aşadar el auzise cu urechile lui aceste cîteva cuvinte care aveau să facă înconjurul globului — şi idiotul ăsta, sărmanul, mai păstrase suficientă -

prospeţime sufletească încît faptul să-l mire ! Dar uite achiziţia cea mai minunată : cîteva scrisori cu desăvîrşire necunoscute istoricilor, pe care le-au schimbat între ei Robert Fulton şi Napoleon Bonaparte — acesta din urmă declarînd despre prima maşină cu aburi <eă „n-avea nici un viitor", trecînd astfel pe lîngă o posibilă supremaţie navală în măsură să schimbe faţa lumii. Militarii ăştia fac cîte-o boacănă de te lasă cu gura căscată ! Guvernul Statelor Unite, în schimb, avea să priceapă foarte bine că este vorba despre un om genial, a cărui invenţie trebuia imediat exploatată, aşa încît construi pe dată prima fregată de război cu aburi — neuilînd, fireşte, să-l facă pe numitul Fulton să moară de inimă rea, ponegrindu-l ca să obţină patentul la un preţ ceva mai ieftin ! Oh, Francoise, pe orice creaţie autentică se va aşeza întotdeauna ura mediocrilor ca un roi de muşte. Mie mi se pare de-a dreptul uimitor că mai există astăzi creatori... Asta-i : îţi spusesem că voi obţine această corespondenţă...
Georges puse mîinile pe nepreţuitul său dosar :
— Şi acum e-a mea !
Adăugă coborînd imperceptibil vocea :
— în principiu fusese promisă Bibliotecii Congresului american. A trebuit să trag tare ! Americanii ne suflă toate — numai că şi eu voiam să le suflu lor dosarul ăsta, ştii ? Dar nici nu îndrăznesc să-ţi spun cît m-a costat...
— Ce-mi pasă mie de asia ! spuse Francoise cu o voce ciudată şi deosebit de vibrantă,
Fabre-Simmons sesiză enervarea soţiei sale şi lucrul era atît de limpede încît vreo zece speunde rămase ca împietrit.
— E ceva care ţi se pare nelalocul lui ? întrebă el în cele din uimă cu o voce blîndă.
Ea se ridică, măsură cambra cu paşi uţi. „Tr că una din trăsăturile sale masculine, se gîndi Fabre-Simmons cu o uşoară iritare. Numai bărbaţii merg aşa dintr -o parte într-ai ta !"
Dintr-o dată, Francoise se opri în faţa soţului său, cobormdu-şi către el privirea ei verde care se înăsprise :
— Poţi să cumperi sau să vinzi orice vrei şi la preţul la care vrei, Georges. Iţi aduci aminte de serviciul acela cu însemnul Companiei Indiilor, la care ţineam atît de mult ? Sub pretextul că nu-l mai puteai folosi pentru că, dm nefericire, te rugasem să bagi de seamă cum umbli cu farfuriile acelea, l-ai revîndut într-o bună zi fără să-ntrebi pe nimeni...
— Cu un profit destul de însemnat dealtfel, spuse liniştit Fabre-Simmons, care simţea cum i se înfierbîntă urechile.
Tonul Frangoisci deveni şi mai strident :

— Da, Georges, cu un profit destul de însemnat! Pină acum n-am adus niciodată vorba despre asta ! La ce bun ? Ce-aş putea să-ţi spun eu ţie ? Nu tu eşti acela care cîştigi paralele, nu trăim noi pe banii tăi ? Nu eşti tu domnul şi stăpînul tuturor acestor lucruri şi, de asemenea, ai soţiei tal° ? Ba da. ba da... Vezi, ceea ce mă scoate din sărite este despotismul tău, despotismul tău care pe zi ce trece se face şi mai cumplit. Eşti un fel de paşă oriental corcit cu un miliardar american ..
Fabre-Simmons o întrerupse iarăşi :
— Ei bine, dacă într-adevăr aşa stau lucrurile, nici nu-i chiar aşa de rău ! spuse el fără să ridice vocea.
Ea se potoli pentru o clipă, aruneîndu-i o privire plină de gravitate; căutătura ei devenite acum distantă şi severă, ca aceea a unei somităţi medicale în clipa în care se pregăteşte să decreteze un diagnostic clinic ;
— Ceea ce nu-mi place, ceea ce urăsc la tine, Georges, este orgoliul tău împins pînă la monstruozitate, nevoia mereu mai puternică de a ridica mănuşa, de a-ţi atinge ţelurile cu orice preţ, de a reuşi escaladări, imposibile. „Pentru că aşa am vrut eu, Georges II. Fabre-Simmons." Trebuia să-ţi vorbesc, într-o bună zi — sau într-o bună seară : de o vreme încoace pur şi simplu nu mai văd unde vrei să ajungi. Parcă eşti unul dintre acei savanţi produs tipic al zilelor noastre care, pierduţi în matematica pură şi în sfere înalte, îşi dau la un moment dat seama că nu mai ştiu ce anume caută. Ascultă-mă : ai ajuns pînă acolo încît nu mai există decît un singur lucru care te interesează, şi anume să cîştigi, să te impui, oricare ar fi miza, oricare ar fi preţul...
— Eşti nebună, Francoise !
Georges se ridicase şi el. Stătea acolo, în faţa soţiei sale, a cărei privire devenise de nerecunoscut: luminînd cu strălucirea lor faţa frumoasă, feminină, puţin cam aspră, ochii duri, masculini şi pătrunzători ai Francoisei îl speriau întrucîtva pe Fabre-Simmons, care se ferea să şl-o mărturisească.
— Eu, spunea Francoise pe un ton calm, în vreme ce trăsăturile ei rămîneau mereu încordate, ce sînt eu pentru tine ? Sînt slujnica ta. Frumoasa din pădurea adormită care aşteaptă bunul plac al stăpînului, mila lui, poruncile lui, care e la cheremul tuturor capriciilor iui —- şi asta în toate privinţele. Da, desigur, îmi împărtăşeşti toate lucrurile importante, da, desigur, catadicseşti să mă pui la curent cu marile tale succese sau cu micile tale neplăceri. Cel puţin aşa ai procedat pînă acum. Şi uite că de mai bine de trei luni te observ fără să scot o vorbă, am văzut că eşti neliniştit, tulburat, nervos — chiar dacă încercai să-ţi duci povara singur, ceea ce dealtfel n-are nici un rost. Georges, ştii foarte bine că nu-rni -poţi ascunde

nimic. Şi uite că dintr-o dată, de vreo două-trei zile încoace, ai redevenit vioi, arogant, triumfător, ca şi cum ai fi întrezărit brusc rezol-varea unei probleme copleşitor de grave. Şi continui să nu-mi spui nimic. Nici o silabă în afara obişnuitelor cuvinte de politeţe sau de tandreţe...

— Obişnuite ? Spui nişte vorue, exclama Fabre-Simmons în şoaptă.

Dar r. ra-iC n-o mai putea scoate dintr-ale ei pe Francoise, care continuă cele ce-avea de spus, hotărîtă să nu se oprească la jumătate de drum :

— Ştiu ce ai să-mi răspunzi, £

Fabre-Simmoxis se văzu nevoit să facă un gest cu mîna pentru a-i curma vorba soţiei sale; apoi declară cu vocea lui subţire, tăioasă, precisă şi liinix Je :

— Nu, Francoise, nu ! Te ascult atîta timp cit îţi mai - dai seama ce-ţi iese din gură. Dar dacă începi să ştii tu
mai bine decît mine ce am eu de gînd să-ţi spun. dacă ajungi să pui întrebări şi tot tu să dai răspunsurile pe care presupui că le-aş da eu, atunci plec.

— Cum vrei...

Cu un gest nervos, Francoise îşi stinse ţigara strivind-o in scrumieră. Se strădui să vorbească cu o voce calmă .

— Georges, nu eşti obişnuit să mă auzi povestindu-m: viaţa. întotdeauna tu eşti cel care vorbeşte — iar în seara asta pari stupefiat, traumatizat... Dar ai să mă asculţi măcar o dală, chiar da^ă faptul pare a nu-ţi prea fi pe plac... Ne înţelegem fizic şi asta contează mult pentru mine... Mă copleşeşti cu cadouri şi fireşte că nu sînt o ingrată. Dar pe toate planurile te porţi ca un satrap, şi nici măcar nu-ţi dai seama de asta ! Uneori te văd cum adm'ri pe inine lucrurile pe care mi le-ai făcut cadou. Nu mai mult decît acum vreo două săptămîni te-am auzit întrebîn-
lu-mă : „Mai ţii Ia brăţara mea de turcoaze ?" Da, am destule brăţări — atitea brăţări cît să tragă o sclavă pniă-n fundul apei...

— Dacă ai prea multe brăţăi i, mai vinde din ele ! murmură Fabre-Simmons.

Uimirea — apoi o anume duioşie ambiguă coborîră în ochii Francoisei :

— N-aş vrea. dragul meu, ca seara asta să ia o întor-sătură stupidă şi, ^ ezi tu, se-ntîmpiă atît de rar să discutăm se rios încît nici nu-i de mirare jă sînt neîndemînatecă. Eşt? vorba d-spre ceva foarte important pentru irire.., Georges, ai încercat vreodată să-ţi închipui ce mi-ar putea lipsi mie | .

Ei ridică clin sprîncene şi răspunse cu-aceeaşi voce stinsă, murmurată :

—- Ce-ţi lipseşte ţie ? Nu, Francoise, niciodată.

— îmi lipseşte...

Trase aer în piept, apoi începu să vorbească rostin- du-şi rar cuvintele, ca şi cum le-ar fi cîntărit îndelung pe fiecare :

— îmi lipseşte autonomia, libertatea 5 mă sufoc ! Ştiu că eşti un tip mare, Georges. Şi din această cauză nu te gîndeşti — adică vreau să spun că nu te glndeşti cu toată seriozitatea — decît la munca ta, la uzinele tale, la imperiul tău, la opera ta. Restul nu contează. în afară de prezenţa mea, poate. (Ea insistă pe ultimele cuvinte.) încă o dată, nu sînt o femeie ingrată. Dar gîndeşte-te şi tu : cînd stai de vorbă cu copiii ai aerul că le faci un mare hatîr şi, oricum, eşti mereu cu gîndul în altă parte ; cuvintele pe care ei ni le spun nu-ţi ajung la ureche decit clin cînd în cînd, şi nici măcar nu-ţi dai seama cum cresc. Am să-ţi vorbesc altă dată despre ei. Astăzi vreau să-ţi vorbesc despre mine... Georges, ascultă-mă : am nevoie să respir.
Fabre-Simmons nu răspunse, căci fusese luat prea pe nepusă masă. Faţa lui neclintită nu lăsa să i se citească nici deruta, nici sentimentele care puseseră stăpînire pe sufletul său. Iar Francoise se lăsă înşelată de aceste aparenţe :
— Nu înţelegi ? Nu vrei să înţelegi o dată ceea ce încerc să-ţi explic ? Poţi să-mi spui ce caut eu aici ? Nu mai sînt nici măcar confidenta domnului şi stăpînului meu. nu mai reprezint nici măcar corul antic, rai-am pierdut pînă şi rolul de subretă, nelipsit din orice comedie. Pînă şi decorul în care trăiesc îmi este străin, nu-mi aparţine, pentru că tu vrei să le faci pe toate — tu şi cu decoratorul ăla al tău pe care nu pot să-l sufăr... La ce altceva sînt bună eu decît să aranjez buchetele de fiori, să-mi atîrn pe mine bijuteriile tale, să dau ordine slujitorilor, să fac pe gazda cu ocazia banchetelor pe care le dăm în interes de afaceri şi să veghez la odihna războinicului ?
Fabre-Simmons tot nu răspunse, iar asta o înfurie şi mai mult pe Francoise, care ajunse la o adevărată frenezie !
— Nu m-ai văzut de prea multe ori în balul ăsta, nu-i aşa ? De trei sau de patru ori în douăzeci şi cinci de ani. Nu destul de des, abia acum îmi dau seama. Şi acum ştiu ce anume contează pentru tine : vrei să cîştigi, asta te interesează cu mult mai mult decît miza luptei pe care-n cele din urmă ajungi s-o dai uitării. Vrei să domneşti cu orice preţ — şi asta ţi se pare cu mult mai important decît cei mărunţi pe care îi domini. Vrei să jM asctdtat — şi puţin îţi pasă de sensul poruncilor pe care le dai. în fine, vrei să fii iubit — şi asta are pentru tine mai multă greutate decît... decît propria ta dragoste.
Francoise tăcu. Niciodată pînă acum nu-i spusese £tî- tea lucruri. Niciodată.
— Nu mă mai iubeşti ? întrebă cu simplitate Fabre- Simmons.
Frangoisei îi năvăli sîngele în obraji după ce cu cîteva clipe mai înainte furia o făcuse să pălească. îşi întoarse privirea către ei şi prin ochii îi trecură fulgerele aurite ale unei inepuizabile iubiri :

— Ah ! N-am ce spune, înţelegi de minune femeile— Că nu te mai iubesc ? Dacă nu te-aş mai iubi, Georges, toate astea mi-ar fi cu totul şi cu totul indiferente... N-am făcut bine că m-am ambalat, de acord, şi mi-ar părea rău dacă te-am făcut să suferi. E un lucru aşa de greu pentru o femeie să se facă înţeleasă de un bărbat — oricine ar fi el... Vrei să ştii cînd te iubesc eu cel mai mult şi mal mult ? Atunci cînd te joci cu colecţiile tale, cu autografele tale de savanţi — dar numai cu condiţia ca arătîndu-mi ultima ta achiziţie să nu-ţi iei aerul ăsta dur şi triumfător pe care ţi-l ştiu atît de bine. Te Iubesc atunci cînd eşti puţin copilăros, cînd eşti iarăşi în stare să te bucuri cu naivitate şi să te superi ca un idiot. Dar nu-mi place acel „eu însumi" care a devenit începutul celor mai multe dintre frazele tale. Nu-mi place să vorbeşti despre bani pe un anume ton. Nu-mi place în tine patriarhul care se admiră şi se contemplă. Nu-mi place felul în care te uiţi la fiul tău pe care-l dispreţuieşti şi nici felul în care te uiţi la fiică~ta, pe care o admiri blajin, fără să-ţi mal dai osteneala să o cunoşti. Lasă-mă să vorbesc 1 Nu-mi place că te uiţi la mine ca şi cum aş li un obiect care îţi Eparţine... Nu-ţi aparţin. Georges. După douăzeci şi cinci de
a.J pt cart i-art, trăit împreună, mai păstrez încă minai Ia de a mă oferi ţie. Nu poţi oferi decît ceea ce-ţi apar-t nne ţi; însuţi — şi tot ceea ce sînt nu-mi aparţine decît mie. Mie însămi, mă-nţelegi ?
George băgă de seamă că Frangoisei li dăduseră lacri-mile. Dar nu spuse nimic.
„Femeile tac prea mult, se gîndi el. Iar după aceea, închi -o bună seară, le-apucă şi vorbesc prea mult,"
Francoise, ajunsă la capătul puterilor şi al amărăciunii se sprijinea de masă ca un atlet epuizat, căzut pe linia de sosire ; lăsă să se aştearnă tăcerea ; apoi, cu o mînă uşor treniurîndă, îşi aprinse o altă ţigcră şi se ar,eză mai comod pe marginea mesei de sticlă. Un nou zîinbet îi flutură pe faţă atunci cînd întrebă, ţintuindu-şi soţul cu privirea — şi avea această deconcertantă putere de a-şi schimba mereu privirea :
— Hai, spune-mi ceea ce trebuia să-mi spui de mai bine de trei iuni... Şi asta este joarte important. Dă-U dr umiil.
Luat prin surpi indere, Fabre-Simmons se gîndi o clipă, clătină din cap, apoi se duse şi se aşeză of tind pe o cana pea arătlnd pnntr-o bătaie cu palma în perne că vrea ca ea să vină să se aşeze alături de el.
— O să stăm altă dată de vorbă, draga mea, despre toate cîte mi le-ai înşirat. Lucruri grave pentru tine şi la fel de grave pentru mine. Nu poţi să-ţi pornii ţi orice.

♦nici măcar atunci cînd vorbeşti, aşa că trebuie să mă gîndesc pe îndelete la toate astea, înţelegi, nu ? Dar am să-ţi răspund la ultima întrebare ca să faceîn pnţ'nă ordine în conversaţia noastră
Apoi Fabre-Simmons se apucă răbdător să-i explice cu de-amănuntul toată tărăşenia cu Marcel Sangalles : căicîndu-şi pe inimă, se strădui chiai să reproducă cu maximă exactitate replicile lui Sangalles ş. jignirea cu care se încheiase întrevederea lor — ceea ce, oricum, nu i-a fost deloc uşor. Ii povesti de asemeni recenta lui discuţie cu Pierre Mazade ; apoi, în sfîrşit, se porni a-i dezvălui un proiect pe care, pînă atunci, nu-l încredin ţase nimănui pe lume. Lampa arunca, o lumir ă caldă, în- făţişînd p: ivirii o bucată din trupul dragonului albastru încolăcit pe covorul chinezesc şi sculptând fără nici o cruţare faţa rănită a lui Fabre-Simmons...
Francoise îşi întrerupse soţul :
— Ştiu că te-am necăjit. Aş fi vrut atît de mult... Dacă vrei spune mai departe.
Ea-l mîngîie pe frunte. Georges Fabre-Simmons se feri cu o mişcare uşoară :
— Aşadar am să lansez împotriva lui Marcel Sangalles o ofertă publică de cumpărare — un O.P.C. în jargonul afacerilor. Ţine cont că nu eu am născocit această formulă care de multă vreme face furori în Statele Unite. La noi n-au fost încercate, cu mai mult sau mai puţin succes, decît cîteva O.P.C.-uri — iar cel mai spectaculos dintre ele s-a soldat cu un eşec total. Pe scurt, un O.P.G. îi îngăduie unui om ca mine să-i umfle unui om ca Sangalles majoritatea acţiunilor, smulgîndu-î astfel din mîinl afacerea şi eliminîndu-l de la preşedenţia propriului său consiliu ele administraţie. De la o anumită cifră în sus, societăţile noastre sînt în anod fatal lansate la bursă » pentru un industriaş, pentru o familie sau pentru un. grup, totul este să nu piardă din mîini controlul afacerii. Am studiat cu mare atenţie cazul lui Marcel Sangalles, ale cărui acţiuni sînt foarte dispersate în public — şi ştiu că este vulnerabil.
— Dar eşti mai mic decît el, Georges !
El oftă din nou apoi zîmbi :
— Dacă compari Compania mea franceză de Electronică şi Informatică cu Atelierele şi Şantierele Sangalles & fiul, da, sînt cert mai mic. Dar dacă compari ansamblul afacerilor noastre şi interesele mondiale pe care le învîr- tim —- mai mult decît atît: dacă compari avîntul întreprinderilor mele cu imobilitatea relativă pe care o manifestă în ultimii ani întreprinderile sale — atunci nU-nCape îndoială că eu sînt cel mai puternic, înţelegi, Francoise ?
Ea-şi muşcă buzele :

— Spune mai departe...

— Nu cred, draga mea, că-ţi faci o idee prea exacta despre ceea ce tu numeşti „imperiul meu". Numai Compania franceză cu uzinele, atelierele, cu centrul de eer-
"cetare şi cu filialele sale au un personal de douăzeci de
mii de oameni : muncitori, funcţionari, tehnicieni şa pro-iectanţi, ingineri şi alte cadre. Asta înseamnă o droaie de lume. Pe deasupra sînt majoritar şi într-un anume număr de „fabrici de bani" care merg strună şi care-mi aduc capital. N-am să-ţi dau decît cîteva exemple mai importante : de pildă într-o uzină de proporţii remarcabile exploatez un brevet de sudură ; apoi ar fi socictatea mea de jocuri mecanice, în curs de fuziune cu o firmă germană. (Jucăriile sînt o chestie pasionantă !) ; mai am o întreprindere specializată în tehnici de suspensie pentru camioanele de mare tonaj ; o reţea de hoteluri de lux ; iar apoi, Franţoise, două minunate afaceri imobiliare care deocamdată s-au extins din Franţa în Spania, Portugalia şi Italia — dar nu e decît un început. In fruntea tuturor acestor afaceri am plasat cîte un om tînăr, dinamic, care poartă toată răspunderea, pe care îl plătesc din belşug şi pe care-l cointeresez la beneficii. Un singur criteriu : lezultatnl. Iar criteriul despre care este vorba acţionează de la sine, întrucît oricare dintre preşedinţii sau giranţii mei ştie că poate fi pus pe liber peste noapte, ea un neisprăvit, oricît de mult ar putea să mă coste asta, — şi nu ca urmare a proastei mele dispoziţii, ci a unui bilanţ prost din partea »i.

Francoise păru gînditoare :

— Da, ştiam toate astea. In linii mari, fireşte. Şi apoi mai e şi „tehnomenajul"...

Fabre-Simmons tresări s

— Cum, tu... dar cum draeu... ?

— Mă informez şi eu cum pot atunci cînd tu nu vrei să-mi spui nimic, răspunse Francoise cu o nevinovăţie prefăcută.

Participarea sa majoritară în fabricarea instrumentelor electrice de menaj ale firmei „Tebnomenajul'- era pentru Fabre-Simmons o tainică ruşine. Îşi luă avînt :

— Si bine da, draga mea, maşina de maioneză cu schimbător de viteză şi zdrobitorul de cartofi electric sînt tot eu... Hai, Franc,oise, cine ţi-a spus-o ?

— Ei! Am vorbit şi eu cu unii, cu alţii, de pildă cu Inginerul tău Pastings. acela cu un ecccnt şi cu p mustaţă atît de cuceritoare, cu Pierre Mazade...

Pentru o clipă, Fabre-Simmons avu impresia -că remarcă „ceva" în tonul Franeoisei atunci cînd aceasta pronunţă „Pierre Mazade". Simţi cum îl

cuprinde o nelinişte fulgerătoare a cărei flacără se stinse insă deîndată. Căci Georges pregătea lovitura de gratie :
— Probabil că nu ştii însă că mai am şi o bancă particulară...
— Da, da, stai o clipă, spuse Francoise. Nu e vorba cumva despre Banca pentru dezvoltarea Electronicii franceze — sau ceva în genul ăsta ?
Fabre-Simmons încruntă sprîncenele :
— Da, da, exact... sau aproape exact, întrucît femeia, nu eu am spus-o, rămîne pînă la urmă o fiinţă a aproximaţiilor. De fapt titlul exact al băncii mele...
Ea începu să rîdă :
— Puţin îmi pasă de titlul exact, Georges ! Există însă un lucru pe care eu nu pot să-l pricep : tatăl tău, la care ţineam foarte mult, nu conducea decît o mică afacere şi atît...
— Nu era chiar aşa de mică !
— Oricum, nu te-a ajutat prea mult, taică-tău, în viaţă...
— E-adevărat.
— Atunci cum ai reuşit să... să urci atît de sus ?
— Norocul!
— O spui pe-un ton de parcă ai spune : „geniul meu* sau : „steaua mea"...
— Poate... Dacă vrei să ştii una dintre reţetele mele, uite : acţionez repede şi hotărăsc încet.
Surise* unui gînd de-al său înainte de-a merge mai departe :
— Mi-am alcătuit un fel de program : mă informez, chibzuiesc, imaginez, acţionez, n-am încredere în nimeni şi, în sfîrşit, cel mai important dintre toate : acord încredere. Şi mai cred că există două feluri de oameni, cei care prind din zbor orice ocazie cu amîndouă mîinile — şi ceilalţi... Eu, Francoise, n-o las niciodată să-mi scape, înţelegi ? Mari oameni de afaceri francezi au profitat — au profitat din plin — de înfrîngerea de la Wateiioo ca să facă avere... La urma urmei de ce nu ? Altădată era aşa de uşor şi aşa de simplu să fii uogat... Eu, mai modest, am profitat de devalorizare — în două riad uri ! Şi aş mai profita încă o dată dacă s-ar ivi prilejul. Si apoi trebuie să acorzi un rol foarte important şi intuiţiei. Este un lucru foarteTsimplu şi totodată foarte anevoios de explicat : aşa de pildă, uite, una din cele mai mari lovituri ale mele s-a ciatorat faptului că am prevăzut, aşa cum a făcu t-o şi Robert Ballsany, migrarea claselor mijlocii către marginea oraşelor, departe de asfixia din centru. In momentul acela am făcut investiţii foarte mari. Ca să fiu cinstit, am investit chiar puţin cam prea mult pe riscul şi pe socoteala mea. Aşa am procedat întotdeauna. . Cu toate aces-tea, cînd stau şi mă gîndesc acum la imprudenţele cu care mi-am

început cariera, mă ia cu frig pe şira spinăr'i i Am în schimb la ora actuală un capital considerabil şi mă străduiesc să mă menţin într-o marjă de securitate pocăi e dealtfel sînt mereu ispitit s-o încalc, pentru că altminteri jocul nu mai e pasionant.
Francoise îl privi drept în ochi cu o deosebită blin deţe : . „
— Dragul meu, nu te-am întrebat niciodată . dar, ştii, femeile sînt curioase . la cît poate să se ridice averea ta ?
El zîmbi iarăşi şi -şi încreţi colţurile ochilor :
— întrebarea asta n-are nici un sens, Francoise. Totul se schimbă peste noapte. Averea unui om de afaceri modern este într-o continuă fluctuaţie — nu poate fi măsurată. Am intrat în epoca mişcărilor perpetue. încă nu ţi-am spus nimic despre filialele şi sucursalele melc din străinătate, nici despre interesele mele din Statfile Unite, din Elveţia, din Germania — sînt Ultrasecrete chiar şi pentru-Pierre Mazade — şi nici de portofoliul meu francez. Nici despre o anmne gale rie de tablouri pe care o finanţez undeva, la fereală. Cu importante stocuri de pînze şi desene : încerc să dau o oaiecare rentabilitate financiară geniului plastic... Da, ştiu foarte bine ! Se spunea mai demult despre americani : Cutai e e un om ăe-a- tîţia OolaH. Dar astăzi asta nu mai înseamnă nimic. .în ziua în care arn să-ţi dau un alt răspuns la întrebarea asta înseamnă că smt numai bun de scos la pensie — şi dacă pretind că pol să-ţi dau odată un ait răspuns e pentru că merit să ies la pensie cu dispensă de vîrstă.
Francoise se strîmbă încreţindu-şi vîrful buzelor şi tăcu
— încă două vorbe, draga mea. Am auzit adineauri din gura ta un rechizitoriu care avea o anume forţă de şoc. Să nu-ţi închipui ct lucrurile s-au aranjat intre noi pentru că ai reuşit să te descarci. O să mai v orbim despre ele atunci cînd o să fie cazul, crede-mă. Cu toate astea- e un lucru pe care tu l-ai spus şi pe care vreau să-l lămurim cniar în astă-seară : dacă am înţeles bine, viaţa mea ţi se pare a fi lipsită de orice ţel, de orice înălţime, de orice ideal. Să nu ne ferim de cuvinte : te-ai convertit cumva la budism, taoism, creştinism chiar, sau mai ştiu eu ce credinţă ? «
Cu un gest al mîinii plin de o precisă delicateţe, Francoise înlătură toate aceste ipoteze himerice :
—Kai, Georges, ştii foarte bine că sînt cu seninătate necredincioasă... Dacă Dumnezeu ar exista, el ar avea fără îndoială nevoie de oameni, dar omul n-a avut niciodată nevoie de Dumnezeu pentru a-şi găsi diurnul sub stele. Mi se pare pur şi simplu că tu te mulţumeşti cu foarte puţin ! Şi sper că va veni o zi în care tu însuti al să descoperi în tine şi numai în tine alte exigenţe noi.
Faţa lui Fabre-Simmons lăsă dintr-o dată să iasă la iveală toată oboseala lăuntrică ce-l măcina ; dădu din cap :

— Ei bine, mă uimeşti, Francoise. Primul popă. primul rabin, primul paste? care trece şi eşti în cofă ! Eu nu m-am schimbat... îţi mai aduci aminte de pactul nostru — de ceea ce tu numeai anticredir.ţa noastră, p^cea noastră din adîneuri ? Tu ai să le pierzi... In ceea ce mă priveşte, pacea din admeuri nu mă părăseşte — nici măcar atunci cînd încerc să-mi reprezint neantul, pentru că... Cu cît îmbătiînesc cu atît înţeleg mai bine torte cîte ne înconjoară şi cu atît sînt mai puţin în stare să ghicesc ceea ce mă aşteaptă.
Fabre Simmons avu dintr-o dată conştiinţa faptului că e bătrîn. îşi mai dădu totodată seama că soţia sa nu mai era atentă ia cele ce-i spunea el : Francoise privea pe furiş către desenele de modă. „Femeile nu suportă prea în- dclung meditaţia şi vorbele grave, se gîndi el. Motivul : le e teamă de inevitabila tristeţe care izvorăşte de aici. Ca şi furnicile, ele secretă antidotul otrăvii, după împrejurări, pe măsură ce se iveşte primejdia. Numai că fi i-ar fi plăcut ca Francoise să fie ceva mai puţin -"furnică» decît celelalte, asta-i tot !"
— Vii să te culci ? întrebă Francoise.
întoarse ochii către soţia sa ; concentrîndu-şi privirea asupra ei, îi observa chipul, maxilarele puţin prea mari şi pielea pufoasă, privirea schimbătoare în stare să treacă în răstimp de-o clipă de la duritate la o inefabilă hiindeţe limpede, aşa cum un far trece de la roşu Ia alb, ridurile din colţul buzelor şi minusculele zgîrieturi ale timpului adîneite la coada ochilor, trăsăturile ei întrucâtva neregulate, linia prea simplă a sprîncenelor, toate aceste imperfecţiuni care la lumina lămpii ieşeau rînd pe rînd în evidenţă, ascuţindu-î frumuseţea fără s-o va- tăme şi care toate la un loc făceau ca această faţă de femeie să fie pentru totdeauna unică şi de neînlocuit.
în flecar? clipa omul este* altceva declt zeoo ce erfe
Paut VAl£RY

CAPITOLUL IV

Biroul lui Pierre Mazade de pe bulevardul Iloche era pe cît de modern pe atît de. funcţional — dar Pierre reuşise să pună şi aici amprenta fanteziei sale.
Acoperist podeaua cu o mochetă groasă de un albastru- închis pe care o cumpărase clin banii lui, fără să reuşească vreodată a—şi convingc patronul să i-o deccnteze. Tot pe socoteala lui capitonase trei pereţi ai încăperii cu nişte uriaşe panouri fotografice reprezentînj peisaje din Bour- gogne, pline cu vii, ispititoare ca o pagină din Brillat-Sa- varin. Pe cel de-al patrulea perete, atîina întotdeauna cîte mi „portret care se schimba după dispoziţiile lui Pierre, iar alesul acelui mom2nt era Richard Wagner, căruia vizitatorii

lui Mazade îi puteau admira, încadrat înti-o ramă de lac roşu, profilul de babă.
fotografia lui Wagner ocupa locul de cinste, înlocuind-o pe cea a lui Lenin, un Lenin cu barbişon, imens, di» ziua în care nu se ştie prin ce întîmplare nenorocită Fabre-Simmons îşi vîrîse nasul în biroul lui Pierre : „E cm ui să termini cu copilăriile asteaspusese simplu industriaşul. Adăugind pe un ton acru-dulce : „Am toată admiraţia pentru independenţa spiritului. Dar nu-mi plat provocările.
— Păcat ! răspunsese scriitorul, avîad însă grijă să scoată portretul lui Lenin de pe perete. E păcat pentru dumneavoastră : pentru mine era un îndemn la muncă.
Pierre Mazade era cit se poate de încântat că are prilejul să-l primească în biroul său pe Leu Pradier, redactor la Echo de France : un om de-aceeaşi vârstă cu el, mărunt şi rumen, a cărui faţă se putea boţi in mii şi mii de cute. Leo Pradier tocmai fusese poftit să intre.
— Dragă domnule Pradier, spuse Pierre ieşîndu-i afabil înainte, mă bucură foarte mult că avem ocazia să mai stăm de vorbă ! Dacă n-aţi fi insistat atît de mult, ca un vechi prieten ce-mi sînteţi, v-aş fi primit la mine acasă.. I-aţi spus secretarei că e vorba de o problemă urgentă : aşadar să mergem direct la subiect... Dacă n-aveţi nimic împotrivă, aş putea începe spunîndu-vă cîteva cuvinte despre ultima mea carte Descompunerea socială. Şi-n încheiere aş mai adăuga cîte ceva despre un roman cu teză ia care lucrez acum . Sensul Nopţii... Pe scurt, dacă aş vrea să găsesc o formulă concisă care să exprime cele mai nobile intenţii ale mele, aş începe cău- tînd să definesc ceea ce nu sînt. Vedeţi dumneavoastră, eu mă ţin la fel de departe de căutările trudnice ale noului roman ca şi de nostalgiile romanului balzacian, de cercare ar vrea să confunde psihologia cu starea civilă...
Ajuns aici, Pierre Mfzade se întrerupse : aşezat în fotoliu] din faţă, Pradier îl privea fără să-şi ia nici o notiţă.
— îmi pare rău că a trebuit să fixăm această întîlnire la o oră atît de matinală, dragul meu, spuse Pierre cu sinceritate. O să ni se aducă îndată micul dejun.
— Mulţumesc foarte mult ! Dar nu merita osteneala sa.. La drept vorbind ..
In sfîişit, jurnalistul îşi luă inhna-n dinţi :
— E vorba, cred, de o neînţelegere între secretara dumneavoastră şi mine : am venit, într-adevăr, pentru un interviu. Dar. . de fapt... subiectul interviului meu este preşedintele Fabre-Simmons.
Se aşternu o Imişte polară.

— Bine 1 spuse în cele din urmă Pierre cu o voce tăioasă, dar mărturisesc că .
Urmă o nouă tăcere. Atunci cînd era vorba despre activitatea sa literară, Pierre Mazade nu mai d;spunea decît de rezerve cu totul neînsemnate de umor.
— în Orice caz, spuse precipitat t/x) Pradier, aş fi in- cîntat să prind doi iepuri dintr-o dată : mai întîi, dacă n-aveţi nimic iaipoUivă, să schimbăm cîteva vorbe cu privire la patronul dumneavoastră — după care am să iau cîteva notiţe cu privire la propriile dumneavoastră proiecte pe care vom fi foarte încîntaţi să le punem în pagină noastră literară la rubrica ecouri.
— Fie ! răspunse Pierre Mazade în timp ce secretara lui — o fată brunetă cu bretcn, cu ochi de veveriţă, ale -cărei farmece scriitorul avusese prilejul să le guste în mai multe rînd uri — pătrunse în încăpere împingînd înamtea ei măsuţa rulantă pe carc se afla micul dejun.
— Ei bine ! strigă Pradier care inspecta fără nici o ruşine ouăle cu jambon, ceaşca de cafea bine mirositoare^ dulceaţa de afine şi tartinele ca unt, iată o excelenţă introducere în viaţa unui miliardar. Dacă hîrţoaga la care .ucrez mi-ar oieri şi mie asemenea chestii, n-ar mai trebui să se teamă că-ntr-o bună zi am să-m: iau tălpăşiţa l
Era văc'it că încerca să-şi repare greşeală. în ceea ce-L priveşte pe Mazade, el nu catadicsea să facă nimic spre a destinde atmosfera încărcată. „După patron, dacă ne ma> rămîne timp !" se gîndea el cu furie. Cei doi mîncau în tăcere, ca nişte cîini care se duşmănesc de moartc-. si'iH să lipăie dintr-o aceeaşi farfurie.
— Aşadar, întrebă în cele din urmă Leo Pradier, sînteţi cel care răspunde de departamentul relaţiilor externe ?
— într-adevăr, mă ocup de relaţiile externe ale între-gului grup Fabre-Simmons, preciză Pierre cu destulă răceală. Şi am program redus pentru a avea timp sa-mi scriu cărţile. Dealtfel, intenţionez să-mi dedic una dintre irmătoareie mele căi ţi lumii afacerilor...
— Ia te uită ! spuse simplu ziaristul .. Şi cum l-aţi întîlnit pe preşedintele Fabre-Simmons ?
— - Ei, asta-i o poveste ciudată : într-o zi, cînd habar n-aveam cine este el de fapt, i-arn cerut să-mi acorde o în-trevedere ca să-i prezint noul săptămîual pe care-l condu-ceam. Titlul acestei fiţuici fără viitor n-are nici o importanţă ! După o jumătate de oră de discuţii, Fabre Simmons, la care mă introdusesem cu de-a sila, recomandat de un om politic .influent, şi care mă primea cu cea mai mare nem- credere, îmi semna un cec important — vreau sâ spun important pentru mine. Pentru orice eventualitate, îi lăsasem

numărul meu de telefon. Ei bine, Fabre-Simmons a fost aşa de profund surprins că îi smulsesem o asemenea sumă de bani cu nişte simple gogoşi pe care i le îndrugasem, încît a pus-o pe secretara sa să mă caute după vreo săptămînă şi m-a angajat aici cu program redus. „Eşti tare — şi asta cu atît mai mult cu cît nu s-ar zice !" mi-a spus el ca să mă laude. Iar toată povestea asta i se potriveşte de minune lui Fabre-Simmons.
Leo Pradier îşi termina destul de lacom ouăle cu jambon. Se şterse la gură, îşi increţi faţa şi, simţindu-se bine, răsuflă adîne :
— înainte de a continua acest interviu, aş vrea, dragul meu Mazade, să vă pun o întrebare ca de la om la om : sînteţi destul de independent, puteţi adică spune absolut tot ce gîndiţi ? Fiţi fără grijă, n-am intenţia sa vă pun acum să-l bîrfiţi pe patron, nici să comit vreo indiscreţie în ce-l priveşte. Dar, în sfîrşit, aş vrea să mergem cît mai departe cu putinţă...
O străfulgerare trecu prin ochii uşor oblici ai lui Pierre Mazade :
- — Dacă aş înceta de a mă mai socoti cu desăvîrşire independent, n-aş mai rămîne nici măcar o clipă în dugheana asta.
— Ei bine, atunci să-i dăm drumul! spuse Leo Pradier.
Pierre se gîndi : „Cînd zîmbeşte, mutra lui pare un peisaj de Carzou !" Apoi aşteptă atacul cu nepăsare.
— Vreţi să-mi vorbiţi mai întîi despre caracterul pa-tronului dumneavoastră ? Fiţuica la care lucrez nu se teme de cuvinte, aşa că puteţi să-i daţi drumul cît vreţi de tare.
„Fireşte, se gîndea Pierre Mazade, care de multă vreme era bine antrenat în practicarea acestui joc primejdios, nu la tine o să ţipe patronul dacă eu spun prea mult sau prea puţin !'-' Se gîndi o clipă. „Dacă o ia aşa, am să-i ofer, pentru uzul său personal, o mică conferinţă de presă literaro-psihologică asupra unui subiect pe care degeaba v« încerca sâ-l întoarcă înapoi către nunctul de plecare.
O să ne distrăm de minune amîndoi. Şi cum m-a luat peste picior..."
îşi luă aerul cel mai serios pentru a declara : — Mda. Preşedintele Fabre-Simmons este mai întîi de toate un creator de afaceri. întreprinderile, societăţile, filialele, combinaţiile economice şi financiare iau naştere în mintea sa — era cît pe-aci să spun în mîna sa — spontan, firesc, curgător. Este un spectacol fascinant chiar şi pentru noi, propriii săi colaboratori. El culege aşa cum alţii ar semăna. Creează plimbîndu-se — prin biroul său, prin pădurile proprietăţii sale din Nor- mandia, sau pe trotuarele Broadway-ului —- ridicînd la fiecare pas un norişor de bani. E ului tea' ! în timpul vacanţei ele Paşti de anul trecut, dueîndu-se să petreacă două-trei zile în Normandia, la insistenţele anume ale soţiei sale (căci dacă n-ar fi ea nu şi-ar îngădui niciodată nici cel mai neînsemnat concediu, nici cel mai mic

timp de odihnă), pur şi simplu pentru a-şi ocupa mintea, concepe crearea unui hotel pe o mică plajă destul de puţin cunoscută : cumpără pe malul mării un teren vast, pe care l-a remarcat în timpul unei plimbări, schiţează planuri, imaginează un bazin acoperit şi un restaurant notat astăzi cu mai multe stele decît are un mareşal al Franţei, angajează un arhitect, lansează o conferinţă de presă locală, face ochi dulci în stingă şi-n dreapta unui mare număr de oameni necesari, obţine concesiunea unei bucăţi zdravene de plajă privată, alege dinainte unul dintre acei giranţi normanzi despre care el însuşi spune că sînt neîntrecuţi şi că pînă şi grecii pot, în comparaţie cu aceştia, să se ducă la culcare, trasează amplasamentul a patru terenuri de tenis — şi uite că vacanţa de Paşti s-a terminat. Preşedintele se întoarce într-o formă excelentă, se-nhamă iar ia treburile lui de mare patron şi declară cui vrea să-l asculte că „nimic nu-i mai plăcut decît o vacanţă în Normandia !" Iar ăsta-i al şaptelea sau ai optulea hotel pe care-l seamănă astfel prin toată Franţa...
Leo Pradier lua notiţe în grabă şi cu mare grijă. îşi ridică clin carnet faţa purpurie care se desfăcu într-un surîs ademenitor — în timp ce ochii lui vicleni nu zîm- beau cîtuşi de puţin :
— Şi chestia din Normandia a mers ?
— Cu preşedintele Fabre-Simmons „chestiile", cum te numiţi dumneavoastră, merg întotdeauna. Alexandru oel Mare, Cezar, Francisc întîi, Henric al patrulea, Ludovic al paisprezecelea, Napoleon vedeau clintr-o aruncătură de ochi unde trebuie create marile porturi. El, dintr-o singură aruncătură de ochi, ghiceşte ce hoteluri de lux trebuie clădite pe litoral.
— Fiecare cu vederile sale, nu-i aşa ? întrebă Leo Pradier cu o anume perfidie.
— Asta-i părerea dumneavoastră !
— Şi preşedintele are un loc al lui, un lot: preferat unde lucrează ?
- — Nu, dragă domnule Pradier. Ii place să se deplaseze. E-ntr-un neîncetat du-te vino prin Franţa şi prin ţările învecinate, de la o afacere la alta. Două sau trei luni de mari călătorii în fiecare an — şi dacă n-ar fi nevastă-sa...
— Dacă n-ar fi nevastă-sa, ce ? întrebă mai departe L<?o Pradier cu un aer nevinovat.
— Ei bine, Fabre-Simmons n-ar sta locului mai mult decît Paul Getty, decît Niarkos sau decît răposatul Cahen de la Anvers. S-ar duce să-şi poarte paşii prin cele patru colţuri ale lumii... Ştiţi, se-ntîmplă adeseori ca miliardarii ăştia să aibă un fel de mîncărici la tălpi ! W. R. Hearst, magnatul presei din Statele Unite, spunea mereu : „Biroul meu este acolo unde mi-am pus pălăria în cui".
— Preşedintele este fericit ca om ?

întrebarea ţîşnise de pe buzele surîzătoare ale lui Leo Pradier care îşi pîndea interlocutorul cu ochi plini de cinism şi de experienţă. Pierre Mazade se prefăcu că se gîndeşte îndelung înainte de a răspunde, părînd că trebuie să cîntărească foarte mult fiecare cuvînt:
— Asta, dragul meu, e-o întrebare excelentă. întrebările excelente sînt întotdeauna cele cărora nu le poţi răspunde. Dacă e fericit ca om ? Habar n-am. Fără ca răspunsul meu să-l implice anume pe Fabre-Simmons, aş putea să-ţi mărturisesc că, după părerea mea, nici un miliardar nu este fericit. Mi-am trăit în acest mediu al oamenilor de afaceri jumătate clin viaţă şi pot să-ţi mărturisesc că n-am întîlnit niciodată vreun individ excesiv de bogat despre care să se poată spune că este fericit ca om.
Cred că acest fel de oameni se înfruptă din nişte bucurii rapide şi profunde, că uneori au plăceri profesionale mari, necunoscute oamenilor de rînd. Dar ştiu că nu sînt fericiţi. Pînă la urmă aş putea repeta şi eu ceea ce toată lumea spune şi nimeni nu crede : averea este incompatibilă cu fericirea. Fără îndoială, asta se întîmplă pentru că oamenii excesiv de bogaţi sînt în căutarea a ceva ce nu poate fi atins. Ce anume ? încă nu ştiu. Un om foarte perspicace şi foarte ascuţit la minte, căruia i se spunea Isus Cristos, a spus : „Nimeni dintre noi nu va putea să se înalţe niei măcar cu un deget peste măsura lui". Afiiv maţia ţinteşte mai sus decît se pare la prima vedere. Oare nu de asta vin să se izbească visele miliardarilor ?
— Sînteţi credincios... catolic?
Pierre Mazade se smulse cu brutalitate din propriile sale visări pentru a răspunde cu răceală ;
— Nu.
îşi zburli părul blond şi rar cu un gest familiar :
— Stimate domnule Pradier, nu e vorba acum despre mine, nu-i aşa ? Mi-aţi spus-o destul de limpede. Da... Să ne întoarcem la oile noastre miliardare : vedeţi dumneavoastră, acest fel de specimene umane îndură patru din cele mai cumplite ispite din cîte cunoaşte lumea asta : neîncrederea, singurătatea, corupţia şi saţietatea... Neîncrederea ajunge să ia la ei forme patologice : în orice femeie care-i admiră sau care le arată o oarecare bunătate ei văd o posibilă profitoare; în orice prieten, un tip care nu urmăreşte decît să-i stoarcă de bani; tot ceea ce poate determina un om să se apropie de ei li se pare a nu fi decît rezultatul unui calcul savant. E îngrozitor, nu ştiu dacă înţelegeţi, să confunzi omenia cu cupiditatea.
Leo Pradier, deşi cele pe care i Ie spunea Pierre Mazade reuşiseră să-i capteze atenţia în ciuda împotrivirii lui, începea totuşi să se agite căci nu-i plăcea să se îndepărteze prea rnult de subiect. Vru să intervină :
— Dar preşedintele Fabre-Simmons oare nu...

Dar cu un gest care nu îngăduia replică, Pierre Mazade îl sili să tacă ;
— Dar, dragă domnule, dacă mă faceţi să-mi pierd firul n-am să vă mai pot spune nimic ! Aşadar, unde rămăsesem ? A, da, miliardarii sînt şi nişte singuratici... Sunt singuratici pentru că sînt neîncrezători. Pentru că sînt puternici. Şi pentru că le e ruşine. Nu cunosc nici unul care să nu sufere într-un fel sau altul de un complex al bogăţiei. Căci este un lucru ciudat : toţi încearcă să te convingă cu orice ocazie că nu sînt chiar atît de bogaţi! Asta nu pentru că s-ar preface a dispreţui banul. Nu există decît o singură categorie de oameni care îşi poate permite să dispreţuiască banii : cei care nu-i au. Dar bogăţia miliardarilor — pe care o stăpînesc cu patimă, despre care se vorbeşte şi care-i face celebri (astăzi nu mai poate exista unjniliardar ascuns cum era Basil Zaharoff) — bogăţie căreia i se datorează în primul rînd sentimentele pe care lumea le nutreşte faţă de aceşti magnaţi, îi face să sufere măcinaţi de o ruşine tainică pe care încearcă s-o înfrîngă în două chipuri : prin filantropie şi printr-o atitudine provocatoare... Oricum ar fi, duc cu ei complexul acesta pînă la moarte, care şi ea este adeseori mai tristă decît a celorlalţi oameni. Toată viaţa lor au învăţat să vadă de departe cum se apropie vulturii. Cînd îşi păstrează luciditatea, în timpul agoniei, văd cum păsările de pradă se apropie şi dau tîrcoale, deşi sînt încă departe. Ei ştiu foarte bine că mai peste tot minţile au fost puse în priză ca nişte calculatoare electronice. Şi apoi mai ştiu foarte bine că, după cum spunea odată un bătrîn notar, nu s-a pomenit niciodată ca la vreo înmor- mîntare casa de bani să fie şi ea dusă împreună cu mortul.
— Ei, drăcia dracului! spuse jurnalistul vesel şi cu faţa boţită ca a unui cimpanzeu, dumneavoastră, dragă domnule, aveţi un haz nebun !
— Păi, da, fireşte că am haz ! Ştiţi vorba aceea: ,.Toate sînt grave, da nimic nu-i serios..." Vă mai spuneam că o altă ispită care-l pîndeşte pe miliardar este corupţia. Este tîrît într-acolo de însăşi bogăţia sa. Bogăţia — nu tu o ai, ea te are pe tine. E vorba de corupţia sufletului şi apoi în corupţie pur şi simplu. Vedeţi dumneavoastră, dacă ne-am apuca să scotocim prin îndelungata istorie a marilor averi, vom găsi mult mai des decît ne aşteptăm încuiat în seiful secret — cel întotdeauna 'ferecat cu două perechi de lăcate — un număr destul de important de cadavre. Şi pe deasupra, banii rodesc atît de uşor într-un pămînt gras de nenorociri ! Gîndiţi-vă, de pildă, la o infrîngere militară catastrofală, drăguţa de ea : nici nu vă închipuiţi cît poate strînge un om dibaci de pe un cîmp de luptă care pare pustiu dar care este bine îngrăşat cu sîngele morţilor.
Pierre Mazade, satisfăcut de a-şi fi impus ceea ce numea in petto „micul său amfi", îşi privi în mod ostentativ ceasul. Cît priveşte pe Leo Pradier, el

se făcu a nu observa acest gest; avea mult prea multă experienţă ca să se mai lase impresionat de asemenea fiţe :

— Cred că aţi pomenit şi ele saţietate, dragul meu Mazade. Şi apoi aţi mai spus că cei excesiv de bogaţi caută cu aviditate inaccesibilul : oare nu este aici o mică contradicţie ?

Pierre intră în joc întinzîndu-şi trupul lung şi ridi- cînd din umerii slăbănogi :

— Fără îndoială ! Oamenii aceştia sînt împănaţi cu contradicţii. Şi apoi, fireşte, n-au fost toţi făcuţi după acelaşi calapod ! Da, vă vorbeam de saţietate, întrucît puterea banului toceşte dorinţele şi omoară încetul cu încetul bucuriile mărunte. Astfel încît inaccesibilul către care tind miliardarii noştri nu este, poate, pînă la urmă, decît suma dorinţelor pe care ei nu le mai încearcă.

— Şi cum evoluează preşedintele dumneavoastră în această junglă a afacerilor ?

— Întorcînclu-ne la domnul Fabre-Simmons aş preciza mai întîi că el nu seamănă cu nimeni altcineva. El este călăuzit de o voinţă neînduplecată. Către ce anume ? Nu ştiu nici eu, întrucît e un om mai mult decît închis. Şi chiar dacă aş şti nu v-aş spune-o. Singurul lucru asupra căruia nu am nici o îndoială, din fericire, este că-i lipseşte eroismul — şi că este, deci, lipsit de poezia pe care o presupune eroismul. Fabre-Simmons este fiinţa cea mai străină de actul gratuit din cîte există pe lumea asta. Fără îndoială că îi place riscul, curajul şi că are simţul jocului. Dar nu are simţul sacrificiului. Este un implacabil realizator. Aşadar o să supravieţuiască.

Leo Pradier îşi notă cîte ceva. De cîteva clipe pregătea o serie de întrebări perfide pe care se hotărîse să le pună fie ce-o fi :

— Dacă înţeleg bine, preşedintele dumneavoastră este ceea ce în termeni obişnuiţi se cheamă „un mare capitalist " ?

Mazade păru a cumpăni dacă-i aşa sau nu. Clătină din cap gînditor :

— îmi luaţi şi ultima redută... Poate că lumea are nevoie de asemenea „mari capitalişti", dar în fond, eu personal, dacă vă interesează, nu pot nutri faţă de aceştia decît un cumplit dispreţ. Nu vreau s-aud nimic despre tipul acela nemernic al burghezului financiar care se înspăimîntă de îndată ce sabia unui soldat, furcile poporului sau degetul unui profet încep să-şi contureze umbra pe perte ! îl vedem atunci gata să dea oricît, sau cel puţin să cedeze tot ceea ce au ceilalţi, numai să-şi scape pielea cu eocoşeii de aur cusuţi în ea ! Ah, burghezia asta ! Băgaţi de seamă că uneori, dacă este încolţită, ea găseşte dintr-o dată causticitatea pe care o generează spaima cea mare : rînd pe rînd şi în mod destul de paradoxal poate trece de la moleşeala motanului gras la curajul pisicii de pe streaşină. în orice caz,

marii noştri capitalişti sînt nişte animale primejdioase şi făţarnice. Dar ce armă minunată poate deveni această burghezie în mîna unui bun tehnician revoluţionar ! Căci fără ea, ioc revoluţie franceză în 1789, ioc revoluţie rusă în 1917. Cu ea, toate revoluţiile viitoare şi, har Domnului, că de-aşa ceva n-o să ducem lipsă !
Pierre Mazade îşi îndreptă degetul către interlocutorul său care, de data asta, scria cu mare febrilitate :
— N-aţi făcut bine că aţi luat note, domnul meu. îmi pare rău că am să vă dezamăgesc, dar preşedintele Fabre-Simmons este tot ce vreţi dar în nici un caz un burghez, fie el mare, mic sau mijlociu. Nimic din cele pe care vi le-am spus nu i se poate aplica lui Fabre-Simmons. Şi prefer un om ca el unei gloate de o sută de mii de băcani angrosişti.
Faţa ziaristului se îmbujoră uşor :
— V-a reuşit din plin şmecheria asta şi m-aţi trombonit de minune, spuse el calm. Cu toate astea, n-am avut nici cea mai mică intenţie de a-l rade pe Fabre-Simmons... Acceptaţi să răspundeţi la ultimile mele întrebări ?
— Fără îndoială ! strigă Pierre, ai cărui ochi cenuşii, întrueîtva diabolici, surîdeau.
— Nu vă întreb nimic despre importanţa afacerilor pe care le învîrte patronul dumneavoastră, nici despre numărul de muncitori, nici despre tot ealabalîcul. Secretara lui particulară mi-a Inmînat un material copios cu tot soiul ele asemenea date. Ceea ce aş mai vrea să ştiu sînt opiniile politice ale preşedintelui, raporturile sale cu Puterea.
— Domnul Fabre-Simmons este european, planetar, internaţional... Ca om de afaceri, el consideră că micile noastre ţări occidentale nu îngăduie unor oameni de calibrul său nici un avînt demn de acest nume. El critică administraţia franceză încăpăţînată, sîeîitoare, care este un duşman înrăit al progresului, şi-şi critică de asemenea propriii colegi de patronat, fiindcă aceştia se străduiesc care mai de care să imite defectele administraţiei. El repetă adeseori că nu luptă împotriva regulamentelor — oricît de stupide ar fi acestea —- ci împotriva unei atitudini generale pe care, de altminteri, am moştenit-o de la Colbert. Dar, în acelaşi timp, ca persoană particulară, Fabre-Simmons nutreşte faţă de Franţa o dragoste pătimaşă şi mistuitoare. înainte de a-şi continua expunerea, Mazade făcu o- pauză pîndincl reacţiile ziaristului :
— Ce să vă mai povestesc ? Patronul crede că cei care conduc imperii economice fără frontiere sînt astăzi mai eficace şi mai puternici decît şefii de stat. Nu-i plac minciunile, nici falsele promisiuni, nici discursurile inaugurale, nici politica de bloc, nici Naţiunile Unite. Cu nici un preţ nu ar

accepta să facă trafic de arme... în ceea ce priveşte oamenii politici propriu-zişi, cred că nu l-ar lăsa cu nici un preţ pe nici unul dintre ei să-şi vîre nasul în afacerile sale. Deşi i-ar putea îi utili, fireşte. în timpul celei de-a treia republici, lucrurile mergeau de la sine : un om de afaceri nu putea aspira la o adevărată putere, la puterea clandestină, eficace şi durabilă, decît după ce avea în buzunar doi sau trei miniştri hrăpăreţi şi cîteva zeci de deputaţi veroşi. Astăzi, oamenii politici sînt cu mult mai neînduplecaţi şi mai greu de mînuit: au o formaţie şi un suflet de manageri. Dacă e rost de-un gheşeft (şi zău Că ăştia ştiu foarte bine ce anume e şi ce anume nu e gheştft) pot, fireşte, să-l facă să cîştige parale pe un om de afaceri. Dar mai departe, cel puţin pe terenul lor, care este cel al naţiunii, ei sînt cei care-l au la mînă — astfel încît miliardarul francez actual trebuit să se mulţumească cu nişte cioburi de putere reală, elLCă nu-şi extinde întreprinderile la scară internaţională. Aşadai, noi n-avem nici în clin nici în mînecă cu oamenii politici ! Patronul ţine la independenţa lui mai mult decît la orice altceva, şi decît la bari, lireşte.
Leo Pradier îşi vîrîse în buzunar carneţelul şi creionul. Se ridică în picioare ;
— Ei bine, vă mulţumesc. Fără îndo'ală nu am abordat problema vieţii familiale a preşedintelui. Poate că ar fi totuşi bine să dăm o idee şi despre asta... Ştiţi cc-aspus Florence Blumentha'I — şi slavă Domnului că se pricepe — „Susţin că dragostea şi banii sînt incompatibile..."
Pierre Ma^aue, care se ridicase şi el, admiră în tr eacăt modul în care celălalt pusese in extrerais problema pe tapet. Răspunse cu o voce limpede :
— Dacă i-aţi cere domnului Fabre-Simmons să vă facă o ierarhie a valorilor, pentru a stabili apoi ce loc revine, de pildă, soţiei sale, şi cg ioc muncii sale, el v-ar răspunde ca 1 irmătoarele cuvinte : „Asta ar însemna să ne pierdem timpul de pomană".
Cei doi bărbaţi se despărţiră cu destulă răceală. Cînd uşa se închise, Pierre Mazade se aşeză la biroul săa lăsîndu-şi condeiul să alunece pe hîrtie. Remarcă însă cu amărăciune că Pradier plecase fără a-i pune nici cea mai mică întrebare eu privire la operele sau la proiectele sale literare : „Ceea ce-i doresc eu omului ăstuia nu-i decît să-l văd ajung'Vd ziua în care, între două serii de miliardari, se va interesa şi de profesia acta mizerabilă de scriitor. încolţită pe de-o parte de înverşunarea spre independenţă şi pe de alta de cinstea Eiscrlă".
Apoi se felicită că-l trăsese niţeluş pe sfoară pe ziarist. Ajungea astfeJ la o anume adîncime spongioasă a lui însuşi unde găoea bucurii cam întunecate. „L-am minţit în cîteva privinţe, N-o să ştie niciodată în care anume. AŞH dp pildă, nu sînt deloc sigur că Fabie-

Simmons s-ar feri să se "înhaite eu vreun politician ca să-şi facă afacerile, dacă s-ar ivi ocazia, şi nici că ar refuza să facă trafic de arme. Este atît de dominat din cap pînă-n picioare de voinţa de putere... Dar îmi place să mint, să cizelez, să renăscocesc adevărurile, care mi s-ar părea deprimante dacă din nenorocire m-aş apuca să le respect. Şi asta merge pînă acolo încît, în clipele mele de optimism, mi se pare că speranţa nu-i decît un alt nume pe care-l dau minciunii. Şi-apoi, unSe mai pui că minciuna este înrudită cu visul."
Telefonul sună cu ferocitate fără ca asta să-l determine pe Pierre Mazade a face cel mai mic gest spre a ridica receptorul. Peniţa fugea pe coală şi Pierre Mazade nici nu mai ştia de unde urca în el această bucurie rea care se amesteca cu disperarea :
„In fond iubesc vremurile noastre îngrozitoare întrucît ele ridică întruna probleme noi. Nimeni nu mai este sigur de nimic şi nimic nu este mai sigur decît neantul. Ah ! această tovărăşie a îndoielii veşnice, care stă alături de mine ca şi cum ar fi un om. Nu mai există doctrină, morală, autoritate, ierarhie. Afirmaţia doctrinală sau filozofică, vechile criterii, certitudinea şi dogma în toate domeniile şi pe toate planurile au fost scoase la pensie ca nişte moşnegei ele treabă. Ce mai! Chiar şi noţiunea' de progres uman a devenit ridicolă în sine ele cînd pesimismul sociologilor, al statisticienilor şi al ordinatoarelor a cerut repunerea în discuţie a problemei. Toată lumea întreabă pe toată lumea, tehnica chestionarelor atinge culmi inegalabile, dar nimeni nu mai răspunde nimănui. Şi semnul de întrebare o duce mai bine ca niciodată, îegănîndu-şi capul de reptilă deasupra ruinelor albe ale ideilor."
'Cîmpul spaimei se-ntinde imens acolo unde pînă şi cel mai elementar bun-simţ este privit ca o provocare. MOKTHERLAND

CAP STOLUL V

După cum făcea în fiecare dimineaţă, la ora opt şi zece minute precis preşedintele Fabre-Simmons Se uită la ceasul de mînă, declanşă interfonul din biroul său de pe bulevardul Hoche şi dădu ordin secretarei să-i poftească înăuntru „pe domnii din comitetul de direcţie".
Cel dintîi intră Jean Deraisnier, directorul financiar al Companiei franceze de Electronică şi Informatică, ducînd sub braţ mai multe dosare; salutîndu-şi patronul, care rămăsese în picioare în spatele mesei de lucru, luă loc într-unui din fotoliile de piele neagră aşezate în semicerc. Competent, invidios şi distant, Deraisnier descinsese direct de la Institutul de Studii Politice ; avea o droaie de diplome şi avea grijă să te încunoştinţeze de acest fapt. Cu bună ştiinţă, cultiva în jurul ortografiei exacte a nu-melui său o oarecare ambiguitate lăsînd să se înţeleagă că ar putea fi eventual vorba de o

particulă. La treizeci şi doi de ani, avea înfăţişarea unui sportiv elegant cu trăsături regulate, ochi albaştri şi reci, părul ondulat, tuns cu grijă la spate în coadă de raţă. Aici, pe bulevardul Hoche, toată lumea îl poreclise „Vicontele", urmînd în aceasta exemplul perfid al lui Pierre Mazade care nutrea fată de Jean Deraisnier o greaţă din cele mari.
Rînd pe rînd au luat loc în faţa lui Fabre-Simmons şeful serviciului de cadre, Abel Morin, cu burta lui micuţă, şeful serviciului ordinatoare, W. R. Pastings junior,
chinuindu-şi mustăcioara roşcată, inevitabilul bătrîn Joseph Arkumenian, mai prăpădit şi mai cocîrjat ca niciodată, care la consiliul de dimineaţă juca rolul de secretar, şi directorul tehnic Alphonse Menard, un om cam de vreo cincizeci de ani, puternic şi blînd. Fabre-Simmons tuşi scurt, se aşeză şi aruncă o privire dezaprobatoare către fotoliile rămase goale. In clipa aceea Pichon-Ver- . durat, secretarul general administrativ, un personaj subţire şi chel, cu ochii pătrunzători, fost elev al Şcolii Naţionale de Cadre Administrative, intră în încăpere cu tradiţionalul minut de întîrziere la care ţinea în mod deosebit. Pierre Mazade îl urma îndeaproape, nepăsător, cu papillonul fluturînd. Cît îl priveşte pe Vergier, directorul sectorului cercetare, el deschise uşa ca o furtună o clipă mai tîrziu, se năpusti asupra lui Pastings junior pentru a-i aduce la cunoştinţă Dumnezeu ştie ce, îşi dădu \ dintr-o dată seama că nu-l salutase pe patron, îi aruncă un jovial „Bună ziua, domnule preşedinte !" — şi în cele din urmă veni să-şi ia locul cuvenit în cercul familial. Pantalonii lui aveau o formă foarte ciudată, spiraloidă, iar haina era înstelată cu o mie de pete pe care Vergier le purta cu mîndrie, ca pe-un mănunchi de decoraţii.
Georges Fabre-Simmons îşi privi scrutător musafirii. Ii conducea cu asprime, exersînd asupra lor o justiţie sumară şi precisă dar sub aparenţe cît se poate de politicoase." El însuşi oferea colaboratorilor săi exemplul unui straniu amestec de demnitate, autoritate şi causticitate, care nu-ţi dădea deloc răgaz să te relaxezi. Folosea formulele de politeţe într-un mod întrucîtva abuziv, adresîndu-se, de pildă, fiecăruia cu titlul complet al funcţiilor acestuia, astfel încît consiliul de dimineaţă căpăta un aer oarecum solemn...
Fabre-Simmons deschise şedinţa :
— Domnilor, colegul dumneavoastră Lemasne, directorul nostru industrial, şi-a cerut scuze, căci nu va putea lua parte la acest consiliu. De astă-noapte el este fericitul tată al unui al patrulea copil, ceea ce, fireşte, îl scuteşte astăzi de obligaţiile sale. Se spune că în Japonia, atunci cînd nevasta unui samurai este apucată de durerile facerii, samuraiul se culcă... Pe scurt, şedinţa este deschisă, deşi directorul nostru comercial, domnul Fremignac,

nu ne-a onorat încă cu prezenţa c'omnici sale... Mai întîi, trebuie să vă aduc la cunoştinţă o veste rea : Societatea de camioane şi vehicule Carrel ne-a lăsat baltă. Comanda fermă a întregului echipament necesar sediului social, celor trei uzine şi celor unsprezece filiale ale sale a fost contractată cu I.C.B.-ul! Era vorba in special de ordinatoare analoage cu S-40 al nostru, ca şi de mai multe tipuri de torminale. Urmăream desfăşurarea afacerii. Cunoşteam ia Cai rel un suflet bun care o urmărea şi el şi care astăzi în zori mi-a transmis la mine acasă această informaţie. Este un eşec important şi un asemenea lucru nu pot să-l trec cu vederea. Fremignac ne va da poate cîteva explicaţii, dacă nu cumva ne-a alungat din viaţa d aur sale.
în sinea sa, Pierre Mazade era leşinat de fericire : „Patronul e făcut foc ! Nu admite să piardă ! Şi-n ochii lui orice eşec este o jignire personală, o nedreptate care i se face. O crimă de lezmajestate."
— Carrel, mai adăugă Fabre-Simmons cu o voce care devenea tăioasă, este al doilea producător din Franţa în ceea ce priveşte camioanele şi vehicolele grele. De cîţiva ani încoace acţiunile sale au ui cat la bursă încet şi sigur, ceea ce este un lucru cu totul excepţional în zilele pe care le tiăim. Investiţiile blestematei ăsteia de dughene sînt enoi me. Carrel merge după tipicul american şi încep să cred, domnilor, că nici nu există vre-un alt mod de-a lucra.
Pe faţa mată şi precisă a lui Fabre-Simmons oclr'i mari şi negri scoteau scîntei. Izvora din ei o energie atît de aprigă încît colaboratorii — obişnuiţi totuşi cu aceste „ieşiri" ale patronului — tăceau mîlc şi stăteau încremeniţi neştiind ce-o să urmeze. Fabre-Simmons făcu o pauză şi .vrana se risipi. Pierre Mazade îşi aprinse o ţigară ; directorul tehnic îşi foi în fotoliul de piele neagră trupul zdravăn ; şeful personalului avu o cutremurare de parcă s-ar fi scuturat, în timp ce Deraisnier, directorul financiar, se făcea că priveşte cu mare atenţie nişte documente.
Fabre-Simmons îşi trecu mîna prin păru] negru, înspicat cu fire argintii. Apoi zîmbi, recăpătindu-şi dintr-o dată stăpînirea de sine şi într-atît de înseninat, încît Mazade îşi puse iarăşi in petto întrebarea care i se năştea adeseori în minte după ce Fabre-Simmons reuşea să-l surprindă : „Al dracului, patronul, oare iar a jucat teatru făcînd pe mîniosul ?" Se gîndi că aproape tuturor marilor oameni le plăcea să producă surprize : mărunt sadism intim legat de putere şi de glorie ca peştele-parazit de rechin.
Mazade se întoarse cu picioarele pe pămînt. Patronul luase iarăşi cuvîntul :
— ...Dacă vreţi să vă faceţi o idee despre clientul pe care îl pierdem, vă pot informa că anul trecut Societatea Carrel a realizat cam... aceleaşi beneficii ca şi noi, la o cifră de afaceri de... Să vedem, am să vă spun cu exactitate.

Ridică de pe biroul din faţa sa receptorul unei combine telefonice albe şi formă un număr care era cel al Ordinatorului. îi răspunse o voce cavernoasă, artificială, reconstituită, pe care n-o puteai asculta fără să simţi cum ţi se răsuceşte o gheară în burtă :

— Ascult.

Mulţumită amplificatorului, membrii comitetului de direcţie auzeau perfect. Fabre-Simmons răsuci comutatorul unui mic aparat dreptunghiular şi strălucitor, formă un număr pe discul telefonului, apoi un altul şi vocea din neant se auzi din nou :

— Ultima cifră de afaceri anuală a stabilimentelor Carrel: patru miliarde patru sute treizeci de milioane cinci sute patru zeci de mii de franci.

De astă dată interlocutorii lui Fabre-Simmons manifestară o uşoară efervescenţă. Mazade nu putu să-şi oprească o ridicare din umeri; Pastings junior surîdea răsucindu-şi mustaţa ; iar bunul Menard schimba priviri disperate cu secretarul general Pichon-Verdurat. în ce-l priveşte pe Vergier, directorul sectorului de cercetare, acesta îşi zburli părul cu un gest vioi spunîndu-i cu vocea sa sonoră şi graseiată inginerului Pastings :

— Nimic de zis, aţi vîrît o droaie de chestii în afurisita asta de unitate a dumneavoastră de răspuns vocal.

Mazade se gîndea : „Ai grijă, Fabre-Simmons, ai cam început să-ţi repeţi trucurile. Ar fi mai bine să-ţi păstrezi numerele pentru clienţii pe care vrei să-i îmbrobodeşti sau pentru frumoasele vizitatoare pe care vrei să le Iaşi cu gura căscată ! Dar să ne mai faci o dată figura cu ordinatorul vorbitor... nouă... !"

Fabre-Simmons cunoştea toate aceste reacţii de care-şi bătea joc. Numărul cu răspunsul vocal, numărul acesta al formulei sintetice, al vocii la cutie care nu aparţine nimănui şi care avea un ton de dincolo de mormînt, nu-l făcea decît pentru plăcerea lui şi numai a lui. Şi clacă în dimineaţa asta avea nevoie de spectatori asupra cărora să-şi verse proasta dispoziţie, spectatorii n-aveau decît să intre-n joc.

Atunci socoti şi Fremignac, directorul comercial, că este momentul cel mai nimerit să-şi facă apariţia, aşa că intră în încăpere şi-şi luă locul printre colegii săi, după ce-i adresă un scurt salut patronului.

Fabre-Simmons îi zîmbi :

— Va să zică, dragă domnule Fremignac, uităm cît este ceasul ? Ne dăm cam greu jos din pat ? Dealtfel progresaţi în întîrziere : media de anul trecut nu depăşea opt pînă la zece minute. Acum iată-vă în pragul sfertului de oră...

Fremignac nu dădea nici un semn de jenă. Om la vreo patruzeci de ani, în plină forţă, avea un stil al său, deliberat „la zi" — up to date, după cum spunea. Ii plăcea să vorbească englezeşte. De statură mijlocie, mlădios şi solid, hepieptănîndu-se niciodată şi cu părul mereu răvăşit, totdeauna călare pe situaţie, Fremignac căsca nişte ochi la fel de pofticioşi şi la femei, şi la afaceri, pofticioşi, zeflemitori şi cinici :

— Domnule preşedinte, uneori mi-e cam greu să mă dau jos din pat, răspunse el, de ce să n-o spun ? Ca, de pildă, atunci cînd mă culc la ora trei şi jumătate noaptea, cum mi s-a întîmplat şi acum. Ce vreţi, nevastă-mea insistă să mai dorm şi eu cîte-un pic din cînd în cînd.

Fabre-Simmons continuă să surîdă :

— Vă ascultăm, domnule Fremignac.

— Ei bine, domnule preşedinte, am făcut astă-noapte pentru a suta oară turul acestui „gay Paris by niglit", în tovărăşia directorului uzinei Carrel de la Lyon. E-un tip cam de vîrsta mea care dă din cînd în cînd cîte-o fugă pînă la Paris să-şi mai pună sîngele în mişcare. Prăvălia lui e de doparte cea mai importantă şi mal mănoasă din tot grupul Carrel. Pe la clouă dimineaţa îmi spunea povestea vieţii sale. Pe la trei mă tutuia. La despărţire mi-a promis în mod solemn că vom primi comanda Carrel pentru echipamentul informatic. Şi-o s-o izbim din plin, o să vedeţi!

Fremignac, buhăit şi chior de somn, întări satisfăcut cele spuse dînd din cap; apoi îşi încrucişă mîinile pe burtă trăgînd cu coada ochiului la colegii lui care stăteau muţi. Pierre Mazade se gîndi : „Vorbele lui Fremignac sînt la fel ele şleampăte ca şi ţinuta lui. Doamne, cît poate să-mi fie de nesuferită această micuţă fiară din jungla afacerilor ! Şi cînd mă gîndesc că se spune despre el că ar fi «tînăr şi dinamic», asta, fireşte, în acest mediu al bussme&s-ului unde se confundă atît de adeseori dinamismul cu lipsa celor şapte ani de-acasă..."

Dar patronului, lui Fabre-Simmons, îi pierise zîmbetul de pe buze ; maxilarele i se încleştaseră. îşi luă un ton blînd şi rece ca să-i răspundă directorului său comercial :

— Păreţi foarte îneîntat de persoana dumneavoastră, domnule Fremignac. Ei bine, domnule director comercial, am onoarea să vă comunic că sînteţi foarte rău informat! In timp ce dumneavoastră vă zbenguiţi în bombele cu strip-tease în tovărăşia cine ştie cărui ajutor ele băgător de seamă, un reprezentant al I.C.B.-ului primea la el la cină pe preşedintele director-general al firmei Carrel. Or, acesta nu s-a mulţumit cu promisiuni ! Pe la miezul nopţii, asta ca să fiu la fel de precis ca şi dumneavoastră, o primă scrisoare de angajament pregătită cum se cuvine de către I.C.B. era gata semnată. Aşa cum îi lăsam adineauri pe colegii dumneavoastră să

subînţeleagă, am la Carrel un prieten binevoitor care îl însoţea pe negociator la acest dineu fatal. N-a putut face nimic altceva decît să mă informeze post factum. In orice caz, comanda Carrel va merge să sporească cifra ele afaceri a unei filiale pariziene subordonate unei superîntreprinderi americane. Ştiţi că eu n-am nimic cu americanii — subscriu chiar cu dragă inimă la ideea unei Alianţe Atlantice întărite —- dar nu vreau să-mi sufle cei mai graşi clienţi de sub nas! Reprezentantul I.C.B.-ului a înţeles, în ce-l priveşte, că de la un anume nivel este preferabil să te înţelegi chiar cu Dumnezeu decît "să te-neurci cu sfinţii şi că lui Dumnezeu nu-i e deloc scîrbă de dineurile luate în particular. Vă aduc aminte că aveţi la dispoziţie un apartament de serviciu.
De astă dată siguranţa lui Fremignac se spulberă. Chipul lui impertinent era acum descompus :
— Cum... Ce vreţi să spuneţi ?
Eabre-Simmons mătură întrebarea cu un simplu gest l
— M-aţi înţeles foarte bine.
Deîndată, minunatul Menard, directorul tehnic, se interpuse. Nu-i plăceau aerele de cuceritor ale lui Fremignac dar îi lua apărarea de fiecare dată cînd firea viguroasă şi cutezanţa colegului său se izbeau de personalitatea strivitoare a patronului :
— Domnule preşedinte, spuse Menard cu vocea lui înceată şi încăpăţînată, aş vrea să vă spun cîteva lucruri: vedeţi dumneavoastră, dacă am fi obţinut această comandă prestigiul întreprinderii ar fi sporit fără îndoială, după cum nu încape nici o îndoială că nu acelaşi lucru s-ar fi întîmplat şi cu coeficientul său de exploatare ! Chiar ieri am mai privit o dată devizul cu directorul financiar...
Fabre-Simmons arăta un deosebit respect faţă de directorul său tehnic. Alphonse Menard era un om preţios, modest şi pe care te puteai bizui, care nu uita niciodată că primii paşi în carieră şi-i făcuse aici, în această uzină, era, în fine, un om căruia chiar şi cei mai buni ingineri îi cereau eu dragă inimă sfatul. Dar patronul fu cuprins de o mînie rece :
— Dragă domnule Menard, spuse el de-abia mişeîn- du-şi buzele, vă felicit pentru vocaţia dumneavoastră de Saint-Bernard şi vă mulţumesc foarte mult că-mi daţi tot sprijinul ca să-mi pot face o idee cu privire la valoarea colaboratorilor mei cei mai apropiaţi... N-aveţi nimic altceva de semnalat, domnilor ?
Printre cei prezenţi se stîrni o uşoară rumoare. Apoi 'Abel Morin, şeful serviciului de cadre şi însărcinat cu problemele sociale, ceru cuvîntul. Era un om de vreo cincizeci de ani, rotofei ca un cozonac abia scos din cuptor, cu înfăţişare inofensivă de ochelarist dar care avea un suflet de oţel călit:

— Este de datoria mea să vă S4*mnalez că starea de spirit care domneşte în uzină la ora actuală nu este cleloc grozavă.
Morin, care părea a fi un om destul de zgîrcit la vorbă, tăcu. Cînd spunea „uzină" pe un anume ton asta însemna că vorbeşte despre cea de la Boisleger-Criteil, unde se fabricau ordinatoarele. Ca şi patronului, şi lui îi erau dragi geometria neomenească a clădirii, halele imense, zgomotele stingîndu-se în spaţiile vaste, birourile de proiectare unde domnea o linişte de spital, atelierele care păreau nişte săli ele operaţie, toată această lume complexă şi stranie unde fermentau tehnicile viitorului.
— Adică ? întrebă Fabre-Simmons.
— Adică, domnule preşedinte, resimţim la Boîsleger ecourile actualelor tulburări studenţeşti. Şi cînd spun „tulburări" sînt politicos ! Noua universitate de la Boîsleger, care se află la mai puţin de un kilometru de uzină, este o adevărată cloacă ! Vă daţi seama...
— Da, spuse Fabre-Simmons. Ştiu destul de bine cam ce se întîmplă în Cetatea Universitară de la Boisleger- Criteil, întrucît fiul meu învaţă acolo — dacă mă pot exprima aşa.
— A, da ! nu ştiam... Trebuie să vă spun, domnule preşedinte, că muncitorilor noştri nu le plac cîtuşi de puţin scandalurile universitare. Nu privesc deloc cu ochi buni devastarea localurilor, ferestrele sparte cu pietre şi nici întrunirile politice care se ţin prin amfiteatrele de-acolo. „Tot noi o să plătim oalele sparte" — spun băieţii. Şi dealtfel au perfectă dreptate. Ceea ce nu împiedică sindicatele noastre să prindă din zbor ocazia şi să propăvăduiască iarăşi în momentul de faţă sfîntul război împotriva salariilor mici şi a cupidităţii patronilor. Ştiţi cum procedează ! Ieri un reprezentant al sindicatelor mun-citoreşti mi-a şoptit la ureche — ca pe o confidenţă, mi-a spus el — că acestea vor să ceară o serioasă creştere a salariilor pentru toate categoriile de angajaţi. Dorinţă platonică, fireşte, clar dacă lucrurile iau amploare, o să se ajungă în cel mai scurt timp la o rediscutare a salariilor pe branşă. Deocamdată spiritele sînt mai înfierbîntate decît s-ar cuveni doar în ateliere şi în sala de Tnontaj — dar există cîţiva tipi mai întreprinzători care profită de pauza de masă ca să se ducă să discute cu studenţii cum ar trebui dată lovitura.
în ceea ce priveşte problema socială, Fabre-Simmons, atunci cînd era ţintuit la zid, avea gata pregătite două categorii de tirade pe care, dealtminteri, le varia la nesfîrşit. Una era de tipul : „Muncitorii ăştia ! Toţi nişte puturoşi, salarii de ambasadori... Aş vrea să-i văd mîncînd carne o clată pe săptămînă şi muncind cîte zece ore pe zi, pricepeţi ? Le-am pus la dispoziţie o cantină unde se-ndoapă ca nişte popi, le dau prime, participaţii la beneficiile Societăţii, acţiuni gratuite, mai ştiu eu ce ? Cu cît le dai mai mult, cu atît

sînt mai nemulţumiţi! Puneţi-i la punct pe nemernicii ăştia ! Dacă am ţine noi mai strîns hăţurile, muncitorii nu s-ar mai agita atît! Numai c-aici e buba : de îndată ce un salariat încruntă sprinceana, inginerii şi maiştrii se topesc — cum ar spune copiii mei..."
Cealaltă tiradă era diametral opusă : „Muncitorii au perfectă dreptate ! decreta atunci Fabre-Simmons. Iar patronii francezi nu sînt decît nişte dobitoci. Eu am fost întotdeauna partizanul salariilor mari ! în locul muncitorilor ăstora de-aici, eu de mult aş fi dat foc la toată şandramaua, înţelegeţi ? Cel mai neînsemnat ingineraş de-abia ieşit de pe băncile şcolii, cu pantofiori de iac, eere nişte sume enorme — iar muncitorul care toată viaţa nu face altceva decît să se spetească muncind — să primească de zece ori mai puţin ? Eu am spus-o întotdeauna : muncitorul este baza producţiei. Uitaţi-vă la Statele Unite, la Germania, scara salariilor are o cu totul altă înfăţişare ! în Franţa nu există decît grangurii..."
Lui Pierre Mazade îi plăcea foarte mult acest teatru. „Fabre-Simmons iar vrea să ne lase ţuţ. Pentru el ăsta nu-i decît un joc, dar care-i este mai necesar decît îşi închipuie. Probabil că din cînd în cînd Napoleon se purta la fel cu miniştrii şi cu consilierii săi de stat. Comediante, tragediante. Toţi au nevoie să se descarce într-un fel. Dar Fabre-Simmons o să îmbătrînească ; şi n-o să-l mai prindă. Pentru moment, reprezentaţiile sale de bravură ne mai impresionează, pentru că nu poţi şti niciodată ce-i trece prin cap acestui om calculat, imaginativ şi profund.
Dar o să vină o zi în care toate astea nu vor mai fi impre- vizaţiile unui maestru desăvîrşit, ci placa uzată pe care n-o mai asculţi decît cu capul întors."
Cu toate astea, Fabre-Simmons nu părea deloc dispus să ofere colaboratorilor săi unul din „numerele" sale obişnuite. îşi privea interlocutorii cu un aer gînditor :
— Domnilor, spuse el, nu-mi place climatul în care lucrăm. E multă vreme de cînd mă bate gîndul să vorbesc limpede cu dumneavoastră despre aceste lucruri. Cred că esenţialul problemelor noastre nu mai este de natură tehnică sau financiară şi că, fără îndoială, nu este deloc timp pierdut dacă ne vom gîndi împreună la toate astea. Ce vedem aici, în Franţa ? Vedem un mic nucleu de celule cancerigene, oarbe şi puternice, care încearcă să distrugă un corp uriaş dar pasiv. Nu-mi place orbirea şi nu-mi place pasivitatea. La urma urmei, ce anume se petrece ? Toată lumea ştie, toată lumea se terne de asta dar toţi lasă lucrurile să meargă mai departe, acceptă ca imensa majoritate a populaţiei să fie călărită ca o mîrţoagă imbecilă, de către un mic număr de agitatori. Asta este valahii pentru ceea ce se petrece în uzinele mele, asta este valabil pentru ce se petrece în incinta universităţii,

este valabil pentru ansamblul hexagonal al Franţei. Să privim lucrurile mai de sus : sîntem o ţară de conservatori în care cea mai mare parte a studenţilor, a muncitorilor, a cadrelor şi a burghe- zimii — asta ca să nu mai vorbim despre ţărani — nu cer nimic altceva decît să fie lăsaţi să se bucure-n tihnă de un oarecare confort. Confort fizic, intelectual şi moral. Nici un efort excesiv, nici o luptă, nici un risc, nici o deschidere către alte clase sau către alte vîrste ale naţiunii; muncitorul întoarce eu dispreţ privirea de la cadrele specializate, tineretul declară că nu-l privesc problemele celor mai în vîrstă, salariaţii nu vor să ştie nimic despre dificultăţile patronale — iar funcţionarii de stat, izolaţi în birourile lor ca într-o cazemată, pretind a domni asupra tuturor acestora într-un mod atît de princiar arbitrar încît lasă cu mult în urmă despotismul celor mai cumplite monarhii absolute. Cred că sînteţi de acord cu mine că acesta este un punct de plecare cum nu se poate mai bun pentru nişte revoluţionari profesionişti care îşi cunosc meseria !

Mîinile mici, agile şi pătrate ale lui Fabre-Simmons îl subliniau vorbcic. Privirea sa neagră şi strălucitoare se oprea rînd pe rînd asupra fiecăruia dintre colaboratpril săi. EI obişnuia să spună că deviza sa e : „Să înţelegi şi să te faci înţeles". încetul cu încetul se lăsa antrenat de subiect. Continuîndu-şi expunerea, simţeai îndărătul vorbelor nerăbdarea cu care nişte gînduri bine precizate în esenţa lor şi care se voiau liber exprimate veneau să se izbească de infirmitatea cuvintelor.

— Vedeţi dumneavoastră, astăzi economia este suverană, indiferent dacă asta este sau nu pe placul intelectualilor...

Aruncă o privire scurtă către Pierre Mazade :

— ...Iar noi ne aflăm în punctul extrem al economiei moderne, trăind pe una dintre puţinele pieţe care mai este încă foarte departe de a ajunge la saturaţie. Or, eu pretind că singurul sistem economic despre care mai are rost să vorbim fără a ne pierde timpul este cel al economiei expansive. Iar problema ordinii sociale se pune în mod necesar aici, întrucît aceasta din urmă este o condiţie a dinamismului industrial. Ordinea socială, înţelegeţi dumneavoastră, se supune aceloraşi legi ca şi educaţia. Dacă cerinţele şi ofertele noastre sînt minuscule, o să primim încă şi mai puţin. La cerinţe şi oferte mari o să primim cu mult mai mult decît investim. Din acest punct de vedere muncitorul este un copil. Iată de ce eu practic o politică a plăţilor mari, a salariilor lunare şi a participării la beneficii — fireşte în măsura în care pot s-o fac fără să asmut împotriva mea tot "patronatul francez din ramură. Dar cu etît mai mult iată de ce nu admit să se facă agitaţie socială în uzina mea ! Muncitorii mei nu vor găsi nicăieri altundeva ceea ce au aici — şi ştiu că sînt conştienţi de asta. Dacă vi se semnalează cel mai

neînsemnat sabotaj, dacă se împarte cel mai nevinovat manifest revoluţionar, va rog să-i azvîrliţi afară pe cei vinovaţi fără nici o şovăială ! Mie nu mi-e frică. Accept o eventuală încercare a puterilor. Trebuie ca-n cele din urmă salariaţii să fie capabili să recunoască cine este un adevărat patron al progresului. Ei trebuie să se alăture celor care tind spre sporirea producţiei, spre continua perfecţionare şi spre progresul economic ! Ştiu foarte bine şi-o repet pe toate drumurile : nu există conservatorism mai plat decît cel al salariatului francez de astăzi! Dar în întreprinderile mele vreau ca angajaţii să-mi sprijine străduinţele.
O clipă, Fabre-Simmons manevră micul cub de plastio al unui micromodul, simbol al celor mai uluitoare realizări tehnice.
— Cînd oferinclu-li-se asemenea condiţii îi văd pe muncitorii mei primind cu pasivitate propaganda agitatorică şi azvîiiindu-se-n gura revoluţiei, mi se face pur şi simplu scîrbă ! Prostia poate deveni obscenă. Şi cînd văd marea masă amorfă a studenţimii lăsîndu-se violată de o mînă de terorişti profesionişti — dealtfel din afara Universităţii — cînd văd cîte o mare universitate cuprinsă de delir şi pe studenţi distrugînd instalaţiile luxoase de care noi n-am avut niciodată parte în vremea tinereţii noastre, şi pe care le-am plătit cu bani grei ca ei să se bucure de ele, le-am plătit noi, adulţii, prin impozite — cînd văd toate astea îmi vine pur şi simplu să vărs ! Aş vrea să le strig în faţă tuturor acestor tinere larve : „Ce dracu vreţi la urma urmei ? Să protestaţi, sau să progresaţi ?" Căci toate se înlănţuie şi ştiţi asta la fel de bine ca şi mine : nivelul studiilor secundare şi superioare scade văzînd cu ochii, şi rămînerea în urmă care se manifestă în domeniul educaţiei naţionale este principalul motiv de sterilitate al eforturilor noastre spre progres în industrie, tehnică şi pe tărîm social. Da, da. Toate se înlănţuie. Dar cum am putea accepta această prăbuşire generală ? Cum putem să ne arătăm atît de covîrşitor de neputincioşi în faţa acestei mari ameninţări ? E destul să deschideţi un ziar ! Chiar şi elevii de liceu au acum toate drepturile — la vîrsta cînd părinţii noştri ne mai ardeau picioare-n fund dacă ne luam nasul la purtare faţă de ei. îmi spuneai, domnule Morin, că majoritatea muncitorilor noştri nu privesc cu ochi buni scandalurile universitare. Ei bine, pot să te asigur că un tînăr muncitor de la Boisleger-Criteil este Ia fel de vulnerabil la patosul revoluţionar ca şi cel mai tîmpit şi mai răpănos student de la litere !
„Ilopa, se gîndea Pierre Mazade, patronul n-o mai ia în joacă. De şapte ani de cînd lucrez cu el asta e a doua sau a treia oară cînd îşi îngăduie o asemenea ieşire. Nu poate trece cu vederea tulburările actuale — cu atît maî mult cu cît mulţumită lui fii-su e şi el în primele rîncluri!" Membrii comitetului de direcţie, atenţi, se fereau a-l întrerupe pe patron. Tătuca Abel

Morin părea că apreciază discursul patronului şi, în spatele ochelarilor, privirea lui strălucea. Fabre-Simmons, părăsind tonul vehemenţei stă-pînite, îşi luă o voce cumsecade pentru a împărtăşi celor de faţă concluziile sale :

— Fără îndoială că masa oamenilor este de-o imbecilitate care nu poate decît să te descumpănească. în ceea ce mă priveşte, nu pot suporta la revoluţionari faptul că ei confundă în mod sistematic reforma, cu distugerea. Mi-am trecut viaţa încercînd să discern ce anume trebuie să dispară şi ce anume trebuie să rămînă. Dar dacă ceilalţi — funcţionari, patroni, studenţi, salariaţi — continuă să acţioneze izolat, orbeşte, înseamnă că ne-am pierdut cu toţii timpul tăind frunză la cîini. îmi spun uneori că nu mai este nimic important de făcut — cel puţin în Franţa. Şi cum nu pot trăi altundeva, îmi continui aici activitatea, îmi place munca mea şi cred că şi dumneavoastră o iubiţi pe-a dumneavoastră. între masa gelatinoasă şi revoluţionarii înfocaţi mai rămîne poate, la urma urmei, un locşor şi pentru un efort original. Am proiectat ceva înspre viitor, ceva care nu cere decît să trăiască şi să se dezvolte. Dumneavoastră mă ajutaţi iar eu nu fac altceva clecît să vă controlez rezultatele. La rîndul meu, sînt în fiecare zi controlat cu cea mai mare rigurozitate de către concurenţa internaţională. Nenorocirea este că trebuie să lucrăm în ţara asta lipsită de imaginaţie şi lipsită de curaj, în care sloganurile revoluţionare ele însele sînt răpănoase ca nişte preşuri tocite.

Tăcu, aşeză încet cubul de plexiglas la loc, ca şi cum ar fi fost un diamant, privi feţele neclintite ale interlocutorilor şi-şi dădu seama puţin cam prea tîrziu că-i rănise în şovinismul lor. Dar n-avea deloc chef să-i menajeze. Trecînd fără a-şi schimba tonul de la un subiect la altul cu o plăcere răutăcioasă, Fabre-Simmons abordă dintr-o dată o problemă tehnică la ordinea zilei:

— Aş vrea acum ca domnii Menard, Pastings, şi Vergier să ne vorbească puţin despre acea nouă „memorie" japoneză pusă la punct de către Mitsu Electric Company. Unul dintre corespondenţii mei îmi scrie că este ceva cu
totul şi cu totul extraordinar. Dacă nu greşesc, mi se pare că şi noi facem de o bună bucată de timp cercetări în aceeaşi direcţie şi încă o dată ne înnecăm la mal lăsîndu-i pe alţii să ne sufle macaroana de sub nas. Mă-ntreb ele ce cheltui atîţia bani pentru cercetare... Domnule Vergier, ce părere ai ?

Volubil, neras, nelalargul lui în haina înflorită cu ne-numărate pete, Vergier luă cuvîntul pe fondul unei totale destinderi :

— Oh ! n-am o părere prea grozavă. M-am informat totuşi şi eu, aşa, ca să fiu în regulă. Este într-adevăr vorba despre o metodă nouă de stocaj al

informaţiei care diferă total de metoda magnetică clasică. Dar cred că sîntem pe punctul de-a realiza ceva cu mult mai bun ! Tocmai voiam să vă vorbesc despre asta, întrucît am depăşit faza simplelor tatonări... Dacă totul merge bine, în două sau trei săp- tămîni am prins peştişorul de aur : închipuiţi-vă un com- pozant format dintr-un suport silicos, celule de siliciu şi contacte din aluminiu. O diferenţă de potenţial de numai 10 volţi activează cele patru mii de celule plasate pe cei patru milimetri pătraţi de siliciu. Va fi foarte uşor, fără îndoială, de înscris sau de şters o informaţie, după voie, printr-un simplu impuls electric...

Telefonul sună făcîndu-l să tresară pe Vergier, care lăsă fraza începută în suspensie. Fabre-Simmons nu putu să-şi stăpînească un gest de exasperare înainte de a declanşa interfonul :

— Am spus să nu fiu deranjat sub nici un... N-aţi auzit, domnişoară ? Cum : Daţi-mi legătura !

Tăcu, iar interlocutorii săi văzură cum trăsăturile 1 se înăspresc încetul cu încetul ca şi cum pielea feţei i s-ar fi întins pe oase. Răspunse, în sfîrşit, cu o voce lipsită de orice culoare :

— Bine, foarte bine. Vin.

Se ridică.

— Domnilor, vă rog să mă scuzaţi. Fiul meu a avut un accident. E în comă.

Francoise se afla în camera fiului ei, aşezată pe mar- ' ginea patului. Băiatul se odihnea cu ochii închişi, cu mîi- nile desfăcute, întinse pe cearşaf. „Roland, dragul meu", şoptea Frangoise cu o voce pe care numai ea, în străfundurile ei, putea s-o audă. Doctorul Mesnil, care tocmai plecase, după o examinare cît se poate de atentă, o liniştise întru totul; Roland, îşi recăpătase cunoştinţa şi nu prezenta nici un simptom de fractură a oaselor craniene. „Traumatism benign. Dar o să trebuiască supravegheat o bucată de vreme. Luaţi-i deseară pulsul şi temperatura. Am să mai vin mîine dimineaţă. Pentru orice eventualitate, mîine sau poimîine o să-i facem o mică radiografie de control." La scurtă vreme după plecarea doctorului, băiatul „s-a trezit", ca să folosim propriile sale cuvinte, îşi privise îndelung camera, apoi întrebase în mai multe rînduri cît este ceasul, ca şi cum ar fi vrut să se înscrie iarăşi cît mai ferm în spaţiu şi în timp...

Dintr-o dată gemu şi-şi duse brusc mîinile la ceafă. Francoise fu scuturată de-un fior din cap pînă-n picioarej

— Te doare ?

El deschise ochii şi apucă mîna mamei sale :

— Puţin.

Luă apoi mîna aceea cu degete lungi şi pielea netedă pe care o ţinea strîns şi şi-o aşeză pe piept, agăţîndu-se de -ea cu un gest posesiv, animal, copilăresc. „Dragul meu !" Instinctul matern pusese stăpînire pe inima Fran- eoisei şi o copleşise cu desăvîrşire. Băiatul, masculul tî- năr căruia ea îi dăduse naştere, de care era mîndră pînă în cele mai adînci fibre ale fiinţei sale, nu mai era acum decît un copil bolnav. Şi amintirile i se perindau prin faţă în forma lor vegetativă ca vîrstele unui copac. „Otitele de cînd era mic care nu-i mai dădeau pace... Cînd a fă- cut-o pe ultima avea doi ani... Ba nu... Ba da, pentru că eu tocmai o născusem pe Cecile... Seara aceea cumplită cînd trebuia să-l liniştesc, să-l ascult! Din cînd în cînd scotea nişte ţipete atît de sfîşietoare şi atît de ciudate, încît mi-a fost frică să nu fi făcut o meningită. Şi prăpăditul acela de doctor care nu mai venea ! N-a ajuns decît pe la două noaptea... Roland, sărăcuţul, Roland, dulceaţa marnii ! Era a treia paracenteză înţr-o singură lună I De atunci nu mi-a mai făcut decît inflamaţii uşoare. Ceea ce nu înseamnă că nu-mi era puţin frică de fiecare dată CÎnd se lăsa ceva mai rece şi bătea vîntul... A mai fost şi congestia pulmonară pe care a făcut-o la optsprezece ani, cu şase luni înainte de a se prezenta la bacalaureatul real. Şi Georges care voia ca fiul său să strălucească la examen ! Bărbaţii nu-şi dau seama. Mai ales Georges, care n-a fost niciodată bolnav şi care nu pricepe cum poate fi cineva bolnav. După ce-am născu t-o pe Cecile, n-a" tre-buit şi eu să-mi ascund oboseala aceea inimaginabilă care mă sleise, încît de-abia clacă mai puteam să mă ţin pe picioare ? Eram la pămînt... Georges, mereu în formă, nu voia să bage de seamă — şi avea grijă să-mi spună cîte o vorbă mai mult sau mai puţin usturătoare de fiecare dată cînd eram prea sfîrşită ca să pot ţine pasul cu el... Egoismul bărbaţilor nu cunoaşte margini. In schimb, prin firea lucrurilor, femeii i-a fost hărăzit un mare privilegiu care este totuşi în acelaşi timp şi o mare nedreptate : privilegiul de a putea da naştere unui om. Există un lucru pe care bărbaţii ar trebui să înveţe a-l cunoaşte : anume acea oboseală fără margini pe care o resimt uneori femeile atunci cînd li se pare că nu mai au nici o altă ieşire decît numai moartea. Nu ştiu nici un bărbat care să fi înţeles vreodată asta, care să fi măsurat hăul ăsta, care să fi respectat pînă la capăt această slăbiciune. Cred că dacă ar exista vreun asemenea bărbat... Dar ştiu că nu există. Din fericire. Sau din nefericire... Acum Roland doarme... Dormi, dragul meu ? Şi Georges care nu mai vine ! Pot să jur că a luat-o domol, şi-a pus Ia punct toate ~ afacerile „importante", cine ştie ? Poate că a mai stat sa dicteze o ultimă scrisoare secretarei, acelei domnişoare Blanchard care e îndrăgostită de el din pubertate — sau aproape... Cînd a angajat-o, fata asta n-avea decît optsprezece ani ! Era la început, vremurile eroice... Şi domnişoara

Blanchard nu s-a mai măritat. Nici n-o să se mai mărite vreodată. Cu părul ei roşu... Cel puţin clacă m-ar asculta ! Dacă ar accepta să nu se mai vopsească şi să mă lase pe mine s-o pieptăn cum ştiu eu... Fără îndoială, asta n-ar putea să-i schimbe tenul mlăştinos, nici măcar cu- un machiaj bine pus la punct... Trebuie să fie îngrozitor să arăţi aşa de uri la ! De asta e rea ca o scorpie CU tot ce trăieşte, mişcă şi suflă pe acest pămînt, cu excepţia domnului Georges H. Fabre-Simmons. Urîţenia este un păcat, urîţenia fără bunătate. Nu mi-ar plăcea să fiu în pielea acestei domnişoare Blanchard şi-mi închipui ce îngrozitor şi neîntrerupt spectacol trebuie să aibă loc sub claia ei de păr roşu. Dealtfel, nu mi-ar plăcea să fiu secretara lui Georges..."
Francoise tresări : se auzise uşa de la intrare şi, deşi înăbuşit, zgomotul ajunsese pînă la urechea ei foarte fină. Apoi arizi ceea ce nu putea să audă prin grosimea pereţilor şi a uşilor, auzi ceea ce diferitele sisteme de izolaţie fonică nu-i îngăduiau să audă : paşii lui Georges care urca scara, care trecea de palierul primului etaj, care urca mai departe, care o lua pe coridorul de la etajul doi, care se oprea înainte de-a intra. Nici un zgomot. Dar ea îl auzea ; el era acolo, în picioare în faţa uşii, neîndrăznind nici măcar să bată.
Dintr-un salt, Francoise se ridică, deschise încet uşa şi-l văzu într-adevăr pe Georges care aştepta. Nu avea palton ; îşi ţinea în mînă veşnica sa pălărie neagră pe care o învîrtea între degete, uitîndu-se la Francoise fără să poată scoate nici un cuvînt; Frangoise îi făcu loc să intre :
— Hai, Georges, vino !
Georges păşi înăuntru. De abia acum Frangoise băgă de seamă expresia pe care o avea chipul lui : era alb la faţă, „ca cearşafurile lui Roland" se gîndi ea. Dintr-o singură privire, observă cît de încordate erau trăsăturile lui, cum i se adîncise cuta aspră care-i brăzda fruntea şi care pornea din marginea sprîncenelor, observă cum faţa lui îmbătrînise dintr-o dată, devenind o mască pe care puteai citi apăsarea următorilor douăzeci de ani. Frangoise simţi cum i se topeşte inima ; îi puse mîna pe umăr, fericită de a simţi în el această slăbiciune pe care nu i-o cunoscuse niciodată pînă atunci.
El rămase locului aruncînd o privire către patul fiului său.
— Ce-i ? întrebă cu o voce răguşită, o voce pe care n-o mai auzise niciodată.
In slîrşit ea-i zîmbi:
— Fii liniştit, dragul meu. Merge bine. Nu-i... N-ar fi trebuit pentru nimic în lume să-ţi spun de comă ! Dar văzîndu-l aşa, fără vlagă şi cu ochii închişi, m-am pierdut cu firea...
Faţa lui Fabre-Simmons îşi schimbă culoarea. Sîn- gele îi năvăli în obraji. Făcu cîţiva paşi înapoi pînă ce ajunse să se sprijine de uşa odăii.

— Ei bine... Mi se pare că ajung puţin cam tîrziu... Aş fi vrut... Leopold nu-i în stare să conducă iute ! Era cît pe ce să intre într-un autobuz.
Se apropie de patul în care dormea fiul său. Liniile pure ale feţei lui Roland erau pe jumătate ascunse sub părul răvăşit şi negru, favoriţii stufoşi, barba neagră şi zburlită ; din cînd în cînd buzele băiatului se deschideau umflate de un uşor sforăit. Cu paşi mici, mergînd pe vîrfuri, Georges Fabre-Simmons se întoarse alături de soţia sa :
— Nu vreau să-l trezesc... Spune-mi ce s-a întîm- plat :
Se aşezară în celălalt capăt al odăii pentru a putea vorbi în şoaptă :
— Unde e rănit ? întrebă murmurat Fabre-Simmons.
— La cap, în partea stingă, puţin spre spate... L-au izbit cu un baston de cauciuc. Şocul a fost însă amortizat. Doctorul Mesnil n-a avut altceva de făcut decît să spele rana şi să-i dea nişte calmante. Ar fi vrut să te vadă dar n-avea timp să aştepte. Te-asigur că nu trebuie să ne temem de nimic.
— Bun... Acum povesteşte. Te-ascult.
De-abia atunci Georges băgă ele seamă că Francoise se află într-o mare încurcătură şi că în mod evident ar fi vrut să ocolească răspunsul.
— De fapt, spuse ea în cele din urmă, n-am mare lucru să-ţi povestesc...
— Dar, oricum, ştii cel puţin cum a ajuns acasă !
— O maşină particulară. Nişte colegi de-ai lui, dac-am înţeles bine. Veneau de la Boisleger...
— Nişte colegi? Dar. oricum, ai vorbît cu ei, nu? Nu ţi-au spus nimic ?
Georges nu se putuse împiedica de-a ridica puţin tonul.
— Sst! ai să-l trezeşti... Da, colegii lui mi-au spus că a ayut loc o încăierare şi că...
— O încăierare cu cine ?
— Nu ştiu.
— Cum ? Nu i-ai întrebat nimic ? Zău, nu eşti o femeie prea curioasă.
— Vocea lui Georges devenea şuierătoare şi Francoise se enervă :
— închipuie-ţi că aveam altceva de făcut decît să deschid o anchetă !
— Fireşte. (Fabre-Simmons devenea sarcastic.) Femeia tot femeie. Nu putem face nimic. Fără îndoială că Roland a făcut o prostie care putea să-l coste viaţa şi care o să-l coste poate exmatricularea de la Universitate... Dar nu merită osteneala să te informezi cu privire la asemenea fleacuri !
Frangoise simţea cum o cuprinde furia dar mai încerca încă să se stăpînească. Se gîndi într-o vijelie : „Fireşte, ticălos ce eşti, femeia tot femeie ! Adică cea clintii care suferă de pe urma loviturilor pe care le primesc copiii ei. Dar tu nu poţi să înţelegi asta ! Tu nu poţi sa înţelegi că atunci cînd l-am văzut pe Roland leşinat, singura mea grijă a fost să ştiu

dacă este sau nu grav rănit... Am crezut că murise — şi măcar asta ai putea pricepe şi tu, care te schimbaseşi la faţă şi care n-aveai nici măcar * curajul să intri în camera asta ! Iar acum, cînd te-ai liniştit, eşti jignit că am fost martor la ceea ce fără doar şi poate numeşti „slăbiciunea tatt... De fapt bărbaţii sînt cumplit de proşti! Slăbiciunea ta ? Te iubesc şi te suport ftumai datorită slăbiciunii tale. Datorită ei..."
Din nou dialogul soţ-soţie se întrerupsese şi fiecare se întorcea încet-încet către planeta sa, după scurta lor întîlnire în spaţiu care avusese loc la căpătîiul unui copil bolnav.
— Francoise, spune-mi tot ce ţi-au spus, tot ce ţi-a spus Roland...
O voce încă slabă se auzi din celălalt capăt al camerii:
— Nu merită osteneala. Veniţi...
Fabre-Simmons nu-şi putu opri o tresărire. Fian^oise percepuse cu o clipă înainte în tainiţele sufletului trezirea fiului său. Dacă ar fi fost numai ea singurt. împreună cu el, ar fi repetat cu simplitate : „Dragul meu, dragul meu0, cu o voce anume, ca şi cum ar fi îngînat un cîntec de leagăn sau ca şi cum ar fi stat să numere cu e] ala-bala-por- tocala. cu o voce, vocea aceea care va izvorî întotdeauna dt pe buzele femeilor pînă în ziua de pe urmă a lumii. Dar întrucît acum era şi Georges de faţă, Francoise se încorclă mulţumirdu-sc să se apropie de patul lui Roland pentru a-l dărui cu prezenţa ei tăcută şi uşoaiă. Georges o urmă cu ochii aţintiţi asupra băiatului, care se întorsese cu faţa către ei.
— Dacă ţii să faci o anchetă, atunci, tată, întrebările trebuie să mi Ic pui mie.
O mică strîmbătură de durere îi schimonosi gura. Fa-bre-Simmons privea cu un ochi aspru trăsăturile acestei feţe atît de tinere şi de f] umoase, pierdute în hăţişul de păr negru, ochii aceia verzi cu gene lungi pe care Roland îi moştenise de la maică-sa, nasul drept şi gui a ea.e zîmbea obraznic.
— Nu crezi, puiule, că am putea vorbi mai tîrziu ?
— Nu . Acum... Mai bine acum... Nu mă simt prea bine... Porcăriile astea de junghiuri în ţeastă... Dar parcă încep să mă mai lase. M-am trezit de-o bucată de timp şi zău că mi-e mai bine... Unde este Cecile ?
— Sera ta e la Soilona, are cursuri, spuse Francoise cu blîudeţe. Ştii foarte bine că nu vine aproape niciodată ia masă. Şi cum doctoru1 mi-a spus imediat că n-avem de ce ne terne, n- am vrut să trimit s-o caute şi s-o neliniştesc inutil.
— Bine... Tctuşi mi-ar fi plăcut s-o văd pe Cecile.
Georges Fabre-Simmons cunoştea înţelegerea misterioasă cărt-i unea pe cei doi copii ai săi la bine şi ia rău. Gîndul îi zbuiă ia fiica sa pe caie parcă o

vedea aievea înaintea ochilor : silueta înaltă şi filiformă a acestei fete desj ire care nimeni n-ar fi putut spune că este urîtă, deşi ar fi fost şi mai greu să spui că este frumoasă, faţa ei co] turoasă cu ochi întunecaţi ; şi felul în care îşi dădea părul dir ochi cu raîna, dar mai ales sufiînd prin el şi vorbind ca ascunsă după o perdea în spatele şuviţelor lungi şi negre ; şi sclipirea de tăciune a ochilor ei, şi surîsul acela care părea a-i flutura pe faţă...
Roland se foi, oftă, privi cu nevinovăţie către mai- că-sa. Apoi expresia lui se schimbă rididnd către tai- că- său o privire verde şi glacială :
— Ei bine, tată, ce vrei să ştii ?
— Totul, spuse Fabre-Simmons cu glas scăzut.
Ştiţi, tinereţea mea nu-i un argument.
Francoise SAGAN

CAPITOLUL VI
Soarele intra în cameră şi Francoise se duse să tragă una dintre draperii pentru a îndulci lumina.
— Da, puiule, vreau să ştiu totul, repetă Fabre-Simmons.
Roland făcu o nouă strîmbătură, chinuit de durerea unui scurt junghi.
— De acord, dar zău că n-are nici un rost să vorbim ca la biserică... Mi-a alunecat niţeluş casca. Dar, slavă Domnului, mai aveam încă pe cap casca asta afurisită, altminteri cred că dădeam ortul popii... Vă daţi şi voi seama ce-nseamnă cînd un poliţist îţi arde una cu bastonul de caciuc... mai ales în zilele noastre !
— Nu, Roland, nu-mi dau seama.
— Asta pentru că eşti... de partea poliţiştilor... nu-i aşa ?
Roland vorbea cu o voce uşor înăbuşită, căutîndu-şi cuvintele. Tonul lui era voit agresiv.
— Te ascult, spuse Fabre-Simmons.
Băiatul clipi din ochi de mai multe ori ca o pasăre zăpăcită de lumină. Se spijini într-un cot. îşi recăpăta în mod vizibil forţele şi puterea de judecată.
— Bine... Aţi auzit vorbindu-se de tulburările univer-sitare, presupun ? Ştiţi că pe ici pe colo se mai întâmplă nişte lucruri ?
Roland scoase un mîrîit care se termină într-un uşor sughiţ:
— Ştiţi ? Atunci doăj' de puncte pentru voi... Numai dacă n-ar fi blestematele astea de junghiuri... Dau eu într-o bună zi peste poliţistul meu, aşa, între patru ochi, n-aveţi nici o grijă! Deşi avea cască şi scut, o să-l recunosc dintr-o mie pe ticălosul ăla după cicatricea care-i brăzda mutra şi după ochii lui albaştri în care citeam limpede că vrea să mă cureţe. Nişte ochi reci şi ascuţiţi ca două pumnale. Să trecem... Noi cei de ia Boisleger, ca şi cei de la Nanterre, de la Vincennes, de la Censier, de la Sorbona,

împreună cu alţii din cîteva licee rnai de Doamne-ajută şi clin cîteva facultăţi de provincie, sîn- tem, de-o bucată de vreme, în fruntea luptei...
— A cărei lupte ? întrebă Fabre-Simmons cu vocea lui şoptită şi dură.
— Lasă-l să vorbească, Georges !
Francoise strigase; nici nu mai căuta să-şi ascundă neliniştea. Roland surise mîngîindu-şi barba întunecată care foşnea sub palmă :
— Iţi spuneam că noi sîntem gata de luptă. Acum vreo două sau trei săptămîni, nu-mi aduc prea bine aminte, noi am împiedicat „desfăşurarea în condiţii normale a examenului parţial de anul doi al facultăţii de drept" ca să folosesc cuvintele unui idiot de ziarist! Rectorul i-a chemat pe poliţişti dîndu-le în seamă restabilirea ordinii, cred că-ţi dai seama ce-nseamnă asta ? Bilanţul : trei băieţi de-ai noştri au fost zvîrliţi afară, „exmatriculaţi din Universitate", pricepi? Nouă chestia asta nu ne-a plăcut deloc. Atunci am căzut cu toţii de acord să sabotăm în mod sistematic cursurile de la litere şi de la drept. Ni se pare excelent că aici literele au fost grupate împreună cu dreptul, pentru că în general gagiii de la litere sînt nişte indiferenţi, nişte conservatori şi nişte lasă-mă-să-te~las. Cum însă aici cele două facultăţi au fost puse bot în bot, asta prinde bine. Deşi de la o vreme autorităţile încep să ne ia cam tare. „întoarcerea cu orice preţ la ordine şi disciplină." îţi dai seama ? Dacă-i lăsăm să facă pe nebunii, în curînd or să se creadă nişte Hitleri sau nişte Nabucodonoscri. Din fericire, la Boisleger lumea Se frămintă. Cînd brigăzile de şoc au dat buzna în spaţiul nostru vital — fac ce le trăsneşte, bestiile, din moment ce rectorul a ridicat imunitatea Cetăţii Universitare — noi i-am atacat fără să-i mai lăsăm să respire : ne-am năpustit asupra lor urlînd ca nişte adevăraţi ultimi mohicani, cu căştile în cap, cu drugi de fier in mînă şi luîn- du-i la ochi cu catarcaie...
O clipă, Roland rămasa transfigurat. Capul său păros cu ochi strălucitori părea cel al unui tînăr apostol povestind nu se ştie ce mare înfăptuire, capul unui tîner profet propăvăduind cine ştie ce ră-zboi sfLit. Fabre-Simmons îl lăsă să viseze o clipă ; apoi spuse subliniind fiecare cuvînt :
— Pe scurt, din această cruciadă tu te-ai ales c-un baston de cauciuc în cap.
— Din fericire în cască !
— Ai leşinat... Cine te-a luat de pe jos ?
— Asta-i bună : tovarăşii ! Noi ne strîngem întotdeauna morţii.
— Crezi că ai fost recunoscut de către vreunul dinLe cei care făceau parte din brigada de şoc ?
— Fără îndoială că nu... Dealtfel, mă doare-n cot !
— Pc mine nu, răspunse sec Fabre-Simmons. Pentru că dată tu ai să-l ţii minte pe cel care te-a lovit, poate că şi el te ţine minte pe tine.

Rolard rîse în tăcere scuturindu-şi umerii 1
— Nţ, deloc-! Prăpăditul nu putea să mă vadă pentru că pe lîngă cască mai aveam şi un fular de mătase m cai e-mi înfăşurasei a capul. Dealtfel, mai mulţi băieţi de-ai noştr- l-au înconjurat chiar în clipa în care mă arşi-cuia.. Mai mare hazul: am mai avut timpul să-l văd pe poliţistul meu cum încasează una zdravănă la partea ruşinoasă, sau ncbilă, cum preferă mama... L-am văzut cum s-a frînt în două urgent, apoi a căzut în bot. dar pai că se mişca cu încetinitorul...
Roland îşi trecu mîna peste frunte strîmbîndu-se de durere.
— Şi eşti mulţumit ?
Vocea lui Fabre-Simrnc ns tremura de o mînie stă- pînită. Francoise, care stătea ţeapănă şi nemişcată la picioarele patului, tăcea :
— Da. domnule. Sînt mulţumit, spuse Roland înfigin- du-şi privirea verde în ochii tatălui său.
— Eşti mulţumit... Bravo ! Uiţi însă că pînă una alta nu eşti major. Eşti un minor mulţumit. Iar cel care răspunde în faţa legii de tîmpeniile tale, de eventualele tale acte de violenţă şi de vandalism, sînt eu — asta pînă ce ai sa ajungi major. Iată primul motiv pentru care nu eşti liber să faci ce vrei. Şi-ţi mai dau încă un motiv : trăieşti numai şi numai pe banii mei şi eu sînt cel care îţi plătesc toate cîte le ai — de la pantofii pe care-i porţi în picioare şi pînă la huruitoarele alea de maşini englezeşti pe care le conduci, dacă-mi dai voie să-ţi spun — şi chiar şi pîinea pe care o mînînci, şi romanele poliţiste, şi revistele ilustrate pe care le laşi să zacă prin toate colţurile. Nu vorbesc despre studiile tale — ar fi un dulce eufemism. Şi cu toate astea, pînă şi cea mai neînsemnată dintre cărţile tale de drept pe care nu le deschizi niciodată, cel mai prăpădit dintre cursurile şapirografiate care stau presărate pe duşumele tot eu le plătesc! Din munca mea! pricepi ?
La început băiatul nu răspunse nimic. închisese ochii.
— Nu vezi că e la capătul puterilor ? spuse Francoise, cu glas scăzut, printre dinţii încleştaţi.
Georges se întoarse cu spatele la ei. Inspecta pe îndelete şi cu toată impertinenţa staturii sale mărunte dezordinea din cameră. Un slip stătea cocoţat pe scrinul Louis XV, pus în chip de pălărie pe bustul unei Marianne, puţin cam decoltată, pe care Roland îl găsise la tîrgul de vechituri; ici colo atîrnau lînced nişte cravate ; într-adevăr, aproape toată podeaua era acoperită cu foile risipite ale unui curs de drept. Pe pereţi atîrnau strigător mai multe afişe în culori vii : unul reprezenta o maşină de curse albastră în plină acceleraţie; pe fondul roşu al altuia se lăfăia o femeie goală, impudic epilată ; un al treilea înfăţişa capul înfiorător al unui fel de Frankenstein verde, cu ochi posomoriţi, şi care-şi arăta dinţii. Toate

scaunele din încăpere gemeau sub cîte o grămadă de cărţi. Iar din tavan atîrnau trei mobile de metal care se răsuceau încet la cea mai mică mişcare, la cea mai mică adiere, aruncînd sclipiri metalice ca nişte martori obsedanţi şi muţi.
Georges se apropie de pac. Cu miinile la cpate, eu picioarele depărtate, îşi privea fiul în tăcere. Roland catadicsi să-şi deschidă ochii:
— Si-atunci ? întrebă băiatul făcîndu-se că-ncear';ă a-şi ascunde un căscat.
— Atunci înseamnă că ţî-ai făcut de cat> în fel şi chip şi că e cazul să te mai potoleşti! Aşa că va trebui să vorbim despre toate astea ca de la oin la om. Astăzi n-aş vrea să te obosesc mai mult — şi dealtfel am şi foarte mult de lucru.
Fabre-Simmons se uită la ceas.
— Fireşte, dacă ai mult de lucru ! spuse Rulând cu jumătate de gură.
— Trebuie ca cineva să şi muncească în casa asta, J ăspunse Georges pe acelaşi ton.
O tăcere. Apoi cu o veselie subită, Roland strigă dîn-- du-şi din ochi o şuviţă de păr neascultătoare :
— Ei hai, tată ! Scoate tot ce ai în burtă !
Georges oftă. Se apropie de un fotolî i golindu-l de cărţile şi hainele care stăteau maldăr pe el pentru a se putea aşeza comod. In cele din urmă, Fraucoice se aşezase şi ea la picioarele patului:
— Tu ai vrut- o, Roland, spuse Fabre-Simmons. Far nu eu, ci tu ai să s^oţi tot ce ai în burtă. Te ascult.
Băiatul, care se aştepta La o binecuvenită şi st-'aşnlcă pred;eă părintească, se sr.ărpină în bai bă cu mirare:
— Cum adică ?... In fine, dacă vrei să deschid eu focul...
— Nu eu m-am bătut cu forţele de ordine, spuse Fabre-Simmons cu vocea lui subţire şi limpede.
Invulnerabil în fundul patului său, Roland luă dintru început o atitudine de continuă provocare :
— Forţele de ordine, zici ? Asta-i poanta anului! Bun... Ce vrei să ştii ? De ce ne purtăm aşa ? Cine sîntem noi şi ce vrem ?
— Da, dar încă o dată, dacă..
— Ascultă, tată, sînt puţin obosit, mă mai doare niţel capul dar, oricum, mă simt din ce în ce mai bine. N-a fbşfc un şoc în adevăratul sens al cuvîntului. Numai o simplă ameţeală. Fractura oaselor craniene ? păi de-rtîta vreme de cînd faoem noi manifestaţii ştiu acum foarte bine cum arată treaba asta ! Şi nu e cazul. Dealtfel, nenea doctorul mi-a lăsat două feluri de pilule : stimulante şi calmante. N-am luat decît stimulante, pentru că n-am

de gînd să zac în aşternuturi pînă la paştele cailor, nu ştiu dacă înţelegeţi ! Şi prefer să punem lucrurile la punct acum.
Fabre-Simmons nu răspunse. „Asta-i noul limbaj stu-denţesc, se gîndea el. Un glosar simplificat ca pentru papuaşi. Fără gramatică şi ortografie. îmi închipui că vocabularul lor uzual nu numără mai mult de o sută de
Georges auzi cum Francoise, care stătea nemişcată, oftă uşor. Roland închisese iarăşi ochii; cearcănele îi umbreau faţa. Era palid, imposibil de atins, i Fabre-Simmons se uită pe furiş la ceas. întrucît nu mai avea nici o pricină de îngrijorare cu privire la sănătatea fiului său, începea să măsoare timpul pierdut : „O dimineaţă stricată ! Am să dau totuşi un telefon să văd cum stăm astăzi cu Bursa. Să mai lichidez un pachet din acţiunile «Super-Market Parly III». Afacerea s-a cam încurcat, totuşi nivelul de vînzare este remarcabil, cu posibilităţi de triplare ale suprafeţei de implantare. Oare să fi aflat pînă la urmă că am achiziţionat jumătate din terenurile care înconjoară Marketul lor ? Şi că sînt pe cale să mai înghit, printr-o afacere intermediară, încă o bună bucăţică suplimentară ? Cînd mă gîndesc că ei nici măcar n-au încercat să cumpere, şi nici n-au pus pe cineva să cumpere în timp util! Au fost prinşi în capcana propriei lor lipse de capital. Nimic mai bun decît eă ai un capital lichid, cît mai serios, drăguţul de el, pe care să-l poţi mînui în perioadele de restricţie a creditelor. Eu am să răspîndesc nişte zvonuri alarmante cu privire la situaţia acestui Parly III. Pînă atunci vînd. Şi acţiunile scad. Am să răscumpăr la momentul potrivit. Apoi voi negocia puterea de control. A vînd în mînă terenurile dimprejur, cred că asta n-o să ridice nici o problemă... Bun, dar să profit de telefonul ăsta ca să forţez puţin nota în ceea ce priveşte cumpărarea acţiunilor Sangalles r răbdare încă vreo cîteva săptămîni şi am să-l rad pe animalul ăla c!e Marcel ! Vreau ca omul ăsta să-mi ceară iertare în genunchi. O să trebuiască să văd care au fost cursurile la bursa de ieri..."
Absorbit, Fabre-Simmons întoarse capul către soţia sa :
— Există vreun ziar în casa asta ?
Apoi dintr-o dată îşi dădu seama cît de nepotrivită era întrebarea sa ; roşi. Roland, sprijinindu-se în coate, se ridicase în capul oaselor :
— Ei, tată, tot mai ţii să avem explicaţia aia ?
Vorbea cu o ironie muşcătoare.
— în privinţa asta ţi-am mai spus care-i părerea mea, zise Fabre-Simmons, care se lăsă pe spătarul fotoliului oftînd.
— Săracu' tata ! Ce corvadă pentru el! Dar nu te poate învinui nimeni c-ai făcut-o de prea multe ori pe tatăl... Uite, ni-am gîndit la cîteva lucruri. Şi am să încerc să ţi le spun cît se poate mai limpede. Nu eu v-am cerut să mă aduceţi pe lume. A fost o zi în care eu nu eram decît o licărire în ochii

voştri, cum ar spune Ber- narcl Shaw. Îmi închipui că v-aţi distrat excelent împreună şi uite e-am apărut eu. Iată un fapt care presupune anumite îndatoriri ale voastre faţă de mine — şi care nu presupune nici o îndatorire a mea faţă de voi. Eu sînt sărac : nu am decît drepturi. După ce m-aţi fabricat, m-aţi crescut. Mâncarea, casa şi maşina. Roland Fabre- Simmons, bacalaureat în filozofie, student în unu la drept, codaş şi bărbos, douăzeci de ani ! Dacă-mi amintesc eu bine, în toţi aceşti douăzeci de ani n-am avut decît vreo două discuţii serioase cu tata. Una în clasele primare, cînd am căzut la examenul de matematică : în ziua aia tata mi-a declarat că fără studii superioare nu ajungi la nici un căpătîi în dulcea noastră Franţă galică şi gran- gurită. în chiar aceeaşi zi am hotărît să nu fac niciodată studii superioare...

— Curajoasă hotărîre ! Ca să „faci" studii superioare ar trebui mai întîi să munceşti — lucru de care nu eşti în stare.

Fabre-Simmons îşi întrerupsese fiul cu o voce şuierată şi sarcastică. îşi continuă atacul:

— Să fim serioşi! De ce te plîngi tu, Roland ?

— De ce mă plîng ? Mă plâng de... tine... de facultate... de societate... de toate...

— De toate şi nimic ! Plictiseala este un lux al celor eu burţile pline. Ai descoperit prea tîrziu metroul. Nu eşti decît un mic burghez răsfăţat...

- - Răsfăţat de cine ? întrebă Roland.

Fabre-Simmons rămase încremenit timp de zece secunde. Tocmai cînd voia să răspundă, Francoise se ridică : avea trăsăturile crispate dar era de-o frumuseţe ciudată, o frumuseţe mîhnită pe care Fabre-Simmons i-o cunoştea foarte bine. Ea începu să vorbească sub imboldul unei aprige tensiuni lăuntrice :

— Ascultaţi-mă amîndoi ! Vă las. Trebuie să aveţi această explicaţie între voi. Aş fi preferat să aibă loc într-o altă zi, pentru că, Roland, faţa ta e într-adevăr ca o foaie de hîrtie boţită! Vă las şi, dacă ţineţi cîtuşi de puţin la mine, să-mi faceţi o singură plăcere : nu vă cer decît să vă respectaţi întrucîtva unul pe celălalt!

Se aplecă apoi către Roland şi-l sărută pe frunte, puse o mînă pe umărul soţului şi plecă, dusă de umbletul ei uşor — fără a mai întoarce capul.

Georges se afundă iarăşi în fotoliul de lîngă pat:

— Spuneai că noi doi, tu şi cu mine, n-am avut decît două discuţii serioase ?

— Da... Cealaltă a avut loc anul trecut, într-o seară -— mai exact spus într-o dimineaţă — cînd m-am întors acasă în zori. Lucrai la birou şi din nefericire am scăpat pe jos una din ciubotele pe care le duceam în mînă.

Ţine cont că veneam deseori la ore mici, ca să folosasc o expresie curentă. Dar de data asta era o ocazie excelentă Ca să faci pe tatăl, si n-ai lăsat-o să-ţi scape. Ca şi astăzi dealtfel.
„Ca şi astăzi dealtfel, se gîndi Fabre-Simmons. Astăzi cînd simţeam c-o să mor pentru că băiatul ăsta păros e fiul meu şi pentru că mi s-a spus că-i în comă..."
— Ei bine ! Dacă în douăzeci de ani n-am avut decît două discuţii serioase, înseamnă că ştii cel puţin ce ţi-am spus.
Roland îşi recăpăta treptat puterile în virtutea acelei uluitoare capacităţi de regenerare care este unul dintre cele mai fascinante privilegii ale tinereţii:
— O, sigur că da! Mi-ai spus că pentru tine nu există decît două lucruri pe lume : munca şi familia. Fireşte, ai pus mal întîi munca. Mi-ai spus că viaţa modernă este o junglă şi că, în două vorbe, esenţialul este .să poţi deveni un tigru. Mi-ai mai spus că în junglă există §i maimuţe şi şacali: mi-ai dat cîteva exemple de maimuţe şi de şacali — atit din lumea afacerilor cît şi din politică. Ifi povestesc toate astea cam alandala, întrucît în amândouă rîndurile mi-ai spus cam aceleaşi lucruri, îmi amintesc că mi-ai părut sever, încăpăţînat şi rău. Dealtfel e singurul lucru care ne apropie. Şi eu sînt încăpăţînat şi rău, orice-ai crede tu despre mine! Exact tot atît cat eşti şi tu.
Băiatul se lăsă pe perne. Prin mintea lui Fabre-Simmons faptul că nu dăduse instrucţiunile pentru bursă trecu ca un fulger dureros.
— Zău, dragul meu, cred c-ar fi mai bine să te las...
Roland se ridică cu obrajii îmbujoraţi:
— Dacă şi de data asta vrei să mă laşi baltă, nu-ţi căuta o scuză !
Fabre-Simmons nici măcar nu-şi dădu osteneala să se justifice.
— Cum vrei...
Sprijinindu-se într-un cot pe pernă, Roland întoarse către el ochii lui verzi de înger rău :
— Mi-ai spus atunci : în jungla noastră nu ta naşti tigru, ci devii cu timpul. Pînă aici eram de aceeaşi părere cu tine. Ca să devii tigru, după părerea ta, trebuie să munceşti mai mult decît ceilalţi. Trebuie ca înainte de a sări să te tupilezi la pămînt, să-ţi calculezi elanul cu mult timp înainte, să-ţi păstrezi cu mare grijă unghiile şi dinţii. Aşteaptă... Ai avut o frază care m-a impresionat, ceva, nu ştiu cum, vorbeai despre un fel de antrenament sportiv pentru meseria de tigru, a, da : să-ţi exersezi răbdarea ca şi cum ar fi un muşchi.
'— Ei bine ! Văd că-n orice caz ai o memorie demnă de un Fabre-Simmons. Dacă aş fi ştiut...
Georges H. se opri dintr-o dată. Dar fiul său lovi fără nici o milă :

— Şi dacă ai fi ştiut, tată, ce-ai fi făcut? ai fi stat mai des de vorbă cu mine ?! Nu ? Asta pentru că am memoria unui Fabre-Simmons. Pentru câ eşti flatat că am ţinut atît de bine minte lecţia, nu-i aşa ? Drept cine mă iei ? Crezi că sînt cîntăreţ Ia ghitară sau ce altă minuno ? Un micuţ drogat ? Sau un hippie care vrea s2 facă dragoste şi nu război, care se culcă de-a latul străzilor eerind să se faeă pace — Pacea ! — şi care o dată sau de două ori pe an se amestecă printre cîteva sute de mii de ţipi şi de tipese mai mult sau mii puţin împopoţo-nate, la fel de tonţi ca şi el, pe vreo insulă, spre a urla cu toţii împreună ca nişte pinguini ori ca nişte foci'? Crezi, într- adevăr, că mai sînt la nivelul ăsta ?
„E c'udat, se gîndea Fabre-Simmons, caie avea puterea de a se dedubia mental. Nu mă aşteptam de la Roland la acest gen de elocinţă primitivă. Să fie un acces de febră pricinuit de micul său traumatism ? Am avut adeseori impresia că băiatul ăsta este incapabil să exprime o idee ; a fost chiar o vreme cînd l-rm crezut gîngav. Şi uite-acum cu ce patos dă afară toate chestiile astea care-l frămîntă. Cu ce înfocare războinică..."
Cealaltă parte a fiinţei lui — cea vulnerabilă, a omului şi a părintelui — suferea.
— N-am isprăvit cu cele două discuţii ale noastre, tată. (Dînti-o dată, tonul lui Roland devenise ':alm şi destins). Mi-ai mai vorbit şi de selecţia naturală. 'Vai de cei slabi! Mi-ai spus că una din racilele incurabile ale societăţii moderne este de a-i ducc în circă pe cei slabi. După care, dacă îmi aduc bine aminte, ai luai o cu ale tale : că economicul este precumpănitor, că americani vor coloniza Lumea cu guma de mestecat, cu coca-cola, cu hîrtia igienică sintetică şi cu informatica; şi câ este sarcina noastră a europenilor, să devenim la fel de puternici ca şi ei. Că lumea viitorului va aparţin2 01 dinatoarelor şl că atunci cînd vom şti în stîrşit să ne folosim de aceste maş1"- rării. ele singure vor organiza structurile economice, politice şi sociale. Dar că ordinatorul reprezintă el înouşi un pericol dacă omul, cere-i este stăpîn, ajunge să-l ia prea în serios. Maşina este un fel de la servi padrona pe care trebuie s-o demistificăm înainte de-a fi prea tîrziu, mi-ai spus. Ea nu are voinţă proprie. Cu toa<e astea, : . porturiV ei cu omul rămîn ambigui, întrucît exercită puterea asupra lui pr'n simplul fapt câ exVt. i Interdependenţă a creatorului şi a creaţiei sale. Că acesta este, poate, noul mit al lumii moderne, şi că tu lucrezi pentru ca era organizatorilor să nu se transforme într-o eră a roboţilor... Nu-i aşa că m-am prins ?
Fabre-Simmons surise condescendent spre a-şi ascunde marea mirare care pusese stăpînire pe el.
— Zău că da ! Simplifici foarte mult lucrurile, dar eşti foarte pe-aproape.

— Auzi, tată ? ştii că mi-am însemnat într-un carnet această discuţie a noastră ? Şi că şi eu am o memorie de magnetofon... Şi ştii că a doua zi am fost oît pe ce să-ţi spun că mai tîrziu aş fi vrut să mă iei să lucrez alături de tine în afaceri ?
De data asta Georges nici nu mai încercă să-şi ascundă mirarea.
— Te uimesc, nu ?
— Dar atunci... de ce... ?
înainte de a răspunde, băiatul înghiţi dintr-un foc trei pilule roze de stimulent:
— De ce mi-am schimbat părerea ? Mai întîi pentru că sînt clei la matematică. Şi apoi pentru că am avut timp să mă mai gîndesc, să te observ. Pesemne că mama e-o sfintă că poate trăi cu tine ! Povestea luptei tale împotriva robotizării lumii e-un lucru foarte frumos, dar în cel mai fericit caz despre ce altceva este vorba decît despre o idee generoasă care-ţi trece prin cap o dată sau de două ori pe an ? De fapt, de dimineaţă pînă seara, nu te gîndeşti decît la imperiul tău economic — şi pe deasupra mai vrei să-l faci şi internaţional... Am avut adeseori impresia că mai degrabă ne-ai călca pe noi în picioare decît să dai tu înapoi, fie şi c-un centimetru ! Nu te-am văzut niciodată — dar niciodată — acord î n du-i Cecilei un interes care să depăşească cinci minute. Fără îndoială, ea-i o puştoaică mişto, un fel de fenomen care te încîntă şi te uiţi după ea cu ochi plini de tandreţe. Pentru tine Cecile e un obiect decorativ cu atît mai preţios cu cit chiar tu l-ai fabricat. Dar habar n-ai cu cine se plimbă, cu cine se culcă, ce hram poartă ea ? Vreau să spun, ai încercat vreodată să afli toate astea ? Nu, pentru că familia ta nu te interesează decît în măsura în care
este o prelungire a propriei tale persoane. Ca majoritatea tipilor de vîrsta ta, spui şi gîndeşti fără încetare doar atît: „Eu, eu, eu!" Ai pomenit atunci de două chestii importante : munca şi familia. Mi-ai vorbit de muncă, dar n-ai scos aproape nici un cuvint cu privire la familie. Te rog, tată, uită-te la noi! Ţi se pare ţie ca aici, în casa asta, există ceva care să aducă a familie ? Ordinatorul te-a ros până-n măduva oaselor! O clipă am crezut că eşti un tip mare... Poate câ cei din branşa ta te socotesc într-adevăr un tip mare, dar eu nu mă voi număra niciodată printre ăştia. Pînă la urmă nu eşti decît un super- uegustor de ţoale !
Pentru a se putea calma lăuntric, Fabre-Simmons lăsă sâ se aştearnă o tăcere lungă. Se gîndi la fiica sa, la Cecile, „vrăjitoarea", pe care o iubea într-adevăr, încît acum suferea că n-o cunoaşte — revăzu în minte faţa ei ascuţită, ochii negii, îşi reaminti lăcomia trupească şi sufletească pe care o desluşise la ea, senzaţia de nelinişte pe care i-o dădea prezenţa ei. Dar cum avea o implacabilă noţiune a timpului, reacţionă spunîndu-şi cu hotărîre în

sinea lui : „Dacă Roland nu m-a lăsat să lucrez, vreau ca-n schimb să meargă pînă la capăt l" Nu mai resimţea nici un fel de milă pentru băiatul sleit care acolo, în faţa lui, îşi ştergea faţa acoperită cu broboane mari de sudoare. Ora milei trecuse.

— Bine... Ei bine, dragul meu, ia vorbeşte-mi acum despre tine !

Vocea lui Georges Fabre-Simmons era neşovăitoare, politicoasă. Un fulger lumină privirea lui Roland :

— Despre mine ? A, da, chiar aveam de gînd să-ţi vorbesc despre mine... M-ai trimis la drept, nu-i aşa? Ei bine, dreptul îmi calcă pe nervi. Nu vreau să am nici în clin nici în mînecă cu tot ce are cle-a face cu nedreptatea omenească. Şi fără nici o îndoială că n-am să-mi irosesc trei sau patru ani clin viaţă numai ca să-ţi fac ţie pe plac ! Aşa că, dacă vrei să ştii, strîng din dinţi şi îndur aşteptînd să ajung la majorat... La facultate trăiesc o experienţă nouă, pasionantă, care n-are nimic de-a face cu dreptul: experienţa Refuzului. Şi refuz aproape tot. Nu sînt maoist şi nici măcar comunist. Cît priveşte înă- buşitoarea voastră societate de consum, pot să-ţi spun că cei care-o ţin în frîu şi-o conduc nu mai sînt nici pc departe tigri, ci şobolani, mii de şobolani ronţăitori de cadavre ! Asta mi se pare înfricoşător : o bandă de şobolani... Da, refuzăm, totul pentru simplul motiv că nu ni se oferă nimic. Nici un viitor, nici un ideal, nici o misiune. Şi-n vremea asta tineri ca noi ard de vii.

Georges Fabre-Simmons tresări. „Tineri ca noi ard de vii": Roland spusese asta pe un ton de amară evidenţă. Fără îndoială că se gîndea la tinerii bonzi din Vietnam, la liceenii din Franţa şi din Navarra care se aprindeau ca nişte torţe şi care niciodată nu reuşeau sa lumineze cîtuşi de puţin. Fabre-Simmons spuse cu simplitate :

— Dar tu, Roland ?

Băiatul îşi schimbă din nou atitudinea. Căzu pe gin- duri, iar atunci cînd se porni iarăşi să vorbească vocea lui era calmă, şi licărirea de ură care pînă atunci îi strălucise în ochi se stinse :

— Eu ? Se împlinesc trei ani de cînd încerc să reacţionez într-un fel. Încă din liceu. Fireşte că nici eu n-am născocit nimic genial pînă acum. Mai întii m-am luat şi eu după marea masă a celor care refuzau : am contestat cu blîndeţe. Un mic cor hippie azi, o manifestaţie antirăzboinică mîine, asta între două partide' amoroase de care nici măcar nu-mi mai aduceam aminte. în cele din urmă rni-am dat seama că era o tîmpenîe. Zero. Vînt. Pentru mine fetele sînt ca şi ideile : nu pot suporta să le văd tre- cînd din mînă-n mină. Iar apoi singurul lucru pe care l-am învăţat la douăzeci de ani a fost ca nu obţii nimic cu duhul blindeţii. Acuma ştiu că viaţa înseamnă luptă.

—» Sper totuşi că n-ai devenit un mic fascist de moda nouă ?

Roland îşi luă un aer gînditor care îl îmbătrîni dintr-o dată :
— Mai întîi ce anume vrea să-nsemne aia fascist? Caut în clipa asta un lucru despre care nu sînt sigur că l-am găsit. Ştii fraza lui Andre Breton : „Eu care mai caut încă ceva pe-acest pămînt" ?
— Nu, n-o ştiam. Ar putea să fie şi deviza mea. Ştiu câ creştinii spun : Caută şi vei găsi. Dar n-am priceput niciodată prea bine ce anume căutau.
— Creştinii ?
Roland încruntă sprâncenele :
— Doar n-ai să faci pe bisericosul cu mine, tată !
—- ţ'i-am spus pur şi simplu că nu ştiu ce -vor...
— în orice caz, bagă de seamă ! Creştinismul începe în-totdeauna prin a pune întrebări.
Roland, obosit, îşi răsturnă capul pe pernă închizînd ochii. Georges se uită la ceas : , Douăsprezece şi jumătate. La unu şi un sfert trebuie să iau masa cu puştiul ăla, cu imbecilul ăla de ministru adjunct. Leopold mă aşteaptă DS. O să facem cel puţin un sfert de oră pe drum." Se aplecă deasupra patului unde zăcea fiul său !
— Nu văd unde vrei să ajungi, dragul meu. O să mai vorbim noi despre toate astea. Acum trebuie să plec.
Roland răspunse nemişcat ca un om grav bolnav :
— Măcar ai asaltat ce ţi-am spus ?
— Ştii bine că da. :M descoperit astăzi că sînt în stare să ascult. Dă-mi voie să mai adaug că sînt în stare să observ în tăcere — şi că vă observ, pe sora ta şi pe tine, cu atenţie şi de multă vreme. La rînd al meu am descoperit şi eu ceva astăzi...
— Ai djscopeiit că sint capabil să pun cap la cap două fraze şi două idei, nu-i aşa ?
Georges Frbre-Simmons îşi privi f'ul cu oarecare con- sidpraţie i
— Da, cam aşa ceva, Roland !
— Ei bine ! (Bă5 e tul deschise ochii; acum vorbea greu, încet.) Ar fi trebuit să-ţi dai seama de asta mai demult! Ştiu, aveai impresia că sîntem nişte barbari din cap pînă-n picioare, nişte analfabeţi caro nu ştiu să scrie şi habar n-au nici de literatură, nici de sintaxă, nici de gramatică.. Dacă ai şti cu cîte mi-am bătut capul şi cît am buchisit de vreo doi-trei ani încoace ! Şi nu sînt singurul... Dar în viaţa de zi cu zi eşti ispitit să simplifici lucrurile, frazele, cuvintele, formulele, raporturile umane, prejudecăţile sociale, totui. Aşa că ş; tu, pr;.n forţa lucraiilor, confunzi, ne judeci după aparente. Niciodată n-ai fost învăţat să judeci altminteri.
Aplecat din nou asupra fiului său, Fabre-Simmons văzu iarăşi cum în ochii verzi ai acestuia se aprinde seîn- teia urii. Vru să înţeleagă aşa că întrebă.

— De ce această ură, BolaM ?

— Ia te uită... Ai băgat de seamă ? De ce această ură ? Păi pentru că nu faci nici cel mai mic efort ca să ne înţelegi ! Chiar tu ai recunoscut-o adineauri... Vorbim de-un ceas, asta ni se întâmplă pentru a treia oară în viaţă, dar nu-ţi dai seama unde vreau să ajung. Ei bine, uite,-vreau să-ţi mai spun ceva : există în lumea asta mare cîteva zeci de milioane de tineri care refuză. Spui că asta nu-i decît un lux al celor cu burţile pline. Poate că ai dreptate. Dar atunci cînd acest lux devine universal, atunci cînd este un fapt care afectează milioane de băieţi şi fete, nu crezi că el se transformă întrucîtva într-o problemă socială ? Nu crezi că vă este de-acum înainte imposibil, vouă, celor bătrîni, să ne imDuneţi la nesfîrşit sistemul vostru şi modul vostru de a gîndi ?

Roland se destinse, apoi îşi potoli răsuflarea făcînd o pauză de-o clipă :

— Pot să-ţi spun că lumea n-o să se sprijine întotdeauna pe umerii celor care au împlinit cincizeci de ani! Eu aştept ziua aceea şi pînă atunci mă formez, mă antrenez, mă instruiesc, mă alătur primelor mişcări — aşa cum s-a întîmplat azi-dimineaţă — ca să-mi fac mîna. Sînt sigur că atîta refuz acumulat nu poate să nu se exprime într-o bună zi prin violenţa unei explozii generale! Şi lumea aceea pe care o pregătim noi vă jur că n-o s-o mai recunoaşteţi. Şi mai e încă un lucru...

Roland sughiţă uşor din pricina oboselii, iar buzele îi tremurau; apoi tăcu. Fabre-Simmons, care nu-l scăpa din ochi, văzu cum pleoapele clipesc, cum se coboară. Cîteva clipe mai tîrziu o respiraţie calmă şi regulată ridica pieptul băiatului care îşi înfundă dintr-o dată, cu un gest copilăresc, capul păros în faţa de pernă. Dormea.

La rîndul său, Georges. H. Fabre-Simmons închise ochii. Se simţea obosit — şi singur. „Oare de ce ne-a cerut Francoise să ne respectăm unul pe celălalt, înainte de-a pleca în vârful picioarelor — ca şi cum situaţiile noastre reciproce ar putea fi comparabile ? Ce semnificaţie poate să aibă această criză a autorităţii care se face simţită aproape peste tot, care a izbucnit pînă şi-n inimile soţiilor noastre V

Apoi îşi făcu dreptate singur gîndindu-se că, de fapt, făcuse un efort suficient de mare punîndu-se la nivelul

Iui Rolancl spre a-i pune întrebări şi a-i asculta răspunsurile pînă la capăt, fără să se apere, rezistând ispitri de-a pune oarecaie ordii ie în acest vehement hacs de gînduri de pasiuni. „Da»' la ce bun ? Nu mai am nici o putere asupra lui Roland. Starea lui sufletească este negativă. Mă uiăşte. A devenit la fel de străin faţă de mine ca şi Q iiară sau ca un nebun furios. Am adus pe lume nebuni furioşi iar a^um sîntem răspunzători de ce li se in lîmpla."

Era în el ccva care se revolta. „Nu merit această ură în acelaşi timp, din st/ăfuudi rile deşertului său lăuntric se mai ridica o voce batjocoritoare : „Ai grijă ! Treci pe îîngă un adevăr care este cel al fiului tău. Nu 3 cazul să c-ezi că ai conştiinţa curată. Nu există nîmic mai năriă;t şi mai trist decît conştiinţa curată a unui adult."
îşi privea fiul gîndindu-se la violenţa care îşi ridicase pretutindeni capul ca o hidră : cu proiecţiile ei care se numeau «rotism şi pornografie, protestul împotriva valorilor iji a principiilor, cultul monştrilor în cărţi şi pe ecran, descrierea calculată a torturilor şi a halucinaţiilor, pietrele aruncate şi bastonul de cauciuc, guri răcnind în. cele patru colţuri ale lumii înainte de a se închide pentru tot- deruni, drapelele negie, pietrele de ca1 clarii n şi pumnii strmri. El, Georges II. Falve-S;mmon s, respingea cu revoltă şi d'n toate fibrele fiinţei sale această enormă dezordine, această maşinărie isterică în care mlini tinere hrănoau cu ferocitate flăcările unui rug. „Tineri ca noi ard de vii." Georges simţise că şi Roland era animat de această ambiţie pe care o nutresc toţi copiii secolului nostru alimentând- o cu tot ce e mai sterp şi mai nebunesc In ei, ambiţia de a fi torţele vii din care se va reaprinde Jocul. Toţi copiii txoşiri sînt nişte copii caie ard. Privind chipul fvumos şi păros al fiului său <~are se odihnea, Fabre-Simmons se simţ fa oopleşit de o imensă scîrbă faţă da d.zordine. „Va să zică nebunul ăsta s a azvîriit împotriva poliţiei ca să-şi facă mîna !"
Fabre-Simmons se gîndi Ia incendiul care mocnea sub cenuşa civilizaţiilor istovite şi la fenomenul ca1 cina tor ia care se repeta întocmai la nesfârşit: venea mai întîi, uşor un pj. im va] de flăcări, cel al dragostei neîiJrînate şi fără de Iese, pwclammdu-şi propria bucure şi negînd orice ordine tutelară. Apoi urma un al doilea val de foe care II mistuia pt cel dinţii — cel al violenţei necontrolate, războinice. Hippie-ii au dat naştere acestui nou monstru denumit în Statele Unite yippie. Mai întîi refuzul iar apoi răsturnarea. Se trecea de la ghitară la revoluţie, de la principiile de conştiinţă la terorism, de la paradisul artificial la iadul armelor pe un drum care rămînea mereu acelaşi. Şi după bărbile bine pieptănate, după politica cea mai murdară, după libertatea sexuală înstelată cu zîm- bete, după braţele fetelor desclnzîndu-se şi înehizîndu-se molatec, veneau întotdeauna, în mod inevitabil, crima şl violul, boxurile şi grenadele, strigătele stridente, drugii de fier şi această ură de douăzeci de ani pietrificată sub cască.
Cinstea este o problemă de dată.
TALLE YRAND

CAPITOLUL VII
Pierre Mazade îl invitase la masă pe vărul său Pal- mier-Rives, şeful departamentului de relaţii externe şi di-rector adjunct al Şantierelor Sangalles. Erau acum amîn- doi la Daiiphin într-un separeu de unde puteau privi prin fereastra deschisă apele Senei. Deasupra fluviului plutea un abur uşor şi primăvăra spăla toate acoperişurile Parisului cu sineală.
Deocamdată Pierre se simţea cu desăvîrşire fericit. In ciuda slăbiciunii şi a sănătăţii sale şubrede, începea să prindă viaţă sub primele adieri ale unui anotimp care redeştepta înlăuntrul lui copilăria cu tot alaiul ei de bucurii » tainice. Visa să evadeze, visa păduri renăscînd odată cu primele frunze, simţea iarăşi în nări mirosul focurilor de vreascuri şi parcă veclea în faţa ochilor marea verde-al- băstrie sucindu-şi şi răsucindu-şi în bătaia soarelui de dimineaţă solzii strălucitori. „Am să-mi iau şi eu concediu în august şi am să mă duc în Normandia, ca patronul — dar cît se va putea mai departe de el. Am nevoie de verdeaţă, am să mă afund în verdeaţă, am să înot în verdeaţă. Şi-n aşteptarea acelor clipe, nimic n-o să mă poată opri să dau acuşica o raită prin parcul Bagatelle !"
In faţa lui, vărul Camille Palmier-Rives sorbea clin ochi lista de bucate. Lui Camille îi trebuia un oarecare timp să alcătuiască meniul şi să aleagă vinurile ; deşi el era cel invitat, între el şi Pierre se statornicise obiceiul ca acesta din. urmă să lase în grija vărului său alegerea felurilor de mîncare.
— Mi-ar plăcea nişte ciuperci la grătar cu mărar, înaintea raţei cu ananas. Meursault, Chambolle-Musigny. Iţi aduci aminte ? N-am mai avut parte de raţa asta a lor de cel puţin două luni ! Sper că mai au Meursault din '59. Dacă cumva l-au terminat, o să ne mulţumim cu cel din '62, un vin la fel de bun, numai că-i lipseşte nu ştiu ce damf care-ţi clăteşte gura, de acord ?
Această etalare de erudiţie făcea parte din Ritualul căruia cei doi bărbaţi îi acordau o importanţă cu totul aparte. Pierre clipi uşor din ochi către Camille, ceea ce voia să însemne că e perfect de acord. După care chelnerul îşi făcu apariţia însoţit de specialistul casei în materie de vinuri şi se încinse o discuţie fructuoasă, toate fiind puse la punct pentru ca sacrificiul să se poată desfăşura după cuviinţă, ceremonialul gastronomic fiind întru totul respectat. Pierre Mazade îşi lăsase mintea să ho'nărească şi acum se gîndea cu lenevie : „A' dracului, văru-meu ! L-am adus aici de vreo zece sau douăsprezece ori în ultimul an ! Fără să mai pun la socoteală Strip-tease Saloon şi alte spelunci pe unde mă tîrîie tot pe cheltuiala prăvăliei mele, deşi ştie că eu unul mă plictisesc de moarte şi că de fiecare dată mă apucă un căscat iremediabil şi uriaş. Cum dracu poţi să stai o noapte întreagă să te uiţi fără să le poţi atinge nici atîtica la nişte femei goale puşcă stînd pe scenă ca nişte bălei de carne într-o vitrină — nişte hălci de carne care se

mişcă, hălci de carne care zîmbesc ? Dealtfel, acest Camille este o lichea clin cap pînă-n picioare; îşi vinde patronul, m-ar vinde şi pe mine, ar vinde pe oricine pentru treizeci de mii de bătrîne. Iţi trebuiesc de toate celea ca să alcătuieşti o lume — iar eu particip la pungăşeala generală negociindu-i trădările. Lui Fabre- Simmons i se pare că nimic nu poate fi mai firesc. El nu spune că „scopul scuză mijloacele", ci că „nu trebuie să ' dau seamă nimănui nici desprre scopul, nici despre mijloacele mele..."
Pierre aruncă o privire vărului său care tocmai înfuleca nenumărate gustări cu un fel de grabă neliniştită, şi spectacolul nu i se păru a fi dintre cele mai îmbietoare. „Pentru început, nu văd nimic care să ridice probleme ficatului meu. Am să mă dau tare la ciupercile cu mărar — am s-o 3ăs în schimb ceva mai încet cu raţa şi cu vinurile. Ciudată manie şi asta să comanzi întotdeauna cîte două sau trei feluri de vinuri la masă ca să nu mai fii bun de nimic pînă la cină, aşa cum se întîmplă cu trei sferturi din parizienii care se respectă... Dat dracului, Camille ! Mă-ntreb ce poate să ne ceară în schimbul documentelor lui..."
Palmier-Rives era un om jovial, împachetat într-un strat de grăsime animală şi de locuri comune. Pierre ii observa faţa prietenoasă şi rumenă, cu urechi stufoase, cu ochi albaştri, rînd pe rînd nevinovaţi sau cruzi, aşa cum sînt cei ai copiilor, cu buze moleşite de multele cuvinte fără nici o noimă pe care trebuiseră să le pronunţe. „Face ce face şi pînă la urmă nu se poate spune că nu are un oarecare farmec !"
— Şi-acum, bătrîne, află că n-am venit aici ca să ne ţinem ele goange ! spuse dintr-o dată Pierre Mazade.
Palmier-Rives, care degusta antreurile aşteptînd ciupercile cu mărar, se şterse la gură şi-şi luă o expresie de mare suferinţă :
— Dar nici n-am apucat să punem ceva în gură !
Pierre admira Ia el un orecare rafinament în vulgaritate. Omul ăsta pe care-l ştia clin copilărie — şi care era căptuşit cu toate diplomele în ştiinţe economice — alesese de multă vreme calea decăderii. Ducea o viaţă veselă, vorbea cu o vervă inegalabilă, cîştiga bani cît să-i ajungă să trăiască în mare îmbelşugare, domnea în chip de incurabil celibatar atit asupra unui apartament scump din al şaisprezecelea arondisment cît şi asupra unui frumos conac din Provence, colecţiona tabachere vechi, se îngrăşa încet-încet şi se-nfrupta şi el din cozonacul parizian. Dar era mort. Demnitatea lui, orgoliul, cinstea lui erau cu toate moarte şi-ngroapte de multă vreme. Renunţase o dată pentru totdeauna să soarbă din acea fîntînă a tinereţii veşnice care este indignarea. Inteligenţa sa scăpărătoare rămînea intactă şi lucidă pînă la cruzime ; dar nimic nu-l atingea mai în profunzime ; nedreptatea şi minciuna alunecau pe deasupra lui ca pe gheaţa unei bălţi.

„Sufletul lui a fost prins de îngheţ", se gîndea Pierre privind la el. E şi el un hoit ca atîţia alţii. Odată trecuţi de patruzeci de anij
sîntem foarte puţini cei care am mai rămas în viaţă..."

— Mă uimeşti, Camille. Mă uimeşti în cel mai deplin sens al cuvîntului. Mă întreb ce-ar putea să-ţi taie ţie pofta de mîncare ! Să nu uit: sper că ai adus...

Pierre lăsă fraza neterminată. Ochii albaştri ai lui Pal- mier-Rives clipiră cu nevinovăţie. Bătu uşor peste servieta de piele umflată ca o burtă de hipopotam pe care o aşezase pe un scaun alături de el:

— Am aici totul, Pierre, spuse el cu gravitate.

— Pine ! (O străfulgerare trecu prin ochii cenuşii ai lui Mazade.) Atunci hai să vorbim niteluş despre treburile noastre. Te cunosc foarte bine ! După ce-or să se-aducă mâncărurile n-am să mai pot scoate o vorbă serioasă de 3a tine pînă ce n-ai să dai gata şi ultima îmbucătură.

— Nimic mai important decît o plăcere, spuse Pal- mier-Rives pe acelaşi ton grav.

Nu făcea nici un efort să-l ajute pe Pierre. „Ce cu- tră ! se gîndi scriitorul. Tot eu trebuie să le fac pe toate, să-mi iau toate precauţiile oratorice, să fac pe telalul plin de graţii !"

— Cînd spui că ai acolo totul trebuie să înţeleg că te referi la planurile uzinelor şi la tot ceea ce are legătură cu această problemă : investiţii, instalaţii, cifrele participărilor franceze şi străine, studiul pieţii, ritm de fabricaţie etc. Eu am nevoie de-o documentaţie cît mai completă cu putinţă, de acord ?

— De acord. Ai să le ai. Le ai.

Palmier-Rives dădu un nou bobîrnac peste servieta de piele :

— Dar...

Nu-şi termină ideea, aşteptînd ca Mazade să se avînte in peri fratele de rigoare. Fu surprins de atacul venit pe neaşteptate :

— Dar ce ? întrebă Pierre scurt. Scoate-le ! Ce vrei sa ne storci în schimb ?

Lui Palmier-Rives nu-i plăcea că lucrurile luaseră o întorsătură atît de directă :

— Mă iei cam repede ! spuse el oftînd.

Păstră o scurtă tăcere. Tensiunea şi enervarea lui Pierre Mazade atinseseră un nivel pe care acesta nu-l mai putea suporta. „Tot ce-aş putea spune acum ar fi de pomană. Ştiu că vrea să se tîrguiasecă, să-şi vîndă suflettil şi taraba laolată cu pielea patronului său. Dar dacă poate să-mi otrăvească viaţa înainte de-a ajunge să bată palma, o s-o facă cu cea mai mare plăcere. Ce

superbă porcărie chestia asta căreia i se spune destul de romantic spionaj industrial ! Şi cum dracu poate ajunge un om să nu mai aibă nimic sfînt ?"
„Nimic sfînt". Atunci cînd chelnerul care avea în seama sa vinurile îşi făcu apariţia aducînd sticlele de Meursault, Pierre Mazade îşi dădu seama că se înşelase : într-adevăr, Camille întinse unul din paharele care se aflau în faţa sa şi chipul lui căpătă o cu totul altă expresie ; un fel de exaltare lăuntrică puse stăpînire pe el în timp ce răsucea în faţa ochilor paharul plin, spre a măsura limpezimea băuturii privind-o în zare. Il mirosi, îl gustă, se şterse la gură, mai gustă o dată din el, iar apoi îi întoarse chelnerului un surîs de copil fericit :
— E într-adevăr recolta '59. Şi a fost foarte bine tras la sticlă. Poţi să-l laşi. Nu, nu în frapiera cu gheaţă : aş vrea să nu fie prea rece, dacă nu te superi. Tot harul viţei de vie se află în vinul ăsta.
Vorbea încet, alegîndu-şi cuvintele, cînd ridicînd paharul, cînd lăsîndu-l înapoi pe masă.
— Pentru o sticlă ca asta aş fi în stare să fac pelerinaj străbătînd pe jos jumătate din Franţa.
„Uite, asta-i religia lui! Un nas prea fin, papile gustative ieşite clin comun, şi cadavrul reînvie pentru exact atît timp cît îi trebuie unui om să dea peste cap un pahar de Meursault. La urma urmei ştiu o droaie de oameni care nu se pot lăuda nici măcar cu atît!"
— Cămile, dragule, hai să-i dăm drumul!
Celălalt puse paharul pe masă cu o strîmbătură în care se putea citi părerea de rău.
— Ce vrei să-ţi spun, Pierre ? Patronul tău n-are destule parale ca să-mi plătească ce am eu aici, în servietă. Fără să mai punem la socoteală cinstea mea de om, iar acum îmi vînd şi cinstea, or, asta este o marfă nepreţuită. Vezi tu, n-am nici un pic de afecţiune pentru preşedintele Sangalles. Că este monstruos de egoist, că este un adevărat Tartuffe al patronilor, hrănind în inimă o neîmpăcată ura faţă ele popor clar ţinînd sus drapelul tuturor lozincilor democratice, că este neîndurat faţă de colaboratorii ăi şi fuarte milos cu sine însuşi, că de zece ani mă calcă în picioare zi de zi, că am înghiţit toate umilinţele, că i-am indurat pufoarea, că i-am şters scuipaţii, că s-a purtat cu mine aşa cum alţii n-ar îndrăzni să se poarte nici măcar c-un gunoier — mai ales dacă este sindicalist municipal —, de toate astea zău că mă doare-n râscot! Dar rni-e fi 'că de el. Este nebun, nebun de legat, nebun cum nu poate ii decît ion tiran ajuns la vîrsta lui! Pe la începutul anului, gorila asta bătrînă a veniL într-o bună dimineaţă în biroul meu cu mutra lui palidă şi cu ochu lui ficş', mi-a vîrît sub nas o mină grosolană ca o cio^vîrtă da Lou crudă, după care mi-a spus printre

dinţi, dar mie mi se părea că urlă şi aş fi vrut să-mi astup ui echile : „Ştiu câ mă vinzi! Toată lumea mă vinde ! Numai să îndrăzneşti să spui un cuvint, un cuvinţel şi te fac piftie aici!" Iţi închipui că nici n-a:n deschis gu^a. Mă prinsese la perete şi j.nă ţintuise acolo cu burdihanul lui scos în faţă de nu mai puteam să mişc nici laba. Bestia cîntăreşte cam la o sută douăzeci de chile : cît îl ştii de bâtrîn, eri în stare să se ţină de cuvînt, auzi. Pierre, m-ar fi strivit ca pe- o ploşniţă ! Zilele trccute a corvocat toate cadrele administrative şi pe toţi inginerii — îţi dau cuvîntul meu că asta înseamnă o grămădi? de lume. Fără să ne spună nici un cuvînt. ne-a urcat în mai multe autocare şi ani fost duşi să vizităm bucăţică cu bucăţică principala sa uzină, cea de la Levallois, De care cei mai mulţi dintre noi o cunoşteau. Apoi ne-a strîns pe toţi intr-un hol şi acolo ne-a ţinut discursul vieţii sale : că sînt unii care vor să-i distrugă imperiul şi pe el personal, că se urzeşte un complot cu ajutor străin. Că el, Maree] San- galles, conducătorul unei firme întemeiate sub Ludovic Puilippe, în 1842, ne implora să-i rămînem credincioşi şi să-i apărăm opera oare, de fapt, este şi opera noastră, o operă cu totul şi cu totul franceză, prieteni, de-a noastră, s-o apărăm împotriva puterilor capitaliste şi a trusturilor internaţionale ! A piîns, îşi stringea pumnii ur.aşi şi urla în holul acela de marmură şi de oţel ni cărţii pereţi îi az- vîrleau fui ia dintr-o parte într-alta. Iţi dau cuvîntul meu că era o scenă cu totul ciudată şi că nici unul dintre noi n-a zis nici pis. S-a potolit dintr-o dată ; ne-a întors spadele şi-a şters-o fără să ne spună nici măcar la revedere.

Iţi spun fii că-i nebun ! Gulbaikian avea la butonieră veş-
** nica lui orhidee. In orice anotimp, Sangalles poartă o garoafă roşie. Timp de mai mulţi ani îşi comandă garoafele la Hassi-Messaoud, numai ca să se poată lăuda că blestematele alea de flori aterizează direct din Săhara l Şi asta nu-i totul! De douăzeci şi cinci de ani se tîrîie într-o rablă care a ajuns într-un hal făr ele hal, înaltă şi pătrăţoasă ca un bloc, un Rolls negru şi argintiu de pe vremea Iul Pazvante — ba cred că şi ăsta a cumpărat-o de ocazie! E cu totul diliu. Bătrînii nu suportă nici alcoolul, nici puterea. De patruzeci de ani Marcel Sangalles n-a cunoscut pe nimeni care să-l contrazică — mai precis de la moartea lui taică-său... A cumpărat de la fiare vechi un contrator- pilor pe care vrea să-l monteze în întregime, cu catargele tripode, cu bărcile de salvare şi cu turele cu tot în parcul lui de la Glatigny. Trăieşte la ora asta cu trei femei, o ca- nadiancă de şaizeci de ani, o franţuzoaică de patruzeci, care este fiica unui fost ministru, şi o puştoaică negresă de numai şaişpe ani ! E un soi de corcitură între Harpagon şi Sardanapal. Şi tare bătrînul! Are nişte idei în ceea ce priveşte modul ele a-şi spori afacerile de-a dreptul geniale. Dar nu vreau să-i meargă pentru că mă înspăimîntă.

Pierre Mazade repetă ca un ecou cu o voce visătoare :
— Te înspăimîntă ?
Adăugind deîndată, neputîndu-şi ţine gura :
— Şi de asta îl vinzi ?
Dar celălalt nu păru a se lăsa impresionat de aceste cuvinte S
— Da, Pierre, de asta. Dealtfel e o chestie de timp şi de conjunctură : ieri poate că n-aş fi fost dispus să-l vînd, ca să folosesc cuvintele tale, şi poate că nici mîine. în orice caz sînt cu conştiinţa împăcată din toate punctele de vedere, căci nu-i mai datorez nimic monstrului ăstuia. Absolut nimic. Şi în al doilea rînd, ce vrei, am nevoie de parale... ,
— De ce?
Cuvintele ţîşniseră iarăşi de pe buzele lui Pierre Mazade fără ca acesta să le poată controla — iar de data asta păşea pe-un teren cam mocirlos. Pierre voia totuşi sa pă trundă cît mai adine în miezul lucrurilor, să le înţeleagă. să ştie. Insistă : „.*
— Iartă -ina dacă smt indiscret, bătrîne. Dur dacă ani ajuns pînă aici aş \ rea mâoar să-mi explici şi mie...
Palmier-Rives mătură ci1 mîna toate precauţiile o"^- toxice ale vărului sau :
— "Vrei să ştii de ce am atîta nevoie de naraie ? lvîai întîi pentru că vreau să fiu stimat de patronul tău, Fabre - iSimmor-S : oamenii n-au nici o consideraţie pentru ceea ce Ie vine pe de-a moaca. Apoi mie îmi curg bani* printre de - gete ! E an fapt: îmi place o masă bună, fetele, călutoriik, obiectcle de artă, şî se vede treaba că am şi nişte găizri prin buzurare, altfel nu-mi explic cum sc duc banii ăştia... Nu exista decît trei feluri de oameni în stare să fertilizeze epoca în care trăiesc : artiştii, miliardarii şi risipitorii. Eu ris'pesc.
„Ia te uită ! se gîndea Pierre Mazade. Am ajuns 3ă ctau şi sa ascuTt bazaconiile unui epicurian de teapa ăstuia. Aşa-ţi pierzi tinereţile..."
— Nu-ţi pare rău după nume, Camille ? Eşti la Sangalles de mai bine de zcce ani, dacă nu mă înşel. Şi bă- i'rînul ăsta ţi-a acordat o oarecare încredere, nu ?
Falmitr- Rives dădu din can cu tristeţe. Răspunse apă- sîndu-şi mînuţa demagogică şi grăsulie pe inima lui măruntă şi tare ca piatra :
— încredere ? Nu are încredere în nimeni ! Şi apoi sabotarea lui Marcel Sangalles este o faptă de interes general. El, un singur individ, ar fi în stare să blocheze o întreagă brar.şg profesională. încredere ! îţi ies nişte chestii pe gură... Sargalles îmi încredinţează sarcini mai mult sau mai puţin importante, documente mai mult sau mai puţin din „fondul secret" pentru că nu are încotro. Altminteri, malacul de Marcel se teme pînă şi de umbra lui ! Dar într-o întreprindere de calibi ui ăsta vine o clipa în care, cu sau

fāra veia patronului, tipul însărcinat cu relaţiile externe ajunge să cunoască aproape toate cîte e bine să le ştii. EI devine la fel da primejdios pe cît de indispensabil, iar tu ştii asta mai bine ca mine...
'— A, nu \ răspunse Piere Mazade ou sinceritate. Eu personal sînt în relaţii destul de intime cu Fabre-Simmonc — şi cu familia luî, dealtfel — Uar descopăr în fiecare clipă ca-mi ascunde o dreaîe de chestii. Şi apoi îl răsfaţă P*5 un bătrîn armean decrepit care se cheamă .Toseph Arkum6- nian şi pe care-l adoră, Dumnezeu ştie de ce — cel mai dezgustător şi mai mustăcios tip din cîţi poţi să-ţi imaginezi. Fabre-Simmons nu este şi n-o să fie niciodată omul care să se dea pe mina cuiva făcîndu-i confidenţe. Este un personaj care pe zi ce trece mă pune într-o încurcătură tot mai mare. Are o părere foarte proastă despre fiinţa omenească şi o părere foarte înaltă despre propria lui fiinţă.
Pierre tăcu. Chelnerul intra precedat de o aromă de bucate provensale drese cu ierburi rare, şi ciupercile fură servite într-o boare de parfumuri. Urmă o lungă tăcere hărăzită hranelor terestre. Palmier-Rives mînca cu dăruire, talent şi zgomot. Din cînd în cînd mai spunea cîte o vorbă deşucheată căreia Pierre Mazade îi răspundea cum se pricepea. Apoi, după peştele cu mirodenii urmă raţa cu ananas şi în tot acest timp pometţii înalţi ai lui Pierre Mazade se rumeneau sub stimulenta căldură a vinurilor şi a sosurilor. O rîndunică trecu chiar pe lingă fereastră, scîrţîind în albastrul cerului ca un diamant pe o sticlă. Pierre ştia că „după-amiaza era de-acum practic stricată pentru orice fel de treabă serioasă" —- dar nu-i părea rău. „In Franţa se gîndea el cu o uşoară strîngere de inimă, lucrurile importante se elaborează în faţa unei mese copioase — iar atunci cînd vom ajunge şi noi la chiflele cu jambon înghiţite cu lapte rece va însemna că totul s-a sfîrşit." După care, în timp ce Palmier-Rives se lăsa în voia contemplărilor gustative, Pierre găsi mai cu cale să se gîndească minuţios şi pătimaş la Francoise Fabre-Simmons...
O oră mai tîrziu, ţinînd în mînă paharul cu calvados vechi, scriitoi*ul cîntărea în sinea lui situaţia: Camille se înfăţişa roşu în obraz, dolofan, bine copt, numai bun să fie prins în plasă :
— Dragă vere, spuse el, cred că ne-am cam pus burţile la cale !
Palmier-Rives aprobă cu un semn. îşi lăsă apoi capul pe spate stînd cu ochii pe jumătate închişi :
— E perf ect! spuse el.
— Sînt mulţumit că eşti mulţumit, dragul meu Camille. Şi a<;iim ce facem ?
— Acum ne tîrguim.

Camille Palmier-Rives scoase un uşor oftat : înclrep- tîndu-se din şale, deschise mapa din care scoase două dosare cu coperţi albastre :
— Aici, spuse el oprindu-şi cu greu un căscat, am o copie după planuri. Sînt prevăzute patru implantaţii de uzine pentru clipa în care Sangalles o să reuşească să-şi pună pe picioare grupul său, toate patru în regiunea Parisului ! Bestia a şi ales terenurile. Este vorba de fabricarea într-un ritm foarte ridicat a unor circuite integrate şi a unor ordinatoare de putere medie. In aceste dosare am adunat toate planurile pe care le-am putut fotocopia — rapoarte cu privire la diferitele faze ale proiectului, dări de seamă referitoare la negocierile în curs, previziuni financiare etc. Marcel Sangalles pe tavă de argint, dragă domnule !
Tăcu o clipă. Apoi clipi din ochi :
— Nu crezi că am mai putea cere un rînd de calvados ?
— Fireşte!
Pierre cumpăni argumentele pro şi contra. Prin fereastra deschisă privea apele Senei curgînd leneşe sub dogoarea soarelui, scăldind arcadele unui pod de piatră alb şi încovoiat ca un bătrîn. „Dă-le dracului de ficat, splină şi pancreas ! Am să-i şterg încă un calvados..."
Dar Palmier-Rives reluase firul discuţiei cîntărin- du-şi cu grijă fiecare cuvînt :
— Eu risc, dragul meu. Pe de altă parte, îmi închipui ce profit ai să poţi trage tu din toate astea pe lîngă patronul tău, Fabre-Simmons. Ce mai ! Semnez astăzi condamnarea la moarte a propriului meu patron, deci adio şi-n ce priveşte propria mea situaţie.
— Ei hai, că prea le-mpodobeşti şi tu ! strigă Mazade care începea să se amuze. Oricum, în ziua în care Sangalles l-a sfidat pe Fabre-Simmons şi-a semnat singur piei- rea. Marcel Sangalles nu mai este destul de tinăr ca să cîştige genul ăsta de luptă. Are, fără îndoială, un oarecare dram de geniu în afaceri. Dar a dormitat prea mult timp: Fabre-Simmons va opera mai repede decît el.
— Ştii cumva cam ce intenţii are patronul tău ? La urma urmei ce Dumnezeu vrea să facă ?
Camille pusese întrebarea cu atîta neglijenţă încît
Pierre fu cit pe ce să răspundă. Dar o scurtă scăpărare în
cchiî albaştri ai celuilalt a fost suficientă ca sâ-i pună îa alerta r
— Cît despre asta, dragul meu, chiar că habar n-am ! Patronul a intrat într-o zodie a misterelor : cugetă, elaborează mii de combinaţii, le compară, dă deoparte cîte una dintre ele Ca şi cum ar azvîrli o piesă de pe tabla de sah, le adîiiceştt pe celelalte, o alege pe cea care i se pare trebuincioasă — şi toate astea cu o viteză absolut stupefiantă. Fabre- Simmons este un om de

ştiinţă inspirat, un logician cu o imaginaţie de poet. Dar omuleţul ăsta îmbrăcat în negru ştie să-şi pregătească surprizele : îi place să-ş!, ia adversarii prin surprindere şi să-şi uimească prietenii. . In măsura în care mai poate fi vorba de prietenie în cazul lui... Vrei să ştii ce-o să se-ntîmpie ? Atacul lui Eabre S.immonfe se va declanşa dintr-o dată,, într-o bună zi, ca o furtună de vară. In ceea ce mă priveşte, poate că am să reu şese, după vreo şase luni, să reconstitui ansamblul manevrei. Şi mă cunosc : am să mă-nverşunez numai aşa, de dragul artei !

Pierre nu minţea decît într-o mică măsură. Ştia de cîtăva vreme că Fabre-Simmons pregătea împotriva Ate literelor şi Şantierelor Sangalles & fiul o ofertă publică de oumpăraie. Dar asta nu-l împiedica să turbeze, pentru că patronul îl ţinea deoparte de înalta strategie pe cai 2 o desfăşura în umbră.

Palmier-Rivîs tăcea cu o răbdare de pisică. Pierre Mazade îşi puse paharul pe mară cu un gest scurt şi precis

— Bine ! Fi şi-acum. bătrîne, ce ne ceri în schimbul binevoitoarelor tale servicii ?

Ochii albaştri ai lui Palmier-Riv es păreau mai nevinovaţi decît oricînd :

— Nu-ţi voi da comoara aici dc faţă (lovi cu palo'i peste dosare) decît cu două condiţii : mai întîi am nevoie de-o sumă importantă ; apoi vreau un contract în regină...

— Cum ? Ai pretenţia să te luăm la noi ?

Palmier-Rives îşi încreţi buzele moi :

— Nu la voi. Prc s ar bate la ochi. Dar în grup. Vreau să-mi găsesc adăpost la voi atunci cîni Sa<\galies o să piardă într un fel sau altul controlul întreprinderilor cale, întrucît către aşa ceva ţintiţi voi, nu ? înţelegi, fac totuşi parte din statul major al marcluj Marcel. După mine, pete pul şi ce-o să se-ntîmple cu ceilalţi colaboratori mă doarem răseot. Dar nu vreau ca la patruzeci şi doi de ani să mă trezesc pe drumuri după ce-am tăiat pentru voi craca zdravănă pe care stăteam.

Pierre Mazade se gîndise lfl toate ipotezele — cu excepţia acesteia. Palmier-Rives uima să beneficieze de o indemnizaţie considerabilă iar Pierre, care negocia destul de des afaceri de acest gen, rămăsese uimit de suma pe care i -o încredinţase Fabre-Simmons.

— Ei bine, spuse el vădind o oarecare încurcătură, în ceea ce priveşte suma sîntem de acord. Adică vreau să spun că în principiu sîntem de acord să-ţi acordăm o indemnizaţie importantă. Dar în rest...

— Nu-i contract, nu-s dosare ! spuse calm Palmier-Rt- ves a cărui prvire nu mai surîdea. Dar hai să^orbim niţel de indemnizaţia aia cum îi spui tu...

La rindul lor, ochii cenuşii ai lui Pierre Mazade deve- niră foarte duii :

— Pînă acum n- a fost niciodată \ orba ca tu să intri în grup.
— Pînă acum, drăguţule, nu mi-ai cerut să fixez eu condiţiile. Eu sînt negustor. Meseria unui negustor e să vîndă. Şi nu încerca să faci pe nebunul cu mine ! Fabre- Simmons sau ne-Fabre-Simmons, eu afişez preţul. Punct şi gata.
Tierre Mazade făcu un efort să se liniştească. „Nu uită nimic. arn'malul! Aşadar există purceluşi de-ai lui Epieur şi-n turma intel'genţei!" Dintr-o străfulgerare îşi imagină cum l-ar primi patronul dacă s- ar întoarce pe bulevardul Hoche dînd chix. Nici nu îndrăzni să-şi închipuia cum avea să reacţioneze Fabre-Simmons dacă iniţiativa ar da greş... ?
— CJite, îi spuse dintr-o dată Palmier- Rives vîrîndu-l sub o as un document, ai aici în dublu exemplar contractul pe care consilierul meu juridic mi l-a pregătit. II iei cu tine, Fabre-Sirrmons îl citeşte şl ne întîlnim tot aici deseară la ora opt să luăm cina. Dacă îmi aduci contractul semnat — şi suma respectivă, în bani gheaţă, se înţeleg';» — îţi dau dosarele. Dacă nu, ne despărţim buni prieteni, după cină. fireşte... Siai! încă un mic amănunt: vreau
să ştiu cîte parale aţi pregătit, întrucît ar fi de nccoace- put ca această nouă clauză, contractul, să aducă după sine diminuarea sumei. Aşa că deschide servieta aia pe care o ţii la spete şi să numărăm împreună, vrei?
Pierre s® schimbase la faţă. Pometţii îi străluceau ce şi cum ar fi fost mistuit de febră :
— Aha ! Va Fă zică aşa vezi tu lucrurile ? Ei brne, domnule, ai să-mi faci plăcerea să-ţi iei dosarele şi să speli putina pînă cînd nu-mi ies de-a binelea din sadice ! Păstrez contractul. De acord pentru deseară la ora opt, a5 ci. Nici vorbă de cină. Rezolvăm cît mai repede pentru că am întîlnire cu o doamnă în tovărăşia căreia mă simt mult, mult mai bine decît cu tine. Dacă după-amiază patronul semnează contractul, am să-ţi fac atunci şi propunerile noast~e definitive cu privire ia parale. Servieta o să fie aici. Ai să ai un minut să te hotărăşti dacă da sau nu. Şaizeci de secunde, nici una mai mult.
De data asta Palmier-Rives pălise. Cu o mînă grăbită Vârî dosarele albastre în mapa de piele apoi se sculă. Faţa lui rotofeie se crispase exprimînd o răutate cart- depăşea cu m'ilt media obişnuită :
— Nu faci bine, Pierre. Nu cred că patronul tău va aprecia actst fel de şantaj şi nici roadele pe care ai să le culegi 1
Pierre Mazad" îşi recâştigase sîngele rece. Arătă uşa ju degetul :
— Important este numai ceea ce am să ered eu despre toate astea.

Francoise Fabre-Simmons aştepta telefonul pe care Pierre Mazade promisese că o să i-l dea. Sa «fia în budua- TUI ei decorat cu panouri mari pe care se înnodau şi se deznodau chin ?zării savante, verzi şi aurii, în cel mai pur stil al secolului al XVTII-lea. Iar gîndurile ei o purtau numai către Pierre, adueîndu-i aminte cehii hai cenuşii, faţa slăbănoagă şi suprema lui nepăsare. „Mă enervează cu felul lui de a soune : «Am să-ţi telefonez pe In patru şi atunci am să ştiu daca puter i sau nu să ne vedem». E patru şi jumătate şi mai stau încă lîngă telefon ca o t'm- pîtă.
Ii plăceau vocea nuanţată a scriitorului, tonul lui catifelat şi seva puţin veninoasă a gândurilor sale. „Atita lene împreunată cu atîta agerime a minţii I"
Soneria telefonului o făcu să tresară. Surise, întinse spre receptor o mînă avidă, apoi o retrase. Soneria zornăi îndelung, sigură de strania ei putere de convingere. Francoise, al cărei suris se accentua, se uită la ceas. „Două minute ; două minute şi jumătate ; trei minute." Ochii ei verzi străluceau luminîndu-i faţa frumoasă şi prelungă. Dar atunci cînd, în sfîrşit, zgomotul se opri, privirea Francoisei deveni visătoare.
Pierre Mazade, cu corpul şi sufletul îngreuiate de vin, de sosuri şi ele calvados, părăsi Elysee-Bar foarte prost dispus. Băuse două pahare mari cu apă minerală luînd o pastilă neagră şi strălucitoare ca un tăciune ; apoi încercase zadarnic s-o găsească pe Francoise la telefon. „N-a fost în stare să aştepte nici măcar o jumătate de oră ! Şi simt cum mă apucă durerea de cap ! Toate astea pentru că Palmier-Rives era un scîrbavnic de gunoi rabelaisian..."
Pe bulevardul Hoche îl aştepta un bilet acoperit cu un scris asemănător fulgerelor : „Sînt în biroul meu şi aştept să treci pe la mine de cum te întorci. F.S." Un autograf al stăpînului era lucru rar în întreprindere. „înseamnă că într-adevăr chestia asta îl macină !" se gîndi Pierre Mazade cu amărăciune. Fabre-Simmons o să ceară o dare de seamă amănunţită care să nu scape nici un detaliu al tratativelor avute cu Palmier-Rives. După-amiaza se anunţa foarte aspră — la ceasul şi în nişte circumstanţe în care un dulce somn ar fi fost singurul lucru într-adevăr împărătesc.
îmbrăcat în haine negre, aşa cum umbla de obicei, cu privirea şi părul strălucindu-i întunecat, cu un zîmbet subţire pe buze, Fabre-Simmons îi făcu lui Mazade semn să se aşeze, fără măcar să-i fi întins mîna — şi atacul fu declanşat deîndată :
— E ora şaisprezece şi patruzeci şi cinci... Ei ? Pierre era prea morocănos ca să se lase admonestat astfel. Găsindu-şi în proasta lui dispoziţie tăria necesară, răspunse pe acelaşi ton ;

— Exact. E într-adevăr ora şaisprezece şi patruzeci şi cinci de minute. Dar în privinţa asta n-am nici o putere.
Privirea industriaşului arunca fulgere :
— Ei ? repetă el cu putere.
— L-am invitat pe vărul Palmier-Rives la prînz la Dauphin. Mi-aţi cerut să mă port simandicos cu el. In cazul lui,Palmier-Rives asta înseamnă trei sau patru feluri de mîncare şi o întreagă pivniţă. In ceea ce mă priveşte, asta înseamnă nişte înfiorătoare dureri de cap.
Mîna lui Fabre-Simmons îi tăie vorba :
— Ai documentele şi planurile ?
— Nu, domnule.
Plin de o satisfacţie răutăcioasă, Pierre văzu cum tenul mat al patronului se înverzea, pînă cînd Fabre-Simmons rupse tăcerea întrebîndu-l cu o voce şoptită care exprima o nerăbdare atît de încordată încît era cu totul ieşită din comun :
— Dar ce dracu ai făcut acolo ?
— Am stat la masă cu farfaraua de Palmier-Rives care mi-a vîrît sub nas un dosar destul de surprinzător. Cunoaşte practic totul în ceea ce priveşte proiectele lui Marcel Sangalles. Apoi am încercat să-l aştept la cotitură. Nimic de făcut: stătea şi mă aştepta el pe mine. In cele din urmă i-am dat să înţeleagă că există o sumă destul de importantă pe care ştie foarte bine cum o poate obţine. Nu-i ajunge. Vrea să i se acorde nici mai mult nici mai puţin decît o situaţie în grup.
Fabre-Simmons, care se aşezase iarăşi, îşi acordă un timp pentru a digera noutatea. Fără să-i spună nici un cuvînt, Pierre îi întinse cele două exemplare ale contractului lui Palmier-Rives pe care industriaşul le parcurse în grabă. Atunci cînd ridică iarăşi capul — şi încă o dată scriitorul putu să admire rapiditatea cu care Fabre-Simmons citea şi examina — privirea patronului, ca dealtfel toată înfăţişarea lui, avea acea expresie ambiguă a jucătorului de pocher pe care Pierre Mazade o cunoştea atît de bine.
— Cere un salariu de director cu clauza de a i se plăti Indemnizaţii timp de doi ani în caz de dare afară, spuse Fabre-Simmons cu sînge rece. Aş putea să-l plasez în- tr-una din societăţile mele imobiliare şi chiar să-l păstrez dacă face faţă cu succes. Fireşte că n-o să aibă niciodată titlu1, sau funcţia de director. în rest ce ţi-a mai spus ?
— Cred că vreţi să vă referiţi la cît de însemnată se cuvine a fi suma pe care trebuie să j-o înmînăm în bani gheaţă. Nu i-am spus nimic în privinţa asta.
— De ce ?

— Pentru că îmi cerea s-o fac.
— Şi ?
— Şi n-am să mă plec niciodată exigenţelor acestui bădăran. Iar apoi, ţ'nind cont de felul in care puricaţi toate notele de plată, am crezut ca aţi vrea să micşoraţi niţel suma ca urmare a faptului că semnaţiţ contractul. Urmează să ne întilnim iar, vărul meu şi cu mine, astă-seară la ora opt.
Privirea lui Fabre-Simmons deveni mineral :
— Aşa încît la ora asta, cînd am de luat hotărîri im- poi tante şi rapide — avînd de făcut demersuri capi tale — nu ştiu încă pe ce pot conta. De fapt sînt împiedicat în proiectele mele de capriciul unui turnător vulgar şi de vanitatea personală a reprezentantului meu...
— Poate c-ar fi bine să vă măsuraţi cuvintele, spuse Pierre, a cărui privire cenuşie înfrunta fără să clipească ochii negri ai patronului. Vanitatea mea personală, după cum spuneţi dumneavoastră, ar putea să se facă simţită si în situaţia de faţă.
Timp de cîteva clipe în mintea lui Fabre-Simmons destuiuî lui Pierre SP clătină ; intervalul li se păru lung im îndur or a.
— Poate că ar fi bine să-ţi măsori şi tu cuvintele, Pierre, răspunse în cele din urmă industriaşul. Vreau să îim bine înţeleşi cu privire la un lucru : această negociere nu este ca celelalte. De ce anume ? Pentru că trebuie să acţionez cu extremă viteză. Asta întrucît nu-l subestimez pe bătrînul Sangalles. întrucît un însemnat număr de dughene avînd cîte un de partam* nt electronic — şi care nu mă au cie Joc la inimă — ar putea fi ispitite să îmbrăţişeze cauza lui Întrucît Sangalles este sprijinit de un grup bancar important şi întrucît este în stare ele orice ca să mă calce în picioare. întrucît nu sînt sigur de primul ministru şi mei de cabinetul lui. întrucît numai documentele !u: Palmier-Rives îmi vor îngădui 5ă ştiu cu cxac- titate cîe ce răgaz dispun. Şi intrucit dacă, în urma operaţiilor pe care le ştii, devin întrucitva moştenitorul lui Sangailes, voi avea fără îndoială în aceste documente şi planuri o bază de plecare admirabilă pentru extinderea afacerilor. Nu voi avea decît să preiau controlul unor proiecte bine chibzuite : atunci cînd pot să evit munca inutilă o fac cu dragă inimă. Ştii foarte bine că-n ciuda acelei cîrpănoşenii pe care îţi face plăcere să mi-o azvîrli mereu în ochi — şi pe bună dreptate — cîţiva bănuţi mai mult sau mai puţin în buzunarul unui ticălos n-au absolut nici o importanţă.
Fabre-Simmons sună, dădu ordin să li se aducă nişte whisky şi rînji văzînd cum Pierre Mazade îl refuză cu un tremur de dezgust cerind în locul alcoolului un pahar ele apă minerală. Puse o iscălitură ascuţită pe cele două exemplare ale contractului lui Palmier-Rives, lăsă unul dintre ele să cadă într-un coş metalic iar pe celălalt îl întinse lui Pierre ; apoi îşi compuse cel

mai cuceritor zîmbet cu putinţă, acel zîmbet de paiaţă de care scriitorul învăţase să se ferească ;
— Bun. Ai să-mi faci plăcerea, dragul meu prieten, să-i înmînezi acest contract pe care l-am semnat minunatului tău văr, împreună cu suina la care convenisem. Iei masa cu el şi-l linguşeşti cum trebuie. Vreau cu orice preţ planurile şi documentele. Şi nu vreau să-mi fac un duşman din băiatul ăsta. Cel puţin deocamdată. Mă găseşti la douăsprezece şi jumătate la mine acasă la Saint-Cloud. Majordomul o să te aştepte. O să lucrăm — ceea ce o să-ţi schimbe întrucitva ziua gastronomică.
Pierre, care era copleşit de oboseală şi de digestie, îşi adună forţele risipite :
— Şi dacă dobitocul, la care am ţipat cit m-au ţinut puterile, îmi dă plasă sau supralicitează ?
Ochii industriaşului se îngustară :
— Ce înseamnă aia : „la care am ţipat cît m-au ţinut puterile ?"
— Asta înseamnă că a trebuit să mă ţin din toate puterile ca să nu-i umflu un pumn zdravăn peste mutră. Şi, slavă Domnului, ştiţi că nu sînt nici violent şi nici n-am veleităţi sportive J Dar nu pot suporta obrăznicia. Şi cu atît mai puţin Cea a unei ploşniţe cu cap de om.
— Nu suporţi... Cînd pe masă se află o asemenea miză ? Nu suporţi obrăznicia ? Şi adică ce înseamnă obrăznicia ? Da ce-ţi închipui tu, că eu n-am înghiţit niciodată umilinţe la viaţa mea ? Te rog să fii drăguţ şi chiar prietenos cu acest Palmier-Rives. La urma urmei sînteţi veri! Cred că n-ar fi trebuit niciodată să intri în afaceri.
Pierre se ridică înclinînd uşor. capul către Fabre-Simmons şi porni spre uşă :
— Mai este încă timp, domnule, să încredinţaţi această supremă negociere de deseară altcuiva. Un Joseph Ar- kumenian, de pildă, ar face minuni.
— Taci din gură ! Ţi-am încredinţat treaba asta ţie şi ai să mergi pînă la capăt...
Fabre-Simmons, care stătea aşezat la biroul lui, schimbă brusc tonul. Deveni confidenţial, prietenos, stăruitor :
— Am nevoie de tine, Pierre. Am încredere în tine şi ştiu că tu poţi să înhaţi lozul cel mare... Fie şi numai din devotament faţă de mine...
Pierre, care întredeschisese uşa, se întoarse şi zîmbi. In străfundurile sale resimţi un sentiment aparte pe care îl încerca uneori atunci cînd se afla în preajma acestui straniu personaj ce-şi urma drumul lui ca şi cum ar fi fost călăuzit de un fir al Ariadnei şi pe care nimic nu-l putea face să se abată din cale : senzaţia legăturii indestructibile dintre el şi omul acesta reuşea să-i învingă ener-varea. Simţea nevoia să-i dovedească lui Fabre-Simmons că

nu se află absolut singur pe sacul lui cu bani, ca Iov pe maldărul de gunoi, şi că el, Pierre, este alături de patronul său. In acelaşi timp Pierre suferea în mîndria sa de om — mîndria omului frecat de viaţă care trebuia acum cu orice preţ să se împace cu funciara sa amoralitate, cu gustul pentru risc şi pentru aventură, cu atracţia pentru fructele oprite şi pentru uşile închise. Se gîndi că propriul său orgoliu se întîlnea pe undeva cu orgoliul mineral al lui Fabre-Simmons şi că un orgoliu neştirbit făcea ca viaţa să fie foarte anevoioasă. Apoi, după ce îşi regăsi toată nepăsarea, Pierre spuse :

— Pledaţi bine, domnule. De acord, mă voi duce. Dar nu răspund de Palmier-Rives, şi dacă această scârnăvie ambulantă îşi permite fie şi cea mai mică obrăznicie sau mojicie in ceea ce mă priveşte, nu răspund de mine. Acestea fiind spuse, voi face tot posibilul. Nu din cauza mizei despre care este vorba şi care totuşi nu s-ar putea spune că mă lasă rece, ci pentru dumneavoastră. Mă dau In vînt după cei care au încredere în mine.

Domnişoara Blanchard intră în biroul prezidenţial. Georges H. Fabre-Simmons aruncă asupra ei o privire de proprietar absolut; se gîndi vag : „E minunat de urită44. Apoi dictă punctele esenţiale ale corespondenţei curente, se opri pentru a cere ordinatorului vorbitor cîteva informaţii, dădu două telefoane la uzina sa de la Boisleger- Criteil şi îl primi pe nepotul unui ambasador în funcţie : nuna tul nepot era un tînăr cu tuleie în bărbie, cu sprîn- cene albinoase, cu privire nesigură şi care cerea o slujbă fără să arate nici o diplomă, aşa încît Georges H. îl trimise cu perfidie — scriindu-i o caldă recomandare — la o întreprindere economică mixtă pe-al cărei preşedinte nu-l putea înghiţi. După care consultă diferitele cursuri ale bursei, schimbă informaţii financiare cu New Yorkul şi cu Londra, îi primi pe agenţii de schimb care se arătară convinşi de iminenţa unei devalorizări şi-şi dădu întîlnire cu unul dintre prietenii săi, membru influent al Comisiei de operaţii a Bursei (C.O.B. în jargonul curent al afacerilor, denumire care îl enerva cumplit). Apoi Francoise îl chemă la telefon spre a-i aminti că în seara aceea conveniseră să meargă împreună la operă. „îmi aduc perfect aminte, draga mea. Mulţumesc !" răspunse Georges cu o voce seacă închizînd. Manevră interfonul:

— Domnişoară Blanchard, totul e-n regulă în ceea ce priveşte dejunul meu cu preşedintele Picard ?

— Da, domnule preşedinte. Poimîine, la Drouant, orele treisprezece.

— Şi cu preşedintele Michet ?

— A doua zl la Petit gourmet, pe strada Saints-Peres la aceeaşi oră.

Preşedinţii Picard şi Michet conduceau Banca Europei şi respectiv Banca Uniunii Pariziene, ambele interesate în oferta publică de cumpărare care se pregătea.

— Cc Dumnezeu mai e şi acest Pelit gourmet ? întrebă Fabre-Simmons neliniştit.

— O descoperire a preşedintelui Michet, domnule preşedinte. Preşedintele Michet susţine că este o „culme a bucătăriei lyoneze". Sînt propriile sale cuvinte...

— A ! Ei bine, cu-atît mai rău ! spuse Fabre-Simmons oftînd.

*

Pierre Mazade, care încerca iarăşi s-o găsească pe Francoise la telefon, resimţea o voluptate cu totul aparte şi care-i sporea dintru început plăcerea, ştiind că face ceva neîngăduit. Dar majordomul îi răspunse cu o voce neutră că doamna nu se întoarce decît peste un ceas. Pierre închise ochii pentru a da şi mai multă pregnanţă acestei Francoise închipuite a cărei imagine o avea în minte — faţa ei alungită, imperceptibil măcinată de vreme, buzele arcuite şi răsuflarea uşoară, părul blond unduit într-o torsadă, după liniile unei noi pieptănături pe care o adoptase de cîteva zile. Şi parfumul ei. Ii vedea ochii verzi» expresia lor schimbătoare care trecea de la gravitatea atentă la nu ştiu ce asprime precisă, ochii ei care nu erau niciodată cu adevărat trişti şi nici cu adevărat fericiţi — şi care uneori, în anume clipe, păreau a se aprinde răspândind o strălucire aurie. „Francoise este una dintre puţinele femei care mai ştiu astăzi să se ofere dintr-o singură privire", se gindi el. Apoi îşi dădu dintr-o dată seama că pentru el celelalte femei nu aveau nici o importanţă. Nemulţumit de ceea ce descoperise, îşi întinse trupul lung şi slab, apoi ieşi din barul încă tăcut şi pustiu pe care îl alesese pentru a da telefon -— îşi încleşta mai mult decît ar fi trebuit degetele pe minerul servietei pline cu bancnotele destinate lui Palmier-Rives — şi se îndreptă cu paşi hoinari către restaurantul Dauphin, luînd-o de-a lungul cheiurilor Senei.

Era o vreme plăcută. Seara cobora asupra acestui sfir- şit de aprilie şi fluviul scălda faţa trecătorilor cu răsuflarea sa răcoroasă. Iar această plimbare singuratecă nu putea îi plătită cu nici un preţ. „în cutele sinuoase ale bălanelor capitale..." Pierre îşi aruncă privirea peste parapet, contemplind valurile încete şi calme ca nişte glnduri adânci. R'dicînd servieta avu conştiinţa notă a faptului că trebuie s-o arunce în Sena, spre a dobîndi inepuizabila voluptate de a-şî putea spune şi repeta în toţi acei ani care aveau să mai vină că fusese în stare de-un asemenea gest. Pentru plăcerea fără margini de a-l sfida pe Fabre-Simmons, de a-l înfrunta printr-un gest de o absolută gratuitate —- singurul, poate, pe care acest om ar fi incapabil să-l înţeleagă. In fine, pentru a-şi spori sentimentul unei toLaio libertăţi care îi devenise absolut necesară ca să mai poată respira. Dar apoi îşi lăsă braţul să coboare şi-şi reluă mersul, tîrîndu-şi uşor pe asfalt

picioarele îngreuiate. „N-am făcut-o !1 Urmări din ochi o şalupă rapidă, cu mustăţi de spumă, pe puntea căreia o familie de marinar: lua masa de seară. „Cîte gesturi nebuneşti pe care ar fi trebuit să le duc pînă la capăt şi care astfel ar fi fost mai puţin descreierate ! Acum am să siau iarăşi faţă în faţă cu netrebnicul acela de Palmier-Rives şi am să mă strădui să conduc ostilităţile fără pierderi prea însemnate pentrU propria mea demnitate, fără a-xni compromite misiunea, jwziţia, ambiţiile, relaţiile, situaţia — şi toato celelalte de-acelaşi fel. Cînd de fapt ar trebui să-i crăp capul cu D sticlă de Meursault. Mîine sau poimâine parcă mă văd ajungînd să mănînc di;i mîna unor persoane pe care le dispreţuiesc. Ca toată lumea. Şi voi păşi astfel către butrîneţe arborând pe buze acea mică banderolă de indulgenţa foarte pe placul lumii dar care pe mine mă scîrbeşte. Dacă am şti din ce anume se compune indulgenţa !u

Pierre era dintre acei oameni care visează să-i doboare pe imbecili, să-i strivească pe ticăloşi sub propria lor ts «ăloşifc; ca şi cum le-ar înfunda pe cap o salatieră, să taie urechile'de măgar cu foarf^ca, să-i bată la fund pe granguri şi pe pontifi. Era de asemenea dintre aceia care rezista tuturor ispitelor. îşi dădea seama atunci în mod vag dar ustuiător&că-l va lipsi întotdeauna puţină roşeaţă în sînge, puţină ca-iie în muşchi, puţin soare în pin tec. Şi că un implacabil echilibru între prudenţă şi orgoliu face parte din esenţa firii sale. „Nu-i nebun cine vrea!" D:"n pricina asta suferea, dar însăşi suferinţa Iui îl biciuia, îl făcea mai crud şi mai sensibil, îi conferea toată fineţea fragilităţii.

Şi am aflat ca nimic nu-i mai priincios omului decît să se bucure ele roacld muncii sole. Asta este par- tea ce i-a fost data lu'u

ECLEZIASTUL

CAPITOLUL VIII

La Daiipliin, într-unui din micile separeuri, Pierre Mazade l-a găsit pe Palmier-Rives abătut şi mohorit. în faţa vărului său se şi aflau o serie de sticle bine aliniate şi un platou uriaş încărcat cu ritualele aperitive.

— Domnule Mazade, vi-l trimit deîndată pe oberul nostru, spuse chelnerul care avea în seamă băuturile cu o gravitate de parcă ar fi pus la cale o întrevedere capitala între doi mari oameni de stat.

— Nu, mulţumesc. Nu luăm masa. Wliiskyul îl plăteşte domnul Palmier-Rives aici de faţă... Dragul meu Camille, zău că nu pot să accept invitaţia ta la masă în seara asta...

Chelnerul dispăruse lăsîndu-i pe „domnii aceia" în intimitatea unei bătrîne sticle de Wliitc Ilorse şi a micilor sandvişuri care îţi făceau cu ochiul.

Camille îl privea ţinta pe Pierre iar ochii săi albaştri înfipţi deasupra obrajilor dolofani exprimau rînd pe rînd indignarea şi uluiala :
— Ei bine, asta ai să mi-o pluteşti tu ! strigă ei ca şi cum ar fi făcut explozie.
Dar Pierre Mazade nu era nicidecum dispus să discute în contradictoriu. îşi îndoi wliiskyul cu puţină apă sfîrîi- toare, bucăţile de gheaţă clinchetiră în pahar, apoi degustă băutura în tăcere. Cu ochii pe jumătate închişi, pindea dindărătul genelor fata dezumflată a lui Palmier-
— Aşa că asta-i, Camille. (Mică tăcere. Celălalt nici măcar nu mai încerca să-şi ascundă nerăbdarea.) Patro- nu' a semnat contractul. Şi ţi-am adus şi paralele.
Puse documentul în fata vărului său. ADOÎ apucă servieta, o descinse şi o scutură deasupra mesei făcînd să curgă din ea bancnotele noi, toate astea cu expresia dezgustată pe care probabil că o are un pescai atunci cînd aruncă în mare o încărcătură de creveţi stricaţi.
— Numără !
In timp ce Palmier-Rives, livid, i se supunea fără a scoate nici un cuvînt, scriitorul înşfăcă cu un gest iute contractul şi întinse cealaltă mină :
— Planurile şi documentele, dacă eşti drăguţ !
Camille se execută. O scurtă examinare ii fu suficientă
lui Pierre Marade pentru a-şj da seama că era vorba despre nişte fotocopii excelente. Că majoritatea acestor hîrt: i purtau semnătura lui Marcel Sangalles însuşi; în fine, că în ansamblu era vorba despre un proiect foarte bine pus .'a punct şi care tindea spre realizarea unei înţeleger' pe de o parte cu toate întreprinderile franceze dotate cu serioase departamente de electronică şi rămase deocamdată disponibile — iar pe de alta cu f-liala franceză a I.C.B.-U- lui american, adică cu cea mai puternica fabrică de circuite integrate şi de ordinatoare existentă pe faţa pămintui ui. Fluieră printre dinţi „la te uită h' Cît priveşte planurile, ele preconizau în modul cel mai clar cu putinţă constituirea celor patru noi uzine franceze despre carc vorbise Palnr 3r-Rives : ateliere şi hale de montaj înconjurate de spaţii vaste, ceea ce însemna enorme posibilităţi de extindere. Pintr-o aruncătură de ochi P'erre verifică un lucru esenţial : terenurile libere nu fureseră cum - părate încă ci fuseseră operate numai nişte opţiuni, iar aceste opţiuni erpirau cu toate peste o lună. Mazacl' strînse la loc planurile şî documentele şi-şi trecu peste frunte o mină visătoare. Simţi cum i se urcă în inimă un val de admiraţi» pentru bătrînul Marcel Sangahes. „Să te reconverteşti şi să-ţi schimbi blana Ia şaptezeci şi dci de ara, să-ţi modifici însăşi axn afacerilor mimai ea să-i faci sînge rău unui alt tip !" Ura înfăptula dintr-o cir ta ceea

ce experienţa şi raţiunea nu putuseră niciodată înfăptui. „Ea-i stăpîna veşnică a lumii..."
Observînd chipul lui Palmier-Rives care îşi luase o mutră şmecheră, Pierre înţelese deîndată că bancnotele aliniate dinaintea lui reprezentau cu mult mai mult decît îşi putuse închipui vărul Camille. „Sînt sigur că patronul ar fi putut economisi pe puţin jumătate din suma asta t Strîmbă din nas la orice bacşiş şi la cele mai modeste note de plată — şi dintr-o dată risipeşte o avere ca să-şi facă ceea ce mie mi se pare a nu fi nimic altceva decît iui capriciu ! Un capriciu de potentat care nu catadicseşte să se tîrguiaseă pentru că nu vrea să aştepte."
— Ei, Camille, eşti mulţumit ?
Palmier-Rives făcu semn că „da". Dar nu îndrăznea să ia bancnotele ; întinse o mină temătoare pentru a primi contractul căruia Pierre nu-i dăduse încă drumul.
— Hai, prinde-1! spuse în cele din urmă scriitorul care mototoli preţiosul contract făcindu-l cocoloş şi azvîrlin- du-l către vărul său. Camille îl prinse din zbor, despături documentul, verifică semnătura.
— Şi fă ceva cu paralele astea, pentru Dumnezeu f
Bancnotele dispărură deîndată in servieta de piele, în
timp ce faţa lui Palmier-Rives lua o expresie ciudată îa care se amestecau uşurarea, mînia şi şiretenia :
— Ascultă, Pierre, doar n-o să ne despărţim aşa ! înţeleg că eşti întrucitva supărat pe mine pentru ieşirea tnea de adineauri, cînd ne-am sculat de la masă. Acum plecăm de la zero. Dealtfel, as putea să-ţi mai vînd nişte ponturi grozave ! Auzi, nici nu-ţi trece prin cap ce-a putut face Sangalles in după-amiaza asta ! Mai că-ţi venea sa crezi că mirosise ceva. închipuie-ţi că adineauri l-am văzut intrîncl în biroul meu cu burta înainte, cu garoafa roşie la butonieră şi cu mutra lui lătăreaţă şi palidă. A intrat, m-a privit fix desehizînd gura ca şi cum ar fi vrut să-mi comunice un lucru extrem de important. Apoi a plecat fără să scoată un cuvinţel. E un ţicnit, dar un ţicnit extralucid. îţi dau cuvîntul meu că mă înspăimîntă. întotdeauna m-a înspăimîntat. De pildă chiar azi — mi-a povestit-o un coleg — a dat afară o dactilografă făcînd-o de două parale de faţă cu toată lumea sub pretextul că miroase urît. >,Faei special i-a spus el, aşa ceva nu se poate admite !*
Sangalles urla, pare-se, ca un drac aghesmuit iar tipesa aproape că a leşinat...
Pietre Mazade asculta cu atenţie, aproape împotriva voii sale. Faptele şi gesturile lui Marcel Sangalles nu-l lăsau niciodată indiferent. Era mai ales curios să cunoască stările sufleteşti prin care trecea acest Palmier-Rives ai

cărui ochi albaştri păreau copilăreşti şi încrezători. Pierre simţea cum îl cuprinde o milă fără profunzime dar care totuşi era suficientă ca să-l scoată din fire : „Trebuie neapărat să mă jac mai rău". încercă apoi să analizeze comportamentul vărului său : „Oare indignarea lui e sinceră ? E oare într-adevăr capabil să dispreţuiască po altcineva decît pe sine însuşi ?"
La Saint-Cloud majordomul Germain nu aştepta decît ca Pierre să apese pe butonul soneriei. Patronul îi spusese : „Douăsprezece şi jumătate exact»" Or, Pierre ţinea mult să-l facă să aştepte cel puţin un sfert de oră.
Urmîndu-l pe Germain, scriitorul traversă mai întîi un vestibul împodobit cu vase greceşti de o valoare inestimabilă, apoi cele trei saloane, adevărate muzee, vii unde fiecare tapiserie, fiecare tablou, fiecare mobilă, fiecare bibelou avea insolenţa capodoperei şi care îţi ineîntau ochii. Pe lîngă aceasta, lumina indirectă, singura care scălda încăjrerea, dădea anumitor portrete un prestigiu de spectru. In odaia cea mai din fund a parterului se afla biroul de lucru al lui Fabre-Simmons, o cameră ovală aproape cu desăvîrşire goală, tapisată cu piele-neagră. Atunci cînd Pierre pătrunse înăuntru, nările ii fură izbite de aroma pămîntului reavăn, asta întrucît imensul perete de sticlă care dădea spre grădină era deschis.
Fabre-Simmons lucra îmbrăcat în vastul său halat de mătase neagră cu căptuşeală stacojie. „E un om al Renaşterii", se gîndi scriitorul, care aproape deîndată ridică din umeri mirat de propria sa naivitate. „Oare în ce măsură omul acesta este sensibil la decorul pe care l-a creat ?"
Fără a se ridica, industriaşul îi făcu lui Pierre un semn cu mina invitîndu-l să-şi ia un pahar din barul miniatural încărcat cu băuturile cele mai diverse ; apoi continuă să scrie. Pierre se lungi într-un fotoliu de puie albă, scutură pal tarul în caro gheaţa cllncheti şi-şi lupă privirea să se piardă printre umbrele grădinii, ascrltînd rumoarea Parisului. Dintr-o dată auzi vocea dară şi slabă a lui Fa- bie -Simrnons caic începuse să vorbească :
—: Buna 'seara, Pierre. Ce veşti îmi aduci ?
Fără să scoată nici un cuvînt, scriitorul se apropie Supuse dosarele lui Palmier-Rives pe biroul patronului. Fabre- SImmons lc deschise liniştit şi în timp ce le studia faţa lui rămase impasibilă. Trecui ă trei sfeituri de oră încheiate. Pierre îşi bea paharul cu înghiţituri mici, de- gustînd tăcerea nopţii.
— E bine, Pierre ! spuse în cele din umiă industriaşul (a cărui nună mică şi acaparatoare stătea aşezată pe planurile uzinelor). Civd că avem totul. Mi se pare că S-an- galles a căzut într-o a doua tinereţe... Dat diacului, bătrî- nul! Numai că n-o să aibă timp. In ce-l priveşte pe Palmier-Rives, îl socotesc un ticălos foarte şiret. In fine ! t "te un luciu bine făcut şi asta este foarte bine — întru- cît, vezi tu, am acum pe cap o droaie de probleme. Creez o nouă

societate imobiliară în sud, extind uzina de la Bols- leger-Ci iteil şi încă cu mult mai mult decît prevăzusem. M am hotărît să exploatez pe scară largă invenţia echi pelor melc de cercetători cu plivire La noua „memorie" cu siliciu. Ca să nu mal pun Ia socoteală ultunile agitaţii sindicale şi faptul că şeful serviciului de cadre a hotărît să nu mă scutească de nici un detaliu, după cum bine ştii. Dur asta nu-i totul. De două luni încoace cumpăr, împreună cu un alt grup care hicrcază mînă-n mînă cu mine, încetul cu încetul acţiunile Atelierelor şi Şantierelor Sangalles & fiul. Avem un pachet destul de impoitant: oferta publică de cumpărare se prezintă bine. Am s-o declanşez săptămina viitoare... In legătură cu aceasta, în afara consiliului meu de administraţie şi a băncilor de care sînt legat, tu eşti singurul care îmi cunoşti proiectele... N-are nici o impurtantă : în seara asta mi-e gîndul la altceva, ceva mai grav şi mai imediat. Ştii că se vorbeşte mult despre o devalorizare a francului. O să se producă sau nu ? Informatorii mei — din politică, administraţie şi finanţe — afirmă că da. Presa şi radioul au anunţat-o. Discursul pi Imului ministru, care a fost transmis alaltăieri, lăsa să se înţeleagă că este inev itabilă. Iar eu persist să a fi mi că devalorizarea n-o să aibă loc] De ce anume ? Pentru că şeful statului afirma acum două săptămini în conferinţa sa de presă că nici nu vrea să audă vorbindu-se de aşa ceva. A spus-o în treacăt, dar a spus-o. O să-mi replici, sprijiiiindu-te pe o sumedenie de argumente, că acest fel de dezminţire nu înseamnă nimic, ba din contră ; iar eu am să răspund că totul depinde de caracterul celui care desminte. Cineva extraordinar de bine plasat mă ţine la Curent — eram cît pe ce să spun ceas ele ceas — cu evoluţia raporturilor dintre primul ministru şi preşedinte. Am ajuns la concluzia că devalorizarea nu va avea loc întrucît am dovezi că preşedintele face din asta o problemă personală, ceva în genul unei chestii de prestigiu. Tu care te interesezi de sentimentele oamenilor ar trebui să bagi de seamă că pentru un om politic — care prin firea lucrurilor şi prin funcţie s-ar cădea totuşi să dea întîietatc eficacităţii — prestigiul e mai presus de orice alte considerente. Uite un lucru care mi se pare teribil de nostim.

Fabre-Simmons făcu o pauză.

— Fii drăguţ, Pierre, adu-mi un pahar de Chivaz cu puţină gheaţă şi multă apă... Mulţumesc. Aşadar, devalorizarea nu va avea loc. Asta-i un lucru pe care nu ţi l-ar putea spune nici un ordinator de pe faţa pămîntului. Asta Jiu ţi-o pot spune decît eu. Eu singur. Şi cu toate astea Chiar astă-seară, ziare care sînt socotite guvernamentale au anunţat că mîine şeful statului va fixa el însuşi cota devalorizării cu ocazia unui discurs televizat. îţi închipui ce piatră zvîrlită în balta cu broaşte a speculaţiei ! Ei bine, rezultatul acestei campanii — dusă ca şi cum ar exista intenţia de a-l pune pe preşedintele

republicii îr. faţa unui fapt împlinit — este acela că de vreo opt zile financiarii noştri se bat care mai de care să scape de franci. Am lăsat să se răspîndească zvonul că m-aş număra printre aceştia. Dar de două săptămîni fac exact contrariul şi cumpăr franci francezi cu carul împotriva mărcii germane şi a francului elveţian, asta după ee mai întîi mi-am asigurat un stoc important de asemenea devize. Cînd o să-mi reconvertesc paralele voi fi cîştigat o sumă frumuşică, înţelegi ?

Pierre ridică din sprîncene ;

— Cîştigaţi dacă devalorizarea nu are loc... Dar pre-supuneţi că în această seară, în această clipă, primul mi-nistru, sau oricine altcineva reuşeşte să-l convingă pe şeful statului... Ei bine, atunci pierdeţi zdravăn... Ştiu că aveţi un spate solid, dar daţi-mi voie să vă pun o întrebare : vi se intîmplă să mergeţi fără acoperire ?

Fabre-Simmons nu răspunse. Se mulţumi să ridice din umeri. Pierre, care îşi trăgea forţa clin întunecimile nopţii, ; simţea că-şi revine în formă. In cele din urmă vinurile, ' calvadosul şi raţa se mistuiseră într-un fel sau altul. Îşi mai turnă un whisky foarte slab pentru plăcerea de a asculta cum clincăie în pahar cuburile de gheaţă. Apoi, clătinînd din cap, îi mai spuse patronului, ai cărui ochi strălucitori nu-l slăbeau nici o clipă :

— Sint perfect de acord cu dumneavoastră. Vă admir nervii. Vorbiţi despre toate astea ca despre o evidenţă — cînd, de fapt, singurul lucru evident este că jucaţi ori-ori. Faceţi speculaţii periculoase — în chiar clipa în care aţi pus totul la cale ca să-l lichidaţi pe bătrinul Sangalles. Şi numai Dumnezeu ştie în ce măsură vă pricepeţi la psihologie ! Dar sînteţi un jucător şi poate că în mediul acesta al afacerilor, unde lumea vă mai socoteşte încă un simplu robot bine pus la punct, eu sînt singurul care am price- put-o. Fără doar şi poate că pînă la urmă o să vă frîngeţi gîtul: în ziua aia am să aflu, fără ca asta să mă bucure cîtuşî de puţin, că am avut dreptate.

Fabre-Simmons continua să-l privească pe Pierre ţintă în ochi. îşi ridică paharul ca şi cum ar fi vrut să ţină an toast şi zîmbetul lui deveni ambiguu :

— Vezi tu, Pierre. Ai pretenţii de psiholog, e limpede. Dar oamenii şi afacerile nu sînt niciodată aşa de simple cum vrei tu să le defineşti, iar eu sînt cu totul altceva decît un simplu jucător. într-un anume fel ai totuşi dreptate : pentru mine a înceta să mai joc ar fi totuna cu a înceta de-a mai trăi...

— De ce m-aţi chemat aici în noaptea asta ? întrebă Pierre aprinzîndu-şi o ţigară după o clipă de tăcere.

Fabre-Simmons şovăi, îşi trecu mîna peste frunte :

.— Mai întîi ea să stăm de vorbă. Apoi ca să lucrăm. , Fireşte, voiam să am noutăţi cu privire la negocierile tale, deşi eu personal nu aveam nici cea mai mică îndoială că lucrurile or să iasă aşa cum au ieşit. Dar n-am pe nimeni - cu cine să stau de vorbă, Pierre, în clipa cînd vreau să fac bilanţul. Or, am uneori nevoie de un interlocutor care să nu fie un profesionist în problemele mele. Ştiu că există doctorul Mesnil, cel mai vechi prieten al meu. Pe ăsta îl iubesc şi-mi face întotdeauna plăcere să-l văd — dar nu să-l ascult: e un amestec între un Hippocrate şi un Montaigne asupra căruia lumea noastră contemporană n-are nici o putere. Nu pot să-i spun nimic despre afacerile mele întrucît ar începe să-mi caşte în nas. De treizeci de ani mă muştruluieştc că-mi irosesc viaţa zbînţuindu-mă în mijlocul cifrelor în loc să mă îngrijesc de oameni sau să miros flori. Părinţii mei au murit : păcat pentru mine, mare păcat! Copiii mei au împotriva mea tinereţea lor — iar tinereţii nu-i pasă de nimic altceva decît de ea însăşi, ceca ce o şi face invulnerabilă. Cit priveşte femeile, ele se închid ca nişte scoici de îndată ce te pui să vorbeşti dina- ixitea lor despre politică sau despre probleme economice, adică de cele două faţete al singurei mari realităţi a zilelor noastre. N-am înţeles niciodată prea bine femeile, Pierre. Deşi îmi sînt necesare. Dealtfel, există o femeie pe care o iubesc iar tu ştii foarte bine pe care anume...
Fabre-Sitnmons, a cărui privire se afunda de cîteva clipe in întunericul grădinii, se întoarse brusc către Pierre Mazade care nu se clinti.
— Da, domnule, ştiu că vă iubiţi soţia.
' Pierre era cît pe cc să mai adauge : „Care şi merită să fie iubită". Găsi însă mai cu cale să treacă sub tăcere această mică frază întrucît ea nu putea fi interpretată decît în două feluri : ori ca o platitudine, ori ca avînd două înţelesuri.
— In ceea ce le priveşte pe tine, Pierre, lucrurile stau cu totul altfel, spuse Fabre-Simmons, a cărui faţă mată şi prelungă, bine modelată, strălucea sub lumina lămpii ca o statuetă de bronz aurit, cu fruntea sa înaltă, cu nasul puternic şi bărbia mică, pătrată. Te pricepi la afaceri, ţi-am mai spus-o, le simţi şi le miroşi cliiar dacă nu ai tehnica şi gustul necesar şi apoi e ciudat cît de bine înţelegi lucrurile în ansamblul lor. Eşti cinic, leneş, un juiseur răutăcios şi poate că eşti chiar devotat. Cultura ta nu mi se pare deloc superficială. Ţi-am citit cărţile. N-o ştiai ? Ei bine, dragul meu, ţi Ij-am citit.
Industriaşul se sculă în picioare. înfăşurat în halatul său larg cu ape mătăsoase şi întunecate, căptuşit cu roşu, te ducea cu gîndul la un condotier căruia mustaţa neagră, părul ca pana corbului şi tîmplele argintate îi sporeau caracterul latin. între sprîncene, ridurile adinei erau semnul unei

voinţe neînduplecate şi a unei ambiţii nemăsurate. Iar trăsăturile lui se accentuau pe măsură ce se lăsa şi mai mult cuprins de întuneric.
Fabre-Simmons se duse direct la biblioteca în care volumele, în legături roşii şi aurii, făceau o pată de culoare pe pielea neagră a pereţilor. Vru să ia o carte dar nu putu ajunge pînă la ea nici măcar după ce se înălţă pe virfuri. Pierre nu se clinti. Cu multă naturaleţe, industriaşul trase un scaun, se urcă pe el pentru a putea ajunge la carte, apoi coborî cu agilitate. în.torcîadu-şi către scriitor privirea strălucitoare, spuse : — Sînt cam micuţ, nu-i aşa ?
Pierre Mazade se feri să dea vreun răspuns la această întrebare.
—- Cartea asta care poartă semnătura ta este o culegere de maxime intitulată : Acizi şi prafuri. Ai scos două sau trei ediţii (sau cel puţin aşa afirmi în prefaţă), îmbogăţind-o de fiecare dată cu noi aforisme. Am un exemplar numerotat clin ultima tranşă.
Fabre-Simmons răsfoi cărţulia aceea subţire. Citi Ia" întîmplare şi cu o voce absolut neutră : . *
„/l.ş fi vrut să dau numele meu unui minunat fel de nuncarc, apoi unei staţii de metrou ; apoi, în fine, poate unui trandafir."
„Ambiţia, mea: să fiu martorul acestor vremi fără a mă însoţi cu ele."
„O etichetă politică pentru mine ? Nu, domnule, nici o etichetă. Un lucru nu-mi place la etichete, anume că pot să se dezlipească
„Ce anume vreau eu ? Două lucruri despre care nimeni pînă acum n-a dovedit că sînt incompatibile: să mă distrez, su las ceva în urma mea. Astfel încît sînt predispus. la ferocitate fn privinţa a doua categorii de persoane -"cele care mă plictisesc şi cele care încearcă să mă eclipseze."
i Fabre-Simmons înălţă capul ţinînd un deget între, paginile cărţii :
— Ei bine, Pierre, toate astea nu mă lasă indiferent. Iţi plac cuvintele pentru că nu-ţi place exactitatea : bogăţia lor este minciuna lor. Iar cuvintele ţi-o întorc însutit. Aceste aproximaţii îmi plac. Pentru ca voi eeştilalţi, autorii, să fiţi mulţumiţi, e destul să vedeţi cum ia naştere o imagine împroşeînd în jurul ei focul unei mici fraze nevinovate sau o anecdotă bine potrivită. Puţin vă pasă câ fiecare cititor umple această imagine cu ceea ce-i trece prin cap, ca şi cum ar fi vorba despre un bilanţ măsluit. Apreciez la voi, scriitorii, faptul că vă mulţumiţi cu puţin.
Industriaşul deschise cartea la pagina unde ţinea degetul :
— Ai şi un capitol intitulat : Blestem asupra bogăţieL Să vedem puţin despre ce-i vorba.
Niciodată Pierre Mazade nu-şi închipuise câ patronul i-ar putea citi cărţile, aşa că roşi în mod violent. Fabre- Simmons îl observă cu un uşor zîmbet pe buze ; apoi îşi reluă lectura cu glas scăzut :

„Afacerile sînt duşmanii implacabili şi fireşti ai culturii personale şi ai căminului familia!
„De ce atîtea cheltuieli ? era întrebat Eoni de Castel- lane care se ruina. Păi pentru plăcerea de a cheltui, dom- s, nule ! răspundea acesta. înainte di a putea îngădui în preajma mea un om bogat trebuie neapărat să-mi dau seama dacă este într-adevăr capabil să se ruineze
„Un filozof spunea odată că nici măcar cu un miliard de hîrtii de o inie n-ai putea să umpli un coş de gunoi."
„Sărmanii şi miliardarii îşi trec vremea gemînd şi, dealtfel, au dreptate să geamă, ba mai midt decît atît, au acelaşi motiv s-o facă: întotdeauna noi plătim pentru toate ! spun ei."
„Dacă ar trebui să-mi aleg o deviză, şl poate că este cazul, aş spune : a fi e mai presus de a avea"
Fabre-Simmons scutură cartea : -
— Nu-i rău, Pierre, dar toate astea nu sînt decît nişte cuvinte. Aşteaptă, ara să-ţi mai citesc în încheiere alte
două fraze, două iraze mici care nu sînt nici naxime, aici meditaţii :
„Oh, omul acesta pe cure îl cunosc întrucâtva nu, trebuie să se teamă de nimic! Miinile îi sînt mult prec rect pentru ea banii să se poată topi în palmele lui.
..Bag de semnă încă o dată că la baza celor mai mulvc divtre averile mari se aflâ o totală lipsă de omenie."
Caftea se închise între degetele industriaşului Cu un pomet sec. Cu aceeaşi voce neutră Fabre-Simmons :n- treLă
— întrucît pretinzi că îţi place curajul, ia spune-mf, f-ierre : te gîndeai la mine atunci cînd ai scris aceste două ultime fraze ?
Răspunsul scriitorului ţîşni fără cea mai mică şovăire :
— Domnule, m-aţi făcut să vin aici la o oră cu totul nepotrivită şi pînă acum nu-mi părea rău deloc : şi pentru mine rarele noastre conversaţii, sporo\ ăMile noastre cu gloanţe oarbe sînt o reală plăcere. Ceea ce nu înseamri-. că vă rccunosc vreun drept de a mă insulta. Dacă m-aş fi gîndi t la dumneavoastră atunci cînd am scris „acesta două ultime fraze1-, după cum spuneţi, n-aş mai fi rămas nici o clipă în dugheana dumneavoastră... E limpede ?
înainte de a răspunde, industriaşul clătină din cap, apoi spuse făi ă să ridice \ ocea :
— Incr-o zi, Pierre, ai să sari peste cal. Recunosc că în scara asta ţi-am întins o capcană, ca să văd cum ai să reacţionezi şi pentru că ai ceva care mă calcă pe nerv" Dar asta nu te îndreptăţeşte să-ţi îngădui anume libertăţi de limbaj. Şi întrucît în mod cert iţi place curajul, dă-mi voie să-ţi ijgpet un

lucru pe care mi se pare că ţi l-am mai spus — să nu confunzi niciudată curajul cu provocarea. Astea fiind spuse, nu cred că ne-am pierdut timpul de po- mană. Zilele astea membrii familiei mele mi-au reproşat rînd pe rînd că nu mai ştiu să vorbesc ca o fiinţă omenească şi că mă consacru în mod exlusiv muncii mele, că-mi neglijez îndatoririle familiale, mai ştiu şi eu ? Ml-au reproşa „ şi că sînt prea bogat. Fireşte, dar pe lîngă faptul că ei profită din plin şi fără să-şi facă probleme do averea mea, nabar n-au că bogăţia nu mă interesează cîtuşi de puţin Ceea ce mă atrage este puterea. Adineauri, ascultînd Wagner la operă, mă întrebam do ce-mi place tumultul acela.

Cunoşti Walkyria ? Ei bine, opera asta este o expresie a puterii omeneşti. De-o parte stăpînii, de alta ceilalţi. Dar cui vrei să-i spun eu toate chestiile astea ?

Pierre admiră vocea modulată a lui Fabre-Simmons care trecea cu uşurinţă de la critica seaca şi rigidă la confidenţa prietenească. Patronul pusese cai'tea pe birou — o mobilă uimitoare care aparţinuse ducelui de Choiseul şi care era împodobită cu bronzuri de Caffieri.

— Mai ia-ţi puţin whisky, Pierre. Iţi spuneam că avem de lucru. La urma urmei nu-i decît trei şi jumătate dimineaţa ! în ce mă priveşte, eu nici nu mă mai culc. aşa e mai simplu. Vreau să-ţi dau instrucţiuni foarte precise şi foarte complete pentru mîine, căci va fi o zi foarte încărcată. O să trebuiască să plec pentru cîteva ore la Basel. Mi-am reţinut un avion particular. Tovărăşia oamenilor mă plictiseşte din ce în ce mai mult. Voi fi înapoi pe bulevardul Hoche la ora şase seara, cînd vom ţine imediat consiliul nostru zilnic. în tot cursul acestei blestemate de zile ai să primeşti în locul meu o droaie de lume. Vrei să notezi, dacă eşti drăguţ...

Către ora şase dimineaţa, două mierle fluierau pătimaş în grădină. Primele raze ale soarelui luminau pajiştea, copacii verzi, zarnacadelele galbene şi proaspete ca untul.

Fabre-Simmons îi spuse lui Pierre :

— Cam asta-i tot, dragul meu, deocamdată am isprăvit. Am să fac un duş, şi am să-mi pun nişte haine. Aş- teaptă-mă. Vrei să mergem pe jos pînă pe bulevardul Hoche ? O să cumpărăm ziarele. Apoi, în drum, o să luăm o cafea şi nişte oua cu şuncă în vreo braserie. Mi-e foame, dar nu vreau să-l trezesc pe Germain, care s-a culcat tîrziu aseară.

Se ridică. Vocea lui rămăsese limpede, ochii vii, dar pielea feţei era întinsă pe oase iar ridurile, între sprîncene, ia tîmple, de-o parte şi de alta a gurii se adînciseră. „Un bătrîn senior după orgie", se gîndi Pierre Mazade, înzestrat el însuşi cu acca rezistenţă nesfîrşită şi fragilă a artiştilor. Pe pragul uşii, industriaşul se întoarse :

— Uitam să-ţi spun un lucru, Pierre, am cumpărat o insulă în Sporaclc, o insulă mare, foarte frumoasă şi foarte pustie, cam în faţa insulei Sanios. Francoise nu ştie încă.

Dar cum de nu înţelegi ca toate cîte ni se întîmplă nu sînt de fiecare claia decît un început ?

Reinsr Moria R!LKE

CAPITOLUL IX

La ora zece dimineaţa Francoise Fabre-Simmons ajunse la concluzia că se plictiseşte. Dar cum voia să fie dreaptă, recunoscu în acelaşi timp că nu era din vina cărţii de Simone Weil care-i ţinea tovărăşie. Ba din contră, sătulă de atitea romane, proza Caietelor, vertiginoasă şi limpede, îi producea o plăcere deosebită.

„Să faci bilanţul civilizaţiei contemporane sau să examinezi critic această civilizaţie, ce sens pot avea aceste cuvinte ? Ce alt sens decît acela de a încerca să limpezeşti cu precizie capcana care a făcut din om sclavul propriilor sale reacţii. Să arăţi pe unde s-a infiltrat inconştienţa în gîndirea şi în acţiunea metodică. Evadarea către viaţa sălbatecă nu este decît o sohiţie comodă. Ceea cc se cuvine este să regăsim pactul originar al spiritului, cu himea hi înseşi condiţiile civilizaţiei pe care o trăim. Dealtfel, este o sarcină care nu poate fi dusă la bun sfîrşit, din cauza scurtimii vieţii omeneşti şi a imposibilităţii colaborării sau a succesiunii. Dar asta nu este un motiv ca să nu încercăm. Toţi, chiar şi cei mai tineri dintre noi, sîntem într-o situaţie asemănătoare cu cea a lui Socrate aşteptSn- du-şi moartea în închisoare şi învătînd în acest timp să cînte din liră."

Francoise închise cartea. Se uită la fotografia de pe copertă, admirînd trăsăturile generoase şi largi ale Si moliei Weil, claîa ci <ie păr şi puloverul pe gît, gura cu buze atrăgătoare, puţin cam prea groase. Şi în suflet i se strecură un sentiment de mîndrie ia gindul că aceasta jperă fără concesii sau cochetării, în care fiece cuvin», wea puterea de pătrundere a unei suliţe, era cartea unei femei. „Oare ce bărbat ar putea să fie atît de răspicat, fără ca prin asta să devină uscat, şi ce bărbat ar reuşi să exprime mai limpede ceea ce are în suflet ?"

Gîndurile Francoisei o luară razna : „Sufletul ei ? Ce-i aia suflet ?" Optă pentru ideea că sufletul este partea de singurătate dinlăuntru! fiecărei fiinţe. Apoi căscă şi m "nima ei îşi făcu loc o altă imagine, cea a feţei slălîănoage şi lungi, cînd blîndă. cînd sardonică a lui Pierre Mazade : „După-amiază pe la trei la el arasă l:c Restul zilei avea să fie lung

*

Francoise tocmai dădea să iasă din budoarul cu în tor- tocheturile verzi şi aurii de pe pereţi, cînd fata ei intră în cameră ca o vijelie .
— Salut!
Cecile, încălţată cu nişte cizme roşii şi înalte, avea o fustă foai te scurtă de piele neagră. Intre roşu şi negru, pulpele ei subţiri, bronzate, se ofereau din belşug privirii La urechi îi atîrnau nişte anouri roşii; un colier de coral îi cobora pînă pe burtr ; iar părul foarte negru li ajungea pînă la mijloc. Trăsăturile ascuţite şi ochii întunecoşi veneau să-i întregească chipul de adevărată vrăjitoare că-reia nu-i lipsea cîecît măturoiul şi care vira în cofă orice adolescent.
— încă nu te-ai îmbrăcat, mamă ?
In chip de răspuns, Francoise îşi încheie cingătoarea berberă de argint masiv care strîngea faldurile halatului marocan.
- Aşează-te o clipă, Cecile, să mai stăm de vorba în dimineaţa asta nu te duci la cursuri ?
Fata dădu din cap şi, datorită mişcării acesteia, păru! :: căzu pes.t faţă ca o perdea neagră. în loc să-l dea deoparte ca mîna, suflă încet risipindu-1.
— Cursurile mele? Să vorbim să n-adormim. Sor- bo^a a ajuns o cloacă. Acum opt zile erau alegeri — alegeri cu căşti, cu drug' de fier şi cu urlete. Alaltăieri
era greva profesorilor, dar nu-mi mai aduc aminte ce Dumnezeu cereau. Astăzi e greva studenţilor de la drept, greva noastră, dar iarăşi nu ştiu pentru ce. Cînd am intrat ia facultate mă bătea gîndul să-mi trec măcar primii doi ani de drept, ca să pot căpăta o slujbă. Acuma văd bine că anul ăsta s-a şi dus dracului. Dacă cel puţin m-ar interesa sindicalismul şi politica! Dealtfel, ştii, aproape toate fetele pe care le cunosc se ţin de politică ! Fac pe marile politiciene ca să nu le ia lumsa drept nişte timpi te. Dar nu asta le interesază...
— Şi ce Ie interesează ?
— Gagiii.
Cecile răspunsese sigură pe ea, ca un om care deţine un adevăr important. Francoise nu putu să înghită hapul fără să-i scape un uşor tremur de ploape.
— Nimic altceva ?
Cărnoasă şi sensuală, gura mare a Cecilei se strîmbă :
— Ba da ! Vor să înveţe o meserie, să-şi aranjeze o viaţă independentă, să vadă totul, să călătorească, să călătorească peste tot, să-şi moaie picioarele în Pacific sau în Marea Galbenă, să măture toate tabuurile, să trăiască libere şi să facă dragoste de la polul nord la ecuator..,^ Uite, cred că ţi-am arătat toată şandramaua.
Un zîmbet trist şi cald flutură pe buzele Francoisei :

— Iar tu, Cecile ?
— Eu ? N-am chef să vorbesc cu tine despre chestiile astea.
La adăpostul perdelei de păr negru, Cecile pîndea reacţiile mamei sale. Apucă poşeta mare din piele de şarpe pe care o lăsase pe masă, scotoci în străfundurile ei cu gesturi precipitate, scoase de acolo o cutiuţă şi-o întinse Francoisei :
— Vezi bine că noi două nu ne prea înţelegem, ît spuse ea. Ia asta ! Am vrut să-ţi fac un mic cadou şi- sper ca n-o să ţi se pară prea nasol.
Descumpănită, dezorientată, aşa cum se întîmpla de fiecare dată cînd se afla faţă în faţă cu fata ei, Francoise deschise cutiuţa. înăuntru era o pereche de cercei din Sticlă verde, greî şi frumoşi, iar pe căptuşeala de mătase k minusculei cutii luxoase se remarca înscrisă cu litere ^«rite emblema unei mari case de parfumuri.
— Eştî complot nebuna !
Francoise îşi strînse în braţe fata cu multa dragoste. Cocile se împotrivi uşor, apoi se trase înapoi : . — Nu, nu sînt nebună ! Sînt rea.
Tăcerea care urmă nu £u tulburată decît de zgomotul brichetei de aur a Cecileî.
— Chiar nu vrei să stai de vorba cu mine? spuse în cele din urmă Francoise. Nu mai ştiu nimic despre tine, Cecile. In orice caz, îţi mulţumesc mult pentru chestiile astea îneîntătoare. Uite ce bine-mi vin i Îmi faci mult prea multe cadouri...
Vc-nisc în faţa oglinzii să-şi prindă bijuteriile în urechi, iar acum faţa ci părea şi mai prelungă, şi mai enigmatică. Cu un oftat, Cecile suflă fumul ţigării. Se lăsă să cadă într-un fotoliu şi fusta ei de piele se suflecă, lăsînd să i se vadă slipul de mătase neagră. Francoise ridică din sprîncene şi nu se putu împiedica de a spune :
— Cocile, ai grijă î
Fata izbucni în rîs ridieîndu-şi încă şi mai sus fusta de piele :
— Nebuni tor de mişto fustiţa mea, nu ?
Frangoise ridică din umeri. Dar afecţiunea punea străluciri de aur în ochii ei verzi :
— De ce spui că eşti rea ?
Cecile îşi dădu părul din ochi cu mînă. Privirea sa neagră şi strălucitoare ca aceea a tatălui ei deveni ciudat de vicleană :
— Pentru că este adevărat. Ai... Tu ai un fel de-a pune întrebările ca pe bandă rulantă. Uite, am să încerc măcar o dată să-ţi răspund... Ştiu ce anume vreau şi ce anume nu vreau. Ceea ce nu vreau este să-ţi semăn... Nu, nu mă întrerupe şi nu-ţi lua aerul ăsta ofensat. Ori vorbim, şi atunci îţi spun lucrurile aşa cum sînt, ori nu vorbim, şi atunci a;n întins-o. Dealtfel, asta

era soluţia pe care o propuneam şi eu... Bun, merg mai departe. Refuz felul vostru de a trăi. Desigur, găsesc că c foarte plăcut să ai parale şi să poţi cheltui cît îţi trăsneşte cu prietenii. A, să nu uit: Ccopen.il meu lasă ulei : ai să fii aşgigea să-mi dai Fiatul tău... 6e acord?"Eşţl dulce... Da. am nevoie de parale ca toată lumea şi nu mi-ar plăcea deloc să fiu pe geanta. Dealtfel, cred că pînă la sfirşitul lunii o să fiu cam pe drojdie. Voiam să-i mai cer eîte c:va lui Eo'aiid, dar nici cl nu mai are nici un sfanţ, şi nu îndrăzneşte să-i spună lui tata. Pe e. mişcarea sindicală şi politica îl măuîncă pînă-n măduva oaselor... Oricum, o să vindem şmecheria aia a Iui Rubenc pe care buna-mare ne-a lăsat-o la amîndoi — dar rare mi-e teama că asta n-o să rezolve prea mare lucru... Ca să ne întoarcem la tine, spuneam că n-aş vrea să fiu în pielea ta, cu nici un preţ l Soţia marelui om, roaba stăpînă. sclava în lanţuri de diamant — iar tata, zău aşa, cu stilul lui de senior arab, nu, mulţumcsc ! Bagă de seamă, to rog, că n-am nimic cu tata, fie şi numai penti u faptul că fac din el tot ce vreau — iar asta... Dar tu, pentru cine şi pentru ce trăieşti tu ? Pentru tata ? Dacă da, atunci ai dat-o în bară tare de tot, că lata e din ce în ce mai înghiţit de a tăcerile lui. Afacerile sînt viaţa lui ! Atunci, în ce le pliveşte pe femei, din două una : ori te căsătoreşti cu un ea.d, şi na eşti pentru tot restul zilelor tale decît un bibelou de lux în casa acestuia. Ori te căsătoreşti c-o nulitate, şi nu-ţi rărnîne decît să prăjeşti cartofi, să faci curat, să speli izmere şi să ştergi mucii la copii ! Nu, mulţumesc... Eu vreau să mă realizez pe deplin, să mă bucur de mine. Şi de ceilalţi, fiieşte... Cred, aşadar, că mai există şi o a treia soluţie : să nu te căsătoreşti. Aş putea să devin un mare avocat, de pilJă, avînd bineînţeles grijă să nu mă omor cu munca. Şi să-i rad pe toti tipii care o să-mi placă — de la fostul ocnaş şl pînă la preşedintele tribunalului ! Eu nu sînt ca Roland, nu caut niui adevărul, nici dreptatea, nu reconstruiesc lumea în fiecare dimineaţă, nu-mi bat capul cu revizuiri sfîşietoare. nu mă întreb la fiecare colţ de stradă ee-i cu războiul din Vietnam. Mi se filfiie de Nixon, mi se fîlliie de cosmonauţi — şi-ini spun că dacă Nasser ar fi asasinat asta nu înseamnă că o să fie c-un sfinx mai puţin în Valea Regilor... Am un prieten care este anarhist. Mi-a scris nu de iniiit o scrisoare caraghioasă în care-mi spune că „activismul său politic nu e decît un mod de a fugi de întrebările d< ordin metafizic cărora în zadar se străduia să le afle un- răspuns'-. Camasta-i. Apoi face putină litsra- .tuiă : ...Cînd ultimul manifest a fost distribuit, c-înd în îo» slîrşit s-au stins flăcările ultimei baricade, atunci tot ce rămîne nu e decît un băiat, sau o fată, oricare dintre ei la fel de singur în faţa existenţei dificile şi la fel de speriat în faţa vieţii". Sînt «sigură că îţi spun rproape tot ce era esenţial în chesda asta. Domnul îşi pune întrebări cu privire la fiinţă şi la neant ! Ca Roland şi ca buleandra aia decrepită de

Sarlre... Mă întreb dac? Georges Haş îşi pune şi el asemenea întrebări pe lîngă cele privitoare; la preţul ordinatoarelor şi la declaraţiile de impozit... Georges Haş, dacă vrei să ştii, este Georges H. Fabre-Simmons tatăl nostru muJtiubit, cel care ne zîmbeşte atît de galeş.

Cecile vorbise încet, tărăgănînd întru cîtva vocalele, cu o voce muzicală şi adincă, despărţind frazele scurte prin pauze lungi. Francoise, care se aşezase s-o asculte, stătea Cu bărbia în pumni, mulţumindu-se să arate din cînd în cînd fie o surpriză fugitivă, fie o uşoară tristeţe, sau apro- bîr.d. Dar clipa de har trecuse. Ridicîndu-se, cu picioarele depărtate, cu poşeta aruncată pe umăr şi cu mîinile în şolduri, Cecile si1 gîndi că ar fi timpul să tragă concluziile :

— Şi asta-i ! Eu n-am să fiu niciodată femeia unui bărbat. Am să devin poate — şi 1 uimai pentru atîta timp cît o să-mi placă — o femeie care trăieşte cu un bărbat. Şi dacă n-o să fie un bărbat, o să fie mai mulţi. Nu mă bate gîndul să fac copii : ca să nu mă refer decît ia mine, -cînd stau şi mă uit ce mizerie fac eu din viaţa voastră şi înmulţesc asta cu doi, trei sau patru, mă ia pur şi simplu cu frig pc şira spinării ! în rest, îmi plac lucrurile bune, toate lucri irile bune, iar eu cel puţin am curajul s-o spun «deschis ! Viaţa ar Ii minunată de trăit dacă fiecare şi-ar vedea nunia-' de uala lui, după formula autoservirii. Mă descurc foarte bine singură, mulţumesc ! Fă şi tu ca tata : «ocupă-te de mine cît rnai puţin posibil. A şa îmi fac>" şi mie plăcere.

*

Intorcîndu-se de la Basel, micul „jet" brăzda cerul de Jjrilie, zburînd rcum deasupra acestei mi Tunate Ile-de- i'ance.

Aşezat confortabil în foto] iul său pi votant, Fabre-Sim- tions se uita la televizor : pe micul ecran un personaj cu urechi mari anunţa cu gravitate „o ediţie specială cu ul- fanele ştiri" — şi pentru a deua oară industriaşul îl ascultă pe preşedintele republicii prcclamîno urbi et orbi cu un adevărat zîmbet de căpcăun în colţul bubelor că devalorizarea n-o să aibă loc. Fabre-Simmons închise ochii, verificînd în minte uriaşa cifră a beneficiil :>r pe care această conjunctură i le aducea. Scurta şedere în Elveţia îi permisese să pună şi mai bine]a punct mecanismele sale rinanciare. Pentru o clipă, uită o anumită nelinişte căre-l măcina şi zgomotul uşor şi vătuit ai avionului se adăugă bucuriei sale. „Totul este cu putinţă !" se gir.di el.

*

Francoise simţi o strîngere de inhnă cîna pătrunse în apartamentul lui Pierre Mazade. Nu-şi putu ascunde o uşoară şovăială cart pe scriitor îl făcu să surîdă. Dar de înoată ce închise uşa in uima ei, Francoise nu se putu

împotrivi ispitei de a inspecta Incurile ; fu surprinsă de verdele antic al mochetelor gioase, de mobilele ultramoderne, de tapetele viu colorate şi de picturile abstracte apoi se extazie în faţa celor Trei nudin de Foujita. Sorbi cu nesaţ paifumul care plutea prin încăpere : mirosul acela de bărbat curat şi de tutun englezesc.
— Eşti mulţumită de inventar, Francoise ?
Pierre o împinse uşor către divanul din salon — un divan de celibatar şi de amator de femei, larg şi moale. După ce ea se aşeză. în genunchi la piciorele ei. Pierre o pi vi atent şi îndelung, cufundîndu-se iu ochii verzi-aurii, străbătu cu privirea contururile gurii aceleia atît de frumoase, cu colţul buzelor puţin răsfrînt. ÎL scoase încet cerceii — cadoul de la Cecile. Apropiindu-se încă şi mai mult de ea, reţinîndu-şi respiraţia, sorbi răsuflarea Fraa- coisei, apoi se aplecă, îi atinse buzele umede pe care le Lîvîngîie mai miîi foarte uşor cu un sărut, pem.ru ca apoi să-şi apese dintr-o dată gura pe gura ei, deschizîndu-. dinţii pentru un sărut profund care nu mai voia să se isprăvească şi care-i dădea sentimentul că o bea acum în înt-egime. Ea se dăruia acestei sărutări răşt irnîndu-ş* capul, fără să geamă, trăgîndu-§i suflarea numai pentru a se lăsa clin nou pradă lui, ir chitind ochi, strîngmdu-l strins în braţe pe bărbatul acela, oferindu-i cu dărnicie lixiiba, dinţii, saliva şi buzele cu aceeaşi tăcere înverşunată.
Cel care s-a rupt primul d'n îmbrăţişare a fost Pierre: voia s-o privească iarăşi. Nu se mai sătura uit.îndu-se la ea; şi iarăşi îşi plimbă buzele pe faţa aceasta de femeie, întinerită de slngele unei emoţii care o făcea să tremure. „Deschide ochii, Frangoise." Ea nu-l ascultă. Din cîtŞVa apăsări scurte el îşi împinse limba între buzele ei şi de data aceasta ea gemu ca de o mare durere. „Deschide ochii !" Ea nu-l ascultă. „Acum, cînd o să juiseze, se gm-dea el, vreau să fie cu ochii deschişi. Vreau să văd ce ochi are atunci cînd juisează". Pierre ax oa experienţă la femei, dar Frangoise nu se asemăna cu nici una dintre celelalte pe care le cunoscuse, aşa după cum nici acel minut, acest ceas necuprins în ceasuri nu putea fi asemuit cu alte minute, cu celelalte ceasuri ale vieţii sale. „Ceea ce vreau să-mi dea femeia asta este sufletul ei Lăsîn- du-sc-n braţele lui, oa i se dăruise cu totul şi ci nu-şi dăJu seama decît iîrziu, atunci cînd începuse să-i descheie nasturii de la rochie, clnd căuta cu o mînă dibace şi blîrdâ copca sutienului, că ea plînge.
Piorre Mazade rămase înmărmurit; apoi îşi oferi răgazul de a-i sorbi lacrimile; se lingea pe buze atent la savoarea lor săracă.
— S-a sfîrşit, Pierre.
El stătea în genunchi, în faţa ci, fără :;ă înţeleagă. Cu mînă ca îl îndepărtă, deşi îl privea cir aceeaşi dragoste. Il împinse încă şi mai departe, pînă cînd el ajunsa lingă un scaun de care sprij'nindxi-se se putu scula în picioare.

Fără a-şi da măcar osteneala să-şi aranjeze ţinuta, se scu.ă şi ea aşc/îndu-şi părul a căruî torsadă blond-cenuşie îi mătura faţa. Surise, se apropie de Pierre care rămăsese uluit şi-i puse un deget pe buze şoptind :
— Ar fi fost atît de bine, Pierre !
— Dur...
O prinse iarăşi în braţe. Frangoise nu se împotrivi. Apoi îi spuse cu vocea ei tihnită şl blinda pe care nu se mai sătura s-o tot audă :
— Nu, Pierre, s-a sfîrşit.
I O cuprinse încă şi mai tare, încît mijlocul ci sp fi-înse şi dintr-o dată ci * ridică în braţe. Faţa Francoisei era lipită de a lui. O sărută p . buzele fierbinţi şi strînse, O duse pînă la divan, c aşeză acolo, îş: furişă mîna sub fusta ci şi o mingîie, caldă şi* umedă, fremătîndă. Dar ea îi prinse braţul, iar degetele ei de femeie se dovedeau deo-sebit do puternice.
— Nu, Pierre.
Apoi făcîndu-se glicm, scăpînd din îmbrăţişarea bărbatului, se ridică cu supleţe, iar trăsăturile feţei i se înăspriră :
— Ani spus : ,-Nu'1.
F'. irre nu răspunse niraic, apropiindu-sc de ea fără s-n scape din ochi — şi dintr-o dată îşi afundă gura 111 «eo- b" tu "a unui umăr care mirosea a iarbă la soare, a flori proaspăt tăiate, a nisip fierbinte. Bărbatul o tinua strins iar ea îi întoarse dragostea strîngîndu-l încă o dată în braţe — clar el ştiu în clipa aceea că nu mai este nume de făcut. „Avi văzut-o pe Jad.it cu cei trc-izcci de ani ai ci care au mi, os de garoafe..." Frînturi de poeme i se perindau prin faţa ochilor înainte de-a se scămoşa ca o ceaţă. „Francoise are cu mult mai mult de treizeci de ani dar aceeaşi mireasmă, acelaşi corp mlădios, aceeaşi văpaie \ erele în ochi." îşi pierduse orice putere asupra lui însuşi cit şi asupra ei — şi era pentru pi ima oară în viaţă cînd i se întmipla ceva atit de ciudat. Cunoştea femeile, le cunoştea destul du bine ca să ştie că el era stăpînul. Iar de data asta o femeie pe care o ţinea în braţe îi scăpa în mod irezistibil, deşi şi ea îl dArea într-o asemenea măsură încît o simţea cum tremură încă de poftă. „Ce fel de femeie eşii tu?"
Francoise auzise această întrebare pe care Pierre credea totuşi eă nu şi-o spusese decît lui însuşi. Fa îşi puse mîna în pieptul bărbatului pentru a-l îndepărta puţin.
— De trei luni mă gîndesc la tine, Pierre !
Pierre simţi o brutală nevoie de a o avea pe femeîa aceea — era o Senzaţie atît dB' puternică încît simţea furnică ti iri în tot corpul Era copleşit de dorinţă. Dar rămase nemişra\ arborînd în fata Francoisei o faţă impasibilă, o faţă slăbănoagă, cu ochi cenuşii, uşor alunghi, care nu mai exprimau nimic, nici măcar presentimentul unei suferinţe îndelungi şi profunde.

— Iartă-Jnă, Pierre. Nu puteam să-ţi uit faţa, corpul pe care n-am să ţi-l cunosc niciodată. Şi vocea. Mai ales vocea ta, Pierre, care mă făcea să tresar ca o proastă atunci cînd o auzeam — oriunde : acasă, la telefon...
De data asta ea-şi aranjă ţinuta în faţa oglinzii cu mici gesturi precise.
— Oriunde, repetă Francoise cu o voce obosită şi tristă, întoreîndu-se către Pierre care nu se clintise. Şi n-am fost cîtuşi de puţin cochetă cu tine, adică nu m-am jucat. Dealtfel, nici nu ştiu să mă joc, Pierre. Dar simţeam...
— Simţeai ?
— Da, Pierre, s-a sfîrşit. Simţeam o irezistibilă atracţie faţă de tine şi mă prăbuşeam pe zi ce trece tot mai mult. Ai avut răbdare. Prea multă răbdare, şi credeam că mă aflu pe un drum fără întoarcere. Nu aveam nici o putere : uite, chiar şi eu care mă lăudam că am o voinţă de bărbat, nu eram pînă la urmă decît o femeie ca toate celelalte, incapabilă să mă opun inimii, corpului meu. O biată femeie ca toate celelalte. Uneori aveam atît de multă nevoie de tine încît... Nu fi supărat pe mine, Pierre, dragule. Cel mai râu e că nu-mi dădeam seama, că nu-mi voi putea niciodată da seama în ce fel anume am nevoie de tine — şi cu toate acestea sînt dintre acei oameni care vor întotdeauna să ştie. Sper că...
Ea-şi lăsă iraza neterminată.
— Speri ce ?
— De ce-mi vorbeşti pe tonul ăsta, Pierre ?
Veni lingă ea, apăsînd pe umerii Francoisei nişte mîinJ care îi făceau foarte grei :
— Pentru că tu eşti a mea... Ce credeai ? Că un bărbat ca mine renunţă ? Nu renunţ niciodată. Numai că ai reuşit cu ffîîn® c§ea ce nimeni pe lume n-a reuşit niciodată şi am lăsat să treacă şansa... clipa... pe care se sprijină totul. Dar tu eşti a mea. Am să aştept cît o să trebuiască. Nu poţi să-ţi închipui cît de imensă poate fi răbdarea unui scriitor ; a unui om care îşi trece viaţa în tovărăşia cuvintelor, a cuvintelor care sînt mai alunecătoare chiar decît femeile... Acum poţi să pleci. Nu-ţi cer nici o explicaţie şi nici măcar n-am să-ţi spun că te iubesc.
O conduse pe Francoise pînă la uşa apartamentului. Ea-i luă mîna pe care o duse dintr-o dată la buze :
— Am să-ţi explic totuşi, Pierre... Da, ascultă-mă! îl iubesc pe Georges, pe soţul meu, dar şi pe tine te iubeam într-un anume fel. Poţi foarte bine să iubeşti doi bărbaţi dintr-o dată. Aşa am crezut întotdeauna iar acum sînt sigură de acest lucru ! Şi poţi să-l înşeli pe cel pe care-l iubeşti uitînd că ai jurat să-i fii credincioasă. Te trădează inima, fibrele corpului, pielea, e o trădare îngrozitoare ! Dar nu poţi înşela un om pe care-l respecţi. Cel puţin acum ştiu că eu una nu pot. Şi-l respect enorm pe Georges.

*
La ora şase seara, preşedintele Fabre-Simmons o ruga pe domnişoara Blanchard să-i invite înăuntru pe membrii comitetului de direcţie.
începu prin a adresa interlocutorilor săi o mică predică în stilul său caracteristic cu privire la nedevalori- zare ; merse pînă acolo încît făcu cu o totală rea-credinţă elogiul preşedintelui republicii care ştiuse să reziste vocilor de sirenă ale pesimiştilor. Conchise afirmînd că, oricum ar fi, devalorizarea era inevitabilă într-un interval de şase pînă la opt luni şi că de acum încolo trebuia să se ţină seama în cel mai înalt grad de această fatalitate. Dar nu suflă nici cel mai mic cuvinţel despre călătoria în Elveţia — al cărei program şi motive erau dealtfel bine cunoscute pînă în cele mai mici detalii de principalii săi colaboratori.
Bătrînul Joseph Arkumenian reuşi să profite de scurta tăcere care se lăsă după aceea. Vocea lui părea a transpira, ca o apă murdară, din mustăţile sale ţîrîitoare. Tocmai luase masa cu secretarul general al uneia din marile centrale sindicale muncitoreşti şi ţinea să facă cunoscut acest lucru.
„Arkumenian ăsta este unic în felul lui !" se gîndi Pierre Mazade în sinea căruia scîrba se lupta cu admiraţia.
— Timp de vreo două ceasuri liderul meu sindical n-a făcut altceva decît să-mi arate cam cum stau lucrurile! spunea Arkumenian. Nu trebuia decît să-l laşi să vorbească. Militanţii or să încerce în mod cert să instige lumea la grevă sau ia simple încetări ale lucrului în cursul următoarelor suptămîni. Sindicatele însă stau cuminţi — şi asta cu atît mai mult cu cît stingă este acaparată ,de nişte extremişti incontrolabili. Ceea ce-l interesează cel mai mult pe omul meu în cazul. izbucnirii unei greve este să păstreze cu orice preţ contactul cu organismele patronale. La nevoie, aş putea face parte şi eu dintr-o. eventuală delegaţie. în orice caz, cam asta mi-a cerut tipul. Vom juca comedia unor întruniri furtunoase în care ne vom înjura reciproc — iar pe de altă parte vom încerca să ne înţelegem cu vorba bună în spatele publicului.
Fabre-Simmons îi adresă bătrînului mustăcios un su- ris menit să-l vrăjească :
— Te felicit pentru relaţiile tale, dragul meu Arkumcnian. Omul, dacă înţeleg eu bine, este un excelent sindicalist pentru uz familial ?
— Da, domnule preşedinte, un militant tradiţionalist şi prudent, un şobolan al Internaţionalei Muncitoreşti, aposiol-paşnic care, personal, a atins idealul spre care tinde orice revoluţionar de.acest fel: a devenit un burghez -— un burghez mort de frică numai Ia gîndul că ar putea izbucni o revoluţie care să-i ia cozonăcelul de la gură. Nu vorbeşte decît despre echilibru bugetar,

do balanţă comercială şi de stabilizarea preţurilor. Credeam că-l aud pe ministrul de finanţe...
— Bine, ţine legătura, Arkumenian. Mulţumesc.
Pierre Mazade avea un simţ al umorului mult prea dezvoltat ca resentimentele sale să nu se topească acum ca zăpada la scare. „Ticălosul ăsta bătrin e excelent! Şi unde mai pui că e şi fericit. In zilele noastre, ca să te mai poţi simţi bine în pielea ta, trebuie înainte de toate să te pui de acord cu minciuna universală. Arkumenian e foarte înzestrat în această privinţă... Dar Fabre-Simmons ? Doar dacă dispreţul e piinea lui cea de toate zilele, pentru că altfel nu văd cum ar putea-o scoate la capăt." După acest scurt moment de meditaţie, Pierre conchise : „în ce mă priveşte, eu n-o stot la eapăi !u Scriitorul se gîndi apoi la imensa masa a celor traşi pe sfoară pe care o vedea furnicînd pînă la marginile orizontului.
Era evident că Fabre-Simmons nu ştia cum să pună capăt mai repede acestei şedinţe a comitetului de conducere. Directorul comercial Fremignac, al cărui spirit de pătrundere se afla într-un stadiu cu totul şi cu totul elementar, nu înţelese acest lucru. Stimulat de dorinţa de a-şi îndrepta recentul eşec, nu aştepta decît o ocazie ca să ia cuvîntul: ceea ce şi făcu într-un mod cu totul impru-dent, mai ales că nici măcar nu adoptă tonul cumsecade şi confidenţial al lui Arkumenian. Descrise destul de îndelung o scrie de iniţiative şi de demersuri care aveau drept scop să atragă o mare întreprindere de lucrări publice către uzinele Fabre-Simmons.
— Da, şi ? întrebă sec Fabre-Simmons.
— Şi atunci, domnule preşedinte, umiînd sfatul meu, ei îşi vor echipa firma centrală şi filialele cu ordinatoarele noastre mici din noua generaţie. în mod logic, putem spera că mai devreme sau mai tîrziu şi restul departamentelor vor adopta o atitudine identică...
— Mulţumesc, domnule Fremignac. Sper că nu e vorba iarăşi de un exces de optimism.
Un fulger se aprinse în ochii directorului comercial — „un fulger de ură18, se gîndi Pierre Mazade. Cu figura lui energică dominată de fălcile mari, cu gura cinică, cu elocvenţa lui de comis-voiajor, Fremignac i se păru a fi desăvîrşita caricatură a omului de afaceri modem. „Fabre-Simmons e pe punctul de a-şi face un duşman de moarte."
— Nimic altceva ? întrebă preşedintele pe acelaşi ton sec. Să trecem la punctul esenţial al ordinci noastre de zi : noua memorie descoperită şi pusă la punct de domnii Vergier, Menard şi colaboratorii. Cred că este vorba despre...
Dar Abel Morin, şeful serviciului de cadre, îşi şi ridicase mîna lui grăsuţă.
— Ce mai este ? întrebă Fabre-Simmons cu o voce iritată.

—	Domnule preşedinte, cred că este cazul să vă raportez fără întîrziere care este starea de spirit ce domneşte Ia uzina Boisleger ca, dealtfel, şl In celelalte stabilimente ale grupului. Mesele cu sindicalişti sînt, fireşte, foarte frumoase ! Eu, în schimb, răspund de toţi tinerii ăştia care fierb ca apa într-o cratiţă. Aşa nu se mai poate! Cred că numai despre personalul lui Parkins se mai poate spune că merge bine. Ceilalţi însă ! Peste 25°,'o din cadrele noastre au fost contaminate — şi e cel mai blînd cuvînt din cîte s-ar putea folosi — iar cît priveşte militantul despre care se vorbea cu atîta drăgălăşenie adineauri, ei bine, vă pot asigura că îşi dă toată osteneala !
Arkumenian, care simţea că acest discurs îl viza în mod direct, îşi luase moaca lui de bătrîn druid ofensat. Abel Morin îşi agită braţele scurte iar privirea lui de om aspru şi grăsuţ se aprinse. Constatînd că Fabre-Simmons devenise foarte atent, continuă pe acelaşi ton :
—	Cel mai mult îmi dau ele furcă muncitorii tineri Din ce în ce mai dc-s îi văd amesteeîndu-se în timpul orelor ele masă sau la sfîrşitul zilei de lucru cu studenţii care mişună prin preajma uzinei. Iar cînd spun studenţi sînt politicos : cel mai adesea este vorba despre grupuri de anarhişti profesionişti, mai mult sau mai puţin înscrişi lA facultate, unele nu mai pun piciorul decît ca să urle pe la mitinguri ! Nu e prima dată cînd vă semnalez aceste lucruri. Numărul acestora sporeşte de Ia o săptămână la alta şi aceştia nu vin să ceară sfatui-i de la babacii sindicali.
—	Ce consideri că ar trebui făcut, domnule Morin ? întrebă Fabre-Simmons cu vocea lui tăioasă.
—	Pentru început am dat afară patru oameni ! Patru muncitori tineri care împărţeau manifeste revoluţionare...
—	I-ai elat afară fără să mă anunţi f E ca şi cum le-ai fi dat celorlalţi arme !
Abel Morin îşi scoase ochelarii cu rame de metal. îi şterse pe îndelete, şi-i aşeză la loc pe nas, îşi încrucişa mîinile pe pîntecul rotofei şi spuse :
—	Domnule preşedinte, chiar aici, în această încăpere, ne-aţi dat instrucţiuni atît mie cît şi colegilor mei să zvârlim afară pe orcine săvîrşeşte acte subversive, ca de pildă sabotaje, împărţiri ele manifeste etc. în ceea ce mă priveşte, n-am luat în glumă vorbele dumneavoastră...
—	De acord, domnule Morin, de acord, ai dreptate ! îmi asum întreaga responsabilitate a ceea ce ai făcut. Dar adă-ţi aminte de vorbele lui Talleyrand : Să nu fim prea zeloşi.

Întorcîndu-se la Saint-Cloud în maşina sa neagră condusă de către domolul şi paşnicul Leopold, Fabre-Sim- mons desfăcea ziarele unul cîte unul. Nu-l interesau decît comentariile apărute în presă cu privire la nedevalo- rizare :

cutare fiţuică de tendinţă guvernamentală, prost informată, care cu numai o zi înainte preconiza „devalorizarea necesară", lăuda acum „tenacitatea şefului statului care a avut curajul să se opună pînă la capăt acestei măsuri". Cutare alta, care critica ieri în editorialul său însuşi principiul acestei operaţii, ataca astăzi „guvernul nevolnic care dădea înapoi dinaintea inevitabilului..."
— Sîntem un popor lipsit de greutate ! murmură Fabre-Simmons.
Georges II. Fabre-Simmons pătrunse în apartamentul său, îl salută cu un gest din cap pe majordom, urcă cu un pas vioi in camera sa şi dintr-o dată simţi cum îl cuprinde o oboseală grea ca o cască de plumb.
Uşa camerei rămăsese întredeschisă. Intrînd, Georges băgă de seamă că Francoise, care îşi făcuse un obicei din a-i intui prezenţa, de data asta nici măcar nu-l auzise. Stătea în faţa oglinzii, îmbrăcată cu o tunică indiană verde-albăstruie care o acoperea pină-n pămînt, visătoare, cu privirea pierdută, cu mîna inertă sprijinită pe margi-nea unei mobile, ca o pasăre mdartă. Georges o vedea din profil.
—- Francoise !
Francoise tresări; întoarse către el o privire care i se păru puţin buimăcită — apoi surise, se ridică în picioare şi porni către el cu paşi siguri şi uşori :
— Pari obosit, dragul meu...
Fabre-Simmons - nu răspunse nimic. Cuprinse cu un braţ mijlocul suplu al soţiei sale pe care o strînse pîna CC începu s-o doară. Iar atunci cînd în sfîrşit îi dădu drumul, îi apucă cu amîndouă mîinile capul şi o privi mult-timp atent, drept în ochi. Ea nu reacţiona în nici un fel; nu se feri cîtuşi de puţin ; privirea ci exprima -o oboseală care se asemăna cu disperarea.
— Ei, ce lucruri minunate ai făcut azi ?
— Nimic, răspunse ea întoreînd capul. Nimic, ca de obicei.
Fabre-Simmons simţi o strîngere de inimă. El, care era şi fusese întotdeauna gelos, ştiu că neliniştea ce-o resimţea de-o bucată de vreme începea acum să prindă viaţă înlăuntrul lui ; că n-o să-şi mai desfacă ghearele ; că va continua să acţioneze în el şi-n afara lui, nevindecabilă ca un cancer — intangibilă, invulnerabilă în faţa propriei sale voinţe. Acest sentiment îi era cunoscut şi-l încercase în repetate rînduri, de fiecare dată cînd Francoise se arătase cochetă cu vreun bărbat : pentru c-ă avea un fel al ei anume, tulburător, de a-şi oferi privirea celor care-i plăceau ; sau, uneori, pur şi simplu celor care o doreau.
Dintr-o dată, Georges avu în faţa ochilor figura lux Pierre Mazade. Alungă această vedenie. „Oare de ce este în stare Francoise ? Am văzut-o zîmbind unor anume bărbaţi într-un mod atît de total, de parcă li s-ar fi dat. De ce este oare în stare o femeie cinstită ? Ce sentimente, ce idei, ce temeri, ce

morală, ce dragoste poate sta-n calea unei femei care doreşte ? Şi acest fel de auto justificare ce curge prin toate femeile ca un izvor ? Şi plictiseala de care Francoise se plînge neîncetat, corpul ac-csta care aşteaptă, corpul acesta flămînd, corpul acesta deschis..."

Francoise, care nu era geloasă, ura gelozia soţului sau. Nu-şi dădea cîtuşi de puţin seama do chinurile pe care putea să le îndure Georges, chinul rafinat al geloziei care clădeşte edificii gigantice din cele mai fragile materiale — care strînge în tăcere toate elementele trebuincioase pentru construcţia unui iad solitar, pentru a strica o viaţă, pentru a nimici anotimpurile unui om şi pentru a-i sugruma orice bucurie. „Cei şi cele care nu sînt geloşi nici nu pot să-şi închipuie..." se gîndi Fabre-Simmons, în timp cc neliniştea surdă se cuibărea în el ca o fiară în umbra pădurii. v'Am să-mi alung frica. Dar o să se întoarcă Nu mai sînt sigur de nimic." Cu o stranie lucidi-tate, Georges avu presentimentul unei lungi suferinţe carp negreşit avea să vină. „Iarăşi am să înă chinui, se gîndi el. Iar Francoise, vinovată sau nu, n-o să poată face nimic pentru mine." Dar cum el era Georges Fabre-Simmons, revoltă dintr-o dată : „Oare într-adevăr orice femiie jyoate face ca viaţa oricărui bărbat să devină cu toiul şi cu toiul neînsemnată ?"

Naiora mec este focul.

Ca'.eriria da SIEI.'NA

CAPITOLUL X

Fabre-Simmons modificase pentru a doua oară în uiţi mile zile ora sacrosanctă a comitetului dc direcţie.

Profitlnd de această dimineaţă liberă, el digeră mai In vo'e ziarele care aveau rubrică eccnomico-Iinanciară, îl primi pe Patrick Sternberg, cel mai bun dintre agenţii lui de schimb — apoi pe Guv Mediano, marele patron al agenţiei Publimondial; şi apoi reuşi să vorbească la telefon cu cîţiva dintre informatorii săi. Ora unsprezece şi jumătate. In fine, domnişoara Blanchard îi pofti pe şefii de servicii şi pe directorii de departamente în biroul preşedintelui, care intenţiona să dea acestei întruniri tardive un anumit caracter solc-înn. Dimineaţa de mai îşi dădea ifose la soare, iar într-un platan verde de pe bulevardul Hoche, chiar sub fereastra deschisă, un porumbei bătea d. n aripi gungurinelu-şi necazurile de dragoste. Căldura sporea odată cu zgomotele Parisului.

— Domnilor, spuse Fabre-Simmons, în dimineaţa asta a fost lansată oferta noastră publică de cumpărare a acţiunilor Sangalles, O.P.C.-ul nostru, ca să vorbesc în limbaj crcnicăresc. în principiu, proiectul acestei operaţii, care a figurat pe ordinea de zi a ultimei şedinţe a consiliului nostru de

administraţie, a fost aprobat în unanimitate de mai multă vreme. Aşadar am urmat calea li- reaseă după ce am obţinut acordul unui grup bancar de prim credit, a urmai o scrisoare a băncilor noastre către camera sindical a agenţilor de schimb, apoi blocajul la bursă a titlurilor Sangailes şi, în sfirşit, cererea noastră a fost transmisă ministerului de finanţe. Cotarea lui Sangalles se reia în dimineaţa asta în acelaşi timp în care în Buletinul Oficial apar condiţiile ofertei noastre publice dc> cumpărare. Din pricina acestui blestemat de blocaj, i-priza lui Marcel Sangalles şi a statului său major nu este at't de completă pe cît ar fi putut să fie. Cu atît mai rău ! în orice caz, nu s-ar putea spune că nu i-am luat repede.
în faţa lui, masa care îi slujea de birou era. ca de obicei, complet goală.
— în seara asta vom vedea cum reacţionează ziarele — ;ar mîine dimineaţă începe bombardamentul publicitar Este prevăzută o conferinţă de presă. De această operaţie depinde însăşi viitorul firmei noastre. Nu i-am pus la curent cu toate acestea decît po domnii Pierre Mazade şl Jean Deraisnier, aici de fată — adică pe şeful departamentului de relaţii externe şi pe directorul nostru financiar. Să nu credeţi, dragii mei prieteni, că a fost vorba de o lucrătură in ascuns sau de o I;psă de încredere din nartea mea în ce vă priveşte...
Fabre-Simmons îşi învălui interlocutoi ;i în zîmbetul său plin de căldură căruia îr'meni nu-i putea re/ista. O străfulgerare de orgoliu învăpăiase ochii albaştri şi reci ai tină*ului Deraisnier care, cu o mină îngrijită. îşi netezea ondulaţiiie părului blond Pastings junior şi bunul Vcrgier, pe care problemele financiare îi plictiseau de moarte, urmăreau atît unul cît şi celălalt zbenguielile porumbeilor îndrăgostiţi — sau se pierdeau in contemplarea portretelor de Gamsborough. Fabre-Simmons nu putu să nu-şi dea seama că ceilalţi membri ai comitetului de di-recţie se posomoriseră, \ădit jigniţi că ei nu fuseseră socotiţi demni să li se aducă la cunoştinţă proiectele patro natul : mutra energică şi vulgară a directorului eomerica' Fremignac pălise ; iar mustaf a bătrinului Arkumenian era în bornă.
Pierre Mazade se distra de minune — păstrîndu-şi însă o atitudine cît se poate de demnă : „Fabie-Simmons, se şîndea el, joacă toate căitile fai înecului personal ş ale seducţiei. A spus : - Oferta noastră de cumpărare»-. Ştiu eu însă pe unii care 11-or să înghită aşa uşor umilinţa de-a nu fi at'iat dc-eît atît de tîrziu de lansarea mai sus-nuinitulul O.P.C. ! în orice caz, clacă aş fi în locul patronului, l-aş supraveghea pe Fremignac : omuleţul ăsta n-aşteaptă nimic altceva decît prima ocazie ca să trădeze..."
— încrederea mea în dumneavoastră este fără rezerve ! spunea Fabre-Simmons apăsînd pe fie care cuvin t. Dar fiecare dintre dumneavoastră ştie că un secret, pentru a-şi păslra maximum de mister, trebuie să fie cunoscut

de xm număr minim de oameni... Oricare dintre noi poate să 'nu-şi ţină gura... Yă mărturisesc că de la o vreme încoace eu însumi am fost atent la tot ce-mi ieşea din gură, tocmai ca nu cumva să-mi scape ceva cu privire la acest proiect... Pe scurt, zarurile au fost aruncate. Celor dintre dumneavoastră caro nu sînt prea frecaţi cu asemenea probleme foarte -'particulare, îmi permit să le dau cîteva mici indicaţii : despre ce anume este vorba ? In ceea ce ne priveşte este vorba de a lua în înîini controlul unei afaceri imense şi atît de vechi încît însăşi rostul ci social a ajuns să aibă un gust cam rînccd : Atelierele şi Şantierele Sangalles & fiul. Cum putem reuşi ? Instituind o ofertă publică de cumpărare care vizează aproximativ două milioane cie acţiuni Sangalles — adică ceva mai puţin de o treime din capitalul în cauză — la preţul de 150 de franci noi acţiunea. Două remarci : prima este că preţul stabilit ar putea să vi se pară ridicat dacă ne raportăm la cotele înregistrate la bursă în aceste ultime luni ; dar porcul nu se-ngraşă cu apă chioară. Cea de-a doua este că un procent de 30°/0 cum ni s-a cerut în cele din urmă poate părea foarte oneros. Asta cu atît mai mult cu cît ne-am asigurat înaintea lansării O.P.C.-ului nostru 14% din acţiunile Sangalles. Cine ne impune condiţii atît de aspre ? Ei bine, domnilor, acesta este secretul Administraţiei. Sărmanul cetăţean nu-şi închipuie nici pe departe cîte poate face şi desface statul, „monstru rece", într-o cconomie aşa-zis liberă ! în orice caz, nu-i poate împiedica pe cei mai buni să cîştige ! Oferta se deschide astăzi, 10 mai. Fa se va închide pe 10 iunie seara. De acum şi pînă atunci trebuie ca purtătorii să fi vîndut — iar noi să fi cumpărat — celc două milioane de acliuni dşăpif-e Spare \ orbeam a 150 de franci fiecare, ceea ce înseamnă 300 de milioane de franci noi sau 30 de miliarde de franci \echL Titlurile Sangallts au crescut în ultimiie trei săptamîni

— anumite cumpărări făcîncl creşterea inevitabilă, în ciuda precauţiuiiilor care s-au luat: înaintea blocajului se ajunsese la 138. Oricum ar fi, avem dp pe acum în mînă numerar ui indispensabil operaţiei, ceea ce ne scuteşte de a recurge la împrumuturi bancare : cîteva speculaţii fericite şi prudente şi fondurile fmanclare stocate de către noi corespunzînd unei cifre de afaceri de cîteva luni s-au dovedit suficiente. încă o dată, ceea ce trebuie făcut acum este să determinăm pe purtătorii acţiunUor Sangalles să-şi \indă t'tlurile. Aşadar trebuie să ne gîudim

— fireşte că ne-ain şi gîndit — la cele trei mijloace posibile depresiune asupra publicului : discreditarea actualei direcţii a iui Sangalles, a bătrînului Marcel şi a întregii şlehte, afirmînd sus şi tare că dacă lucrurile continuă să meargă aşa cum mergeau pînă acum, în curincl acţionarii lui Sangalles &. fiul n-or să mai rămînă de. ît'-cu mîimle goale ca să-şi smulgă părul din cap ; facgm elogiul propr;ci noastre afaceri sub aspectul său

naţional şi mul-, ti iraţional. înfăţişînd'i-ne deschis publicului cu bilanţurile, grafici ic şi beneficiile noastre ; şi să arătăm ce vsj deveni Compania noastră dacă o să-l înghiţim pe malac ! Dar să nu vă faceţi iluzii : Marcel Sangalles are o încăpăţânare, o imaginaţi^ si o răutate î emarcabiie, este şi el, ca şi mine, susţinut de nişte bănci importam? — şi ştiu că el este gata să-facă ceea cc*eu n-aş face niciodată : este gata să-şi vîndă sufletul americanilor pentru a obţine orice fel de ajutor indirect. Sita legislaţiei noastre franceze nu este încă suficient de deasă pentru a împiedica o mie şi unu de matrapaulîcuri. Pe ckasupia, ca şi nui, Sangalles este şi el în stare să organizeze o campanie de preş;» ! Domnule Mazade, vă pun la dispoziţia lui Guy Mediano căruia i-am încredinţat lansarea publicitară a O.P.C.-ului nostru. Pînă la noi ordine, timpul dumneavoastră îi va fi consacrat în întregime , \ s-a rezen at un birou la Publimo rclial unde veţi petrece o buna parte din zilele care Urmează. Domnule Deraisnier, vom avea de lucru împreuna. Vă aştept "aici la orele 14. Mmîne aicL Domnilor, vă mulţumesc. La lucru.

In această clipă, şeful serviciului de cadre, Abel Morin, la fel de neclintit din ale lui pe cît de rotofei, socoti că este căzui să intervină : i

— Aş vrea...

Fabre-Simmons întrebă foarte sec, aproape nepoliticos:

— A, nu ! Ce mai e ?

f Capul încăruntit şi dolofan al lui Abel Morin se plecă:

— Domnule preşedinte, îmi pare foarte rău că sint iarăşi purtătorul unor veşti proaste şi că trebuie să vă plictisesc cu fleacurile mele sociale. Mai ales acum cînd se porneşte o luptă atît de spectaculoasă ! Dar ştiu că dacă nu profit de această ocazie îmi va fi foarte greu să ajung pînă la dumneavoastră, iar de data asta lucrurile au ajuns mult prea departe ca să nu fiţi deîndată informat. V-am mai semnalat anumite dezordini. Incepînd de ieri, personalul de la Boisleger-Criteil şi în special tinerii manifestă o efervescenţă cu totul şi cu totul ieşită din comun, stare de lucruri despre care pot să afirm în deplină cunoştinţă de cauză că deocamdată nu afectează cu nimic situaţia clin celelalte uzine şi ateliere ale noastre care se află în jurul Parisului. Nu e cazul să ne temem de o încetare a lucrului şi nici de o grevă mai mult sau mai puţin pei'lată. Astăzi este vorba de nişte posibile sabotaje — ceea ce este cu mult mai rău. Dealtminteri, daţi-mi voie să vă prezint un modest specimen dintr-o literatură de care pînă acum eram scutiţi.

Abel Morin îşi potrivi ochelarii şi apoi despături un manifest imprimat cu litere negre pe o foaie de hîrtie albă. Anumite cuvinte erau însă scrise cu un roşu aprins care îţi sărea în ochi. El dădu citire documentului :

„TOVARĂŞI ! Trustul Fabre-Simmons este de origine americană. Dealtfel, Simmons este numele unui magnat al industriei americane, bunicul actualului vostru patron. Ştim că majoritatea capitalurilor acestui trust sint americane. Ştim că multimiliardarul vostru preşedinte Fabre-Simmons este în slujba imperialiştilor americani. Ştim că aparatele de înaltă precizie fabricate aici cu sudoarea frunţii voastre şi mulţumită înaltei voastre comici petenţe tehnice se duc să echipeze industria de război americană. Ştim că astfel rodul muncii voastre slujeşte exterminării popoarelor din Asia de sud est, popoare în curs de dezvoltare şi care luptă pentru libertate. Ştim câ uzinele Fabre-Simmons vor furniza instalaţii pentru vi-itoarele rachete spaţiale fabricate în Statcle-Unite şi care vor fi purtătoare de armament atomic.
Sus TOVARĂŞI ! Nu vă mai lăsaţi înşelaţi de aparenţe, refuzaţi să lucraţi pentru statul major al Statclor- Unite ! Sabotaţi în mod sistematic şi prin toate mijloacele fabricarea de ordinatoare, de aparate de înaltă precizie şi de circuite integrate. In felul acesta acţionaţi spre binele întregii omeniri. In felul acesta apăraţi cauza PĂCII!"
Fabre-Simmons dădu semne de nerăbdare. In mod vădit el era cu gîndul într-altă parte — iar această elocvenţă revoluţionară îl lăsa cu totul rece.
Abel Morin împături cu grijă documentul. Cu mîinile încrucişate pe burtă, acesta părea mai degrabă un cîrciumar care tocmai îţi înfăiişase un meniu alcătuit după gustul şi plăcerea sa :
— Domnule preşedinte, evident că manifestul nu este semnat. Dar este foarte bine tipărit — în mii ele exemplare, pare-se ! Nu este o simplă farsă, vă asigur ! Băieţii care mă ţin la curent cu aceste chestii mi-au semnalat că după orele de program întîlnirile dintre tinerii noştri şi aşa-numiţii studenţi din stabilimentul de la Boisleger sînt din ce în ce mai frecvente. Nu aveţi decît să citiţi ziarele s Franţa devine ţara incendiatorilor şi a atentatorilor cu bombe ! Toate ard, toate trosnesc, toate sar în aer. Iată de ce susţin că această chemare la sabotaj trebuie luată foarte în serios. Modul în care este redactat acest manifest vi se pare fără îndoială idiot din pricina minciunilor sfruntate şi a unei rele-credinţe de cea mai joasă speţă ; vă pot da însă asigurări că acestea sînt savant dozate, fiind exact ceea ce trebuie ca să aprindă astăzi imaginaţia tinerilor în numărul cărora trebuie să-i socotim de asemenea pe tehnicieni şi pe proiectanţi. Iar cînd zic „aprinde" nici măcar nu folosesc o figură de stil : incendiul este astăzi la modă şi nu întîmplător manifestul despre care este
Vorba aici are ca antet un cocoş roşu ! >-
Morin îşi atinsese ţelul; reuşise să atragă cel puţin pentru o clipă atenţia lui Fabre-Simmons către cele pe carc le spunea :

— Bine, domnule Morin. îţi mulţumesc. In ccca ce mă priveşte, eu personal nu reuşesc să mă alarmez în fata acestor ameninţări. De treizeci de ani citesc manifeste revoluţionare — şi tot de treizeci de ani primesc scrisori anonime. Cu toate acestea, este vorba despre o problemă pe care faceţi foarte bine că o subliniaţi deşi...
Telefonul sună, iar zgomotul lui păru extrem de necuviincios. Fabre-Simmons apucă receptorul ca şi CJm ar fi strîn^ de gît un duşman ele moarti:'.
— Domnişoară, Blanchard, dacă nu mai sînteţi în stare nici măcar si mă scutiţi dc telefoane atunci cind vreau să nu fin deranjat... Cum ? Dă-mi-o... Tu, Francoise ?
Pierre Mazade nu se putu împiedica să nu aibă o t:e- sărire. în chiar acea clipă privirea lui Fabre-Simmons se încrucişa cu a sa.
— Dar bine, draga mea, nu pot totuşi să fiu la dispoziţia tuturora ! Trebuie să ma®. şi. lucrcz din cînd în cînd, înţelegi ? Mai ales astăzi... Nu, voi mînca aici, pe bulevardul Hoche — dealtfel ui ci deseară nu e sigur că am să pot veni acasă ! Aveam de gind să-ţi telefonez cava mai lîr- ziu... Ce spui tu acolo ?... Aii, numai asia mai lipsea!... Crezi într-adovăr că e chiar atît de urgent ?... Bine, vin!
Puse receptorul înapoi în furcă cu brutalitate. Faţa îi era palidă de furie iar vocea ţîşnind printra'dinţii încleştaţi devenise aproape un murmur :
— Domnule Mazade, mi se pare că Goethe a spus: Un tată a şase copii este un om pierdut ?
— Exact, răspunse scriitorul, fără a lăsa să i se citească pe faţă uimirea care îl cuprinsese.
— Ei bine, Goethe era un optimist! Trebuia să spună pur şi simplu : Un tatxl y.sle un om pierdut. Mă întorc să iau masa la Saiut-Cloucl şi încă nu ştiu ce ma aş«eaptu acasă. Domni1 or, vă mulţumesc. Domnule Deraisnier, în- tîlnirea noastră de la orele li se amînă. Dar vă rog să rămîneţi în după-amiaza asta la dispoziţia mea. Domnule Morin, încercaţi să-mi aranjaţi pentru deseară sau pentru
mirne o întilmrc cu reprezentanţii personalului dc la Boia»
leger-Criteil şi cu delegaţii sindicali. în privinţa orei, ccn- suitaţi-vă cu domnişoara Blanchard. Directorul financiar, directorul tehnic şi dumneavoastră înşivă veţi lua parte la această întrevedere.
— Şi clacă delegaţii mă întreabă care este obiectul acestei şedinţe puţin cam... precipitate ?
— Este vorba, după cum v-aţi dat foarte bine seama, de o simplă întilnire informativă — iar pentru ca această informare să nu fie în sens unic, le voi spune cîteva cuvinte despre O.P;C.-ul nostru. La rindul lor ei

vor trebui să-mi dea cîteva răspunsuri cu privire la faimosul dumneavoastră manifest!- A propo, domnule Morin, vreţi să-mi daţi- mie prăpădita aia de fiţuică... Mulţumesc ! Puteţi să-mi spuneţi cu exactitate de unde provine cocoşul roşu care-i serveşte drept emblemă ? Ei bine, era semnul de aderare al revoluţionarilor ruşi din 1917. atunci cinci au dat foc Petrogradului î
Membrii comitetului de direcţie părăsiră încăperea. Cînd Pierre Mazade dădea să iasă şi el, I-'abrc-Simmons il opri pentru o clipă :
— Vrei să-mi acorzi cîteva minute astă-seară, dragul meu ? Blestematul ăsta de telefon pe care l-am primit îmi dă peste cap tot programul — şi o să avem de lucru.
Ochii cenuşii ai lui Pierre Mazade se închiseră pe jumătate :
-— Dumneavoastră nu dormiţi niciodată ?
— Cît mai puţin cu putinţă.
— Eu în schimb cîorm cît mai mult şi cît mai des cu putinţă, spuse Pierre cu o voce rece. Şi cea mai mare parte din timp nu dorm singur.
— Hai, Pierre, nu vrei să-mi dai o mînă de ajutor ? întrebă Fabre-Simmons clătinînd clin cap. N-am avut încă timp să le pun pe toate la cale, dar vreau ca dnpă-amiază să discutăm despre acest O.P.C. Trebuie să fii liber ! Arn să-ţi telefonez către seară la Publimondial.
— Zău, astă-seară o să-mi fie foarte greu...
— Nu te silesc, dragul meu, dar am nevoie de tine.
Pierre şovăi şi, în cele din urmă, ridică din umeri:
— Bine î Am să văd cum pot face ca să vă stau la dispoziţie de deseară pînă mîine dimineaţă ! Şi sînt perfect de acord, domnule : n-ati silit niciodată vreun colaborator să facă ceea ce vreţi dumneavoastră. Dar nici im i-aţi oferit vreo altă alternativă.Frangoise îl aştepta pe Georges în camera sa pentru a-i evita pe servitorii omniprezenţi. După telefonul pe care îl primise şi după ce citise ziarele de dimineaţă, simţise nevoia urgentă, absolută, ca soţul ei să fie alături de ea. Ii telefona destul de rar la biroul lui de pe bulevardul Hoche, întrucît el detesta să fie deranjat. De data asta însă îl sunase fără nici o clipă de ezitare, vorbindu-i cu o voce poruncitoare, înlăturînd dinainte orice posibilitate de împotrivire, orice posibilitate de eschivare :
— Georges, trebuie să vii acasă... Te aşteptăm cu masa... ba da, Georges, trebuie să vii! S-a întîmplat ceva foarte grav. E neplăcut că trebuie să-ţi spun asta la telefon, dar sînt aproape sigură că Roland a fost arestat... Da, arestat de poliţie, ce mai!... Vino, te rog !... Ascul- tă-mă bine : singura problemă e să ştiu dacă familia te mai interesează cîtuşi de puţin... Ah, îţi mulţumesc, Georges.

Iar acum stătea şi-l aştepta cu răbdarea aceea specific feminină. „E furios ! se gîndea ea. Şi ştiu că acum o să fie şi mai şi! Cînd o să citească ziarele, şi restul..."
Ţinea în miini un caiet cu coperţile roz, mînjite de urma unor degete slinoase, un caiet pe care-I descoperise Ia closet şi al cărui conţinut pusese vîrf stării de descumpănire în care se afla.
„Fireşte, mă simt capabilă să-mi iau toată răspunderea ! Dar de data asta greutatea n-o să cadă numai asupra mea... Georges m-a lăsat să mă descurc singură într-o sumedenie de situaţii dificile — de pildă în ceea ce priveşte facultatea pe care aveau s-o urmeze copiii. Tocmai pleca în Statele-Unite şi mi-a dat în fugă cîteva indicaţii mai degrabă vagi: literele, ştiinţele economice, sociologia — erau pentru el nişte focare de învăţămînt marxist; nici unul dintre cei doi copii ai noştri nu părea a avea vreo înclinaţie către ştiinţe ; iar dreptul sr fi putut cel puţin să le dea o situaţie... Sărmanul Georges ! Şi-ar fi dorit atît de mult ca amîndoi copiii să lucreze alături de el: Roland ca moştenitor al afacerii iar Cecile la relaţiile cu publicul! Ar fi fost acum colaboratoarea lui Pierre.."
Un sentiment de gelozie puerilă dar foarte usturătoare muşcă inima Francoisei : „Cecile zi de zi, de dimineaţă pînă seara împreună cu Pierre la birou ?*' Alungă cu brutalitate imaginile care o năpădeau. Fu apoi cuprinsă de o ciudată melancolie visînd la cele ce i se întîm- plaseră ei, aducîndu-şi aminte cît de fericită se simţise In braţele lui Pierre şi cum se oprise înainte ca lucrurile să ajungă la capăt, gîndindu-se la tainica ruşine care niciodată nu avea să se mai şteargă şi pe care niciodată nu avea să o regrete, la mîndria pe care o resimţea ştiind că de acum înainte era dincolo de orice atingere, la re- muşcările ei, la eliberarea, la regretele, la orgoliul ei, la o mie de sentimente irizate care se amestecau şi care o mîngîiau — la bucuria de a fi atît de puternică, la voluptatea intimă de a fi atît de slabă. „Bietul Georges", murmură ea cu un zîmbet ambiguu. în clipa aceea simţi cum îl doreşte fizic pe Georges, pe soţul său, simţi cum punea stăpînire pe ea o fierbinţeală pe care era fericită că o regăseşte.
Scutură apoi capul cu o mişcare încîntătoare ce se pierdu. „Mă-ntreb ce-o să spună cînd va afla că am cumpărat magazinul acela şi că vreau să..." Rîse uşor, pentru ea singură, repetînd cu jumătate de voce : „Bietul Georges !"
Fabre-Simmons se aplecă uşor către Francoise şi o sărută grăbit pe frunte :
— Ei, ce-i ? întrebă el cu vocea lui şoptită şi limpede.
— Uite : citeam liniştită în pat cînd a sunat telefonul. Era Hortense Lormoy. Mi-a citit un articol in care era vorba despre nişte noi tulburări universitare şi care menţiona că a fost arestat fiul unui mare industriaş.

Ziarul e pe masă aşa că ai să-ţi poţi da seama tu însuţi ! Din cîte a putut să afle, Hortense n-are aproape nici o îndoială că este vorba despre Roland. Şi, fireşte, Lormoy ar putea să ne ajute : nu numai pentru că este deputat, dai' şi pentru că este văr şi foarte bun prieten cu un ministru deosebit de influent...
— Ştiu ! Hortense nu ţi-a indicat sursa faimoaselor sale „informaţii- ?
— Nu... Dar tocmai primise un telefon de la barba- tu-său. cu privire la asta ; se parc că el este cel care crede că Roland a fost arestat. N-a dat detalii — Pliilippe Lcrmoy este un tip serios.
— Exact. La urma urmei înţeleg de ce eşti atît de înnebunită, draga mea...
— Hortense mi-a spus că Philippe n-o să vină la masă, dar că ai putea să-l găseşti după-amiază la el ia birou.
în circumstanţe grave ca acestea, Fabre-Simmons nu-şi pierdea niciodată sîngcle rece, făcînd dovada unui calm care contrasta cu vioiciunea lui obişnuită. Luă liniştit ziarul pe care i-l întindea soţia sa : pe pagina întîi se afla o fotografie mare înfăfişînd circa o suta de tineri — cei mai mulţi dintre ei purtînd căşti de. motociclist — azvîr- lindu-se asupra unui cordon ele poliţişti cu căşti foarte asemănătoare.
Era un talmeş-balmeş de feţe schimonosite ca într-o chermesă flamandă şi deasupra capetelor se ridicau ghioage, bare de fier şi bastoane de cauciuc. Fotografia purta în Ioc de titlu : „Iată Marea înfruntare: Ciocnirea dintre poliţie şi studenţii Facultăţii de drept dc la Boislc- per. Mai mulţi răniţi. Poliţia a făcut uz de bombe lacrimogene. Informaţii amănunţite pe idtima pagină
Fabre Simons întoarse ziarul:
„Boisleger — Facultatea de drept — Urmarea ştirilor.
După cum se ştie, examenul parţial de drept civil al anului doi a fost amînat în mai multe rînduri elin cauza unor elemente anarhice care provoacă tulburări la Universitatea de la Boisleger-Criteil. într-adevăr, chiar, ieri acelaşi examen a trebuit să fie amînat încă o dată din cauza grupurilor dc stîngişti care, cu căşti în cap şi înarmaţi, au blocat accesul în localurile Universităţii. La cererea decanului Facultăţii de drept, poliţia a intervenit cu căşti şi scuturi..."
Urma o lungă descriere a „Marii Înfruntări" ca şi a ciocnirilor şi a bătăilor care cuprinseseră aproape toate localurile şi toate terenurile cetăţii universitare. Numeroşi studenţi ne-au declarat că s-au săturat ele aceste interminabile boicoturi!" — „Decanul Facultăţii de li- torc, care a fost împroşcat cu un jet de ulei provenind dintr-un uriaş pistol pneumatic,' a depus o plingere" —. „Purtătorul de cuvînt al guvernului declară deschis că asemenea incidente sînt regretabile". — „Se credo câ printre manifestanţi

— po care poliţia n-a reuşit să-i pe tulească decît cu ajutorul gazelor lacrimogene — ar fi zece răniţi, şi şapte în rîndurile poliţiei, dintre care trei grav." — „Loealuiile Fr cui lăţii de drept sîrt în parl° distru.=e.a — „tn rîndul contestatarilor au fost făcute paisprezece arestări. Printre cei reţinuţi ss află un fiu de colonel, un tînăr marchiz autentic şi fiul unui binecunoscut industriaş..."

O altă fotografie arăta o fată în bluză albă şi cu pantaloni de cow-boy care sfida din priviri o falangă de poliţişti morocăncşi. In fund şi în dieapta cîteva automobile răsturnate ardoau. cu o generozitate feroce. Urma un comentariu :

„Alungaţi de la Facultatea ele drept, tinerii manifestanţi s-au năpustit în afara zidurilor către un parkin^ situat la jumătatea dramului dintre cetatea universitară şi uzinele marelui industriaş Fabre-Simmons. Cu o iuţeală si o dexteritate surprinzătoare, în mod vădit rezultatul unor antrenamente îndelungi, ei au răsturnat un nvi- mor de douăsprezece maşini care se găseau acolo, dînd foc acestor vehicule care au fost deîndată cuprinse de flăcări şi dedindu-se apoi la un deşănţat dans de scalp desfăşurat în jurul acestui imens foc de tabără. Poliţia a ajuns prea lîrziu ca să mai poată opri focul.

Francoise aşteptă ca soţul ei să termine de citit.

— Ei, ce spui ? întrebă ea cu o voce aproape timidă, care nu-i era deloc firească.

__Fabre-Slmmons făcu din ziar un cocoloş expiatorii! pe care-l aruncă cu furie la picioarele lui :

— Ce spun ! Vezi bine că au împiedicat pentru a treia sau a patra oară ţinerea examenului de drept, l-au împroşcat cu ulei pe decan, i-au lovit pe poliţişti, au spart geamurile şi au murdărit pereţii. Au ars maşini. Vreo cmcisprezece dintre ei au fost arestaţi ca nişte mocofani — şi printre ei „fiul unui binecunoscut industriaş". La nalba ! E dc neconceput ea itolana să iacă pe revoiuţiona- rul de tarabă ! Dar dacă pe deasupra s-a prostit într-un asemenea hal încît să se mai lase şi arestat...

Frangoise nu sufla nici un cuvînt. îşi privea soţul ca şi cum ar fi vrut să spulbere furia care-l cuprindea :

— Ce-ai de gînd să faci ?

Fabre-Simmons se gîndi cîteva clipe :

— Nouăzeci la sută că acel „fiu al unui binecunoscut industriaş4' este într-adevăr Roland. în acest caz nu există decît două soluţii : ori las lucrurile să-şi urmeze cursul firesc, ca să-i dau o lecţie de care să-şi aducă aminte, ori iiitervin imediat pe lîngă Lormov... Tu ce crczi ?

Frangoise se ridică :

— în orice caz nu poţi interveni la ora asta. E prea devreme ca să-l poţi găsi pe Philippe Lormoy. Dacă vrei, am să-l rog pe Germain să ne servească masa aici. în timpul ăsta, cum ştiu că altminteri eşti teribil de ocupat, aş vrea să citeşti ceva...
Fabre-Simmons se uită la ceas : „Unu şi patruzeci de minute, îşi spuse el. La urma urmei tot trebuie să iau masa undeva. Chiar dacă nu mi-e foame".
— De acord, Frangoise. Du-te şi comandă dejunul iar între timp arată-mi ce spuneai că vrei să citesc...
Soţia sa îi întinse un caiet subţire cu ccperţi roz şi cam slinoase pe care îl luă de pe masă :
— E al lui Roland. L-am găsit Ia W.C. Mă întorc imediat... Georges, încearcă însă să nu-ţi ieşi din sărite
— De acord, repetă el oftînd.
Deschise caietul, îşi plimbă ochii pe prima pagină şi recunoscu într-adevăr scrisul fiului său. Cu un nou şi adine oftat, se puse să citească documentul cu atenţie
„Noi sîntem ruşinea şi oprobriul civilizaţiei noastre! Altădată ţara arăta către tineretul ei şi spunea : Iată mîndria noastră — şi asta mai ales atunci cînd tineretul era în uniformă. Or, noi care pretindem că ne îmbrăcăm după cum ne place, că ne piepiănăm aşa cum ne place, că răcnim şi cîntăm ceea ce vrem, că ne alegem profesorii şi fetele pe care le vrem — şi că refuzăm în bloc catehismul perseverenţei, credinţa faţă de vreun partid, jurămîntul de boy-scout şi salutul faţă de drapel — noi sîntem, repetăm, ruşinea şi oprobriul civilizaţiei noastre. Societatea vrea să consume totul în afară 'de noi. Irecuperabili, asociali, necomestibili.
In ciuda acestui fapt, babacii noştri, care au Intre patruzeci şi şaizeci de ani (şi care se mai cred tineri pentru că hainele lor sînt bine croite dar care sînt cam «în balon» din toate punctele de vedere) îşi înmulţesc anchetele cu privire la noi, tinerii. Sînteţi partizanul serios al v.nei reforme ? Vă place să faceţi dragoste ? Sînteţi anarhist ? Vă pine peştii ? ll citiţi pe Marcuse ? Mai faceţi rtipi în pat ?
Li repetate rînduri ni s-a tăiat orice poftă de viaţă cînd am văzut cum sînt în general folosite declaraţiile noastre. Aşa încît nu mai avem nici cel mai mic chef să răspundem la asemenea chestionare. Dar întrucît sîntem con-"îtrînşi, am început să strigăm pentru că ştim că de o bucată de i/reme încoace nu mai există nici un alt chip de a te face auzit. Avem în jurul nostru un cerc de manr; anxioase, de taţi pandaxioşi şi de psihologi la pîndă. Asta este de-acum înainte poziţia noastră : o poziţie ceniralâ. Băgaţi-vă bine asta în cap, oameni buni ! Nu uitaţi totuşi că vorbim despre noi înşine, cu noi înşine şi pentru noi njşine. Vouă. bătrinii noştri adulţi, v-ar

trebui acum un traducător ca să ne mai puteţi înţelege, şi ne bucură faptul că vorbele noastre zboară astăzi pe deasupra capetelor voastre.
Nu ne mai cunoaşteţi, dacă cumva ne-aţi cunoscut vreodată. Şi cu cît sînteţi mai aproape de noi, cu atît ne cunoaşteţi mai puţin. Cine va putea spune în ce constă cu adevărat stîngăcia unui adult ? Nu vă mai rămîn, de fapt, decît trei soluţii. Ori faceţi pe tipul lipsit de prejudecăţi, pe prietenul puţin cam ţicnit care deşi a ajuns ia cincizeci de ani îi înţelege pe tinerii ţicniţi — asta ne întristează : nimic mai penibil decît efortul unui actor prost care se străduie să joace rolul unui copil, în ciuda părului său cărunt. Ori ne ignoraţi, afişînd cînd şi cînd mila celor care au conştiinţa curată şi care digeră bine. Ori, în fine, vă declinaţi orice competenţă şi afirmaţi despre noi cu o înverşunare mai mult sau mai puţin ne- readă, după ~um sînteţi mai mult sau mai puţin încăpăţînaţi, că nu sîntem nimic altceva decît nişte rebuturi.'
Fabre-Simmons ricliea privirea, întrucît francois.e tocmai intra în cameră. O privi gîndi lor :
— De ce dracu ai ţinut să citesc toate astea ?
— Pentru că le-a scris fiul tău, Georges.
Clătină din cup şi-şi continuă lectura cu glas scăzut, pentru ca Francoise să-l poată auzi :
,,închipui li-vă, dragii mei adulţi, că o paite dintre noi au avut răgazul să vă privească pe îndelete şi să vadă cum trăiţi. Sînteţi infinit de negativi: sudeţi împotriva statului, a funcţionarilor şi a instituţiilor, sînteţi împotriva ci\ ilizaţiilor amorţite şi a revoluţionarilor care ar vrea să lc- trezească, împotriva americanilor, împotriva ruşilor, împotriva rutinei şi împotriva reformelor, împotriva «stîngii»- abuzive care vrea să-i acapareze şi pe fiii voştri, dar şi împotriva bătrînilor profesori năuci carc-i lasă să facă absolut tot co vor, sîutcţi anti-poeţi, anti- craidoni, anti-hippie, aiiti-drog" şi recurgeţi din plin Ia serviciile pilulei, pe care aţi descoperit-o însă cam tîrziu.
Dar să ne întoarcem la problema noastră : de ce nc-aţi adus pe lume ? Vedem foarte bine că vă stinjenim cu libertăţile noastre, cu lăcomia noastră, cu revoltele şi ghitarele noastre ! Ce vreţi ? Viitorul pe care ni-,1 oferiţi arc pentru noi farmecul cimitirelor do mahala. O ştiţi foarte bine. Dealtfel e şi singurul lucru po care îl pricepeţi în ceea ce ne priveşte. Şi cum voi rgvărsfiţi asupra lumii contemporane tone de sarcasm, ar trebui să ne îngăduiţi şi nouă să azvârlim în ea cu loşii şi cu ouă stricate : da, vă stingherim ! Cu cît vă uitaţi mai mult la noi, cu atît vă pare mai rău că nc-aţi adus pe lume.

Hotărîţi-vâ într-un fel sau altul! E însă o evidenţă de necontestat că noi sîntem unul diti eşccurile voastre. Aţi ratat crearea unei lumi noi în care plăcerile voastre ne-au semănat ca pe nişte mici pietricele. Nu ne-aii învăţat să înţelegem lumea aceasta, nu nc-aţi pregătit mîinile ca să putem apuca această lume. Dar, la urma urmei, chiar şi voi înşivă sînteţi oare pregătiţi pentru aşa ceva ?
Simţim nevoia să admirăm, a ;ta deşi pudoarea noastră — nici nu vă trecea prin cap că am ptitca avea şi aşa ccva — nu ne îngăduie :să v-o spunem. Şi-atunci ? Să vă admirăm pe voi, părinţii noştri ? O vrem din tot sufletul, dar nu SG poate. Căci n-aţi făcut nimir! JYU v-ati aparat
nici măcar propria voastră «civilizaţie» la care ţineţi atît de mult. Aţi lăsat imperiile şi principiile să se prăbuşească eu un imens zgomot de fiare vechi. Nu v-aţi făurit a mie — dealtfel şi noi a trebuit să ni le facem singuri — şi n-aţi fost în stare să salvaţi tradiţiile, nici să schimbaţi mentalităţile. Ah ! ştim că unii dintre voi sînt, cu toate acestea, nişe tipi solizi, tari, uneori nişte adevă-raţi creatori: dar asta în pofida propriei lor generaţii — şi o să vedeţi că în cele din urmă mediocrii o să-i mînînce fripţi! Lumea voastră, societatea voastră, spuneţi-i cum vreţi, este a dracului de bine înzestrată cu tot ce-i trebuie ea să strivească orice personalitate, ca să reteze orice cap care se ridică, oricît de rar s-ar întîmpla asta, ca să strivească în germene dinamismul şi geniul! Cei mai buni dintre voi se zbat în adîncul unei capcane izbin- du-se cu capul de pereţii juridici şi sociali. Da, aşa am scris, «cei mai buni dintre voi» — întrucît nişte reflexe stupide fac ca un fel de afecţiune filială să nu se stingă niciodată cu totul şi cu totul. Am un tată care se cheamă Georges II. Fabre-Simmons, căruia i se mai spune şi Georges Haş. Ei bine, nu-l iubesc pe Georges Ilaş. Dar omuleţul ăsta de cincizeci şi şase de ani care îmi este tată mă fascinează ! Face parale aşa cum o găină face ouă. Aş putea să-l imit dacă aş vrea, numai că uite : P.DXV-uI înseamnă fundul capcanei, înseamnă dulcea căldură a societăţii de consum — iar cu nu vreau să mor înăbuşit ca el!-
Fabre-Simmons ridică privirea către Francoise şi o întrebă scrîşnind din dinţi :
— Francoise, vrei într-adevăr să citesc pînă la capăt bazaconia asta ?
— Da...
Cineva bătu la uşă : era Germain urmat de un alt valet, care aduceau mîricarea. Puseră totul pe o masă, apoi dispărură cu discreţie.
— Cu atît mai rău pentru friptură ! îi spuse Francoise lui Georges. O să se cam răcească. Dacă n-ai nimic împotrivă, aş prefera să termini mai întîi de citit carnetul

1 Presidcnt-Directcur-GeneraL ăsta ca să putem după accea sta de vorbă despre cele scrise acolo. Continuă, te rog.
Georges Fabre-Simmons închise o clipă ochii căutînd puţină linişte lăuntrică înainte de a relua lectura întreruptă :
„Dragii mei adulţi, aproape că am terminat î încă o mică mărturisire : ieri am fost ispitit să-mi dau foc, să-mî dau şi eu foc ca un bonz vietnamez. Trebuie să vă spun că-mi găsisem un loc minunat — unde anume ? asta-i treaba mea — şi că turnasem pe mine o cantitate suficientă de benzină. Ara aruncat un chibrit, două ehibrite, trei ehibrite, zece ehibrite. Ţineam cutia in mină şi întîr- ziam clipa în care aveam să frec bucăţica aceea de lemn cu gămălie de fosfor, făcînd-o să ia foc, pentru ca apoi să mă cuprindă flăcările ca pe-un mic purici. Jur pe viaţa mea — ăsta este singurul jurămînt autentic — că nu mi-a fost frică în clipa aceea. Dacă, în cele din urmă, aş fi consimţit să fac gestul acela care mi se părea atît de uşor de săvîrşit, nu mi-as fi dat viaţa nici pentru Asia de sud-est, nici pentru Africa neagră, nici pentru toate masacrele care n-au încetat niciodată, care nu încetează şi care nu vor înceta. Aş fi murit pentru simplul fapt de a nu fi găsit scopul şi sensul vieţii mele. Mort înainte de a fi căutat cu adevărat. Mort pentru delictul de nerăbdare. Aşa încît am azvîrlit chibriturile şi odată cu ele şi ideea de a mă distruge ; am ieşit. Dacă tipii care vor să se sinucidă, în loc să se dopeze, şi-ar oferi un scurt răgaz de gîndire, nu am avea prea multe sinucideri ! Dar, mi-e ruşine s-o spun, tremuram ca o boarfă bătrînă în faţa lui Jack Spintecătorul."
Fabre-Simmons citise ultimele cuvinte cu o voce mecanică. Francoise se sperie de expresia întipărită pe faţa lui Georges, care devenise livid. întoarse ochii către ea :
— Va să zică, uite, spuse el încet, copiii noştri pot să se omoare într-o bună zi aşa, fără să ne lasă nici cea mai mică şansă ?
Izbi violent cu palma în masă :
— Da ce Dumnezeu le-am făcut, la urma urmei ? Azi Roland ! De ce nu şi Cecile mîine sau poimîine ? Astăzi puţină literatură — într-o altă zi de ce nu o sinucidere îti toată regula ? Dar ce se înlimpla aici, Doamne Dumnezeule ?
Francoise îşi puse mîna ei uşoară pe braţul lui : — Citeşte mai departe, clacă eşti drăguţ. Georges clătina din cap ca pentru a alunga nişte gîn- duri rele ; apoi îşi reluă pentru ultima dată lectura :
„Ştiţi oare, dragii mei adulţi, ce mi se înlîmplă acum ? Mi se întîmpla ce\a fearte ciudat : datorită faptului că nu am aprins un chibrit, întrevăd acum ceea ce am căutat în zadar din clip» în care am ajuns li vîrsla căutărilor. Eu nu cer nici iertarea oii rătăcite, nici dreptate pentru albi, nici milă pentru

negri, nici nimic altceva din ceea ce aduce mai mult sau mai puţin cu acest mişmaş de bunătate universala în care foarte larii oameni însu-fleţiţi de o dragoste adevărată ajung pînă Ia urmă sa se seîrnăvcască. Eu nu sînt una dintre aceste fiinţe iubitoare şi nu-mi plac cuvintele care sînt numai nişte cuvinte. O viaţă fără scop înseamnă o viaţă goală, şi sporovăielile celorlalţi nu fac decîi să-i adîneească neîncetat v idul. Pentru mine viciul este disperarea — iar disperarea este moartea Căci dacă şi de data asta dau bară. atunci nu-mi ră- mîne decît să mă întorc cît mai iute la chrbriturile mele...

Am vorbit destul despre mine. Vrem să schimbăm ceva precis în mecanismele sociale şi în atitudinea spirituală. Vreau să spun că vrem să contribuim la schimbar ea acestui ceva ; să transformăm această inei ţie în care ne aflănt vîrîţi cu toţii, această civilizaţie de negustori ghiftuiţi şi de cumpărători aplatizaţi înir-o veritabilă centrală de energie umană. Trebuie instaurat un dinamism perpetuu şi modificate în vederea acestui scop sistemele juridice, economice şi sociale care sînt uluitor de scilciate ! Este vorba de a înlocui era ordinatoarelor printr-o eră a creatorilor. Eile vorba de a domestici maşina şi de a da drumul ia hăţuri Ştim bine că ansamblul este o problemă de politică şi ştim că singura reformă demnă de a fi impusa trebuie să meargă în acert sens...

Avem de partea noastră pui itatea, îndrăzneala, foiţa — iar acum avem ele partea noastră şi numărul. O ştim ş: mai ştim încă un lucru, anume că, mînuite de către noi, mitralierele voi deveni inteligente ! Pentru prima oară în istoria omenirii o revoluţie va fi făcută nu de o clasă îrn- potriva alteia, nu do către un partid împotriva altuia, nici do un regim împotriva altuia, ci numai de către tineretul ridicat împotriva adulţilor şi a bătrîailor !

Ce fel va fi societatea pe care o vom clădi nci — şî prin ce mijloace o votn clădi ? încă nu ştim. La lucru ! Da? să ştiţi'cu nici un obstacol n-o să ne poată sta în care. Să ştiţi că n-o să ne oprească nici uri tabu, că la nevoie vom şti să ne dovedim cruru, nă vom şti chiar să ne arătăm răbdători.

Acestea fiind spuse, \ă dau dranului pa toţi, întrucit poate că în curînd voi poseda lucrul cel mai preţios-idin cîte există în lumea aceasta : un scop !'c

Fabre-Simmons închise caietul roz şi. îl aşeză pe o masă.

— Fj, ce spui ? întrebă FrancoisQs aplecată către el.

— Ei bine, e de-a drept.il îuspăîmintator, spuse Geor- ge<£?Este înspaimîntător cîtă tîmpenie, cît idealism şi cită ferocitate toate la un IcC şi în doze egale ! Cît entuziasm şi cîtă disperare .şi mai-ştiu eu ce încă. Puştii ăştia trăiesc oare într-adevăr într-o asemenea continuă tensiune ?

— Numai Roland este atît de încordat. Ceilalţi nu ! C<Vile deloc...

Fabre-Simmons clipi şi-şi trecu mîna peste frunte ca un om care se trezeşte din somn :

— Cocile ? Te-asigur că e la fel ele încordată ca şi el... Ştiu, ţi-a vorbit de lăcomia ci, de pofta ei de-a se bucura de viaţă şi de Iutii frutti. Şi mie mi-a îndrugat toate bazaconiile astea ! Ce dovedeşte asta ? Nu-ţi cunoşti fata, Francoise. Spune oriee-i vine pe limbă ca să nu trebuiască să spună ceea ce gîndeşte într-adevăr. Dar ş? ea e ia fel de încordată, gata să plesnească.

— Toate... Şi-aeum ? Ce-o să facem pentru Roland ?

Francoise, care îşi recîştiga în galop simţul practic, întinse mîna şi luă caietul roz :

— Mai întîi am să pun bîrţoagele astea la loc. Vreau să spun în chiar locul unde le-a lîfeat...

— Cum, în clina în care fiu-tău se afla, după cîte se pare, în puşcărie, tu mai ţii încă să-i menajezi micile susceptibilităţi ? Nu, Francoise, zău că eşti de pe altă lume!

Se ridică, se apropie de măsuţa pe care mîncarea — acum rece — îi aştepta :

— In orice caz să ne aşezăm la masă. dacă eşti aşa drăguţă ! Mulţumesc... în ce-l priveşte pe Roland, clacă e la închisoare, am să-i telefonez lui Lormoy. Iar dacă sursa prietenei taie Hortense se dovedeşte prost informată — ceea ce nici măcar nu îndrăznesc să sper — o s-o aflăm foarte repede. Mi se pare că întotdeauna pe la ora asta Roland dă o raită pe-acasă să îmbuce cîte ceva şi să se mai odihnească. Ei, da ! Ce vă-nchipuiţi voi ? că eu nu văd niciodată nimic ? că habar n-am ce se-nlîmplă în jurul meu ? uite că n-aveţi dreptate. In orice caz, în cel mult o oră voi aranja totul într-un fel sau altul — şi întrucît m-ai smuls de la treburile melc într-o zi cînd puneam la <-ale lucruri dc o importanţă cum nu mi s-a mai întâmplat să am altele în viaţă, ai să fii aşa de bună să-mi respecţi holărîrea. oricare ar fi ea.

Georges se lupta molatec cu o felie călduţă de friptură cu spanac căulînd ajutor într-o sticlă cu Medoc vechi.

— Pînă atunci, întrucît nu avem nimic mai bun de făcut, am să-ţi spun cam ce cred cu despre caietul lui Roland ! Să fim drepţi : partea negativă a prcdicii sale se ţine vag în picioare. Ceea ce nu merge deloc este partea pozitivă : atunci cînd încearcă să definească scopul pe care pretinde a-l fi descoperit! Aici mi-e de-a dreptul milă de puştiul ăsta nenorocit... închipuie-ţi şi tu ce-ar însemna această cruciadă : revoluţia tinerilor împotriva bătrînilor ! Asta cînd toată lumea este înrolată, cînd etichetele sînt gata, cînd foile matricole sînt ţinute la zi, cînd destinele sînt dinainte prevăzute şi visele standardizate. Pînă la urmă tovarăşii lui o să-i rîdă în nas !

Francoise împinse farfuria pe caro o avea în faţă şi repetă cu o voce visătoare :
—	Revoluţia tinerilor împotriva bătrînilor ? Nu-mi mai aduc aminte exact ce spune el acolo cu privire la dinamism, la creatori şi la mişcarea perpetuă — dar mie mi se pare, Georges, că c aici mult mai mult fond decît în oricare program politic actual...
Fabre-Simmons, care ciugulea o căpşună, reteză c-un gest sîîrşitul frazei :
—	Dumnezeule ! problema nu-i să ştii dacă tu găseşti sau nu o fărîmă de logică în această bucată de bravură ! Am pierdut destul timp din cauza acestui mic Răsloarnă-
Tot! Singura problemă care rămîne este următoarea: ce va mai născoci atunci cînd va descoperi că „ţelul" lui îi face pe toţi să rîdă ? Este un observator destul de bun, destul de obiectiv ca să-şi dea seama de asta foarte repede. Ce-o să se-ntîmple atunci ? Faimoasa reîntoarcere la chibrituri, cu care ne tot ameninţă ? Roland nu este un veleitar şi data viitoare s-ar putea să meargă pînă la capăt...
Frangoise păli. Dar Georges îi atrase atenţia printr-un nou gest al mîinii :
—	Nu uita că deocamdată se-nvîrte probabil într-o celulă minusculă unde este interogat de către o echipă de poliţişti foarte rafinaţi. Poate că asta o să-i mai vîre minţile în cap !
Liniştit, Fabre-Simmons luă unul clin ziarele care zăceau prin odaie, căutînd să găsească rubrica privitoare la dezordinile studenţeşti. Privirea îi căzu de-a dreptul pe declaraţiile foc de hazlii ale decanului de la litere care vorbea ziariştilor de o „banalizare sectorială", de „voinţă conflictuală" şi de probleme care trebuiau privite în „glo- baStatea" lor. Georges se gîndi că şi aici, în această societate la pîndă, ca în orice alt loc ele pe faţa pămîntului unde acoperişurile stau să se prăbuşească peste oameni, ies la iveală cele două faţete ale dramei umane : grotescul şi tragicul. Şi îşi aduse aminte ele bătrînul Sangalles. „Acestei drame îi lipseşte o a treia dimensiune, o a treia faţetă. Dar nu ştiu care anume."
In clipa aceea Frangoise întoarse capul către uşă şi murmură :
—	Uite-l pe Roland. S-a întors.
Fabre-Simmons nu auzise nimic. Şi cu toate astea ştia din experienţă că Frangoise nu se înşela.
—	Vrei să-l chemi pe Germain ? spuse el.
Apoi se duse şi se aşeză într-un fotoliu — majestuos, cu spatele aproape drept. Cînd majordomul intră, îi porunci să se ducă „să-l roage pe domnul Roland să vină cleîndată aici". Trecură cinci minute încheiate pînă cînd băiatul îşi făcu apariţia fără să ciocănească la uşă, clînd buzna ca o vijelie : el niciodată nu intra, ci năvălea.

— De unde vii ? îl întrebă cu simplitate Fabre- Simmons.
Să alungii/Ti orice slăbi dune din viata noastră !
APT, T/EOLI;<1

CAPITOLUL XI

Roland era in nişte pantaloni negri, strimţi, cai se rnulau pe corp şi într-un tricou tot negru cu guler pe gît-, lati-o mînă ţinea o pereche de mănuşi negre. Claia lui de păr întunecat se revărsa în bucle bogate acoperindu-i pvoape în întregime faţa, impreunîndu-se cu favoriţii şi iu barba tuciurie. Bucăţile de piele pînă la care mai reuşea să ajungă lumina erau de pe acurn pîrlile de soarele cald al Parisului.
—' De unde vii ? repetă Fabre-S'mmons pe acelaşi ton calm şi rece.
— De ia facultate, fireşte 1 Ia uită-te la ei ! De unde vreţi să vin ?
— Şi ce-ai făcut astă-noapte ?
Băiatul îşi strîmbă gura într-un fel de rînjet ca de " căpcăun care-l făcu să semene cu o caricatură :
— Astă-noapte, dumnule, am fost cu o doamnă. Şi fireşte că sînteţi mult prea bine crescut ca să...
— Minţi !
Jn nou hohot de rîs.
— Fireşte că mint! Astă-noapte, uite, am să vă «pun : am rinprimat manifeste, am început broşura Agit-Prcp. Unul din camarazii noştri este tipograf, proiesionist.
— Şi cu ce te îndeletniceai ieri după-ainiază, dacă eşti bun ?
Roland îşi privi tată] gînditor :
— A, piti ieri după-amiază eram al tlrae^uî de ocupaţi.
— Va să seieS nu te-ai lăsat arestat ?
— Eu ? Glumiţi!
Băiatul oftă ; se duse şi se aşeza într-un fotonu eu faţa întoarsă către maică-sa :
. — Vă făceaţi griji din pricina mea ? ' .
Frangoise, care de cînd intrase fiul ei nu scosese nici e vorbă, dăau aprobativ din cap.
— Spune-mi, Roland, întrebă Fabre-Sirimons (u aceeaşi voce potolită şi răspicată, ziarele de azi menţionează că „fiul unui bine cunoscut industriaş1' figurează pe lista manifestanţilor reţinuţi...
— A, da ! I s-au făcut onorarii? unui mic comunicat t Nici măcar n-am deschis porcăriile astea de ziare în dimineaţa asta. Dc-nhia am avut timp să trag un pui do somn... Omul vostru c fiu] Oţelăriilor Mendcl-Rieder, un tipulache mai degrabă balonist. Care uite cum stă chestia : n-are ninîi<^ în

burtă. Pînă şi Napoleon întreba întotdeauna înainte de a numi pe cîte cineva in vreo funcţie mai imporl antă : „Ia spuneţi-mi, ăsta are ceva în burtă Eu, de pildă, am ceva în burtă.

— Cu facultatea cum mai stai ? Mai înveţi cîte ceva din cînd în cînd ? Ai examene peste o luna, clacă nu mă înşel.

Fabre-Simmons vorbea calm, ca un om cu desăvârşire obiectiv care conduce cu meticulozitate o anchetă. Roland se uită la e] de parcă ar fi spus cino ştie ce «sare năzdrăvănie :

— Dacă învăţ ? Adică dacă îmi mai arunc ochii pe grămada aia de h'îrţoage prăfuite, pe miile de pagini ea- aghioase în fond şi în formă pe care nu le poţi citi fără să nu te umfle rîsul ? Pe terfeloagele mucegăite pe care le tîrîm după noi încă de pe vremea romanilor — iar pe cele mai recente de la Napoleon citire ? Azi cînd nu mai găseşti pe nimeni în afară de noi care să le ia în ser'os şi care să se slujească de ele fie măcar ca să se şteargă la fund ? Cu facultatea ? Nu, zău că eşti cu totul pe dinafară...

Pe jumătate liric, pe jumătate ironic, băiatul clătina din cap uitîndu se la taică-său, ale cărui urechi se înfkr- bîiîlau. Dar vocea lui Fabre-Simmons lămase la Ici de c almă şi de neutră :

— Evident, pentru tine faptul că tradiţiile noastre juridice îşi au obîrsia în dreptul roman şi în geniul unui om ea Napoleon este un lucru depăşit. înţeleg foarte bine. Aşadar, prins de euforia care succede întotdeauna marilor înfăptuiri, nu te sfiesti astăzi să-ţi dai jos masca...

— Ao-leu ! încurci borcanele... Nu noi ne lăudăm cu loviturile pe care le-am dat în ziua aia de pomină care-a fost ieri ! Ăsta o spun fiţuicile voastre de adulţi. Pentru nci povestea de ieri nu era decît o operaţie de rutină.

— De rutină spui ? repetă Fabre-Simmons cu o voce visătoare. Şi maşinile cărora le-aţi dat foc tot rutină erau ?

Roland jsări în picioare cu o agilitate ele pisica. Veni în faţa tatălui său. Ochii de- un verde sălbatec dădeau figurii sale păroase un aspect tineresc şi carnivor :

— Eite,_ştii ce ? n-ar trebui să mă scoţi clin răbdări! Trebuie să trec: un examen sau ce Dumnezeu vroi de la mine ? N-am dormit prea mult şi în ceea ce priveşte întrebările tale. paharul e plin ochi, înţelegi ? A, fireşte, ai să-mi spui iarăşi că sînt minor iar eu am să-ţi răspund ca şi ultima dată cînd te-ai dat Ia mine : „Asta n-o să mai ţlna mult !" Şi încă o să fie ceva mai adevărat decît ultima dată cînd ţi-am spus-o... Voi, ăştia, aveţi mereu impresia că staţi de vorbă cu nişte pisoiaşi de hîrtie ! Dac- aţ:. şti te reprezintă Organizaţia noastră...

Tăcu. Impasibil Georges Fabre-Simmons spuse eu simplitate .

— Te ascult... De ce te-ai oprit cînd mergeai pe-un drum atît de bun ? Ţi e frică ?
— Mic, frică ? Dc ce să-mi fie frică ?
— Nu ştiu, Iîoland. Te ascult.
— Da, da, avem o Organizaţie şi eu sînt patronul. Fără alegeri. Aşa ! Şi-i duc tare. N-ai nici cea mai mică idee despre ce anume reprezentam noi...
— Nu, dragul meu, n-am nici cea mai mică idee.
— Da... Ei bine, uite-a şa, numai pocnind dm degete, pot să pun pe picioare cel puţin cinci sute de tipi ! Clinei sute dc cameni cu o cască şi un drag de fier pe cap de pipangiu. Şi pe lingă asta încă douăzeci şi cinci sau treizeci de gagii pentru chestiile mai speciale.
— Dar maşinile cărora le-aţi dat foc ?
— Ei, asta-i acum ! O manevră de antrenament. Nici nu merită să vorbim despre asta.
— Tu ai...
— Dacă eu am comandat acest exerciţiu ? Fireşte că eu, cine dracu vrei să fie ?
— De unde vrei să ştiu eu ? Un altul de pildă... Şi pentru reuniunile voastre aveţi un sediu ?
— Mişto ! Statul major se adună cel puţin o dată pe săptămînă într-un...
Băiatul se opri brusc şi clătină din cap :
— Erai cît pe ce să mă duci, tată.
Dar, imperturbabil, Fabre-Simmons scosese o hirtie din buzunar :
— Dar manifestul ăsta îl cunoşti ? Manifestul ăsta cu un cocoş roşu ?
Roland puse mîna pe manifestul imprimat cu negru şi roşu pe hîrtia aceea excelentă, avînd în cap pasărea stacojie care reprezenta emblema focului :
— Fireşte că îl cunosc ! E penultimul pe care l-am scos...
O uşoară încurcătură îl făcu să se bîlbîie în timp ce-i înapoia tatălui său documentul.
— Şi tu eşti cel care a descoperit că am un bunic american ? Şi că-mi vînd sufletul Statelor Unite ?
— Da, tată, eu !
Roland lovi cu mănuşile negre în palma deschisă şî »e aplecă în faţă :
— Ce, nu te prinzi ? O bună propagandă trebuie judecată numai după efectele pe care le produce. Asta n-o spun eu primul!
— Nu-i singurul adevăr pe care îl iei de la alţii.
— De acord... dar fiecare dintre cuvintele astea este repetat în cor de către sute de milioane de oameni. Aşa că asta-i! Propaganda noastră nu

urmăreşte decît eficacitatea. Or, trebuie să recunoşti şi tu că un bunic american pare mai suspect decît o bunică americană ! Şi de asta sorţii au căzut pe bunieă-tău.
Fabre-Simmons nici nu clipî. Spuse pe tonul unuî om de afaceri care vrea să strîngă cît mai multe informaţii i
— Şi Organizaţia voastră, cum ii spui tu, dispune de anumite fonuuri, nu-i aşe ?
— Fireşte ! E nevoie de parale per; tru parşivii ăştia de tipografi care nu fac nimic pe gratia... Paralele însă le dau eu !
Roland îşi muşcă buzele : era limpede că ar fi dat o:i- cît să nu-i fi scăpat această frază. Fabre-Srnmons îl pînd^a cu nişte ochi care deveneau saieastici:
— Perfect ! Va să zică tu dai paralele... Dar caietul ăsta îl recunoşti, Roland ?
De data asta băiatul îşi pierdu cu dtsăvîrşire stăpi- nirea de sine ; păli, în ciuda bronzului care îi colora faţa. Dintr-o săritură înşfăcă caietul roz şi slinos pe earj i-l întindea tatăl său :
— Asta-i culmea ! Cine ţi-a aat voie...
— Taci ! Cînd vrei ca un document să rămînă secret nu începi pin a-l uita la closet! Nu eşti decît un puşti ! Şi-apoi cum de-ţi poate trece prin cap că trebuie să cer voie cuiva ca să fac ceea ce vreau în caia mea ?
Dintr-o dată vocea lui Fahie-Simmons făcuse explozie dobîndind rezonanţe răsunătoare care nu-i erau obişnuite. Apoi, recîş tigîndu-şi la fel de brusc sîngele rece, industriaşul adăugă pe cel mai neutru ton cu putinţă, ridicîn-du-se la rîndal său :
— Deci pe deasupra ma' voiai şi să te sinucizi ?
Băiatul clipi din ochi :
— Aţi... citit totul ?
— Da ce-ţi închipui ? Uite :-am avut curajul să-ţi citim ciorna pînă la capăt. Dealtfel să nu-ţi închipui nici o clipă că stările sufleteşti ale copilului nostru ne pot lăsa indiferenţi, pe maică-ta şi pe mine...
— Ah, în ce-o priveşte pe mama sînt liniştit... dar tu !
Şi de astă dată replica ţîşnise de pe buzele lui Roland fără voia lui.
— Dar eu ce ? răspunse Fabre-Simmons cu o voce din ce în ce mai plină de amărăciune. Fireşte, tu îţi închipui că nici măcar nu încerc să înţeleg anumite revolte... sau anume disperări ale tinereţii ? Că eu n-am fost niciodată linăr, nu-i aşa ? Si că sînt cu desăvirşire lipsit de memorie, âsta-i un lucru ştiut de toată lumea i Eu am devenii, fabrica de bani, maşina automată de împărţit parale, un robot fără suflet şi fără inima Şi asta. nu e

numai pă-rerea ta : din momentul în care începem sa cîştigăm parale, tolî cei din jurul nostru îşi închipuie că nu sîntem buni la nimic altceva — aşa spun îndeosebi cei care se plîng pe toate drumurile că ei nu cîşligă. Dar aşa cum sînt eu, cocoţat în vîrful turnului meu cu bani, am să-ţi spun totuşi două lucruri, Roland : primo că, slavă Domnului, poţi fi lînăr fără să te porţi ca un criminal sau ca un nebun furios ; secundo, că oricum şi-n orice chip ai întoarce lucrurile şi oricât ai fi de sucit la minte, nu se poate să nu-ţi dai seama că sinuciderea este cea mai cumplită laşitate cu putinţă !
Roland, căruia nu-i scăpa nici o fărîmitură din indignarea tatălui său, adoptase o atitudine ciudată : îl asculta fără să sufle nici un cuvint, cu capul puţin aplecat într-o te, ca şi cum Fabre-Simmons ar fi vorbit prea încet. ochii lui verzi, pe jumătate umbriţi do genele lungi, moştenite dc la maică-sa, se aprinsese un licăr de atenţie — poate o simplă emoţie trecătoare. Nu răspundea nimic. mulţumindu-se să clatine din cap...
Fabre-Simmons nu-l slăbea din ochi. O clipă fu ispitit să-l ierte : să facă pace cu acest copil, arălîncl faţă de el o înţelegere şi o stimă la care acesta fireşte că nu se aştepta ; să uite totul. Dar i se păru că datoria lui era tilia. Cinstit cu sine însuşi, respinse deînclată ideea unei soluţii atît ele facile ca aceea de a ierta — asta fără a fi absolut sigur că iertarea era într-adevăr în ceea ee-l priveşte pe el, Fabre-Simmons, una din soluţiile cele mai uşoare. Sehimbîndu-şi dintr-o dată expresia şi tonul, o luă altminteri :
— Hai. Iîoiand. acum să vorbim serios ! Din clipa asta avem cel puţin avantajul că ştim limpede cum stau lucrurile. împins de irezistibila ta dorinţă de-a provoca, ai mărturisit adineauri că tu alcătuieşti şi tipăreşti pe banii tăi manifestele în care sînt insultat şi. ameninţat cu sabotajul. Tot tu eşti cei care conduci acţiunile de devastare a facultăţii dc drept, unde înveţi pe socoteala contribuabililor. Cît priveşte aprinderea maşinilor, n-ai nici o grija, despre asta o să vorbim mai încolo ! Dar cum n-ai n ai avea nici o stimă penll'11 Hline dacă im-ă.Ş finanţa propria pierzanie, din ziua asta nu mai primeşti ele la mine nici un ban... Da, da : nici un bănuţ... Adică nu ! Voi continua să-ţi plătesc cursurile şapirografiate şi cărţile de drept ca şi autobuzul dus-întors do la Saint-Cloud ia Boisleger... Poate că hotărîrca mea ţi se va părea cam aspră, dar ce vrei ? „su alungăm orice slăbiciune din viata noastrăasta tot bătrînul Mao a spus-o î
Fără a mai aştepta răspunsul fiului său, sărutîndu-şi în trecere soţia pe colţul buzelor, Georges Fabre-Simmons părăsi încăperea şi coborî la parter. Pe scară se încrucişa cu Germain, majordomul, pe care îl rugă să-l însoţească în grădină.

— Germain, fii drăguţ şi vezi dacă domnul Roland şi-a lăsat maşina în stradă. Şi ad-o, te rog, aici, nu prea aproape de terasa de la intrare, ia-o pe aleea laterală.
Era o vreme blîndă şi răcoroasă iar în grădină pajiştile tunse ca nişte canişi, straturile cu begonii şi castanii înfloriţi alcătuiau un peisaj de o mare seninătate. Paul, grădinarul, săpa în ritmul unei lumi vechi, ridicîn- du-şi din cînd în cînd faţa ca lignitul pentru a urmări cu privirea zborul vreunei păsări. „Grădinarul meu e un om ciudat şi care îmi seamănă, îşi spunea Fabre-Simmons : e fascinat dc munca lui şi nu îngăduie nimănui să se apropie dc ei sau să-l cunoască, nu suportă să primească porunci".
Seoţînd un şir de pîrîituri ca şi cum ar fi demarat dînd foc unui smoc de petarde, Triumph-ul lui Roland, a cărui caroserie vcrdc-măslinie strălucea în bătaia soarelui deopotrivă cu celelalte piese nichelate, pătrunse în grădină scîrţîind pe nisipul aleilor.
— Germain, eşti aşa de bun să te duci să cauţi in garaj două-trei bidoane cu benzină, cele mai mari pe care ai să le găseşti, şi să le aduci aici, te rog.
— Sînt două canistre dc cîte douăzeci de litri, domnule preşedinte.
— Adă-le încoace.
Paul îşi înfipse sapa în pămîntul afînat şi binemirosi- tor, îşi sterse mîinile de şorţ, îşi suflă nasul şi se apropie de maşina strălucitoare ca şi cum ar fi primit nişte tainice înştiinţări. Nu schiţă nici un gest pentru a-l ajuta pe Germain să care canistrele..,
— Mulţumesc, Germain, spuse Fabre-Simmons cînd totul fusese adus la îndeplinire. Acum varsă-le pe maşină şi în maşină... Ce mai aştepţi ?
Germain, care era un personaj stilat, îşi plecă uşor capul încărunţit cu părul uşor ondulat tuns scurt :
— Dacă domnul preşedinte este aşa de hun să repete ceea ce mi-a spus...
— Da, da, Germain. Ai să verşi un bidon pe caroserie iar pe celălalt înăuntrul maşinii. După care ai să-i dai foc, dacă eşti aşa de bun... Domnul Roland împreună cu prietenii dumisale au dat foc la douăsprezece maşini care nu erau ale lor... Nu văd de ce n-aş da şi eu foc unei maşini pe care am plătit-o cu banii mei ! Nu e normal ca aceia care se amuză să fie mereu aceiaşi...
— Dar maşina asta este aproape nouă ! Şi fără îndoială că domnul Roland...
— Domnul Roland va asista la o demonstraţie prin reducţie la absurd. Şi-n ce mă priveşte, am să mă distrez şi eu puţin ! Am făcut o mulţime de lucruri în viaţa mea, Germain, o mulţime de lucruri ! Dar e pentru prima

dată cînd dau foc unei maşini... Uite. am o brichetă cu care am să-i dau eu însumi foc !
Cu multiple bolboroseli şi gîlgîieli, răspîndind un miros puternic care i se păru lui Fabre-Simmons a fi la fel de plăcut ca acela al unui parfum scump, benzina a fost vărsată pe vehicolul verde-măsliniu intra-muros, extra mii-ros. In ceea ce-l priveşte pe Paul, grădinarul, a cărui faţă părea un tufiş vag modelat pentru a aduce cu un chip de om şi din mijlocul căruia ţîşnea uriaş un nas de pirat, el se bucura de pe acum la gîndul unui foc de tabără atît de hazliu. Lui Paul îi plăceau lucrurile neobişnuite, care dealtfel i se potriveau de minune. îi plăcea de asemenea să stea să se uite cum lucrează ceilalţi. Din cînd în cînd arunca cîte o privire amuzată către Fabre-Simmons. Era vădit că mirosul de benzină îl îneînta. „Ei bine, se gîndi industriaşul, dacă mi-aş fi pus in gînd să-l las cu gura căscată pe Paul aş fi dat chix !"
— Gata, domnule preşedinte. Cred că e suficient de departe de casă ca să nu fie nici un pericol. Dar cum n-am golit rezervorul de benzină s-ar putea să facă explozie...
— Toi ce se poate ! răspunse Fabre-^immcns plin de speranţă.
Scoase din buzunar o brichetă cu fitil, antică şi pocită, pe care o primise cadou de la murei', or ii din prima lui uzină şi de care nu sc despărţi a niciodată, deşi nu iuma. Rupînd o pagină din agendă, făcu o mică torţă ; o aprinse şi o aruncă fără nici o şovăire către automobilul \ erde-măsllniu.
Rezultatul fu imediat şi ccnsolant: dintr-o dată Triumph-ul deveni un tufiş de flăcări, un rug de vrăjitoare. Sfîrîiturile, trosniturile lemnului şi alt vopselei, zgomotul bucăţilor de caroserie care cădeau to- pindu-li-se încheieturile, a^ătuiau o muzică vastă, or- chestrînd dansul flăcărilor care se ridicau aproximativ cam cu doi metri deasupra acoperişului foarte jos al maşinii. Pernele de piele pocneau şuierînd. Iar toate asiea se gîndea Fabre-Simmons, dau un foarte vesel spectaco± de sunet şi lumină. Industriaşul se plimba jur împrejurul maşinii ca să nu-i scape nici o frîntură din reprezentaţie ; sărea în mod ciudat de pe un picior pe celălalt şi pe fava iui dogorită de căldura incendiului se putea citi o satis-facţie lără margini.
Chipul nobil şi osos al lui Germain era pe cît de crispat pe atît de uluit. Grădinarul se în- vîrtea şi el în jurul Triumph-ului dar în sens invers faţă de Fabre-Simmons, astfel încît cei doi se întîlneau din cînd în cînd, scliimbînd cîte un zîmbet scurt, îmbujoraţi de văpaie şi de o mare bucurie.
Dmtr-o dată. Roland apăru la balconul etajului doi şi-şi aplecă peste balustradă capul lui părc s ; trăsăturile i se încordară expriniînd năuceală, iar Fab -e-Simmons îi mtoaise un zîmbet de comanş biruitor. Aproape în aceeaşi clipă băiatul urlă :
— Cum, da ce faceţi ? Sînteţi ţicniţi de-a binelea ?

Dispăru şi reapăru deîndată jos, bătîncl toate recordurile de coborîre a scărilor. Se năpusti ca un nebun către robinetul cu apă din garaj, umplu o găleată pe care o găsi pe acolo şi aruncă cu disperare apa asupra maşinii în flăcări — ceea ce îl făcu pe Fabre-Simmons să clatine din cap cu înţelegere şi cu oarecare milă.
Abandonînd o luptă imposibilă, Roland se înfipse în fcţa lui Georges H. femurînd de furie :
— Eşti complet diliu ! Ce vrea să-nsemne asta ?
— Tu te distrezi dind foc maşinilor. Şi eu. Fiecare ia rindul lui.
— Dar e-a mea, fir-ar a dracului să fie ! Nu vezi că asta-i maşina mea, că ai dat foc maşinii mele ?
Atunci Fabre-Simmons se apropie de fiul său mai- mai să-l atingă, îşi ridică privirea şi-i strigă privindu-l ţintă în ochi :
— Maşina ta ? Tu n-ai nici o maşină ! Tu dai foc unor maşini care nu sînt ale tale ! Eu am plătit cu banii mei pîrţîitoarea asta de Triumph ! Cu munca mea ! Ei, acum m-ai înţeles ?
Băiatul, care era cu un cap mai înalt decît laică-său şi a cărui faţă tremura de furie, făcu un gest ca şi cum ar fi vrut să-l lovească. Braţul însă îi căzu moale ia loc. Se întoarse către maşina lui încununată cu flăcările care o mistuiau de vie pe îndelete — în timp ce mirosul de vopsea arsă alunga toate celelalte mirosuri de pe faţa pămînlului. Apoi plecă în fugă, urcă cele cîteva trepte ele la intrare şi dispăru în casă. Fabre-Sirnmor.s notă faptul că Francoise nu intervenise în nici un fel...
— Domnul preşedinte mai are nevoie de mine? întrebă Germain, în mod vădit foarte necăjit.
— Nu, poţi să-ţi vezi de treabă. Mulţumesc.
— Am să vin ceva mai tîrziu cu ceilalţi valeţi... să curăţăm grădina... de... de resturile...
— Nu, Germain, ai să laşi porcăria asta aici! N-am încheiat încă teste socotelile, şi rămăşiţele maşinii îmi mai pot fi de folos.
Majordomul înclină din cap şi se îndepărtă, ţeapăn ca a statuie ambulantă a dojanei. Triumph-ul continua să ardă scăldat într-o aromă amară şi pătrunzătoare. De-abia atunci făcu explozie rezervorul de benzină, împrăştiind în jur cîteva schije aprinse — dealtfel o explozie suficient ele cuminte, de o pudoare întru totul britanică. Iar maşina începu să ardă şi mai minunat, spre bucuria miliardarului şi a grădinarului. Fabre-Simmons se apropie de Paul, a cărui faţă exprima o ciudată curiozitate filozofică ; îi puse mîna pe umăr :

— N-aş fi crezut niciodată că sînt autca lucruri care pot să ardă într-o maşina, spusa el cu o voce impresionantă. Ieri tinerii au dat foc Ia vreo douăsprezece...
Grădinarul mai clătină odată din cap înainte de a se îndepărta către srpa şi begoniile lui :
— Tinerii înseamnă dezordine. Dar trebuie să recunoaştem că Ie tună uneori nişte idei!
Lcopaid conducea Benilev-ul cu o încetineală pină de maiestate. Fabre-Simmons, care sc întorcea la biroul său de pe bulevardul Hoche, se simţea minunat, aproape ridicol de fericit : incendiul Triumph-ul ui îi dăduse o buuă dispoziţie pentru tot restul zilei.
„De mult voiam eu să rezolv acest mic litigiu cu Roland ! Dar voiam s-o iau mai domol. Ştiu la ce-l poate duce mintea acum : să fugă de-arasa, folosindu-se de credit d meu pentru a continua să-şi finanţeze operaţiile d î sabotaj pe care le înfăptuieşte în numele drepturilor saerosanie' ale tineretului revoluţionar. Cred totuşi că e crea inteligent fcă să aleagă ' această soluţie : pentru că dacă şterge putina, pun poliţia să-l caute fără nici cea mai mică şovăire — cred că-şi dă foarte bine seama care vor fi reacţiile mele. Iar dacă împrumută bani in numele meu, n-am să şovăi să dau publicităţii toate declaraţiile ne- C3sare. Nu mi~a fost niciodată cituşi ds puţin frică de scandil.*'
, O frînă prea bruscă îl smulse din mc-ditaţiilc salo : ! — Leopold, ai să ne omori! strigi Fabre-Simmons apleeîndu-se către bătrînui şofer care nici măcar nu catadicsi să răspundă.
Bentley-ul, înalt ca un dric, trecu pe lingă un chioşc de ziare ale căror tuluri in ari îţi săreau în ochi de Ia o poştă : „Statele Unite escaladează intervenţia in Asia de biiă-est".
Fabre-Simmons înregistra această informaţie în mo- 'did cel mai mecanic cu putinţă şi o preschimbă aoroape deîndată Litr-o posibilă speculaţie : „Trebuie verificat. Dacă este exact, Wall Strcet-ul va coborî*'. Apoi industrialul găsi cu cale să se gîndească la familia sa. „Francoise devine nervoasă. Acum cîtv a timp lua o simplă ameţeală drept comă ! Astăzi îmi cere să vin acasă, să las baită toate treburile — şi ce treburi 1 — fără să fie măcar sigma că Roland se lăsase pus la zdup ! Ce s-a întîmplat cu minunatul ei echilibru ? Da, se neliniştеşte foarte tare atunci cîncl e vorba de fiul său, iar eu am mare încredere în intuiţiile ei... Şi ce mai bătaie de cap ne dă şi băiatul ăsta !"
Fabre-Simmons îl revăzu în gînd pe diavolul acela de douăzeci de ani tenebros şi cu ochii verzi, cu barbă şi cotleţi tuciurii ca şi buclele dese care i se revărsau pe ceafă şi care ic dădeau gata pe fete. îşi spuse că toată claia

asta de păr îi slujea lui Roland drept emblemă intelectuală, politică, religioasă şi socială. „Păros sau nepăros, bărbos sau nebărbos o să trebuiască să-şi termine dreptul,, pentru că n-o să fie niciodată. în stare să facă alte studii mai înalte ! Dacă o să-l lase repetent, o să se găsească totdeauna în uzinele mele un loc de muncitor necalificat pentru el ! Şi drăcia asta n-o să mai meargă ca pînă acum !;
Gîndurile lui Fabre-Simmons o luară razna : „Ştiam de mult că el şi soră-sa îmi spun între ei Georges Haş !tt Descoperi că porecla asta îi exaspera ridicol de mult. îşi aduse aminte o frază din textul lui Roland : „Nu-l iubesc pe Georges Haş. Dar acest omuleţ, de cincizeci şi şase de ani care îmi esle tată mă fascinează: face parale aşa cum o găină face ouă /" Apoi o altă amabilitate la adresa lui : P.D.G.-ul înseamnă fundul capcanei, înseamnă dulcea căldură a societăţii de consum — iar eu nu vreau să mor înăbuşit ca el!" în acest răstimp insă, se gîndea Fabre-Simmons, Roland trăia, mînca şi dormea într-un fel de palat, apreciind foarte mult faptul că aproape mai peste tot dădea de mobile semnate, de tablourile unor artişti de mare renume şi de fabuloase obiecte de artă — găsind, după cît se pare, cît se poate de firesc faptul că mica lui familie era slujită de un majordom, doi valeţi, o cameristă, o bucătăreasă, un şofeur şi im grădinar ; fără a se preocupa prea mult să rezolve în ce-l priveşte aceste contradicţii. Asta cu atît mai mult cu cît cheltuia ca bani de buzunar pentru „Organizaţia" lui şi pentru el personal nişte sume lunare care l-ar fi făcut fericit pe oricare dintre muncitorii cu înaltă calificare de la Boisleger. „îi dădeam mult prea mulţi bani ! Francoise are dreptate:
sîntem răspunzători ! Mă deranjează ea atunci cînd e cazul şi cînd nu e — dar limpezeşte lucrurile, punîndu-mi în faţă această dilemă foarte precisă : ori mă ocup de familia mea, ori... Ori.ce ?" Avu curajul să privească lucrurile în faţă : „Şi de data asta m-am deranjat pentru că simţeam o ameninţare in vocea Francoisei."
Bentley-ul se opri în faţa imobilului de pe bulevardul Hoche aşa cum un transatlantic acostează la chei. Fabre- Simmons pusese piciorul jos înainte ca bietul Leopold să fi apucat măcar să coboare din maşină :
— Mulţumesc, Leopold ! N-o să mai am nevoie de dumneata. Am mult de lucru aici. Eşti liber.
Pe biroul lui Fabre-Simmons se stringeau vraf liîrtii în formă de telegrame pe care domnişoara Blanchard nota tot ce i se părea a fi mai important : telefoanele primite, vizitele, demersurile colaboratorilor. Un alt vraf îl reprezenta corespondenţa zilnică. In fine, un al treilea era cel al presei de seară absolut complete, în care ziare domnişoara Blanchard avusese grijă să

sublinieze cu creionul roşu tot ceea ce era în legătură cu oferta publică de cum-părare.
-— Publimondialul n-a telefonat ?
— Ba da, domnule preşedinte. De patru ori.
— Şi domnul Mazade ?
— De cinci ori, domnule preşedinte : voia cu orice preţ să vă caute la Saint-Cloud. L-am convins să n-o facă.
— Foarte bine, Sophie. Te felicit !
Sub claia ei ele păr roşu, secretara roşi în mod violent.' Pur şi simplu luase foc. Fabre-Simmons îşi lăsă privirea să poposească o clipă asupra ei aşa cum pui o mină rece pe fruntea înfierhîntată a unui bolnav. „Ce nas, ce ten ! Şi gura asta fără buze care seamănă cu o incizie ! Nu mai trebuie să-i spun Sophie. Mă iubeşte de crapă. E înspăi-, mintă tor."
— Vă mulţumesc, domnişoară Blanchard.
Fabre-Simmons nu suporta ca masa sa de lucru să sfea încărcată sub tot felul de hîrţoage. Privirea îi căzu mai întîi pe un plic mare cu timbre greceşti care purta dubla menţiune : „Personal — Urgent". Il deschise şi întîrzie cîteva clipe în faţa schiţelor şi a planurilor unei vaste vile de marmură albă. o clădire suplă către care ducea un peristil de coloane dorice şi împrejmuită cu o grădină urrde visau statui antice. „Sînt o serie de chestiuni asupra cărora va trebui să mai reflectez. Dar chiar şi aşa e-un p'im şi excelent punct de plecare ! Industriaşul scoase dintr-un sertar al vastului său ciasor fotografiile în culori ale unei insule minunate şi foarte pustii, scăldată în lumina zeilor. „Aşadar asta-i insula mea 1 Şi Francoise care nu ştie încă nimic,
Îşi puse la loc comorile şi se apucă de treabă. Citi într-un timp record corespondenţa, adnotă anume scrisorr, rugind pe cutare sau pe cutare dintre colaboratorii săi să răspundă ; studie scurtul raport al agentului său de sch'mb, Patrick Stemberg ; reţinu faptul că reprezentanţii personalului de la Boisleger-Criteîl vor fi în biroul său în chiar aceeaşi seară la orele 19 : a noi luă cunoştinţă de' diferitele mesaje telefonice selecţionate de către domnişoara Blanchard — şi din nou îşi însemnă indicaţiile cu scrisul său mic şi asemănător fulgerelor. In cele din urmă putu să devoreze în voie ziarele de seară. Oferta publică de cumpărare pe carp o dcclanşase se afla la loc de cinste," anunţa tă cu titluri mari „înfruntarea dintre doi giganţi, ai industriei francezo \ Georges Fabre-Simmons împotriva lui Marcel Sangalles Tinarul vrea să-l înghită pe bătrin „Cînd miliardarii se iau unul pe altul de beregată..." In general comentariile erau obiective. Fără a cunoaşte dedesubturile, reporterii specializaţi înţeleseseră totuşi destul de exact care era miza. Dădeau cîteva cifre aproximativ juste cu privire la importanţa

compaiată a întreprinderilor americane şi a afacerilor franceze în sec toarele de vîrf. Opuneau cir răutate vechimea Atelierelor şi Şantierelor Sangalles & fiul dinamismului tineresc al Companiei franceze de Electronică şi Informatică. Ceea ce-i punea pe jăratec nu era numai siniDla înfruntai e Sangalles-Fabre-Siinmons, pentru că ei simţeau din instinct că „un vînt de tincicţe ca împrăştia, mulţumită unei operaţii de acest gen, praful gros care acoperă in- dustiia noastră naţională". Fabre-Simmons începea să se distreze de minune : „Eu sînt vîntul de tinereţe, zău aşa M Mirosul Trhimph-ului ars ri mar stăruia in nări — şi, în
ciuda gravităţii acelui ceas. avea o bună dispoziţie aproape nebunească. Veni şi se uită în marea oglindă modernă care decora unul din pereţii biroului ; îşi privi capul puţin lăsat pe-un umăr : „Halal cap mai are vîntul ăsta de tinereţe !" şopti el.
Apoi îl ceru la telefon pe Guy Mediano, patronul agenţiei Publimondial.
— Guy ? Aici Fabre-Simmons. Echipa ta merge bine ?... Ai citit ziarele ?... în ceea ce mă priveşte este O.K. Mi s-a spus că m-ai căutat în mai multe rînd uri dar eu mă jucam la mine acasă de-a părinţii contestatari... Da... Da, am văzut-o şi pe asta : la închidere Sangalles se ridicase pînă la 142. Eu personal n-am încă nici o informaţie în acest sens dar am să chem Banca Europei şi Uniunea Priziană care poate c-au aflat cîte ceva : la rîndul tău încearcă şi tu să afli cine cumpără. Piaportul lui Steinberg este destul de laconic, dar am să-l întîlnesc personal astă-seară. . Da, cred că e mai bine aşa... Nu, aş vrea ca întîlnirea să aibă loc la Pierre Mazade... E cu tine ? Dă-mi-l şi mie te rog... Pierre ? Dacă n-ai nimic împotrivă ne întîlnim cu toţii, toată echipa, la tine pe la unsprezece seara.. Mulţumesc, Pierre ! îi convoc pe Deraisnier, pe Vergier, pe Arkumenian, pe Pastings şi tot restul... Imaginaţia este la ordinea zilei ! Spune-i lui Guy Mediano să-şi aducă şi el consilierii de şoc — pentru că o să cam trebuiască să dăm din coate! Ai văzut ce-ijcu Bursa ?... Pe diseară, Pierre
*
Orele 19. Domnişoara Blanchard, întru totul resemnată să muncească zi şi noapte în această perioadă agitată pe care o trăia patronul său, îi introduse pe reprezentanţii personalului de la Boisleger-Criteil : titulari şi supleanţi în formaţie completă, proaspăt raşi şi aproape toţi îmbrăcaţi în haine de duminică. Delegaţii a trei centrale sindicale găsiseră mijlocul de a-i însoţi. Inevitabilul expert-contabil al personalului era şi el prezent, ferchezuit, purtîndu-şi ţanţoş mustăcioara de june prim. In fine, asigurările sociale — adică o persoană ajunsă în preajma a vreo patruzeci de primăveri, ai cărei ochi spălăciţi, albaştri, luminau o faţă sensuală şi bucălată — completau figuraţia. Cu totul erau vreo douăzeci de persoane. Fabre- Simmons ştia că

din toţi aceştia nu contau decit vreo doi-trei oameni cu caractere puternice . Lormeil, un vecin muncitor pe jumatate hahaleră, pe jumatale binevoitor, care avea un adevărat har de-a simţi ce şi cît i se putea cere patronului — apoi Calamart, un fel de intelectual decăzut, înzestrat cu o foarte siabă cahficare tehnică, prost îmbrăcat, cu nişte ochi frumoşi din care se revărsau fanatismul şi uia Ceilalţi — cu excepţia unui „cadru" inteligent şi agresiv — nu se arătau cîtuşi de puţin ostili şi nici măcar curioşi faţă de Fabre-Simmons. Ascultau fleg rnatici, din cînd în cînd, dialogul patronat-salanaţi p!e- cînd tot aşa cum veniseră. In cadrul şedinţelor de acest fel, Fabre-Simmons juca o carte aproape infailibilă . exploata cu îndemînare animozităţile fireşti ale muncitorilor şi salariaţilor faţă de delegaţii dm afară şi faţă de organizatorii sindicali. Inflexibil de pizmaş în ceea ce priveşte autoritatea sa, Fabre-Simmons simţea cu toate acestea o plăcere profunda în a-şî ţine personalul la curent cu afacerile sale — cu viaţa acestora cu pulsul lor. Ii plăcea să le dezvăluie proiectele şi sensul strădaniilor pe care le depunea. Reuniunile Comrtetului Central al întreprinderii durau adeseori mai multe ceasuri — şi în această privinţă Fabre-Simmons mergea cu mult mai departe de ceiinţele legale. Dealtfel, dispreţuia legile.
Jean Deraisnier, şeful serviciului de cadre, Abel Morin şi directorul tehnic al uzinelor Boisleger-Criteil stăteau aşezaţi în dreapta sa, strînşi într-un fel de turmă neliniştită. Nu prea erau la largul lor, temindu-se de „logosurile" pe care patronul obişnuia să le adreseze „reprezentanţilor poporului". Căci i se întîmpla şi lui Fabre-Simmons să facă pe demagogul, să promită puţin cam prea mult, să dea drumul unor chestiuni care nu pu-teau fi duse la bun sfîrşit — iar apoi să se spele pe mîini cu o feroce nevinovăţie, aruncîndu-le subalternilor săi cu ocazia vreunui proxim comitet de direcţie un simplu : „Dcscurcaţl-vă FaDrp-Simmons făcu o expunere de o claritate orbitoare cu privire la oferta publică de cumpăraie pe care er declanşase împotriva lui Sangalles. Stîrni cu abilitate rîsul delegaţilor atunci cînd îl descrise pe Marcel Sangalles, vorbindu-le dc absolutismul acestuia şi de gestiu îea sa perimată. Le flutură prin faţa ochilor posibilitatea unei sporiri a posturilor dacă O.P.C.-ul avea să reuşească. Ceru muncitorilor şi funcţionarilor sărl tină la curent cu reacţia oamenilor şi a opiniei publice faţă de oferta lui de cumpărare, aducîndu-i la cunoştinţă toa+e informaţiile privitoare la acest subiect pe care le-ar putea culege de la cei din jurul lor. îi flată, îi răsfaţă, îi mîngîie, netezi aşa cum trebuie blana acestui an'mal sănătos şi viguros care este poporul în fine, promise câ in cazul unei victorii va proceda la o nouă distribuire de acţiuni gratuite personalului
— Vîsltm pe o aceeaşi corabie şi dumneavoastră simţiţi asta foarte bine 1 Puţin îmi pasă de c-eea ce şe întimplâ la \ ecin. Dacă dumneavoastră

vîsliţi împreună cu mine pînă la linia de sosire, împai t premiul cu dumneavoastră. Şi vă declar că dacă această afacere reuşeşte, veţi primi cu mult mai mult decît în oricare altâ parte ! Puteţi s-o spuneţi tovarăşilor voştri drn partea mea : nicţ, nu vă daţi seama ce sînt în stare să fac pentru dumneavoastră... întrebări ?
Erau şi întrebări. Lonneil, bătrînul şi înţeleptul muncitor, vru să capete cîteva precizări :
— Nu prea ne dă:n seama de ce sînteţi în stare să faceţi pentru noi, domniile preşedinte. Şi ca să ne dăm mai bine seama ar fi destul ca dumneavoastră să spuneţi pur şi simplu lucrurilor pe nume... Ce ne promiteţi concret în cazul în care îl înghiţiţi pe Sangalles şi compania ?
Abel Morin şi Jean Deraisnier se uitară unul la altul plini de îngrijorare.
Dar Fabre-Simmons nu-şi pierdu cumpătul numai pentru atîta lucru. Descrise cu precizie distribuţia titlurilor suplimentare şi a sistemelor de prime pentru concediu la care se gîndise. Vorbea ca despre nişte certitudini; apoi emise ipoteza unor prime care s-ar acorda la finele anului sub forma unui al treisprezecelea sau chiar al paisprezecelea salariu, Deraisnier se înverzi ; Morin închise îndurerat ochii ; iar bătrînul Lormeil, eare-şj muia creionul în gură ca un şcolar, lua notiţe într-un carneţel. Calamart mîzgăiea şi el ceva cu un surîs ironic pe buze.
Atunci luă cuv intui delegatul unei centrale sindicale de extremă stingă. Teoretic, el ar fi trebuit să se mulţumească a asista la această întîinlre ca simplu observator, fără drept la cuvint Dar îi plăcea să bată cimpii şi Fabre-Simmons se ferea să-i taie avântul Şi de astă dată omul sindicatului stigmatiză „nedreptatea care domneşte în lumea neocapitalistă". Deplînse soarta femeilor lebuze, a bătrînilor şi a boinavilor. Reaminti că s-au aruncat recolte întregi pe drumurile Cavaillonuiui şi coşuri dc sardele proaspete în bazmele porturilor din Brc'ania : „Toate astea pentru că nu se dau ajutoare celor de jos !" Ridi- cînd nivelul dezbaterilor, constată victoria patronatului. Semnală faptul că numai cu „cheltuielile de reprezentare ale patronului şi ale statului său major s-ar putea clădi în fiecare an cîte un spital !" Apoi critică — într-un mod mai nuanţat, mai abil — O P C -ui lui F abre-Simmons, afirmînd că „trustul privat al electronicii va deveni astfel cu mult mai puternic*4 şi că era „o poartă deschisă pentru nc-o tiran ia miliardarilor !"
Ajimgînd în mod dialectic la capătul celor ce-av ea de spus, tăcu. Fabre-Simmons zîmbi :
— De fapt, îl întrebă industriaşul pe sindicalist., ce anume v-ar face plăcere !? Cred că nu greşesc dacă afirm că ceea ce vreţi dumneavoastră este ca firma mea să dea faliment sau să ajungă a depinde în modul cel mai strict

de birocraţi şi de tehnocraţi. Mergînd pînă la capăt : ce preferaţi dumneavoastră? Ca personalii meu să şomeze? Să primească salariul stabilit fără prime şi fără distribuiri de acţiuni ? Sau poate vreţi să se ducă să muncească în sectorul mineritului şi al căilor ferate —- care după cum bine se ştie, sînt de mare viitor ?
Cîţiva inşi izbucniră discret m ris : iar Fabre-Simmons conchise, privind de astă dată către bătrînul Lormeil : —- Personalul de la Boisleger-Criteil este angaiat într-o aventură alături de mine la bine — dar nu şi ia rău, întrucît dacă aşa ceva s-ar in ampla, ponoasele nu îe trag decît eu .. Nici o altă întrebare ?
Nu mai erau alte întrebări Nimic nu-l împiedica acum pe Fabre-S;mmons să treacă la partea a doua a programului ;
— Voi aborda acum nişte probleme cu mult mai puţin plăcute — pentru dumr ea voastră, dar mai ales pentru mine !
Tonul se schimbase ; ochii întunecaţi ai patronului se încărcaseră de mînie :
— La Bnisleger-Criteil se distribuie manifeste ! Manifeste ca acesta (scoase şi le arătă manifestul cu cocoşul roşu) care sînt nîşte provocări directe la sabotaj. Domnul Morin mi-a dat porcăria asta chia~ azi-dimineaţă şi nu e nevoie să vă spun eu ce gîndeşte el despre asta ! Mi s-au dat asigurări că mai multe mii de exemplare de-aceeaşi teapă circulă nestingherit prin uzina mea. Prin uzina dumneavoastră ! Ce aşteptaţi ca să puneţi mîna pe cei vinovăţiei să faceţi dreptate dumneavoastră înşivă ? Oare aveţi chef să vecieţi cum sînt sabotate maşinile la care lucraţi ? Ştiţi cîte parale costă, ştiţi cît e de uşor să deteriorezi un tambur sau o bandă magnetică, să faci inutilizabil un ordinator, să arunci în aer un pupitru sau o maşină de calcul ! Şi-atunci ?
Reprezentanţii poporului se uitau unii la alţii fără să scoată un cuvînt
— Am şi identificat, spuse Fabre-Simmons cu o voce gravă, pe autorii acestui manifest. Dacă vreţi să ştiţi, minunea asta a ouat-o o organizaţie de studenţi netunsi! Am eu grijă de ei. Dar nu vreau ca vreo fiţuică de acest fel să mai circule prin atelierele noastre, e clar ? Şi atra- geţi-le atenţia tovarăşilor voştri muncitori, funcţionari si alte cadre : îi las pe ei să vegheze. Contez întru totul pe cinstea lor profesională. Sabotajul este o crimă Nu poate exista nici un fel de solidaritate cu crima Şi-apoi la urma urmei, maşinile voastre sînt mult prea frumoase !
Doar acolo se arată iarna şi cinstea cîtă-nn este cuvenită...
Jean COCTE.AU

CAPITOLUL XII

Fabre-Simmons cină acasă în tovărăşia soţiei sale. Nici unul, nici celălalt nu prea aveau chef ele vorbă.
— Copiii nu şi-au făcut încă apariţia. Frangoise ?
— Nu. Nu ştiu dacă Roland o să se-ntoarcă. Cecile mi-a telefonat că ia masa în oraş..
— Cu cine ?
— Nu ştiu.
„Sigur că da, se gîndi Georges. Nu ştie. Nu ştim. Fără doar şi poate că pînă la urmă casa asta nu-i decît un hotel..'.*'
Tăcută, Francoise mînca fără poftă din vîrful dinţilor.
„Un hotel cu o hotelieră, se gîndea mai departe Fabre- Simmons, dar fără hotelier! De douăzeci de ani sînt absent de-acasâ ! .Cum să-i fac să înţeleagă că nu pot să le dau mai mult ? Cîţi sîntem pe lumea asta — în Franţa de pilda — noi cei care facem ca într-adevăr lucrurile să meargă înainte ? Cîţi sînt scriitorii care îmbogăţesc literatura cu un nou fel de a scrie sau cu un nou tip de emoţie ? Cîţi sînt juriştii care săvîrşesc ceva ce se poate într-adevăr numi creaţie ? Şi cîţi oameni politici ? Chiar printre savanţi şi cercetători cîţi sînt cei care s-au avîntat pe căi noi, ocolind drumurile bătute ? Or, ştiu că aici, în Europa, eu sînt acela care vede lucrurile în mare şi care îndrăzneşte să păşească mai departe decît toţi ceilalţi din acelaşi domeniu cu mine. A administra, a păstra sau a conduce e un vax. Nu contează decît expiorarea Există pe de-o parte imensa masă a oamenilor care se mişcă mai mult sau mai puţin ordonat şi exact înlăuntrui tiparelor sociale. Există apoi agitatorii care aţîţă în străfundurile acestei mulţimi instinctul refuzului şi al geniu'ui revoluţionar. Şi există, pe de altă parte, cei care obligă omenirea să facă trei paşi înainte de frecare dată cînd a făcut doi paşi înapoi ! Ştiu că sînt unui dintre aceştia. Şi afirm că nu-i deloc o treabă uşoară. Dar cum ar putea s-o intere-seze toate astea pe Francoise ? Cura ar putea toate astea să-i intereseze pe copiii mei ? Ei mă judecă cu aceeaşi severitate — dar exact cu aceeaşi j— cu car«m-ar judeca dacă aş fi un taxator de tramvai.
— Nu mînînci nimic, Francoise ?
— Nu, nu mi-e foame.
Eşti neliniştită din cauza lui Roiand ?
— Da.
— Eşti supărată pe mine ?
-— De ce-aş fi ?
— Pentru toate pe care i le-am spus mai devreme şi pentru că m-am distrat drndu-i foc la maşină.

— Nu . Nu. Georges ! Nu-i vorba despre asta. Dacă aş fi supărată ar fi pentru că luni de zile, ani de zile nu vrei să scoţi nici un cuvînt şi apoi dintr-o dată dintr-o dată îţr aducr aminte cu brutalitate că eşti tată...

— Şi că am o soţie, nu-i aşa ?

N-am spus asta, Georges... Oh. pe mine nu mă uiţi! Nu destul...

— .Nu destui" ? repetă încet Fabre-Srrnmons.

Francoise se mulţumi să-l privească. Fabre-Simmons
continuă să-şi ia masa în tăcere. Av ea din nou senzaţia tidbure că nu-şi mai recunoaşte soţia Dintr-o dată ea se hotărî să-i răspundă :

— Vezi tu, Geoi ges, mi se intimplă uneori să-i invi-l diez pe copri pentru faptul că sînt atu de liberi, că fac ceea ce le trăsneşte... Eu mă simt legată, ferecată. Ţi-am mai spus-o, dar e ca şi cum nu m-ai fî auzit. Oh ! teoretie nreşte că pot să fac ce vreau. Practic însă nu ştiu cum Dumnezeu faci dar nu pot să ridic nici măcar degetul cel mic fără să-mi fi dat tu voie. Tu hotărăşti unde să mergem în vacanta si cînd anume să mergem. De f iecare dată cînci călătoriile tale de afaceri ameninţă să fie ceva mai lungi, merg cu tine chiar dacă atunci n-am nici cel mai - mic chef să plec de-acasă — chiar dacă ar fi preferabil pentru copii să rămm aici. . Şi apoi supravegherea asta insidioasă pe care o exerciţi în ceea ce mă priveşte, toate micile tale întrebări care par a nu avea nici o ţintă.. Fireşte că tu ai nevoie de mine, eşti gelos, eşti surmenat, eşti patronul... Dar cel puţin priveşte lucrurile în faţă şi spune-mi dacă te-ai gîndit vreodată la libertatea mea personală !

Georges se întrebă din ce pricină problema libertăţii personale a Francoisei intervenise dintr-o dată în această discuţie ciudată şi fragmentară. Apoi nu reuşea să se dumirească de ce Francoise se plîngea atîta. „Face tot ce vrea, are cîţi bani vrea, conduce casa după bunu] ei plac, vede oamenii pe care vrea să-i vadă. Dealtfel, uită că ultima dată a refuzat să vină cu mine în Statele Unite, spunîndu-mi cu diăgălăşenia ei obişnuită : «Nu-ţi trece prin cap că mai am şi nişte copii ? !» Soţiile noastre ne cer să le asigurăm securitatea familiei şi libertatea lor personală iar pe deasupra mai pretind şr să le fim credincioşi, totdeauna gata la pomnca lor ! Inii închipui ce mutră ar face Francoise dacă încr-o bună zi n-aş mai a^ea destule parale să menţin viaţa asta pe picior mare pe care îi place să o ducă..."

Ei a copleşit de amărăciune — o amărăciune cu atît mai vie cu cît în tainiţele sufletului său Fabre-Simmons era conştient de faptul că este victima unei duble nedreptăţi, decurgînd dintr-o dublă eroare. „Frangoise nu mă înţelege. Ceea ce mă îndeamnă să cred că nici eu n-o înţeleg pe ea. Şi asta merge mînă-ii mînă — sau cel puţin «şa presupun — cu o dragoste mare şi împărtăşită." I se părea că este vorba despre ceva foarte important :

aimo- nia vieţii eoijuga'e mai era şi astăzi una din ambi.iiie vieţii sale — şi nu una dintre cele mai neînsemnate. Dar ştia că el ca bărbat, calitatea sa de om, erau necunoscute .şi că aveau să rămînă întotdeauna neştiute. îşi dădea seama cit e de stîngaci. Şi suferea din pricina acestei infirmităţi a dialogului soţ-soţie, fără a consimţi să o accepte nici măcar pentru o clipă.
-— Frangoise, ce-ţi lipseşte ţie ca să ai sentimentul... că eşti liberă, aşa cum spui ?
— Dacă n-o simţi tu însuţi, nu văd la ce mi-ar sluji să-ţi răspund.
— Ei bine, nu se poate spune ca nu încurajezi bunăvoinţa... Ce-ai vrea să-ţi spun ? Uite : fă de acum înainte tot ce-ţi trăsneşte prin cap. Nu admit ca tu să te simţi aici ca într-o puşcărie ! Singurul lucru pe care ţi-i cer este să respecţi hotărîrea mea în ce-l priveşte pe Roland. Cu alte cuvinte : să nu-i strecori într-ascuns nişte mici subsidii materne. Joc acum pe plan profesional o carte foarte mare şi n-aş vrea să mai am şi grija asta pe cap...
— Fii liniştit ! Aş fi preferat să-ţi manifeşti mai devreme şi mai adesea autoritatea ta de tată... De zeci de ori ţi-am spus că eşti mult prea larg cu copiii ! Dar cum nu te ocupai niciodată de ei, mi-am închipuit că pentru tine a le da atîţia bani era un fel de a-ţi compensa lipsa de grijă...
Cina era pe sfîrşite. Georges Fabre-Simmons care avusese o zi cumplit de plină — şi care se pregătea să mai lucreze o bună parte din noapte — se feri de a-i da vreun răspuns Francoisei.
„Are un fel de a-mi azvîrli în nas «paralele alea» ! Ştiu prea bine că e într-un hal fără de hal din cauza lui Roland, pentru care îi este frică, şi că-n asemenea situaţii spune ce-i trece prin cap. Dar mai e ceva. Sînt tîmpit ca orice bărbat, nu-ncape îndoială, şi cu toate astea, sînt sigur că există ceva în viaţa Francoisei — sau în gîndurile ei. Acest «ceva» de care, în fond, mi-a fost frică toată viaţa."
— Bietul meu Georges, spuse dintr-o dată Frangoise, nu eşti prea vorbăreţ ! La ce te gîndeşti ? La munca ta ? Sînt sigură că iar o să stai să lucrezi toată noaptea !
Fabre-Simmons rămase tăcut. Cu un gest nervos, Frangoise aruncă şervetul pe masă :
— Fireşte că munca e-o chestie grozavă, dar mai sînt şi altele pe lume, nu crezi ?
Se ridicase dintr-o dată şi în colţul buzelor îi mijea un început de zîmbet sarcastic : se uita la el Cu o privire de om străin pe care Fabre-Simmons nu i-o cunoştea. El se gîndi: „Uite cum răutatea poate schimba o femeie frumoasă făeînd-o aproape urîtă". Şi se mulţumi să păstreze iarăşi tăcere.
*

încet-incet, ochii verzi ai Francoisei se umpleau de o dragoste caldă. Ca multe alte femei, nici ea nu se scuza aproape niciodată în mod direct : atunci cînd nu avea motive să fie foarte mîndră de ea, Francoise devenea tandră — iar acesta era un limbaj pe care Georges Fabre- Simmons îl pricepea de minune. In seara aceea însă depăşise stadiul în care se putea mulţumi cu simpla tandreţe a Francoisei. Se lăsă cu pasivitate sărutat; apoi, fără să scoată nici un cuvînt, se îndreptă către biroul lui, tra- versînd saloanele unde vegheau opere de artă pe care nici măcar nu le văzu.
In cabinetul său de lucru fereastra dinspre grădină rămăsese deschisă. Fu iarăşi întîmpinat de mirosul frunzelor şi al pămîntului — şi deopotrivă de acel vast murmur al Parisului nocturn, acel zumzet a milioane de albine negre răspîndite în spaţiu. Georges ieşi pe terasă şi cu un gest maşinal apăsă pe un buton : peisajul se lumină dintr-o dată. Imediat, în apropierea treptelor de la intrare, rămăşiţele carbonizate ale Triumph-ului îşi etalară impudic scheletul înnegrit. Verdele peluzelor şi al copacilor dobîndea în bătaia luminii artificiale o fineţe de paravan chinezesc. S-ar fi zis că verdele însuşi îşi dezalcătuia sufletul. Aerul era cald şi plăcut. în fundul grădinii, o fîn- tînă deasupra căreia se înălţa o Venus galo-romană îşi arunca jeturile de apă : mica zeiţă pe care ziua aproape că nu o băgai în seamă ieşea acum, noaptea, la iveală în lumina proiectoarelor, suspendată în întuneric ca pe o covertă.
Fabro-Simmons stinse lumina din grădină şi se întoarse în birou. Avea clarul de a se putea destinde complet în numai cîteva scurte clipe de repaus mintal pe care şi le îngăduia. Simţea înlăuntrul lui cum neliniştea cu privire la Francoise îl chinuie, surdă ca un junghi care nu te lasă în pace decît ca peste cîteva clipe să te săgeteze iarăşi. Se hotărî s-o înăbuşe cu toată energia pentru a-şi păstra forţele intacte, ştiind că noaptea adîncă şi grea de mirpsme era deosebit de prielnică muncii sale.
„Steinberg afii mă că un ai treilea holding cumpără acţiunile Sangalles pe socoteala lui. Ceea ce nu fusese prevăzut în program. O să încerce să facă tot ce este necesar pentiu ca preţul acţiunilor să nu urce prea mult Este un băiat exact, îndrăzneţ şi prudent. îi dau mină liberă. Sau aproape. Aş fi curios să ştiu ce-a mai născocit. Publimon- dialul ca să lanseze O.P C -ul nostru în public Sint gata să-i dublez bugetul dacă o să fie ne\ oie. Dar n-am să le-o spun cliiai acum : am încredere în Guj Mediano, fireşte, dar nu trebuie să-i momeşti pe dracu. în ee-l priveşte pe Pierre, pariez că şi-a contramandat trei sau patru întîlniri galante programate pentru serile următoare. O să-i dau de furcă scriitorului nostru ! De opt zile lucrează cu pio- gram întreg Şi pînă la închiderea O P.C.-ulm o să trebuiască să lucreze şi noaptea. Vreau să fie foarte ocupat. Mâ intieb ce-o să iasă din combinatîa

Mazade-Mediano amatorul şi profesionistul.. La urma uimei s-ar putea cş Pierre să nu fie la înălţime !"
Pe biroul ducelui de Choiseul îl aşteptau două studii importante şi presa economică a săptămînii împreună cu cîteva re\iste:tehnice.aduse din bulevardul Hoche. Fabre Simmons se uită la ceas şi calculă că mai avea două orc bune de lucru înainte de/a porni către locuinţa lui Ma zade. „Probabil că Pierre s-a cam. înfuriat aflînd că l-am convocat astă-seară la mica noastră reuniune şi pe Joseph Arkumenian pe caic. aşadar, va avea plăcerea să-l primească în apartamentele sale V Imaginîndu-şi mutra lui Pierre, Fabre-Simmons îşi frecă mîinile. Se simţea iarăşi în posesia tuturor forţelor sale şi nu exista pentru el vreun mai mare izvor de bucurie decît acest sentiment de plenitudine a puterii de muncă. „N-arn cunoscut niciodată limite în ceea ce priveşte capacitatea mea de a lucra"., se gîndi el — fără nici un orgoliu, într-o stare de spirit de alt ordin, stare de spirit pe care i-o dădea conştiinţa forţei sale ajunsă în deplinătatea ci o oră mai tîrziu răsfoise revistele şi piesa economică, făcuse adnotările necesare pe scrisori, indicînd ce răspunsuri trebuia să li se dea şi se apucă de studii. Piimul dintre aceste două texte i se datora lui Veigier. directorul sectorului de cercetare, şi expunea într-un stil îngrozitor, care purta amprenta genialităţii ciudate a acestuia, noua direcţie pe care el voia să o dea lucrărilor unui grup de cercetători : şi anume, „miniaturizarea" unor aparate de măsură cu utilizare în aeronautică şi în domeniul navelor spaţiale. De-a curmezişul coperţii, Fabre-Simmons scrisese următoarele cuvinte : „Văzut. Consultaţi-vă cu Lemasne şi cu Menard ; propuneţi date eşalonate pentru punerea la punct a prototipurilor. Rugaţi-I de pe acum pe Fremignac să studieze posibile pieţe de desfacere pentru fiecare aparat în parte." Cel de-al doilea raport purta semnătura preşedintelui unei societăţi de cibernetică de la Nisa în întregime controlată de Fabre-Simmons. Două livrări fuseseră refuzate una după alta „sub pretextul că ele nu răspund exigenţelor din anexa contractului iniţial". Nefericitul preşedinte, care mai avusese şi-n alte rînc^jri asemenea necazuri, furniza o serie de argumente cerind să se deschidă un proces clienţilor săi. Georges Fabre- Simmons notă cu scrisul lui fulgurant : „Nici un proces ! Dacă clientul se plînge vina este a noastră. De dat săptă- mîna viitoare o fugă pînă la Nisa pentru a-L zbura pe prăpăditul ăsta !
In grădină se auzi un zgomot uşor şi se aprinse o luminiţă care se stinse apoi deîndată. Instinctiv, Georges se încordă cu toate simţurile la pîndă — din întuneric apăru insă Cecile :
— Salut, tată !
— Salut, răspunse grav Fabre-Simmons.

Cecile se opri pe terasa, pindindu-şi tatăl din pragul nopţii.
—- Ei hai, intră !
Cecile avea pantaloni colanţi, violet, şi pe deasupra o bluză galbenă cu desene geometrice, încinsă cu o curea lată şi neagră. „Pentru ea probabil că asta înseamnă culmea eleganţei !" se gîndi Georges. Privea la fiinţa aceasta plăpîndă. cu pieptul de băiat, la fata asta cu părul lung în care sălăşluia o viaţă intensă şi cu disperare orientată spre lume. Surîzînd, îi puse prima întrebare care-i trecu prin minte :
—- De unde vii ?
— După cum bine vezi, din grădină. Noroc că aveam cu mine o lanternă : poţi să-ţi rupi gîtul în scheletul ăla de maşină ' Ce Dumnezeu mai e şi asta ?
— Nu te-ai văzut cu frate-tău astăzi ?
— Nu... Ştii, zilele astea de-abia dacă am avut timp să ne zărim din cînd în cînd ! Cred că e al dracului de ocupat !
— Al dracului, repetă Fabre-Simmons cu o voce gravă... Dar înainte de a fi în grădină, unde ai fost ?
— Te interesează ?
— După cum bine vezi.
Cecile se uită atent la taică-său asupra căruia cădea lumina filtrată a lămpilor din odaie :
— Tu, tată, parcă n-arăţi prea bine ! Ce-i cu tine ?
-— Nu mi-ai răspuns la întrebare.
— Am să-ţi răspund după ce ai să-mi răspunzi şi tu !
— Ei bine, m-am cam omorît cu lucrul în ultimul timp, asta-i.
— Te-ai cam omorît cu lucrul ?
Rîse, trase un fotoliu în faţa biroului la care stătea tatăl ei şi se lăsă să cadă/n el :
— Mă crezi tîmpită sau ce Dumnezeu ? Operaţia secolului, O.P.C.-ul şi „tînărul care vrea să-l înghită pe bătrîn", şi bursa şi tot mişmaşul. Crezi că nu ştiu să citesc un ziar ?
— Bun... Acum eu ţi-am răspuns. Ră%>unde-mi şi tu.
— Nu mi-ai răspuns. Ai făcut doar primii paşi pe calea mărturisirilor. Arăţi îngrozitor şi eu una nu ţin de loc să te văd crăpînd de-atîta muncă !
— De ce ?
Fabre-Simmons aruncase aceste cuvinte cu o voce neutră.
— De ce ? Nu ştiu 1 Pui nişte întrebări...
— Spune-mi de ce te preocupă atît de mult sărmana mea sănătate, şi asta aşa, dintr-o dată...

Ea îşi suflă din faţa ochilor perdeaua neagră a părului — şi îi zîmbi într-un chip ciudat :
— Dacă te iubesc, asta nu te priveşte pe tine !
Uluit, Fabre-Simmons mai întîi nu răspunse nimic; lăsă să se aştearnă o tăcere care cobora din noapte, încărcată cu acel imens murmur depărtat.
— Ştii, draga mea Cecile, Goethe a spus şi el ceva asemănător. Dar el i-o spunea unei femei.
— Goethe ?
Ea pronunţă acest nume care încerca în frageda ei memorie de studentă să ajungă la linia de plutire, ca şi cum ar fi fost vorba despre o fantomă fără vîrstă şi fără chip.
— Ei, da Goethe ! înţeleg... pentru tine asta nu-n- seamnă mare lucru. Nu sînt decît un om de ştiinţă care am îmbătrînit tot trăgînd în ham, dublat de-un coropcar, cum ar spune fratele tău, un „supercoropcar". Dar pentru mine Goethe, acest grec german, acest împărat al singurătăţii, e totuşi un prieten şi din cînd în cînd mă reîntîl- nesc cu el în amintire... Voi cei de azi ştiţi totul dinainte -— şi n-o să ştiţi niciodată nimic.
Cecile nu se clinti. Ii zîmbea mai departe tatălui ei.
— Tăticuţule, spui şi tu ce-ţi vine pe limbă !
Ii făcu din ochi, şmechereşte, cu tandreţe :
— Iar eu îţi spun că n-ai dreptul să te speteşti muncind aşa cum o faci!
— Zău ? întrebă Fabre-Simmons in a .cărui voce se putea citi mirarea.
— Da, da. Ar trebui să te menajezi puţin. Pentru noi...
— Nu te văd prea des, draga mea.
Ea îl privea c-o atenţie care-i schimba înfăţişarea şi expresia feţei cam unghiulare :
— Nici eu, tată.
Cecile ridică mina pentru a-i face semn să tacă :
— Şi aş mai putea să te întreb : „Din vina cui ?" Dar n-am s-o fac... întrucît nu cred că la drept vorbind e vina ta şi nici a noastră... Vreau să spun a lui Roland şi a mea. Lasă-mă totuşi să spun şi eu cîteva cuvinte ! Am vrea amîndoi să stăm mai mult cu tine... Da, da ! Roland poate n-ar spune-o aşa cum o spun eu...
De daia asia—ei o întrerupse cu un rînjet sarcastic, amar :
— A, nu, Cecile, e sigur că n-ar spune-o aşa cum o spui tu ! Dacă ţi-aş repeta ceea ce-mi spune mie Roland ar trebui să fii foarte optimistă ca să crezi că asemenea vorbe sînt expresia dragostei filiale... în fine, tocmai acum cînd stăm şi noi odată de vorbă, hai să nu ne-apucăm Să vorbim despre un subiect care pentru mine este, să spunem, foarte penibil.
— Ce ti-a făcut ?

Fabre-Simmons işi dădu seama că discuţia avea să se prelungească. îi mai rămînea o jumatate de oră bună înainte de a se duce la Pierre Mazade. „Aş fi avut timp să citesc încă o aată şi mai temeinic dosarul lui Vergier. Era un lucru important. Era..."
— Ascultă-mă bine, draga mea fetiţă : ai cumva idee despre activitatea clandestină a scumpului tău frăţior ?
— Fireşte !
Cecile tocmai îşi apiindea o ţigară şi-l privea mirată.
— Ţi-a spus ce face. ce-i coace mintea, ce pregăteşte 9 Ţi-a vorbit de „Organizaţia" lui ?
Ea repetă mai nevinovată ca oricînd :
— Fireşte !
— Ai citit manifestele eare-i instigă pe propriii mei muncitori să-mi saboteze ordinatoarele ?
— Da. cred că da Ştii, eu şi nolitica,
— Politica ! Şi tu pretinzi
Fabre-Simmons, sugrumat de evidenţă, nu putu su-ş: termine fraze : „îşi bate joc de mine 1".
— Ce pretind, bietul meu tătic ? Că Roland te iubeşte 9 Evident, nu-ţi împărtăşeşte părerilcS Ce importanţă poate să aibă asta ? Doar n-o să-i ceri acum să aibă la douăzeci de ani un suflet de P D.G -ist 9
— Eu nu-i cer nimic, Cecile.
Fabre-SimmonS vorbea acum cu o voce şoptită, pi intre dmţii încleştati.
— Nu, chiar că nu-i cer ninuc ! îl rog numai să aştepte să aevină major şi de-abia pe urma să sc apuce să încalce legea. Să cîştige el bani înainte de a-i cheltui pe-ai mei, pentru tipărirea unor manifeste revoluţionare care se distribuie în uzinele mele. Să-şi dobîndească mai întîi prin muncă o independenţă pe toate planurile şi dups - aceea să facă pe omul liber. Iar apoi, cînd va fi împlinit douăzeci şi unu dc «ni - „cînd va împlini", limba are uneori nişte naivităţi I — am să-i rog să se ducă să-şi fluture prăpădită lui de torţă revoluţionară într-altă parte decît în fabricile mele.., Pricepi °
Fata păru sincer mîhnită :
— Asta-i toată drama ? Roland se joacă cu pocnitori iar tu o iei în tragic... Dealtfel, şi el dramatizează lucrurile... în ceea ce priveşte resturile acelea carbonizate din grădină nu-i nevoie să-ţi mai dai nici o osteneală : am şi eu ochi in cap şi ştiu foarte bine că e Triumph-ul lui Roland. Şi cum el singur nu i-ar fi dat niciodată foc, atunci fir«şte că asta-i opera ta. Nu mi-l închipui deloc pe Germain în chip de incendiator ! Poate că ştii că Roland încă nu s-a întors ? Adineauri cînd am ajuns acasă am dat ca de obicei o raită prin camera lui : e-o harababură nemaipomenită, toate boarfele sînt

azvîrlite pe jos, ca şi cum domnul ar fi avut o criză de nervi... Spune, nu ţi se pare că ai împins lucrurile puţin cam prea departe ? Ai fi putut să ţipi la el, să-i tai orice venituri timp de-o lună, mai ştiu şi eu ? Dar maşina lui, maşina lui cea dragă pe care o iubea mai mult decît pe orice pipiţă, se poate ?
Fabre-Simmons înclină capul : „în faţa unei anume doze de inconştienţă nu-ţi rămine decît să-ţi ţii gura !" Cu toate astea, nici măcar nu încruntă din sprîncene, hotărît să se stăpînească. Nici o trăsătură de pe faţa lui nu se clinti — simţi însă cum o venă începe să-i zvîcnească pe frunte.
— Dacă eu aş fi singurul care „dramatizează" după cum spui tu, poate că am mai putea sta de vorbă. Dar Roland cu manifestele lui îmi contaminează o parte din cadre şi din muncitori. Şi asta încă nu e totul ! Ieri a dat foc la vreo douăsprezece maşini. El spune că ăsta-i „un bun exerciţiu de rutină". .
în ochii negri ai fetei se aprinse o seînteie de admiraţie :
—- Douăsprezece maşini dintr-o dată ? Asta totuşi e ceva î şopti ca. ^
Apoi îşi privi tatăi drept în ochi :
— Iar tu, aşa, ca să nu te laşi mai prejos, te pui şi dai foc maşinii lui Roland !
Dintr-o săritură se sculă din fotoliu şi se aşeză impetuos pe genunchii tatălui ei, azvîrlindu-i în nas fumul ţigării şi acoperindu-l cu sărutări :
— Şi asta-i ee\ a, Georges Haş, şi asta-i ceva!
Fabre-Simmons primea cu pasivitate mîngîierile fetei sale şi răsuflarea ei dulce caie avea un uşor iz de coca- c-ola ; resimţea o senzaţie extrem de plăcută şi odihnitoare -— în timp ce în străfundurile lui raţiunea bărbătească se revolta : „Aşadar între Cecile şi mine nu mai există decît sentimente ? Nici o legătură intelectuală, nimic din ceea ce întipăreşte profesorui în cugetul elevului său ? Cu toate acestea, am arătat adeseori, de faţă cu ea, la masă — şi chiar şi-n alte ocazii — care sînt ideile mele, pe ce se întemeiază acţiunile mele, care este linia mea de conduită în viaţă. Oare toate astea n-au lăsat nici o urmă ?'"
Cecile stătea ghemuită la pieptul lui ca o umbră, caldă ca o femeie, cu picioarele subţiri şi lungi îndoite sub ea, cu bărbia sprijinită pe umărul tatălui. Ei nu se clintea. Neputînd rezista prea mult în această poziţie remarcabil de incomodă, dintr-o smuncitură, Cecile sări în picioare drept în faţa lui Fabre-Simmons, zburlindu-i părul cu mîna. i
— Să nu mai vorbim despre Roland ! spuse Fabre- Simmons. Şi lasă-mi părul în pace ! Am să-ţi pun o întrebare care te priveşte.: Cecile, oare într-adevăr nu-ţi pasă de nimic ?
Ea îşi luă o înfăţişare descumpănită, lăsîndu-şi pe-un umăr capul brunet :

— De ce mă-ntrebi asta ?

— Pentru că şi eu te iubesc, Cecile.

Ea suflă in perdeaua de păr :

— O ştiam.

Vocea ei era acum gravă :

— Da, tată, ştiam că mă iubeşti. Şi aveam nevoie de asta. Asta mă face fericită. Dar nu cred că-i iubeşti pe Roland... Taci ! trebuie să mai pronunţăm uneori numele lui Roland dacă vrei să mai putem sta de vorbă din cînd în cînd... Nu-l iubeşti pe Roland ! Ori dacă da, atunci înseamnă că dragostea asta e al dracului de adînc îngropată în tine... Oare-ţi închipui că Roland n-are nevoie să fie iubit ? Ştii tu cum trăieşte ? Ştii că e atît de înnebunit după Revoluţia lui încît nu mai face nimic altceva, că nu se mai culcă cu nimeni — şi cu toate astea nu s-ar putea spune că duce lipsă de gagici ! Ştii că stă uneori cîte o noapte întreagă moşmondind în tipografia aia a lui. că nu se mai distrează . Uite. acum cîteva zile, Sophie şi Laure — două pipiţe cam pramatii de acord, dar bine făcute — i-au reproşat că le-a lăsat baltă. Voiau să-l agate, aşa. în faţa mea, amindouă, şi am crezut că o să le scuipe-n ochi ! Dar de asta puţin le-ar fi păsat : ar mai fi suportat ele şi altele numai să pună mîna pe el... In cele din urmă, Laure i-a strigat în faţă . „Să nu ne spui nouă că eşti impotent pentru că am avut amin două ocazia să ne convingem de contrariu ! Adevărul e că nu mai eşti tînăr Şi nici nu-ţi trece prm bilă ce le-a jăspuns Roland : „Ba nu, prăpăditelor, sînL tînăr. Tinereţea nu-i vîrsla plăcerilor Cecile, pul in cam istovită de-a fi vorbit atît de mult şi atît de iute, tăcu. Fabre-Simmons ar fi vrut să se uite la ceas dar renunţă. „Dacă am întîrziat asta e ! Să înceapă fără mine A\ u dintr-o dată viziunea ciudatei îm - binări dintre afacerile pe care le conducea şi o tragicomedie familială care i se înfăţişa în forme mult pie şi brutale. îi trecu prin mmte o comparaţie : înti-o străfulgerare işi reprezentă complexitatea infinită a nncromo- dulelor fabricate în atelierele sale insumînd într-un spaţiu de mărimea unei unghii mai multe sutş; de rezistenţe şi de tranzistor!. „Cîte asemenea elemente pot să fie .în materia cenuşie a lui Roland se gîndi el, dezvoltind în gînd imaginile neobişnuite care-l năpădiseră. „Şi cîte circuite monolitice ai trebui reunite ca să reconstitui căp- şorul nebun al Ceciiei Observîndu-şi fata, băgă de seamă că. după toate aparenţei^, ea aştepta cu nelinişte ca el să-i dea un răspuns

— Roland are şi el o dată dreptate, draga mea. In- tr-adevăr, tinereţea nu este vîrsta plăcerilor. Ştii, imi aduc foarte bine anunţe de propria mea tmerete. îmi aduc aminte că era un fel de epocă sălbatecă în care pentru mine nu existau decît două lucruri : să învăţ şi să-mi fac un drum în viaţă A\eam treizeci şi jnu de ani cînd am dat pentru prima oară ochii cu maică-ta

Peste patru săp- tămîni mă căsătoream cu ea — avînd sentimentul că viata, această viaţă cumplit de zgîrcită, îmi datorează multe şi c -am s-o fac să-mi dea tot ce poate da.
Rămase o 'clipă visăto a, întors către noapte şi către miresmele grădinii :
— Cecile, îţi repet întrebarea intr-adevăr nu ţi pasă de dimie ?
îşi dădu seama că, de fapt, e] cunoscuse felul de-a iubi al acestei fete, o diagoste ciudată şi de care nu apucase decît arareori să se bucure, li ghicea neliniştea de fată plăpîndă, încordată ca un arc, atentă să nu-i scape nici una din plăcerile care treceau suficient de aproape cît să le poată prinde dm zbor cu mina ei slabă. Ii plăcea farmecul ei, zîmbetul ei straniu şi alunecător care-i întredes- chidea buzele descoperind nişte dinţi puţin cam prea depărtaţi unul de altul, îi plăcea această neîncetată pendulare mtre o experienţă precoce şi o incurabilă naivitate. ‚Unde o să ajungă in viaţă cu gura ei mare şi cu ochii si negri — şi ce naiba aş putea face pentru ea ?"
In acele clipe, Cecile, care nu voia să răspundă, se mulţumea să-şi dea o oaiecare aparenţă de stăpînire de sine cu ajutorul unei ţigări şi a unei brichete. Fabre- Simmons aştepta, cu privirea ageră, cu urechea la pîndă :
— Hai, tată. doar n-o să ne apucăm acum să analizăm stările mele sufleteşti...
— Nu-i vorba despre asta, fetiţa rnc^a ! Ci de-a ne cunoaşte reciproc. Două fiinţe care se iubesc ar trebui ca-n fiecare zi să facă iarăşi cunoştinţă una cu cealaltă. Ştii cît sînt de ocupat. Cu toate astea, cred în ceea ce se cheamă clipele de adevăr.
— Eu nu.-. Nu-ţi dai seama că nu-mi place deloc să vorbesc despre mine ? Aş prefera mai degrabă să-mi vorbeşti tu despre tine !
— Am s-o fac, ai euvîntul meu de onoare. Intr-o altă A. Nu în seara asta Hai, Cecile, răspunde-mi !
Ea oftă.
— Uite tată, ia ia-ţi tu agenda. Şi să ne fixăm o în- tilnire... Invită-mă undeva în oraş într-una din serile săp- tămînii viitoare şi să chefulm !
Fabre-Simmons oftă şi el; apoi îi fixă o dată pe care ea şi-o notă cu conştiinciozitate,
— Iar acum, tată, ascultă-mă bine. N-o să ţină prea mult : nu pot spune că nu-mi pasă chiar de toate lucrurile. îmi place să fac dragoste... Ai vrut o mărturisire, ou ? Atunci ai curajul şi ascultă-mă pînă la capăt 1 N-am să-ţi dau numele prietenilor mei şi n-am să-ţi spun nimic 4e orgiile pe care le facem împreună... Tot ce pot să-ţi spun e că asta îmi ia ceva timp ! îmi pregătesc examenele Dreptul mă plictiseşte şi pe mine la fel de mult ca şi pe Poland numai că, uite, eu vreau să am o slujbă. Odată aranjată, am să am eu grijă de rest! Şi ştiu c-am s-o scot la capăt. Ajung întotdeauna acolo

unde vreau... Acestea fiind spuse, aş mai putea să adaug câ nu-mi place să muncesc, da deloc ! îmi place independenţa. Si zău că nu sînt îndrăgostită decît de un singur lucru pe lumea asta : de libertate. Dar nu de cea a celorlalţi : de libertatea mea. Puţm îmi pasă de toţi ceilalţi ! Nu vă suport decît pe voi : pe mama, pe tine şi pe Roland — da'- bagaţi de seamă . vreau să fiu lăsată în pac^ !... Altfel o şterg de-acasă în doi timpi şi trei mişcări...

— Şi tu ?

— Da... şi n-ai decît să mă ameninţi pînă ce n-ai să mai poti cu poliţia ta? într-o zi i-ai spus lui Roland că ui ţi-e frică de scandal.. Nici mie!

Urmă o clipă de tăcere.

— îmi pare rău, fetiţa mea, că n ai nişte principii morale mai de Doamne-ajută, spuse cu gravitate Fabre-Simmons.

Cecile îi zîmbi cu un surîs puţin cam ambiguu:

-— Principii morale ? Ce vrea să zică asta ? Nişte principii care s-ar întemeia pe ce ?

Fabre-Simmons. care suferea într-ascuns pentru câ fusese atins în Dunctui său cel mai vulnerabil, şovăi cîteva clipe înainte de a răspunde :

— Principii care s-ar întemeia pe conştiinţa fiecărei fiinţe omeneşti, pe datoriile pe care fiecare dintre noi le avem faţă de semenii noştri prin simplul fapt că trăim în mijlocul societăţii — care s-ar întemeia pe sentimentul demnităţii personale... Toate astea sînt necesare. Uite, o prostituată de pildă : dacă societatea consimte, cel puţin tacit, ca ea să se vîndă, atunci înseamnă că ea are dreptul să-şi vîndă farmecele Cu toate astea, rămîne o prostituată, adică o femeie care exercită cea mai dezonorantă profesie de pe lume. De ce ? Pentru eă ea maimuţăreşte dragostea. Cred că mai eşti în stare să pricepi toate astea, nu ?

Cecile nu se putu împiedica să nu roşească :

— Nu accept decît în parte toate cîte mi le-ai spus, tată. Nu recunosc nici o datofie faţă de ceea ce tu numeşti societate. Nu cunosc decît datorii faţă de mine însămi. Şi cred că demnitatea mea personală, ca să folosesc propriile tale cuvinte, n-a suferit niciodată de pe urma experienţelor mele amoroase. Cînd rad un tip, asta înseamnă că l-am ales ! In rest, am hotărît să fac ceea ce vreau fără nici un alt „principiu moral- decît acela de a-mi păstra voinţa liberă. Şi am să-ţi mai spun un lucru : din zece fete pe care le întîlnesc pe stradă pe nouă le dispreţuiesc, şi nu pentru că fac dragoste, ci pentru că se tîrîie la picioarele băieţilor... Nu poţi să-ţi închipui Ce telefoane primeşte Roland ! Fete care ar fi în stare să facă orice — şi Roland le calcă în picioare. Nişte ştoarfe...

— In numele cărui principiu moral îţi permiţi să le judeci, Cecile ?

Ea nu şovăi nici o clipă :

— Cred că femeia este cel puţin egală cu bărbatul.
— Zău?
— Da ! spuse Cecile întărind u- şi vorbele printr-o seu- turătură din cap care îi revărsă peste faţă şuviţele lungi şi negre ale părului. Ştii, tată, eu n-o să mă căsătoresc niciodată. Bărbaţii dau întîietate femeilor cînd e vorba să intre undeva sau cînd e vorba să le deschidă portiera maşinii, dar pe cărţile voastre de vizită stă scris Domnul şi Doamna Fabre-Simmons. Mai întîi „Domnul"... De ce ? Pentru cel mai neînsemnat demers ai nevoie de o autorizaţie sau de o procură din partea soţului. Nu ştiu ce articol din Codul Penal condamnă la pedeapsa cu închisoarea pe femeia dovedită adulteră — iar soţul nu este pasibil decît de o amendă, şi asta numai dacă îşi ţine concubina la domiciliul conjugal!... Vrei să-mi explici de ce? Nu voi suporta niciodată aceste perpetue umilinţe. Şi apoi, uită-te ce viaţă are mama...
Cecile se opri dintr-o dată.
— Ce viaţă are mama ? întrebă cu o voce blîndă Fabre- Simmons.
Fata îl privea cu capul aplecat înainte :
— Da, tată, dar despre asta n-ar trebui să vorbim ! Noi ar trebui să ne vedem, să ne alintăm, niţel, ar fi arhi- suficient 1 Dar tu ne obligi pe toţi să spunem tot ce gîndim...
— Ce voiai să spui despre viaţa pe care o duce mai- că-ta ?
Cu un gest copilăresc, ea lovi plină de furie cu vîrful piciorului în podea :
— Vrei să ştii ? Ai vrea ca noi toţi cei din jurul tău să dăm cărţile pe faţă ? Nimic ascuns, nimic al nostru, nimic sfînt ? în ceea ce mă priveşte, eu n-am nimic împotrivă. Pudoarea mea nu-i decît dragostea sau respectul pe care le nutresc faţă de ceilalţi ! Aş putea să trăiesc goală puşcă, înţelegi ? Există atîtea feluri de-a te dezbrăca în pielea goală ! în ceea ce te priveşte, cred că ai înclina mai degrabă către psihanaliză, sau către nişte mărturisiri făcute în particular, nu-i aşa ? La urma urmei e mult prea stupid, dar dacă aşa vrei tu, ai dreptul la ele ! Da, viaţa mamei e legată de a ta într-un fel... într-un fel pe care tu însuţi ar trebui săvl consideri nepotrivit ! Sub pretextul că tu eşti un mare caid în afacerile tale, acasă te porţi ca un mic satrap. Ţi s-a întîmplat vreodată să-ţi schimbi vreun proiect din cauza mamei, ca să-i faci ei plăcere ? Pot să-ţi răspund eu : nu. niciodată.
O tăcere. în tonul ei se desluşea o mînie crescîndă.
— O iubeşti mult pe maică-ta. nu-i aşa ? întrebă în cele din urmă Georges Fabre-Simmons.
Cecile păru că se scutură. Strălucirea ochilor ei negri se îmblînzi. Spuse cu simplitate :

— Nu ştiu. Pe tine te iubesc. Dar nu înţeleg ca ea să te suporte aşa de douăzeci şi cinci de ani.
—- Ei bine, în ceea ce priveşte clipa de adevăr cred că am avut-o cu vîrf şi îndesat ! şopti Fabre-Simmons.
Se uită la ceas ; „Am şi întîrziat o jumătate de oră bună !" se gîndi el cu o indiferenţă care îl miră pînă şi pe el „Acum acest dialog de-a surda trebuie dus pînă la capăt. E cel mai anevoios lucru din cîte mi-a fost dat să trag pe lumea asta.'-
— Cecile, în momentul de faţa toată lume a îmi reproşează cîte ceva. în legătură cu toate. Şi-n legătură cu orice. Nu-mi mai aduc aminte cine a spus că în-vremurile noastre un tată de familie este cel mai mare aventuriei Ştiu foarte bine şi pe pielea mea cît de adevărate sînt aceste cuvinte — căci nu sînt nici o brută şi nici un automat, aşa cum lăsaţi impresia că mă consideraţi voi pe mine. Da ! ştiu ce-mi iese pe gura. draga mea : prietenul nostru, doctorul Mesnil mi-a spus pe şleau zilele trecute că tot fabricînd atitea ordinatoare, prin forţa lucrurilor am ajuns să le semăn ! Ade\ ărul este că pentru cea mai mare parte a oamen;loi cineva care munceşte pe ruptelea devine un paria : cum în jurul nostru nu se află decît nişte leneşi înveteraţi, fireşte că oamenii ca mine strică piaţa ! îţi dai tu seama, Cecile, de ce rezerve de lene trebuie să dispună cineva pentru a rămîne toată viaţa un funcţionar la S N.C.F. ? Eu unul muncesc. Dacă m-ai întreba ce epitaf aş vrea să mi se pună pe mormint, ţi-aş răspunde : „Aici zace Geoiges H. Fabre-Simmons căruia îi plăcea să muncească". Şi ca să ne întorcem la oile noastre, crccl câ cel pulin familia mea ar trebui să respecte în mine acest lucru. Şi mai cred câ pînă la urmă voi nu respectaţi nimic.
Cecile deveni gînditoare, ceea ce dadea feţei sale un aer mal blîna
— Ne vîri pe toii in aceeaşi oală, pe mama pe Pi >land şi pe mine ?
— Da.
— Pari trist Nu-mi place să te văd aşa
— Zău ?
— Eu nu respect mare lucru, dai mai sînt încă în stare să respect Roland nici nu mai ştie ce vrea să zică aia cu- vîntul „respe el", dar în parte asta este şi vina ta...
— Vezi '
— Da, vina ta, pentru că degeaba te zbaţi, munca te înăbuşă... E caraghios : cîncl, ele pildă, stai aici cu noi la masă s-ar zice că te uiţi la noi, că-ţi asculţi oaiecum copiii, răspunzi politicos soţiei iar uneori chiar povesteşti nişte chestii grozave şi care ne interesează... Dar tu nu eşti cu noi! Tu eşti într-altă parte. Am crescut, ne-am maturizat în prezenţa unui Domn care era întotdeauna absent.

— Spune mai departe, draga mea.

— N-am deloc chef să te necăjesc ! Ştiu c-ai vrut să-ml dau drumul la gură. Dar la ce bun 2 N-am nici o îndoială că în clipa asta singura ta reacţie este să-ţi pregăteşti apărarea. Poate că n-ai să catadicseşti să ne expui şi nouă pledoaria ta : de multă vreme tu eşti singurul tău judecător. Dar după ce voi fi plecat, cum totuşi, pînă la urmă, tu eşti Georges Haş, îţi vei petrece un mic sfert de oră justificîndu-te în faţa oglinzii... Ce-ţi spuneam ? Da, pentru mine tata egal absenţă. Aveam mereu impresia că nu ne dai decît nişte resturi. Şi-ţi jur că e cu mult mai greu să respecţi un absent. în ce-o priveşte pe mama...

Faţa lui Fabre-Simmons devenise rigidă, impasibilă, şi Cecile nu mai putea citi pe chipul tatălui său efectul loviturilor pe care i le dădea. Făcu o pauză înainte de a continua cu vocea ei întrucitva muzicală, puţin şoptită şi care lungea uneori vocalele :

— In ce-o priveşte pe mama, ştiu că ,te respectă. Mult. Ar trebui să faci ceva de-adreptul greţos ca ea să nu te mai respecte — or, sînt sigură că n-ai să faci niciodată aşa ceva — cu toate că nu sîntem prea de acord cu privire la ceea ce este şi ceea ce nu este greţos. Mama te iubeşte şi te ghiceşte. Dar spun că dacă mama este nefericita, cel vinovat eşti numai tu. Iar eu afirm sus şi tare că ea nu este fericită.

De'cîteva clipe Fabre-Simmons nu mai avea chef să răspundă. „Indiferent de cum începe dialogul, se ajunge întotdeauna la acelaşi final : un rechizitoriu împotriva mea. N-am chef să mă apăr. Cecile a spus nişte lucruri adevărate şi adinei care ar putea părea surprinzătoare în gura unui om atît de tînăr, a făcut un efort, dar efortul ei şi-a pierdut puterea de şoc diluîndu-se în prea multe cuvinte. Words, words .' Şi contrar celor pe care le pre-tindea ea, am altceva mai bun de făcut pe lume decît să mă justfic în faţa propriilor mei ochi. Ce vor ei la urma urmei ? Să fiu pretutindeni în acelaşi timp ? Să am zece suflete, zece capete şi douăzeci de braţe ? Stau de vorbă cu Cecile de aproape două ore în timp ce vreo cincisprezece oameni — oameni al căror timp e foarte preţios — mă aşteaptă. Pe undeva trebuie să-şi dea seama de asta, pentru că e foarte şireată. Şi înţeleg că lucrul i se pare firesc, ea neavînd niciodată aproape nimic dc făcut.

— S-a terminat, tată, nu-i aşa ? Te-ai săturat.

Cecile nu pusese o întrebare : constata pur şi simplu un fapt. Fabre-Simmons făcu încă un mare efort promi- ţîndu-şi că avea să fie ultimul :

— Da, Cecile, draga mea. M-am săturat. încerc să vă ascult cît mai obiectiv cu putinţă pe toţi la rînd : pe Roland. pe tine, pe maică-ta. După părerea ta eu sînt vinovat faţă de voi toţi din toate punctele de vedere. S-ar spune că vă descărcaţi, acum, dintr-o dată împotriva mea ! N-aţi găsit

momentul cel mai potrivit : în ultima vreme mi-am lăsat treburile mele pe planul al doilea şi am dat întîietate problemelor familiale. Ceea ce am făcut şi astă- seară, deşi se pare că tu nu-ţi dai seama. Mă azvîrl în cea mai pasionantă luptă a carierei mele, iar maică-ta mă deranjează pentru orice fleac — asta din cauza inepţiilor lui Roland. Ce-ai vrea să-ţi spun eu ? Orice aş face, am sentimentul eă voi m-aţi etichetat odată pentru totdeauna. Sînt un fel de acuzat permanent în propia mea casă, unde ar trebui să-mi găsesc odihna şi respectul care mi se cuvin. Sper că totuşi nu vă trece prin cap că am să mă apuc să şomez pentru a avea timpul necesar să vă examinez vouă stările sufleteşti la microscop.
Georges simţea că între fata lui şi el — între Roland şi el. între Francoise şi el — se căsca un hău din ce in ce mai mare. Simţea că fiecare din cuvintele sale adînceşte şi mai mult prăpastia care-i despărţea de ei. Se gîndea că fiinţa omenească nu are uşi şi nici ferestre. Apoi dintr-o dată în mintea lui miji cu brutalitate o întrebare : „Toate aceste eforturi, toată această muncă neînţeleasă de către ai mei şi care se întoarce împotriva mea, averea şj grăme-zile de aur, acest imperiu din ce în ce mai întins, din ce în ce mai ameninţat, toate astea, toate astea pentru ce Răspunsul pe care şi-l dădea lui însuşi în momentele de criză ; Toate astea pentru mine — i se păru dintr-o dată ridicol. Alungă aceste întrebări periculoase şi sterpe dar ştia că ele se voi întoarce. Ii trecu prin cap o formulă a lui 'Pierre Mazade care îl izbise în mod cu totul deosebit-: „Acest materialism ai cărui singur scop este infiniia dezvoltare a propriilor sale mijloace..."
Cecile se apropie de el, îi încolăci braţele în jurul gîtu- lui şi-l sărută drăgăstos pe ochi .
— Noapte bună, tată... Oh, ştiu la ce te gîndeşti . câ noi nu sîntem în stare să te înţelegem ! Ş: noi la rîndul nostru credem că tu nu ne înţelegi pc noi In ceea ce mă priveşte, nu-ti cer n;mic altceva decît sâ mă laşi de capul meu — ci să mă iubeşti un pic, dacă eşti in star«jî||
«
Uare nu simţim şi noi răsuflarea neantului scăldindu- ne feţele ?
NIETZSCHE'

CAPITOLUL XIII

Fabre-Simmons luă un taxi şi ajunse la Pierre Mazade cu mai bine de o oră întîrziere.
Nu mai fusese niciodată pînă atunci în apartamentul scriitorului. Dintr-o aruncătură de ochi îşi dădu seama că Pierre trăia în lux — prea mare lux. se gîndi el. Buchete de trandafiri şi de hortensii albastre, înflorite, se odihneau în vaze uriaşe de cristal minunat lucrate în salon găsi vreo cincisprezece

persoane care ciuguleau sandvişuri şi sorbeau diferite băuturi într-o atmosferă de mare veselie. îşi ceru scuze şi dădu mîna cu mai multe persoane. Prietenul său Mediano, directorul agenţiei Pu- blimondial — un tip cam pe la patruzeci de ani, elegant, cu privirea celui obişnuit să dea porunci, cu o mustaţă cuceritoare şi care, judecat după înfăţişare şi atitudini, părea un adevărat haiduc — îl dojeni prieteneşte :

— Zi aşa, dragul meu Georges, umbli creanga la ora asta ?

— Da Guy, numai că umblam creanga la mine acasă şi în tovărăşia unei fete încintătoare de vreo optsprezece ani...

- — ALT!

— Care nu este alta decit fiică-mea, pe care o cheamă Cecile, care are probleme — şi care refuză să mă lase să crap muncind.

Foarte „om de lurneu şi foarte „gazdă", Pierre Mazade îşi conduse patronul către un bar unde se aliniau sticle purtînd cele mai strălucite mărci de whisky, alături de o frapieră mare de argint plină cu gheaţă, clin care răzbătea gîtul unei sticle de şampanie. Tătfile cu sandvişuri lucrate migălos stăteau pe măsuţe joase de lac.

„Fireşte, se gîndea "Fabi e-Simmons, Pierre caută să mă scoată din răbdări ! Bestia e mult prea şireată ca să nu ştie că nu trebuie niciodată să-ţi primeşti patronul cu prea mult fast. Mai ştie că bîndu-i Bollinger-ul şi apa minerală sau că mincindu-i sandvişurile, care probabil că l-au costat o avere, nu mă voi putea împiedica să evaluez nota de plată pe care o să mi-o prezinte !"

— Pentru început puţină şampanie ! spuse el pe tonul cel mai firesc cu putinţă

— Poftim, răspunse Pierre care se aplecă şoptindu-i confidenţial la ureche : Domnule, am veşti de la bursă cu privire la cumpărarea acţiunilor Sangalles... Mediano a venit cu un sfert de ceas mai devreme întrucît prefera să nu vorbească de faţă cu toată lumea. Un grup bancar şi siderurgic este absolut hotărî t să cumpere masiv, pentru a ajunge să arbitreze înfruntarea Sangalles—Fabre-Simmons. In centrul acestui grup, compania Mendel-Rieder...

Fabre-Simmons rămase netulburat. Veni şi se aşeză printre colaboratorii săi, în" timp ce Guy Mediano lua cuvintul. Tînărul director al Publimondialului îşi expuse planul său în ceea ce priveşte lansarea ofertei publice de cumpărare ; se exprima după tipicul avocaţilor, mînuind „noi"-ul cu onctuozitate, identificîndu-se astfel cu clientul său :

— Mai întîi vom prinde publicul în plasă ca pe un banc de peştişori. Un dat de bază : acţiunile Sangalles sînt foarte împrăştiate în public. Strategia pe care am şi început s-o punem în aplicare nu-şi propune să-l convingă pe acţionarul Sangalles, pe micul acţionar care în linii generale e

nerod şi plin de sine, de necesitatea vîn- zării. Ceea ce ne propunem noi este să punem mîna pe ceva cu mult mai important. Aduceţi-tă aminte : cînd Berliet a vrut să-şi vîndă camioanele, s-a adresat oare beneficiarilor prin intermediul sindicatelor ? Cîtuşi de puţin : a lansat o campanie adresată publicului larg, pentru a crea un fenomen de contaminare. Ţinind cont de această experienţă, planul nostru, in actuala şi prima sa versiune, constă în a iniţia un dialog ! să ascultăm înainte de a ne spunt cu\rîntul. să ne inioimăm si de-abia apoi să acţionăm, înainte de a atinge ţinta, care e ansamblul purtătorilor de acţiuni, rom ataca opinia publică. Da, vom trezi, vom peria, vom provoca această forţă care se cheamă opinia publică — şi cart- de fapt nu este o forţă, pentru că este la cheremul nostru . Ce vrea să însemne asta ? Ei bine, asta vrea să însemne mai întîi că-l vom pune pe preşedintele Fabre-Simmons, aici prezent, faţă în faţă eu o haită de reprezentanţi ai publicului (acţionari ai iui Sangalles sau nu) şi că vom înregistra rezultatele pentru a le da apoi publicităţii .. Da, Georges, ştiu că deteşti publicitatea, dar trebuie să plăteşti cu propria ta persoană ! Mîino dimineaţă, nişte tipi de-ai mei, nişte studenţi foarte serioşi, pe care-i cunosc şi pe care-i plătesc, împreună cu cîteva studente cu părul curgîndu-le în laţe pe umeri, şi alţii ia care fac apel din cînd în cînd pentru că asta ii distrează, o întreagă lume pestriţă care mişună prin împrejurimile băncilor şi ale bursei se va duce să tună trecătorilor întrebări de genul . „Ştiţi ce-i un O.P.C. ?" — „Ce credeţi clespre întreprinderile Sangal-les ?' — „Dar clespre Societatea franceză de Electronică si Informatică ?" — „Şi despre bătrînul Marcel Sangalles ?" — „Dar despre dinamicul preşedinte Fabre-Simmons ?" — „Posedaţi acţiuni Sangalles — „Nu ? Dar dacă aţi avea aţi acccpta O.P C -id ?" Fiecare persoană interpelată va fi invitată, tot prin viu grai, la o masă rotundă — şi-i vom momi cu speranţa, pe ^are o vom lăsa să plutească în aer, că acolo \ or putea sta de vorbă cu însuşi marele Fabre-Simmons, ‚acel patron tînăr care vrea să-l înghită pe bătrîn" Bilanţul acestei acţiuni va fi acela că în scurt timp vom avea rezultatele unui fel de prim sondai şi deci o primă imagine asupra modului în care este primit O P.C -ul df> către marele public- — vom consacra acestui mic ioc trei zile la rînd. Cea. de-a patra va fi rezervată mesei rotunde. Ziua dumitale, Georges, înt'-ucît vei fi de faţă! Ai să auzi fără îndoială verzi şi
uscate. Tu lasâ4 pc ţopirlanii pe care o să-i strîngom
în jurul tău să spună tot ce le trece prin cap. După care ie vei răspunde ! Am aflat că Sangalles a recurs la serviciile agenţiei Kopac, o bişniţă foarte serioasă, după cum bine ştii, a cărei campanie împotriva noastră va începe mai întîi şi mai întîi cu argumentul că Fabre-Simmons este omul americanilor. Ai să auzi chestia asta de-atîtea ori c-or să ţi se strepezească

dinţii. Rezumatul şi rezultatele acestei mese rotunde pe care ai s-o ai le vom prezenta pe cîte o pagină mare în toate c-otidianele din Paris şi din provincie. Şi o să procedăm după acelaşi tipic în mai multe rînduri. între timp ne vom extinde sondajele în principalele oraşe ale ţării — dacă spun asta, înseamnă că am posibilitatea s-o fac — şi vom cunoaşte în fiecare zi rezultatele campaniei noastre. O să fie nevoie să vă puneţi la treabă ordinatoarele, dragii mei prieteni ! Vă mai semnalez în treacăt că am eîţiva amici foarte bine plasaţi şi bine retribuiţi în tipografiile mai mul toi- ziare mari şi prin ei voi putea citi şpalturile adversarilor noştri înainte de a se da bunul de tipar pentru articolele noastre. E o simplă problemă de organizare...

Guy Mediano îşi plecă cu modestie frumosul său cap de muşchetar şi-şi vîrî nasul într-o cupă cu şampanie. Se stîrni o oarecare rumoare. Colaboratorii Companiei franceze şi cei ai Pubiimondialului îl priveau pe Fabre-Simmons ale cărui trăsături erau neclintite şi al cărui răspuns era o tăcere de piatră. Guy Mediano conchise cu căldură :

— Ceva mai tîrziu vom proceda la o „invitaţie la uzină", operaţie publicitară care s-a mai încercat la noi în nişte circumstanţe similare, dînd cele mai strălucite rezultate, apoi va urma inevitabila conferinţă de presă — ceea ce înseamnă că vom umple iarăşi cîteva pagini în mai toate ziarele. Georges, bugetul pe care îl prevăzuseşi iniţial cred că o să se dovedească insuficient.

Fabre-Simmons îşi contemplă cu o privire gînditoare cupa goală ducîndu-se apoi să şi-o umple cu şampanie. Se adinei în alegerea unor sandvişuri spunîndu-şi înfuriat : „Dacă tot le plătesc, cel puţin să le mînînc !"

îb blestema în sinea lui pe acest Mediano, vorbăreţ şi şiret, care vorbea despre bugetul O.P.C.-ului de faţă cu toată lumea, ţintuindu-l la zid. „Face pe tartorul. Dar agi
de gincl să purec noul lui buget punct cu punct, împreună cu Jean Deraisnier !"

Vesel, aproape glumeţ, ca o gazdă bună care nu vrea să lase conversaţia să treneze, luă atunci cuvîntul Pierre Mazade :

—- Dacă v-ain înţeles bine, domnule Mediano, dumneavoastră preferaţi să mizaţi pe opinia publică şi nu pe specialişti, pe informaţie şi nu pe publicitate ? Sint perfect de acord. Admiţând că aveţi dreptate — şi la urma urmei dumneavoastră sînteţi expertul — de ce să nu mergem pînă la capăt pe acest drum ? Adineauri spuneaţi că ni se va reproşa mai ales faptul că ne-am lăsat americanizaţi. In loc să ne revoltăm împotriva acestei afirmaţii, ar trebui să ne-o asumăm parţial. Fabre-Simmons un om al americanilor ? Fireşte că nu ! în această ofertă publică de cumpărare, societatea care atacă

este Compania franceză de Electronică şi Informatică şi noi afirmăm că ea este într-adevăr o întreprindere cu totul si cu totul franceză, sprijinindu-se pe capital francez, permiţînd Franţei întîrziate să nu mai fie ridicolă faţă de marile industrii de vîrf ale străinătăţii. Dar e Fabre- Simmons un elev al maeştrilor americani ? Fireşte că da ! In timp ce Sangalles & fiul ar trebui să se cbeme Sangalles & bunicul, noi reprezentăm tinereţea şi progresul european. Dovezi ? Vom înfăţişa în mod deschis publicului afacerea noastră, îi vom pune în fată cifrele aşa cum nu se procedează decît în Statele Unite. Şi îl vom invita pe Marcel Sangalles să facă la fel dacă îi dă mîna. Ceea ce vom propune aşadar dragului şi scumpului nostru public va fi următorul lucru : rugaţi-l pe Marcel Sangalles să vă informeze primo : ce di vi den te a împăr- ţin el în ultimii trei ani de zile ; secundo: ce procent consacră activităţii de cercetare; iertio : ce a realizat pînă acum pentru a-şi asigura în mod continuu un personal de înaltă calificare; quarto : care a fost evoluţia cifrei sale de afaceri în ultimii zece ani. indicîndu-ni-se totodată şi procentajul exporturilor. Sangalles n-o să poată niciodată răspunde cinstit la aceste întrebări. Iar în ultima săptămînă a O.P.C.-uiui vom reveni asupra acestei probleme : lată cifrele noastre. Unde sint cele ale adversarilor noşiri ?
Mediano era sportiv. Nici măcar nn pîndi i-eactiiie lui Fabre-Simmons. Recunoscuse dintr-o dată, cu nasul lui extrem de exersat, ideea bună, o idee de forţă care putea fi exploatată în fata unui public francez conştient că el este, din toate punctele de vedere, cel mai prost informat din lume :
— Bravo, Mazade î spuse el. Nu ne cunoaştem de prea multa vreme dar în ziua în care patronul tău te pune pe liber te iau la mineJ
Rîse în hohote de gluma pe care o făcuse. Fabre-Simmons însă nici măcar nu zîmbi.
-— Foarte serios, adăugă Med ian o, adopt fără rezerve ideea Iui Pierre... îmi dai voie să-ţi spun Pierre ? Spune-mi şi tu mie Guy... Dar trebuie să aşteptăm ca Sangalles să ne atace pe tema americană. In chiar aceeaşi zi îi servesc plăcinta noastră.
în ciuda acestor intervenţii, atmosfera rămînea destul de încordată. Şi toată lumea începuse să se uite făţiş la Fabre-Simmons — despre care se ştia cît îi place să strice cheful celorlalţi. Industriaşul ronţăi fără nici o poftă un ultim sandviş numai pentru plăcerea de a-i ţine pe ceilalţi în şah şi pentru a-şi pregăti mai bine lovitura de teatru :
— Da, spuse el în cele din urmă. Aţi lucrat, aţi gîndit, aţi hotărît. Eu nu sînt expert în materie de publicitate — şi cu atît mai puţin în materie de informatică. Ca să duc mărturisirile pînă la capăt, am să vă spun eă am mers cît de departe mi-a fost cu putinţă în arta de a mă informa pe mine,

niciodată însă nu m-a preocupat informarea altora. Acestea fiind zise, planul vostru mi se pare bun. Există însă un obstacol serios în calea realizări î lui : nu mă văd punîndu-mă la nivelul pensionarului, al tînă- rului tehnician şi al gospodinei care au fiecare cîte două trei acţiuni Sangalles în buzunar. Or, toate proiectele voastre au în centru acest aspect alarmant, foarte alarmant pentru că el nu constă în nimic altceva decît in a mă arunca pe mine în cuşca francezilor de condiţie medie, a micii burghezii posesoare de acţiuni. N-am nici cea mai mică idee despre această specie de oameni.
Pierre Mazade schimbă un zîmbet cu Pastings junior. Jean Deraisnier îşi luase un aer tacticos care i se potrivea
de minune. Vergier se nndopa cu sandvişuri şi avea UIT bărbi şon de maioneză. Joseph Arkumenian, cu o înfăţişare distiată şi misterioasă, îşi muia din plin mustaţa într-un al patrulea whisky. Ceilalţi se cam plictiseau. In ceea ce-l priveşte pe Guy Mediano, oare ducea jocul, iute şi feroce, insistă jovial şi apăsînd fiecare cuvînt pe care-l spunea I
— Mii de regrete, dragul meu Georges ! Trebuie să treci şi prin asta ' Dacă în următoarele cîteva zile nu eşti văzut înfruntînd această faună pe care eu o iubesc la nebunie — asta pentru că o fac să spună şi să gtndeaseă ceea ce vreau eu să spună şi să gîndească — planul meu e în aer... Ei, ce zici, sîntem de acord ?
— De acord, ştii foarte bine, spuse cu simplitate Fabre- Simmons.
— Şi-n ceea ce priveşte sugestia lui Pierre de a exploata în faţa opiniei publice aspectul „american" al modului tău de luci u ?
— Este G.K., fireşte Şi fiindcă tot sîntem la asta .
Fabre-Simmons, operînd una din acele bruşte schimbări în care era maestru, începu să rîdă şi ridică cupa de şampan e pe care Pierre tocmai i-o umpluse :
— Ei bine ! Beau în sănătatea lui Guy Mediano, stă- . pîn absolut al opiniei publice ! Totodată mii de mulţumiri lui Pierre Mazade care într-adevăr ne-a răsfăţat. îl felicit cle-a fi ştiut să agraveze, mulţumită imaginaţiei sale literare, chinurile la care mă condamnase mai Înainte Guy Mediano... Iar acum aş vrea ca fiecare dintre cei de fată să-mi spună părerea sa cu privire la afacerea în curs şi cu privire la campania proiectată.
Rînd pe rînd colaboratorii lui Med;ano iar apoi cei ai lui Fabre-Simmons îşi expuseră sugestiile. „Această adunătură de creiere e mult superioară mediei obişnuite se gîndea Fabre-Simmons-. îndeosebi Pastings junior şi Vergier se întrecură pe ei înşişi : imaginaseră, speculînd ideea „uzinei deschise pentru marele public", un spectacol mirobolant: „What a show 1 spunea Pastings ju- bilînd Era vorba de o serie de demonstraţii pentru public : proiecţii mărite şi în culori ale micrnmodulelor cu iluminare intermitentă;

instalarea unei serii de aparate terminale permitînd unui număr d.e circa cincizeci de persoane să pună simultan întrebări ordinatoarelor de pe bulevardul Hoche ; punerea în stare de funcţionare a mai multor unităţi de răspuns vocal; scheme explicînd funcţionarea maşinilor în time skaring 1 ; calculatoare de mare viteză desfăşurînd cearşafuri de cifre în faţa unei turme de capete pătrate şi de ţaţe care vor rămîne cu toţii ţuţ.
Guy Mediano lua notiţe, insista asupra ideilor care i se păreau a îi „mustoase" — iar pianul său de acţiune se tdesăvîrşea astfel văzînd cu ochii de la cele mai mici rotiţe şi pînă în perspectiva de ansamblu, c-a o maşină nouă pe bancul de montaj. Domnea o atmosferă călduroasă de echipă şi de emulaţie sportivă. Numai Arkumenian nu-şi făcuse încă auzită vocea : ; — Hai, Joseph, spuse în cele din urmă Fabre-Simmons, tu ce crezi despre toate astea ?
Bătrînul scutură din capul său de gal decăzut : — Eu ? Eu unul nu te văd deloc pe tine stînd la taclale cu publicul, ia-o cum vrei !
Guy Mediano se strîmbă. Pierre Mazade îşi stăpîni cu greu hohotul de rîs care îl apucase iar Fabre-Simmons puse mîna pe umărul venerabilului său complice :
— Ai întru totul dreptate, dragul meu ! Am să fiu execrabil. Dar alte timpuri, alte moravuri. Din clipa în care un preşedinte de la General Motors poate fi văzut cu mînecile suflecate jucînd base-ball cu veteranii personalului său...
— Nici o legătură între una şi alta! spuse Arkumenian în a cărui mustaţă perle de şampanie străluceau ca boabele de rouă pe o iederă bătrînă şi umedă. In mijlocul muncitorilor tăi eşti la tine-acasă ! Sau hai mai bine să spunem că-n asemenea situaţii faci faţă, deşi nu întotdeauna Ia fel de strălucit, fireşte. Dar ce-ai să le poţi tu spune mitocanilor de ambe sexe agăţaţi de echipele domnului Mediano ? Iată un lucru pe care dacă aş fi în locul tău aş încerca să-l pun la punct acum pe loc — fără să aştept să mă trezesc pus la zid !
Guy Mediano era prin esenţă un jucător fair play:
— Domnul Arkumenian are dreptate ! spuse el. Şi e pentru a doua oară în această seară cînd nişte amatori
v dau lecţii foarte juste unor profesionişti... Georges, vrei să pregătim o ciornă — cu care după aceea ai să faci ce-ai .să vrei, fireşte ?
— Nu, mulţumesc, spuse Fabre-Simmons cu vocea lui limpede. Nici nu poate fi vorba de aşa ceva ! Arkumenian are dreptate, evident. Dar dacă socotiţi că prezenţa mea este necesară în aceste circumstanţe, lăsaţi-mă să mă descurc singur în faţa publicului cu propriile mele mijloace, ca un om mare !

Zece minute mai tîrziu industriaşul rămăsese singur cu Pierre Mazade care îl pusese în faţa celor „trei nu- duri" de Foujita.
„Ţin mult la băiatul ăsta, se gîndea Fabre-Simmons. In particular nu prea am încredere în el : acestui fel de oameni poţi să le încredinţezi carnetul tău de cecuri semnat în alb dar în nici un caz fata sau soţia! Cred că şi el caută ceva pe lumea asta. Şi vreau ca într-o zi să-mi spună şi mie ce anume caută. Poate dragostea ? îmi închipui că viaţa unui celibatar trebuie să fie îngrozitoare, chiar — şi mai ales — dacă se ţine de chefuri. Va trebui să-mi găsesc în cele din urmă timp să aflu şi ce anume caut eu. eu care am găsit dragostea de douăzeci şi cinci de ani şi care totuşi mai caut încă. Ţelul, spunea Roland. Progresul informaticii europene, poate ăsta să fie un ţel în viaţă ? Să te bucuri de puterea ta, să pui la muncă mii şi mii de oameni ? Să te răzbuni pe un Marcel Sangalles ? Şi să îmbătrîneşti, să mori, ăsta-i un ţel ?"
Pierre Mazade fuma respectînd clipele de meditaţie ale patronului. Şi lui îi plăceau orele nopţii cînd totul în jur este numai tăcex*e, cînd căldura lunii mai veghează ca o lampă, cînd gîndirea dobîndeşte o aleasă valoare desfă-şurîndu-se într-o lume căzută pradă somnului. Şi apoi era bucuros că-l avea iarăşi în faţă pe Fabre-Simmons. „E bine !" se gîndea el urmărind cu privirea linia sinuoasă şi albăstruie a fumului care se ridica din ţigară.
— Spune-mi, Pierre, tu crezi că toate astea au pînă la urmă vreun sens ?
— Care toate astea ?
— Strădaniile noastre, eforturile noastre, iubirile noastre, vieţile noastre...
Pierre şovăi. Pentru femeile cărora le place să sporovăiască în pat, avea gata pregătit un întreg arsenal de răspunsuri la asemenea întrebări. „Multe femei, suspinînd după cîte o dragoste care se dovedise înşelătoare, evocau eternul La ce bun ? Căutînd semnificaţia tuturor lucrurilor, ele nu întîlnesc de fiecare dată decît nimicul. Le este frică şi nu cer altceva decît să li se dea o oarecare linişte înaintea neantului pe care îl reprezintă următorul orgasm. Oricum, cu ce le îndrug, o mai duc şi ele într-un fel sau altul pînă dimineaţa. Dar nu poţi să-ţi minţi un prieten — şi mai ales pe un Fabre-Simmons, care pune aceeaşi întrebare ca şi femeile acelca, la aceeaşi oră, într-o ambianţă întunecoasă şi senină. Adevărul ? Adevărul este că n-am găsit niciodată nici cel mai mic sens nici măcar celui mai neînsemnat lucru..."
— N-am găsit niciodată nici cei mai mic sens nici măcar celui mai neînsemnat lucru, domnule.

Fabre-Simmons digeră această mărturisire în tăcere timp de cîteva minute. Apoi Pierre îşi luă inima în dinţi:
— Dar dumneavoastră ?
— Nu ştiu. Ascultă-mă, Pierre : pe măsură ce îmbă- trînesc am din ce în ce mai mult senzaţia că toate lucrurile astea despre care tot vorbim înseamnă ceva. Dar ce anume ?
O nouă tăcere.
— Vezi tu, Pierre, am sentimentul că întreaga viaţă a unui om şi-ar putea găsi o justificare chiar dacă ea s-ar consuma numai şi numai în căutarea unui ţel, adică în căutarea unui sens al vieţii. Oameni demni de oarecare stimă s-au înverşunat pe acest drum, ştii asta mai bine decît mine. Cam într-acolo ar trebui să caut şi eu.
— Oh, în ce mă priveşte, răspunse scriitorul cu o voce dulce-amăruie, eu unul nu caut ! Mi-e frică, mi-e mult prea frică să nu descopăr cumva acolo lucrul de care fug de-atîta timp, de care fug clin clipa în care am ajuns la vîrsta cînd poţi fugi. întrevăd asceze, vieţi viitoare, prosternări, sacrificii... Da, da ! Toate astea mă înspăimîntă ! Şi deocamdată mă mulţumesc cu idealul lui Goethe: mă bucur şi învăţ.
Pierre Mazade schiţă un zîmbet ciudat care rămase ne-isprăvit în timp ce mai adăugă :
— Şi totodată sufăr. Dar asta nu era trecut în program.
Se ridică, scotoci în sertarul unei mobile şi scoase o "foaie de hîrtie :
— Mi-am notat aici cîteva rînduri pe care vreau să vi le citesc. Răsfoiesc ziarele, aşa că ştiu de neplăcerile pe care vi le pricinuieşte fiul dumneavoastră şi sînt în stare să vă înţeleg, să vă compătimesc. S-ar părea că schimb subiectul : de fapt nu fac decît să trec de la suferinţa mea la a dumneavoastră şi nu voiam să vă las să plecaţi fără să vă fi împărtăşit mica mea descoperire. Ascultaţi:
„Atunci cînd părinţii îşi iau obişnuinţa de a-şi lăsa copiii să facă ce vor, atunci cînd copiii nu mai ţin seamă de vorbele părinţilor lor, cînd învăţătorii tremură în faţa elevilor şi preferă să-i linguşească, atunci cînd, în cele din urmă, tinerii ajung să dispreţuiască legile pentru că nu mai recunosc nici o autoritate, a nimănui şi a nimic, atunci înseamnă că sub ochii voştri începe să-şi înalţe capul în deplină tinereţe şi în toată frumuseţea sa tirania
Pierre Mazade îndoi la loc hîrtia pe care şi-o virî în buzunar:
— Ştiţi cine a scris asta ?
— Nu, spuse Fabre-Simmons. Dar am să aflu acum !
— Platon.
Industriaşul se ridică în picioare.

— Pierre, mulţumită ţie întrunirea noastră de astă- seară a fost într-adevăr foarte reuşită. Şampanie, whisky şi sandvişuri excelente, o gazdă minunată, o ambianţă eficace şi bizar de exuberantă... Am apreciat totul... Dar pariez că nici nu-ţi trece prin cap ce-am să fac plecînd de la tine ?
Scriitorul zîmbi :
— Vă veţi întoarce acasă, veţi face o plimbare prin grădină apoi vă veţi instala la biroul dumneavoastră şi vă veţi pregăti de pe acum pentru „supliciul zilei a patra", cum spune Mediano. Sinteţi intimidat numai la gîndul că veţi avea de înfruntat o sută de oameni cumsecade cărora nu le cunoaşteţi reacţiile şi pe care nu ştiţi cum să-i luaţi. Adineauri eraţi furios şi nu făceaţi nici un efort ca s-o ascunderi. Acum asta vă distrează şi vă lăsaţi prins de joc. Ceea ce, dealtfel, nu înseamnă că n-o să vă iasă numărul cînd o să ajungeţi pe scenă ! Alţi patroni înaintea dumneavoastră au trecut cu succes prin această încercare, numai că se cer anumite calităţi...
— Ceea ce un altul a putut face, pot să fac şi eu, spuse Fabre-Simmons.
Adăugind cu un zîmbet subţire care îi sluji drept încheiere :
Reciproca nu este valabilă.
Fabre-Simmons opri un taxi şi-i dădu adresa din Saintdoud : şoferul era un personaj vorbăreţ şi corpo- lent care sporovăia întruna cu o căţeluşă mică, fără origine precisă, făcută covrig lingă el pe scaunul din faţă. „Ia uite la curcanii ăia doi, Lili. Vacile !"
— Da, domnule, o cheamă Lili, şi-şi merită numele, zău că da, pentru că eu am spus-o întotdeauna :-"are mai muit suflet decît un om... Ce zici Lili? Fără ea, al naibii ce m-aş plictisi, scuzaţi -mă, domnule, ştiţi, mi-am pierdut soţia acum patru ani şi cele două fete, am avut, am, domnule, două fete, s-au căsătorit, aşa că prin forţa lucrurilor acuma sînt cam singur, nu-i aşa, Lili ? — Ei, mama mă-sii ! Băga-mi-aş picioarele 1 Scuzaţi domnule, ierta- ţi-mă...care nu dai prioritate nici măcar la două noaptea ! Atunci cînd dracu mai dă ăsta_ prioritate, ia zi, Lili !
Georges Fabre-Simmons era ca Lili : un excelent in-terlocutor care nu răspundea nimic aşa că filmul verbal se desfăşura spre marea satisfacţie a grăsanului. „Dar ce-o să se-ntîmple cînd o să moară Lili ?" se gîndi vag Fabre-Simmons. în timp ce taxiul se apropia de Saint- Cloud. Apele Seinei curgeau domol oglindind luna şi pur- tînd-o la vale încet şi sinuos ca într-un tab'o .» de ev mediu.
Georges deschise cu mare precauţie uşa casci, se des- călţă ca un şcolar care-o făcuse de oaie, urcă scara în vîrful picioarelor şi pătrunse în buduarul soţiei sale prin uşa de pe coridor. Odaia era pavată cu dale de marmură albă, printre care se întindeau ramurile unei mari stele de cornalină roşie. Georges îşi îngădui să mai admire o dată timp de cîteva. clipe această

încăpere tainică şi feminină. „Micul templu al Frăncaisei". şopti ei. în cameră plutea un parfum cu care îşi umplu nările. Se apropie de măsuţa de toaletă pe care se aliniau nenumărate instru-mente şi- flaconaşe inutile care fac parte în mod esenţial clin recuzita femeiască. Căuta caseta cu bijuterii a Francoisei, pe care in cele din urmă o descoperi pe un scaun, acoperită pe jumătate cu un prosop: îi păcea foarte mult această cutie de marochin verde, aurită la colţuri, cu trei etaje de sertare căptuşite cu piele de căprioară. Acolo odihneau.o parte clin bijuteriile Francoisei, care avea consternanta manie de a nu o încuia niciodată.
Fabre-Simmons scoase clin buzunar o cutiuţă roşie şi aurie pe care o deschise cu o plăcere aprigă ; scoase de acolo un inel de platină pe care era montată o perlă neagră — o perlă enormă şi întunecată a cărei claritate ireproşabilă răsfrîngea limpede lumina, o perlă care părea a fi luat naştere într-un vis urît pentru a înflori atingînd frumuseţea supremă. „Bijuteria asta este erotică", se gîndi Fabre-Simmons, enervat că nu ştie cu exactitate ce anume înţelege prin asta. -
Atunci atenţia îi fu atrasă de un colţ de liîrtie ieşind din sertăraşul cel mai de sus. O scoase şi văzu că era vorba clespre o scrisoare ale cărei prime cuvinte le citi cu înfrigurare : „Francoise, draga mea" — iar apoi semnătura : „Pierre".
Avu un şoc profund. Se privi din instinct în oglindă, întrucît simţea că în străfundurile sale o rotiţă a vieţii se sfărîmase. Imaginea pe care o întrevăzu în timp ce privirea i se tulbura din ce în ce mai mult fu cea a unui alt om, un om cu faţa de gheaţă. Pronunţă două silabe, distinct : „Eu sînt Nevoia vehementă de a citi această scrisoare îl chinuia pînă la durere. Dar etica sa personală se opunea în modul cel mai absolut acestui fapt. Domi- nîndu-se, muşeîndu-şi buzele, puse scrisoarea în buzunar După care aşeză pe caseta cu bijuterii, foarte la vedere, cutiuţa în care veghea mica lampă neagră a perlei.
Ceva mai tîrziu, Georges se pregătea să se furişeze încet în patul mare în care Francoise dormea. Era caid şi in cameră plutea somnul. Francoise azvîrlise de pe ea o parte din cuverturi ; corpul ei se odihnea cu o impuduci- tate care părea dinainte calculată. Pentru a nu-şi trezi soţia, Georges nu mai aprinsese lampa cu lumină înăbuşită de pe noptieră. Pe pernă îl aştepta o scrisoare — şi timp de o clipă inima lui încetă să mai bată. O citi, contu- rînd tăcut fiecare cuvînt din vîrful buzelor :
„Dragul meu drag,
Mîine te invit la cină. Şi te previn : nu se admite nici o scuză. O să mergem într-unui din acele mici restaurante unde patronul găteşte chiar el şi vine să dea mîna cu clienţii ţinînd în mîna cealaltă tichia albă de bucător. După asta

am să te duc să vezi ceva despre care n-ai nici cea mai mică idee şi care o să te mire foarte mult. N-o să ne întoarcem înainte de miezul nopţii. Astă-seară îmi era dor de tine, dragostea mea ! Mîinfe întîlnirea noastră este programată pentru ora opt seara şi să nu mă faci să te aştept pentru că te iubesc.
Simţi deîndată că această scrisoare îl anestezia pentru un timp împotriva intolerabilei dureri pe care cealaltă o deşteptase în el. Francoise .oftă adine întoreîndu-se pe o parte şi pe alta ca un val pe o plajă. Intre sprîncene îi strălucea o picătură de sudoare. Georges o privi gînditor mult timp. în cele din urmă se lungi şi el alături de ea, îşi împleti picioarele cu ale ei, o strînse în braţe, acoperi corpul care i se oferea cu sărutări din ce în ce mai pătimaşe — pînă la pîntec, apoi pînă la tufa de păr care ascundea esenţa a tot ce există pe lumea asta. In cele din urmă o acoperi cu corpul său sub a cărui greutate ea tresări. El respiră răsuflarea uşoară a femeii care se trezeşte, a cărei trezire era un zîmbet încărcat de dorinţă, ele dragoste şi de minciună. Sărută un umăr cald şi sărat pînă ce Francoise începu să geamă. Apoi întinse braţul, stinse lumina şi se cufundă cu trup şi suflet în acest miros de femeie, in timp ee noaptea îi acoperea ca o plapumă.
Oricine ai fi tu : o, maestre, axiomă, religie sau prinţ a< oamenilor...
Motrice BARRES

.CAPITOLUL XIV^
Trezindu-se, Francoise constată cu plăcere că-i mai era încă somn. în cameră pătrundea o lumină discretă iar tăcerea se răsfăţa printre umbre ; Francoise făcu un efort şi, ridicîndu-se o clipă, se uită la ceas pentru ca apoi să se lase iarăşi cu trup şi suflet în mrejele fermecate ale patului. încă un răstimp se mai jucă cu valul cald al somnului lăsîndu-se acoperită de apele lui- care apoi se retrăgeau deşteptînd-o ; se gîndea că asta era una din bucuriile cele mai desăvîrşite ale vieţii.
Francoise ţinea la micile ei plăceri ; avea în ea o oarecare indolenţă care nu era lene şi la care nu înţelegea să renunţe. Slujită cum nu se poate mai bine şi satisfăcută ca femeie, Francoise găsea în jurul ei' bucurii pe care le varia cu rafinament. Şi cum nu era ingrată, o anume parte din ea — partea cea mai puţin înaltă şi cea mai puţin pură — recunoştea că „la urma urmei viaţa este minunată !" Cealaltă parte a Francoisei zgîria cu ghearele şi se învârtea furioasă în această cuşcă somptuoasă şi aurită.
Se gîndea la Georges şi—i părea rău că trezindu-se nu-l găsise alături de ea, că nu se putea strînge lingă acest corp în acelaşi timp viguros şi uşor. Avea nevoie de el, de extraordinara virilitate care emana din el, de felul în care făceau dragoste unul cu celălalt şi care era rodul unei lungi înţelegeri,

precisă şi tandră, care o copleşea pînă în clipa acelui naufragiu al fiinţei sale cînd se simţea cu totul smulsă şi purtată de forţe străine, cînd se simţea într-adevăr posedată. „Dacă ar fi mai puţin exigent, mai puţin dur, mai puţin imperios, mai puţin el în clipele acelea, aş fi mai puţin nebună şi bucuria mea n-ar mai fi atît de completă!" Strîngîndu-l în braţe atunci cînd corpul lui se contopea cu a] ei, cînd el se lăsa în voia braţelor ei, Francoise îşi prelungea plăcerea pe care o întîmpina întotdeauna cu neistovită dorinţă, datorită acelei tainice atingeri a trupurilor care se găseau unul pe celălalt, aşa cum arcuşul găseşte vioara, aşa cum gura unui orb găseşte apa; cunoşteau atunci marea armonie pe care amatorii de legături rapide n-au cunoscut-o nicicînd şi pe care nici n-o vor cunoaşte vreodată. „Armonia. Armoniile. Despre armonia fizică se vorbeşte în aceiaşi termeni ca şi despre o armonie muzicală. într-adevăr : ce muzică ciudată alcătuiesc corpurile recunoscîndu-se şi împreu- nîndu-se, pînă ce ating suprema durere a plăcerii. De ce mai e nevoie să ne închipuim că avem suflete ?"
Oftînd fericită, Francoise se ridică, îşi îndesă perna la spate, o sună pe cameristă şi-şi opri privirea visătoare pe peretele din faţă, asupra singurei replici autentice a Omului cu casca, semnată Rembrandt Van Ryn. Se uita cu o emoţie pe care nu şi-o putea explica la acel om bătrîn, trist şi crud, ascuns în umbră, la faţa lui de soldat brăzdată de creţuri sub casca al cărei aur te ducea cu gîndul la ecourile unor fanfare stranii şi ale unor depar- tate bătălii.
„Ora nouă ! Sculatul la nouă este, fără doar şi poate, un ui din farmecele vieţii mele. Cu sau fără magazin, am să mă scol şi de-acum înainte tot la nouă. Să mi se aducă la pat un mic dejun copios. Să mă uit la omul cu casca gîndindu-mă că e oarecum plăcut să stau pe jumătate dezbrăcată în faţa lui. Să mai citesc cîte puţin, să mai visez, să chibzuiesc la ale mele în această cameră pe care o iubesc şi care e împodobită toată cu mobile vrednice de a sta în cele mai minunate muzee ale lumii..."
încercă să-şi aducă aminte o istorioară cu o moştenire şi cu un negustor de vechituri; apoi renunţă, pe deplin liotărîtă să-şi regăsească acest vis seara la culcare ; se întoarse la monologul tăcut şi solitar de mai nainte :
„De fapt, în fiecare dimineaţă îmi închipui în acelaşi timp ce gust trebuie să aibă adevărata fericire şi pe de altă parte ce curvă ar fi ieşit din mine dacă m-aş fi lăsat în voia instinctelor inele de curvă. La urma urmei, cine mă împiedică să fiu ceea ce vreau să fiu ? Să alunec pe acea pantă care îţi oferă o atît de voiuptuoasă senzaţie a căderii atunci cînd i te laşi cu totul în voie, tie- păsă'toare şi uluită..."
Imaginea lui Pierre Mazade îi trecu prin minte şi apoi dispăru, fără ca ea s-o mai poată realcătui.

„Săracul Pierre !"
Francoise izbucni în rîs. „Asta sună ca pentru un mort ! Săracul Pierre... Cunoaşte foarte bine femeile, e rafinat şi profund, e încîntător, e slab. Şi uite : cu toate astea, pentru mine, în curîncl el..."
Visa cîntărind în minte fiecare cuvânt '
„Pentru mine în curînd el nu va mai fi decît un fet de fantomă, o fantomă a cărei gură avea totuşi un gust ciudat... Dar încă de pe acum nu mai pot să reconstitui clin el decît expresia puţin obosită a ochilor bridaţi şi sărutul lui pe care n-am să-l uit... In rest, nimic! Acest fel de dispariţie e destul de surprinzătoare. La urma urmei poate că sînt într-adevăr o soţie cinstită."
Camerista intră aducind micul dejun pe o tavă imensă unde feliile de pîine prăjită unse cu unt, ceaşca de cacao aburindă şi extraordinara colecţie de mici borcănaşe de porţelan de Saxa cu dulceaţă alcătuiau o armonie demnă de toată stima.
— Mulţumesc, Pauline.
Camerista era o pariziană mică şi cu încheiturile fine. Ochii ei ceacîri, unul castaniu iar celălalt verde, erau cle-a dreptul fermecători prin neobişnuitul lor. Dintr-o dată, Francoise avu o idee năstruşnică :
— Ia spune-mi, Pauline, ţi-ar plăcea să te ocupi de croitorie, de podoabe femeieşti, de modă, în fine : de chestii de-astea ?
Camerista întoarse capul, lăsîndu-şi puţin pe un umăr faţa triunghiulară de pisicuţă nemîncată.
— Mie, doamnă ?
— Da... Ia întoarce-te... încă puţin! Mulţumesc... Ai o siluetă de manechin, zău că da ! Ascultă, Pauline, tre- buîe să mai stăm noi de vorbă despre asta. Te-am felicitat mai de mult pentru talentele tale de croitoreasă... De data asta ar fi vorba, fireşte, despre ceva mai complicat. Am cumpărat un magazin, dar sst! încă nu i-am spus nimic lui domnul. Am rămas în aer cu una din croitorese pentru că cea cu care vorbisem m-a lăsat baltă in ultima clipă, dar nu mă gîndisem la tine, pentru că eşti aici şi pentru că sînt foarte mulţumită de serviciile tale. Ştii, ambiţia mea e să fiu mai degrabă stilistă decît croitoreasă... Am să-ţi explic toate astea ! Şi nu vreau să iau decît fete foarte frumoase, cu siluete minunate.
Privirea Paulinei se aprinsese :
— Doamna s-a gîndit într-adevăr Ia mine ? Nu e o...o glumă ?
— Nu, zău că nu ! Hai, Pauline, du-te... Şi după ce mînînc vino să stăm niţeluş de vorbă.
Fata îi mulţumi cu o uşoară aplecare a capului dovedind încă o dată că e o adevărată întruchipare a gratiei şi apoi plecă — iar stăpîna ei nu pierdu

ocazia de a mai admira odată strania îmbinare dintre ochiul verde şi cel căprui.
Francoise devoră micul dejun lăsînd tava şi ceaşca absolut goale. „Uf ! Ei bine, cred, că mă cam îngraş..." Stătea destul de bine cu sănătatea ca să nu aibă nici o altă pricină de îngrijorare deeît aceea de a nu-şi „strica silueta". înzestrată cu un mare echilibru organic, deşi altminteri destul de sensibilă, înfruntase întotdeauna diferitele boli cu o desăvîrşită seninătate. Cu cîţiva ani înainte i se întîmplase să aibă nişte dureri in regiunea m am ară ; i se părea că simte alunecîndu-i sub degete „un fel de bilă suspectă" la baza sinului, iar doctorul Mesnil prescrise un şir de examene medicale deosebit de serioase. Dar aşteptînd ca în vreun sinistru şi misterios cotlon al cine ştie cărui laborator de biologie să i se hotărască îir- tr-un fel sau altul soarta, Francoise nu simţise nici o nelinişte ; n-a renunţat la nici o linguriţă de dulceaţă şi nu şi-a pierdut eîtuşi de puţin somnul — asta în timp ce soţul ei, in cele cîteva zile de aşteptare, ii sicîia fără încetare pe doctori. Iar atunci cînd s-a dat un verdict de neurmărire medicală, Francoise s-a bucurat mai întîi pentru el şi de-abia după aceea pentru sine. „Nu am de- cit trei părţi vulnerabile, se gindea ea : Georges şi cei doi copii." De fiecare dată cînd i se confirma această evidenţă, se simţea cuprinsă de o bucurie în acelaşi timp foarte puternică şi foarte adîncă.
Gîndurile Francoisei continuau să rătăcească nepăsă- toare sub privirea bătrînului cavaler cu casca de aur. Dintr-o dată imaginea fiului ei îi veni în minte şi rămase înfiptă acolo. Nu mai avea nici un motiv de nelinişte imediată în ce-l priveşte , faptul că Roland nu petrecuse noaptea acasă era o reacţie care i se părea foarte firească. „La urma urmei nu şi-a văzut niciodată pînă acum tatăl în ipostază de incendiator !"
Zîmbi. „Mă întreb ce Dumnezeu crede acum Roland despre taică-său : îl consideră fie un tip mare, fie cu desăvârşire nebun !"
Se sculă din pat, îşi scoase cămaşa de noapte şi se plimbă goală prin cameră aşa cum îi plăcea să facă. Dezordinea patului o încînta. Fredonînd A la claire jontaine cu o voce puţin cam falsă, se tot foia prin odaie aranjînd lucruşoare mărunte care nu aveau deloc nevoie să fie aranjate.
„Magazinul... magazinul meu... Şi Georges căruia nici nu-i trece prin cap ! Desearä îi plătesc o cină de superlux şi vreau să fiu eu cea care invită. După aceea o să urmeze vizita la «Le Griffon». De-abia în ultima clipă am să-i spun că, de fapt, «Le Griffon» sînt eu..."
Trecu prin faţa omului cu casca, ducîndu-se să se aşeze în faţa mesei de toaletă. Stînd picior peste picior se uită cu un ochi critic în oglindă. „Puţină celulită pe ici pe colo. Sînii mai fac încă faţă cu succes ! Georges spune

mereu : «Sînii tăi ca de fetiţă». Are un fel al lui de a-i mîngîia, de a-i săruta — ca şi cum de fiecare dată ar fi pentru ultima oară..."
Simplul fapt de-a fi goală îi producea o bucurie sen- suală pe care încerca s-o prelungească la infinit. Dar atunci cînd trecu în baie, primul lucru pe care îi căzură ochii fu cutiuţa roş-aurie de pe caseta cu bijuterii ; şi două emoţii contrare se ciocniră înlăuntrul ei ca un val de reflux : căci cutiuţa conţinea fără doar şi poate unul din cadourile somptuoase, misterioase şi emoţionante cu care Georges o uimea din cînd în cînd — iar caseta de marochin verde ii aducea in acelaşi timp aminte de o anume scrisoare pe care a pusese acolo puţin cam în grabă şi cu nesocotinţă. Cu toate astea, nici' o teamă n-o putu împiedica pe Francoise să deschidă cutiuţa în fundul căreia enorma perlă neagră, întrucitva diabolică, strălucea în aşternutul ei de satin alb.
„E nebun !'"
Dar înainte de a se lăsa năpădită de bucuria păgînă pe care o simţea urcînd în ea, Francoise căută cu înfrigurare în casetă scrisoarea lui Pierre Mazade ; negăsind-o, se enervă, răsturnă bijuteriile cle-a valma pe o măsuţă şi răscoli in grămadă muşcîndu-şi buzele — apoi dintr-o dată îşi dădu seama de întreaga gravitate a acestei dispariţii.
— A găsit-o, a citit-o ! Ştie tot. Ba mai mult decît atît : Dumnezeu ştie ce poate să-şi închipuie...
Căzu pe un scaun eu tîmplele fierbinţi, străduindu-se să-şi păstreze sîngele rece. „Ia gindeşte-te ! Va să zică ai lăsat scrisoarea lui Pierre să zacă toată ziua pe măsuţa de toaletă. Ieri-seară ai mai citit-o o dată. E ciudat şi destul de_minunat ca la patruzeci şi doi de ani să mai trezeşti asemenea sentimente unui tip ca Pierre, care poate să aibă toate puştoaicele pe care le vrea... Aşa, ai hotărît să arzi scrisoarea, dar bricheta rămăsese jos şi aici nu aveai chibrituri. Mereu lenea asta în lucrurile mici 1"
Se gîndea intens, cu bărbia sprijinită în pumni.
— Şi uite ! îmi era somn, am vîrît scrisoarea în caseta de bijuterii aşa, cum a dat Dumnezeu... Şi a trebuit ca aseară — exact aseară, nici o zi mai devreme sau mai tîrziu -— lui Georges să-i vină idee să-mi dăruiască perla aia, ceea ce i-a dat ocazia să scotocească prin caseta mea, lucru pe care nu-I face absolut niciodată. Ceasul rău, o fatalitate îngrozitoare şi ciudată...
Nu se putu împiedica de a deschide iarăşi cutia şi luind inelul cu perla neagră, şi-l trecu pe deget admirîndu-l în oglinda pe care o avea în faţă. „O adevărată minune !*'
Apoi se strădui metodic să reconstituie din memorie scrisoarea, enunţînd cu efort, în şoaptă, fiecare cuvînt pe care şi-l aducea aminte :
„Francoise, draga mea,

Te simt mereu lingă mine şi gustul buzelor tale, mirosul corpului tău iarăşi nu-mi dau pace. Să nu-ţi închipui nici o clipă că am renunţat la tine ! Te vreau şi ştiu că şi tu doreşti să fii a mea. Tremurai de poftă. Ţin la această scrisoare pentru că este o imprudenţă şi ţi-o ofer ca atare, începind de mîine, am să fac astfel încît să-ţi pot telefona în fiecare zi. şi în fiecare zi am să-ţi repet cu aceaşi dragoste şi cu aceeaşi patimă nebună că te îmbrăţişez, te sărut şi te aştept.
Pierre."
Stătu în cumpănă cîteva clipe. Nu ! A scris : „că te sărut, te îmbrăţişez şi te aştept4*. Dealtfel, aşa e şi mai frumos... Săracul Pierre ! Dacă aş fi în locul lui Georges, aş sfirşi prin a trage o corcazie care se impune de la sine : a cochetat dar nu s-a lăsat. Insă nu sînt în locul iui Georges ! Ei e atît de gelos, atît de posesiv, atît de exclusiv. Po&te să spună, să facă, să hotărască Dumnezeu ştie ce ! Poate să mă şi alunge de acasă. Sau să mă omoare."
Francoise era mult prea obiectivă — mai ales atunci cînd era vorba despre ea sau despre soţul ei — ca să se mintă. Nu putea spera nicicum că într-un fel sau altul va reuşi să iasă basma curată. Drama se produsese ; şi dacă nu va izbucni deîndată, ziua avea să fie foarte lungă pentru ea. „Mă întreb cît timp o s-o ţină aşa ca să mă chinuiască in tăcere." Se strădui să aprofundeze această întrebare : dar nici un răspuns nu-i trecu prin cap. „Ce-o să se-ntîmple deseară ?" Francoise încercă să-şi închipuie scena — o scenă perfect posibilă, îngrozitoare — apoi altele de acelaşi fel. Degeaba. „Am să înnebunesc !"
Se îmbrăcă, şi îşi aranjă cu grijă părul. Apoi, după o
scurtă şovăire, îşi puse pe deget inelul cu perla neagră.
*
Fabre-Simmons coborî din micul „jet" particular pe care îl solicitase ca să „dea o fugă" pînă la Nisa cu scopul precis de a-l executa pe domnul Pellegrino, nefericitul preşedinte al societăţii sale cibernetice. Era o vreme frumoasă şi Georges, care venea din nord, resimţi violent chemarea soarelui. Se îndreptă spre sediul întreprinderii care se afla chiar în centrul oraşului; lumina aspră, palmierii, aloeşii, ciorchinele de flori violete, culorile ' Joe şi savuroase ale caselor îi izbeau privirea ; nu putea să nu se gîndească la ploaia normandă, la norii Parisului, la fumul uzinelor. De la un capăt la celălalt al orizontului, cerul era de un albastru sălbatic şi duios — iar soarele lăsa să atîme deasupra mării o plasă uriaşă Dintr -o dată, Georges se întrebă dacă nu cumva îşi iroseşte viata.
Cîteva clipe mai tîrziu se afla într-un birou cît se poate de confortabil şi stătea faţă în faţă cu un individ descumpănit care de la bun început se azvîrlise cu capul înainte într-o pledoarie fără nici o şansă-

—	Continuaţi, domnule Pellegrino. spuse Fabre-Simmons cu o voce glacială, după ce celălah terminase**!
—	Dar... Domnule preşedinte... cred... cred că am spus în linii mari tot ce aveam de spus.
—	N-aţi spus nimic în măsură să-mi deştepte interesul, domnule Pellegrino Am avut tot răgazul necesar să studiez piesele pe care vi le-am cerut şi pe care aţi avut bunăvoinţa a mi le trimite. Ele constituie o probă zdrobitoare împotriva dumneavoastră, în ciuda celor nouă pagini prin care aţi considerat necesar să vă autojustificaţi. Aşadar, pentru a doua oară o comandă importantă este refuzată din cauză că nu corespunde cu proiectul contractat. Şi nici măcar nu vă faceţi mea culpa, ci încercaţi să aruncaţi responsabilitatea în spmaiea clienţilor noştri Asta nu-mi place. Cu toate acestea, vă spusesem şi vă repetasem : atunci cînd un client se plînge, dreptatea este întotdeauna de partea lui. Nu mai faceţi parte din Societatea Cibernetică din Nisa la destinele căreia aţi vegheat atît de rău timp de doi ani, fapt care m-a costat destul de scump. Succesorul dumneavoastră vine aici mîine dimineaţă. Contez pe dumneavoastră ca să-i uşuraţi la maximum instalarea şi ca să-l puneţi la curent cu toate cele necesare. Detaliile situaţiei dumnea\ oastră personale le veţi discuta în următoarele opt zile cu serviciile mele competente de la Paris, dir bulevaidul Hoche. Veţi avea tot ceea ce vă este asigurat prin lege şi prin contractul încheiat între noi, nici mai mult nici mai puţin. Mai adaug că dacă îmi veţi contesta tiotărîrea."vă stau la d:spozi1ie pu tîndu-vă acuz? oric-înd de incompetenţă profesională, fapt pe care îl pol dovedi cu probe. Iată cartea de vizită a consilierului juridic de la holding-u\ meu din Paris. Domnule Pellegrino, nu-mi mai rămîne decît să vă mulţumesc pentru primirea pe care mi-aţi făcut-o.
Fabre-Simmons nu-şi slăbea victima din ochi. în timp ce asculta verdictul, fala lui Pellegrino se descompuse puţin cîte puţin. In cele din urmă nu mai rămase nimic din personajul fireşte neliniştit dar vesel şi rotofei pe care Fabre-Simmons îl găsise intrînd. Pellegrino se dezumflase cu totul, în ochi îi mijeau lacrimi iar chipul lui se schimonosise într-un asemenea hal, luînd totodată o nuanţă cenuşie, încît faţa îi părea lucrata dintr-un fel de cauciuc vechi şi muced. Cu un fel de uluire disperată, el repeta : '
—	Nu... Aşa ceva nu se poate ! Eu să fiu dat afară aşa, ca... ca un ucenic, ca un neisprăvit... la vîrsta mea, cu trecutul meu... Aşa ceva nu se poate... nu se poate...
Privind ochii strălucitori şi faţa impasibilă a călăului său, Pellegrino făcu o jalnică încercare de a-şi exprima demnitatea ultragiată :
—	Vă previn că lucrurile nu pot rămîne aşa, o să mai v orbim noi !

Apoi, în faţa tăcerii cu care îl înfrunta Fabre-Simmons, el se prăbuşi din nou :
— Sînt prea bătrîn ca... să mai găsesc altceva... Am greutăţi familiale... Daţi-mi o şansă, totuşi ! Vă promit că...
Fabre-Simmons se ridică, înclină capul schiţînd un salut scurt, se îndreptă spre tisă, iar cînd ajunse în prag se mai întoarse o clipă :
— Aţi spus foarte bine, domnule Pellegrino : sînteţi prea bătrîn.
*
Uzina de la Boisleger-Criteil era un bloc imens, înconjurat de vaste spaţii verzi . în apropierea unui riu^ şl Fabre-Simmons păstrase cu zgîrcenie cîţiva arbori seculari scăpaţi ca prin minune de tâmpenia crasă a municipalităţii. Alcătuită dintr-un singur corp, uzina — în ciuda celor trei etaje — era de o lungime elegantă care se înscria în peisaj fără să-l strice. Tufe mari de hortensii şi hăţişuri de trandafiri mărgineau strania şi tăcuta aşezare în care lucrau mai multe mii de oameni, proiectaţi fără în-
IR* cetare c-ătrc vi i toi Chiar ia intrare. în faţa marii porţi centrale, o fîntînă arteziană azvîrlea zi şi noapte jeturi ele apă ; fusese proiectată după nişte schiţe ale lui Auguste Rcdin, pe care Fabre-Simmons le achiziţionase în mod cu totul întîmplător la o licitaţie
Interiorul imensei uzine era un ecou al înfăţişării sale exterioare : Fabre-Simmons îşi amenajase aici un adevărat apartament împodobit cu covoare vechi, cu obiecte de artă, cu tablouri impresioniste : şi nu exista un atelier, o hală de montaj, un centru de încercări, un birou de proiectare, un studio sau un amfiteatru ele reciclare a tehnicienilor care să nu fie ornate cu aceeaşi sobrietate modernă şi inventivă — oferind acel soi de insolite detali: care îneîntă şi stimulează..
„O sută cincizeci de ani de feroce imbecilitate patronală, obişnuia să spună Fabre-Simmons. n-au fost suficienţi ! Te întrebi ce ar trebui să le spui patronilor moderni pentru a-i face să înţeleagă că o uzină un atelier, o clădire industrială nu trebuie niciodată să fie urîte, sau triste, sau respingătoare. Mai sîntem încă în faza unor locuri de muncă pe care numai piivindu-le muncitorului i se ridică părul măciucă în cap Şi adăuga cu o înverşunată convingere : „Astăzi. în această a doua jumătate a secolului al XX-lea, un atelier de montaj în industria de automobile mai este încă un iad în care domneşte un zgomot demenţial. în siderurgie, de pildă, nu cunosc nici un smgur complex industrial care să nu fie de-a dreptul sinistru. O fabrică de ciment este un adevărat coşmar Emanaţiile de gaze, puto- rile şi izul de stătut ale unei rafinării de petrol par a fi rezultatul unei gîndiri şi a unor eforturi sadice. Şi oare nu se pot născoci alte mijloace de evacuare decît acele hornuri delirante improşcînd fum De care le vezi ridlcîndu-se de

mai bine de o sută de ani în mijlocul oricărui peisaj din zonele industriale ale oraşelor ? Dealtfel, eu care cunosc bine Statele Unite, pot să vă asigui că în privinţa asta americanii n-au înţeles mai bine decît noi cum stau lucrurile ! Cum mai poate astăzi îndrăzni cineva să pună mi lioane de bărbaţi şi femei să lucreze în nişte decoruri mortuare şi într-o atmosferă viciată ' Aici lipsa de imaginaţie merge mînă în mînă cu lipsa de omenie. Te ia cu frig pe şira spinării." Intorcînd pe-o faţă şi pe alta aceste noţiuni amare, Fabre-Simmons ajungea pînă la urmă să vorbească despre „micul gol din piept care de un secol şi jumătate face parte din morfologia patronală, acel mic spaţiu vid în locul inimii-,

Abel Morin, şeful serviciului de cadre, îi împărtăşea întru totul părerile. Morin n-avea o cultură aprofundată şi nici scrupule estetice — dar îi iubea cu înverşunare pe muncitorii care îi erau daţi în seamă. Vigilenţa lui trebuia, în virtutea funcţiei sale, să se extindă asupra ansamblului afacerilor franceze pe care le conducea Fabre-Simmons, şi orice avansare ceva mai importantă trecea prin mîinile sale. Era dur, nemilos faţă de cine nu muncea ; neînduplecat faţă de cei care iscau tulburări ; atent la meritele şi talentele care îi erau semnalate. îşi respecta patronul fără a se teme de el; la rîndul lui era şi el respectat, fiind autorul a numeroase iniţiative rodnice. Personalul — şi în special cel de la Boisleger-Criteil — nutrea faţă de el sentimente foarte diferite : Morin, mic şi pîntecos, apatic, încăpăţînat ca un funcţionar de provincie, nu inspira încredere : nu încerca cîtuşi de puţin să-şi cîştige popularitate şi, dealtfel, nici nu se putea vorbi de aşa ceva în cazul său : părea cel mai inofensiv şi mai obişnuit din- ' tre oameni pînă ce schimbai o privire cu el : în spatele ochelarilor cu ramă de metal, ochii lui Abel Morin erau ascuţiţi, rotunzi şi ficşi ca cei ai unui vultur.

Or, cle-o bucată de vreme Morin se afla pus Ia o cumplită încercare. Menard, directorul tehnic, îi semnalase — cu ocazia ultimului comitet de dimineaţă — defecţiuni ciudate în funcţionarea mai multor aparate de înaltă precizie ca şi în funcţionarea a trei ordinatoare din noua generaţie : şi unele şi celelalte aflate în faza de încercare şi control. Pastings. Menard şi Vergier, împreună cu cele mai bune echipe subordonate lor. se aplecaseră deîndată asupra maşinilor bolnave, supunîr.du-le unor intervenţii chirurgicale, iar Morin — care îşi făcea un titlu de glorie din a nu pricepe o boabă din problemele tehnice — aştepta verdictul lor măsurind cu paşi tăcuţi \asta hală de montaj de la Boisleger-Criteil. Atunci cîncl colegii săi îşi făcură apariţia, lui Abel Morin i-a fost destul să le vadă chipurile consternate ca să înţeleagă :

— Sabotaj, nu ?

— Da, spuse Vergier, căruia furia îi schimonosea tră-săturile joviale. In ceea ce priveşte noile osciloscoape,, lucrătura e eficace clar sare în ochi. In cazul ordinatoarelor, e foarte simplu : nici mai mult nici mai puţin — circuitele au fost montate aiurea.
— Bine ! spuse Morin, căruia îi plăcea să-şi precupeţească vorbele. Şi mulţumesc ! Voi face ceea ce e necesar.
Hotărî să nu se întoarcă pe bulevardul Hoche, convo- cînd deîndată în biroul său de la Boisleger — cu tontă discreţia posibilă — un maistru, doi tehnicieni superiori şi cîţiva muncitori cu înaltă calificare. Ştia că se poate bizui pe ei, aşa că le distribui fără întîrziere rolurile ; mai ştia că în ochii acestor oameni care îşi iubeau meseria sabotajul era o adevărată crirnă.
*
Localurile lui Guy Mediano la Publimondial erau riguros „funcţionale". Intre clasoarele metalice şi biroul de oţel inoxidabil cu care fără doar şi poate că nu era cîtuşi de puţin obişnuit, Pierre Mazade se simţea nefericit, deprimat. Regreta amar luxul tihnit de pe bulevardul Hoche, unde de ani de zile îşi elabora meticulos demersurile şi strategiile concrete. Acolo avea senzaţia atît de plăcută lui că face parte din statul major, că orientările de perspectivă sînt întrucâtva şi opera lui, avea senzaţia că i se cere neîncetat părerea, că nu se ia nici o hotărîre importantă fără avizul său. Şi Pierre suferea acum pînă ia exasperare, obligat dintr-o dată să se scalde în alte ape, dus de vîrtejele frenetice ale vieţii publicitare ; ura îmbulzeala şi zgomotul de stup ale Publirnondialului. De la bun început ştiuse să pună lucrurile la punct cu Guy Mediano : „Dragul meu Guy, îi spusese el, pentru că îmi dai voie să-ţi spun pe nume, nu-i aşa ? nu-mi cere să fac lucruri de care nu sînt în stare. Eu nu sînt omul căruia să-i poţi spune : Mîzgăleşte-rni cutare notiţă de presă sau cutare pagină de publicitate în două ceasuri, ca s-o avem pentru ediţia de seară ! Pentru că aşa ceva e peste puterile mele."
Iar Mediano, om foarte cu capul pe umeri, o luase de bună.
„Ce cir acu caut eu în şandramaua asta îngrozitoare ? se întreba Pierre. Pierd timpul! Patronul rn-a vîrît într-o chestie cu care chiar că n-am nici în clin, nici în mînecă..."
Pentru că din chiar prima zi a lansării O.P.C.-ului, echipa lui Guy Mediano fusese cuprinsă de o febră pe cît de eficace pe atît de nebunească. Raporturile veneau unele după altele, telexurile nu mai conteneau, informa-" ţiile pe care le culegeau grupurile de informatori ale lui Mediano, atît în Paris cît şi în provincie, curgeau gîrlă — încît sondajele de opinie începeau să se contureze transfor- mîndu-se în curbe care prindeau viaţă şi porneau să palpite pe coli întinse de hîrtie milimetrică, deasupra cărora aplecîndu-se el însuşi, Mediano, împreună cu toată suita lui, analiza evoluţia bătăliei ca

un general aplecat deasupra hărţilor. Mulţumită unor muncitori tipografi complici şi a două secretare, toţi unşi după cuviinţă — mulţumită îndeosebi vărului Palmier-Rives care îşi dublase zelu! şi trădările — Guy Mediano lua toate măsurile pentru a-l ţine pe Fabre-Simmons la curent cu planurile statului major advers. Nu-i păsa cîtuşi de puţin de proasta dispoziţie a lui Pierre, străduindu-se doar să folosească la momentul potrivit intuiţiile pertinente ale acestuia şi spiritul său critic.
Către ora şase seara, unul din colaboratorii lui Mediano veni să-i aducă lui Pierre Mazade un teanc de ziare. Pe paginile de publicitate, stilurile lui Sangalles şi ale lui Fabre Simmons — ale agenţiei Kopak şi ale Publi-mondialului — se înfruntau. Sangalles, care înainte de orice voia să lase publicului impresia că gestiunea sa e pe cît de modernă pe atît de tînără, solicita atenţia cititorilor cu titluri enorme, cu afirmaţii brutale dar cu nişte texte cam sărace...
In aceleaşi ziare, cu titluri mai modeste, însă mai dense ca text şi cu indicaţii mult mai precise, articolele Companiei lui Fabre-Simmons îl atacau pe Sangalles, „afacerea lui prăfuită", „firma lui de tip vechi unde mai domnea încă secretul vătuit al consiliilor de administraţie". Ele puneau în valoare faptul că, din contră, Georges
H. Fabre-Simmons era insuşi tipul pat ionului dinamic şi modern pentru care acţionarul e „prietenul căruia nu trebuie să-i ascunzi nimic".
Urmau o serie de precizări cifricc. clispusc,cu multă abilitate pentru a uşura lectura. Iar „comunicaţii se termina sforăitor .
„Spuneţi da Ofertei de cumpărare. Veti permite astfel Companiei moderne condusă de Fabre-Simmons să facă un nou si gigantic pas, fermind, multumită acestei fuziuni de o amploare fără precedent, un nou ansamblu în stare să ţină piept concurenţei americane, germane şi japoneze
Spuneţi dc O.P.C.-ului !
Vindeţi acţiunile Sangalles cît mai este încă timp
— Ei bine, toate astea sint foarte interesante — văzute din afară, fireşte ! spuse Pierre Mazade cu glas scăzut în singurătatea biroului său. Mediano e un mic geniu care se tine de cuvînt, jucînd taie pe informaţie împotriva publicităţii. Dar încăierarea nu-i decît la început! Eu nu vreau să mă bag, orice ar zice minunatul meu prieten Fabre-Simmons. Fiecaie cu talentele şi cu harurile lui De ieri, sala telexurilor a devenit un adevărat spital de nebuni ! lai Guy Mediano se simte acolo ca ia el acasă : cu cît primeşte mai multe ştiri, cu cît vede aliniindu-se în fata lui mai multe cifre, cu atît e mai mulţumit Mă felicit că am refuzat dintru început orice participare la această demenţă generală Mă-ntreb dacă Mediane o să se plîngâ patronului că nu arat nici o bunăvoinţă ? N -are decît, slavă Domnului ! îmi voi sfîrşi viaţa la

vreo sihăstrie unde corbii casei îmi vor aduce de-ale gurii, unde n-o să vină nimeri să-mi spună ce trebuie să fac, unde n-o să ştui nici măcar cît costă pîinea şi cu atît mai puţin adresa secţiei financiare — la douăzeci de mii de leglie de cea mai 'apropiată pancartă publicitară !
Pierre scoase din buzunar carnetul de care nu se despărţea niciodată ; şovăi, se ridică în picioare, străbătu în lung şi-n lat încăperea, se aşeză iarăşi la birou şi-n cele din urmă începu să scrie :
„Singurul lucru important este Frangoise. Nu sînt obligat să mă supun acestşj lumi de nebuni şi nici nu pot să accent la infinit să-mi scape exact esenţialul Dacă Francoise m-ar iubi. aş putea să fac totul, să îndrăznesc totul, să sper totul. Ea a preferat însă să fugă de mine, să se oprească numai acolo unde ştie că n-o mai pot atinge şi să se joace ucigîndu-mi visele. Sînt singur. Aşadar la ce pot sluji o sumă de experienţe amoroase cum sînt acelea pe care le-am trăit, dacă rămîi atit de vulnerabil la suferinţele dragostei ? Şi cît de dezamăgit de sine trebuie să fie acela care ar vrea să trăiască precum şopîrla lui Flaubert, încălzindu-se tot lungul anului la soarele frumosului ! Dealtfel, mărturisesc că această disperare pe care o port în suflet şi din care pînă acum n-am scos nimic de preţ mă cam stînjeneşte. Nu putem să ne găsim nicăieri un sălaş statornic — nici măcar în tristeţe."
Telefonul sună ca o provocare — şi în urechea scriitorului răsună vocea caldă a lui Guy Mediano :
— Pierre ? Guy la telefon ! Totul e-n regulă ? Aici e demenţa de pe lume ! O să fie pe puţin o sută de persoane de tot soiul la masa rotundă a lui Fabre-Simmons ! Pe unii nici nu-i mai primim. Cu răspunsurile înregistrate de echipele mele aş putea să fac un volum. In mare, lucrurile nu sînt încă prea grozave pentru că francezii şi-au pierdut simţul aventurii şi pentru că nu ştiu ce imbecil a spus : nu da vrabia din mînă pe cioara din par. Schimbăm noi şi asta, n-avea grijă ! Mi-am fixat termen o săp- tămînă ca să conving speţa asta mizerabilă a micilor proprietari de acţiuni să-şi vîndă titlurile Sangalles ca şi cum i-ar frige la palme ! Vino în sala telexurilor : îţi dau cu- vîntul meu că merită osteneala. E înnebunitor ! E minunat ! Am să te rog să revezi deseară textul prin care anunţăm masa rotundă. O să facem asta ceva mai tîrziu, după cină. O să fie o bombă, dragul meu, o bombă ! Ei, vii la telexuri ?
— Nu, spuse Pierre Mazade închizînd brutal telefonul.
Se uită la ceas :
„La ora asta, pe bulevardul Hoche, pe o asemnea zăpuşeală, puteai cel puţin să-ţi ceri berea sau whiskyul 1"

Lui Pierre nu-i prea ardea de trîndăveală — dar ştia eă-n CG4 priveşte, atunci cînd se declanşa o criză morală, nu mai avea decît o singură scăpare : să-şi lase condeiul să zgîrîie hîrtia. IM care se mai adăuga senzaţia agreabilă şi copilărească a infracţiunii comise de fiecare dată cînd scria în timpul orelor de birou. Aşa că apucă iarăşi stiloul cu starea de spirit a unui braconier :
„Schimbăm noi şi asta, o să fie o bombă, e înnebunitor! Şi Mediano ăsta care nu-şi mai încape în piele de bucurie...
Dar dacă pe zi ce trece ritmurile se accelerează tot mai mult, dacă am ajuns pînă acolo încît vrem să schimbăm secolul în fiecare an, dacă însăşi arta muzicală a devenit ritm şi zgomot, dacă hora publică se dezlănţuie atîf de aprig încît pe zi ce trece oamenii se-mbolnăvesc şi mai tare de nervi, dacă astăzi nu mai avem răgazul să deosebim falsul de adevăr, negrul de alb şi urîtul de frumos, atunci cred că e negreşit timpul să aruncăm ancora, să facem o pauză, să ne aciuăm departe de curent şi departe de zgomote — prosternîndu-ne în faţa vreunui copac neclintit sau căutînd un Dumnezeu al tăcerii."
Pierre Mazade lăsă stiloul din mînă cu un oftat. Visa. se lăsa dus de gin ci uri, crîncen de hotărît să dispreţuiască agitaţiile la care era martor, descreierarea şi O.P.C.-urile.
Dintr-o dată atenţia îi fu atrasă de către un colţ de ziar care ieşea din coşul cu hîrtii. Un titlu care îi scăpase la prima (şi foarte superificala) lui lectură îi sări în ochi: „SURPRIZA LA BURSA DE AZI !« Pierre ridică mai sus pomenitul ziar şi imediat simţi cum se deşteaptă în el instinctele câinelui de vînătoare : „Acţiunile Sangalles & fiul continuă să crească în mod spectacidos. La ora închiderii ele ajunseseră la 145. Observatorii remarcă un enorm curent de schimb al acestui titlu. Aşa că se naşte întrebarea cine este acest misterios cumpărător ? Anume specialişti cred că este vorba despre unul din cele mai puternice complexe siderurgice. Cotarea acţiunilor Sangalles va ajunge -— sau chiar va depăşi — preţul oferit pentru O.P.C. ?"
Pierre fluieră admirativ : „Ştiam că grupul Mendel- Rieder dispune de mijloace serioase. Dar chiar în halul ăsta !" Apoi un fulger îi trecu prin minte : „Unde am citit eu foarte de curînd ceva despre Mendel-Rieder ?" Se lovi peste frunte şi o chemă pe secretara care îi era provizoriu pusă la dispoziţie ; băgă de seamă că avea nişte ochi devoratori şi pulpele nervoase ; în fine, o rugă să-i procure de urgenţă toate cotidianele din ultimele trei zile...
Îndatoritoare, secretara nu-l făcu să aştepte. Pierre cercetă cu înfrigurare teancul de ziare, găsi ceea ce căuta, se gîndi cîteva clipe, dădu mai multe

telefoane şi-n cele din urmă îl sună pe însuşi Fabre-Simmons la biroul acestuia de pe bulevardul Hoche. Auzi în receptor v ocea clară a patronului său :
-— Vă ascult.
— Aţi văzut cursurile la bursă, domnule ?... Da, sint întru totul ele acord cu dumneavoastră... Nu, nu vă deranjez ca să vă citesc presa şi ştiu că şi dumneavoastră ştiţi să citiţi ! Dar am ceva care ar putea să vă intereseze. O idee... Nu, nu pot s-o spun la telefon... Fireşte că pot să trec chiar acum dacă doriţi : Guy Mediano n-are încă nevoie de mine şi aici îmi pierd timpul de pomană ! Dealtfel, dacă m-aş fi băgat şi eu în idioţeniile astea publicitare, dacă m-aş fi lăsat prins de nebunia care bîntuie acum la Publimondial, n-aş fi... Bine, domnule 1
O jumătate de oră mai tîrziu Pierre regăsea cu mare bucurie clădirea de pe bulevardul Hoche şi biroul patronului :
— Ei, spuse Fabre-Simmons întinzîndu-i vag mîna, fără a-şi da osteneala să se ridice.
Lui Pierre nu putu să-i scape această răceală rău disimulată.
— Ei, răspunse el închizîndu-şi pe jumătate ochii lui brielaţi, O.P.C.-ul dumneavoastră este în doliu. Acţiunile Sangalles urcă mult prea mult! Mediano mai face încă pe optimistul dar eu nu...
Fabre-Simmons îl întrerupse cu un gest energic :
— Mi-ai spus că ai o idee, dacă nu mă înşel ?
— Da, domnule. Faimosul „mare cumpărător", o ştiţi mai bine decît mine, este grupul Menelel-Rieder. Cred că am putea pune capăt acestor manevre. Vreţi să aruncaţi o privire pe această tăietură de ziar ?
Calm, Fabre-Simmons luă bucata de ziar pe care i-o întindea Pierre. Trei tineri „huligani" prinşi la mijloc între nişte poliţişti care-i struneau după toate regulile artei, încercau să ia o atitudine provocatoare, aruneînd foc din priviri şi scoţind fum pe nări. Un text fără nici un echivoc îi prezenta cititorilor : „Cei trei tineri huligani în vîrstă de aproximativ douăzeci de ani care au dat foc mai multor automobile într-un parking iar apoi au devastat un magazin de marochinărie furînd cîteva din cele mai frumoase piese au fost arestaţi la capătul unei adevărate hăituieli, nu înainte de a fi apucat să rănească un poliţist. în mijloc Miehael Mendel-Rieder, fiul unic al celebrului magnat al siderurgiei. Tinerii, care se află acum sub stare de arest, sînt pasibili de pedepse foarte aspre".
In picioare în faţa patronului, Pierre îl pîndea pe sub pleoapele pe jumătate coborîte :
— Dacă aţi cunoaşte pe cineva foarte sus plasat, domnule...

— Da, cunosc. Bravo, Pierre ! Se poate face. Ascul- tă-mă : prietenul meu, deputatul Lormoy este „per tu" cu ministrul de care avem nevoie. Pe de altă parte, aş mal putea să-ţi dau numele unor redactori-şefi de la mai multe publicaţii importante care ar fi foarte fericiţi să tragă tare pe această chestie. Bătrînul Mendel-Rieder, şmecherul ăsta de covălar, autocrat şi paternalist, nu-i prea iubit de ziariştii profesionişti — asta pentru simplul motiv că-ţ trimite cu regularitate la plimbare. Dealtfel, nimeni nu-l iubeşte. îţi dai seama ce profit putem trage noi din asta... Pierre, dragule, eşti pe fază ! Nu te mişti de-aiei.

Fabre-Simmons îl sună pe Philippe Lormoy ; avu norocul să dea chiar peste deputat :

— Philippe, aş vrea să trec imediat pe la tine cu un prieten... Nu, nu mai este vorba despre Roland, cu toate că măgarul a-ntins-o ieri de-acasă şi pînă la ora asta nu şi-a făcut apariţia. ...Ah. Francoise i-a şi spus Hortensei ! Aş vrea să calculez odată timpul pe care soţiile noastre şi-l petrec la telefon : cred însă că pînă la urmă ordinatoarele ar sări în aer... Mulţumesc, Philippe ! Atunci într-o clipă sîntem la tine.

Fabre-Simmons se întoarse către Pierre :

— Luăm un taxi şi dăm o fugă pînă la Lormoy. Cind sînt grăbit nu merg niciodată cu Bontlev-ul. Bunu] meu Leopold conduce maşina asta ca pe-o împărăteasă, ca pe-o împărăteasă reumatică. Dacă ar putea i-ar pune şi un covor sub roţi.

La Lormoy conversaţia a fost scurtă. Georges Fabre- Simmons expuse răbdător deputatului, care nu se pricepea cîtuşi de puţin la problemele financiare, ce primejdie re-prezenta pentru oferta sa publică de cumpărare acapararea unui număr însemnat de acţiuni Sangalles de către o terţă putere. Apoi întrebă fără nici cea mai mică precauţie oratorică :

— Philippe, îţi este omeneşte posibil ca mulţumită înaltei relaţii pe care o ştim să-mi garantezi punerea în libertate a scîrbei ăleia mici de Michael Mendel-Rieder la simpla ta intervenţie ?

Lormoy, ai cărui ochi şireţi clipeau pudic în mijlocul feţei pocite şi lungi, rămase pe gînduri. „Poate, îşi spuse Pierre Mazade. Vrea numai să cîntărească lucrurile cît mai exact cu putinţă."

— Hai să ne gîndim împreună la treaba asta ! spuse Fabre-Simmons cu- o paşnică politeţe. Mai am încă două sau trei demersuri importante de făcut astă-seară, şi dealtfel aş putea să te caut mîine sau poimîine la telefon. Fie şi numai ca să te anunţ în cazul în care voi fi reuşit să mă descurc fără să te mai plictisesc pe tine cu micile mele probleme. Cu toate că aş vrea să-ţi vorbesc într-una din zilele astea despre o nouă societate imobiliară căreia tocmai mă străduiesc să-i alcătuiesc un consiliu...

Pierre admira această comedie. „Bărbia lui Lormoy seamănă cu o coajă ele pîine uscată. Are un cap de încornorat, dar trebuie să fie un excelent jucător de polcer."
-— Ia te uită ! răspunse cu dezinvoltură Philippe Lormoy. încă o societate imobiliară ? Dacă aş putea să-ţi fiu de vreun folos în problema asta... în ceea ce-l priveşte pe, micul tău Mendel-Rieder, dacă stau şi mă gîndesc bine, e-n regulă. Nu voiam să-ţi dau un răspuns pripit. Ştii că nu blufez niciodată.
— Ştiu.
-— Ei bine, dragul meu Georges, e pe verde ! M-am şl gîndit cum atac problema. Aşa încît poţi — fără să-mi dai numele, fireşte — să promiţi în mod solemn babacului Mendel-Rieder punerea în libertate a prăpăditei sale de odrasle. Nu vreau să ştiu mai mult, întrucît am toată încrederea înşine. Eu îmi dau cuvîntul că promisiunea ta va fi ţinută._
Pentru Cecile nu fusese nici o greutate să dea peste fratele-său : l-a găsit în' localul întunecos al unei mici tipografii care mirosea plăcut a cerneluri şi a hîrtie, unde lucra în blue-jean şi cu cămaşa descheiată' 23ină 1a buric. Era cald ca-ntr-o etuvă. Văzîndu-şi sora, Roland avu mai întîi un gest de surpriză dar apoi un zîmbet îi lumină faţa bărboasă :
— Ce cauţi tu aici, păpuşo ?
— Vreau să stau de vorbă cu tine.
Roland îşi şterse năduşeala de pe frunte, şi degetele murdare lăsară mai multe dîre negre.
— Ascultă, Cecile, ţi-am dat adresa pentru că era vorba de tine. Dar n-aş vrea pentru nimic în lume ca acest coteţ să fie descoperit ! Asta-i un fel de tipografie clandestină deşi, după cum poţi să vezi şi tu, afurisit de artizanală. Tipograful care ne ajută e-un şmecher haios da' cam sărit de pe fix. Lucrează cu noi în orele libere. Nu ştiu cînd dracu mănîncă, cînd doarme. Şmecheriile pe care le vezi pe pereţi el le-a făcut...
Cămăruţa era plină de materiale tipografice şi de suluri de hîrtie. Unul din pereţi era ocupat cu o serie de ste- laje doldora de manifeste şi alte diferite imprimate. Ceilalţi trei pereţi, patinaţi cu un jeg indescriptibil, erau împodobiţi cu panouri pe care se puteau citi tot soiul de lozinci :
„Trebuie neîncetat să privim critic realitatea şi s-o re-construim."
„Autoritatea este un subiect care poate fi discutat ca oricare altul."
„Trebuie să distrugem în om tot ceea ce nu este el însuşi, începînd cu Dumnezeu, cu onoarea şi cu patria."
„Vrem ca datorită nouă lumea să nu mai aibă conştiinţa curată."
„Fiecare individ este purtător al întregii puteri revolu-ţionare."
„Avem cu mult mai mult de disti us decît de construit."

Cecile, căreia îi flutura un zîmbet pe buze, citea aceste axiome decisive scrise foarte îndemînatic cu cerneală roşie pe carton alb.
— Face să-l cunoşti pe prietenul nostru tipograful, Cecile. Aiurit la culme dar simpatic cum nici nu-ţi dă prin bilă ! Un gagiu de vreo cincizeci de ani, zbîrcit ca o smochină şi cu nişje ochi cu totul şi cu totul demenţiali. El mă învaţă meserie. Probleme de paginaţie, ştii, încep să mă cam prind !
Cecile încruntă clin 'sprîncene şi arătă către pereţi :
— Roland, sper totuşi că nu iei în serios toate bazaconiile astea, zău ?!
—- Care toate astea ? A, lozincile. " Aiurea, păpuşo ! Pentru mine toate astea sînt vax albina. Ţin mult la ba- baca Joffre Mazenier — da, închipuie-ţi că prenumele bă- trînuluî meu tipograf e într-adevăr Joffre I — dar e cu totul sărit de pe linie, şi, dealtfel, sînt sigur că nu pricepe nici jumătate din chestiile astea pe care le-a copiat aşa de frumos ! Trebuie să pice acum şi băieţii : vrem să-i mai ştergem nişte manifeste. Ştii, noi încercăm să pregătim revoluţia în profunzime — aşa că prin forţa lucrurilor trebuie să ne slujim de ce avem la îndemînă. Din punctul ăsta de vedere cred că am să fiu un tip foarte în genul lui tăică-meu : îi pun pe gagii ia un şmotru de nu-şi văd capul!
Cecile îşi scoase batista, o umezi cu salivă şi se apucă să şteargă automat faţa fratelui ei brăzdată de ciungi negre. El o lăsă în pace. absorbit de gîndurile lui. Apoi dintr-o dată se trase înapoi :
-— Ia spune, eşti sigură că n-ai fost urmărită ?
Mirată, fata îi aruncă o privire întrebătoare :
— Urmărită ? De cine ?
Roland zîmbi amar :
— N-ar fi trebuit să-ţi dan adresa tipografiei ! Ascul- tă-mă bine, Cecile : tata a făcut ieri un mişto de mine pe care n-am să i-i iert niciodată. Cînd am văzut cum a dat foc maşinii m-am hotărît definitiv. înainte de a pleca am lăsat o scrisoare pe biroul bătrînului, în caro îmi anunţ părinţii că n-am să mai pun niciodată piciorul în casa lor.
Georges Ilaş e în stare să mă caute cu politia. Spune-i din partea mea că n-ar i'ace bine. Spune-i numai atît.
— Unde ai să dormi, Roland ? Doar trebuie să dormi undeva, nu ?
— La nişte prieteni. Am mulţi prieteni.
Ea ii trecu tandru mîna prin părul negru.
— Nu vrei să-mi spui ?
— Nu.
— Ai nevoie de bani ?
— A. nu !

-— Bietul de tine ! Cît o să poţi ţine aşa... Ce ai să te faci cînd ai să fii complet pe geantă ?
Roland îşi mîngîie barba neagră şi deasă. Apoi privirea lui verde se aprinse :
— N-am să fiu niciodată pe geantă. In orice caz nu mai pe geantă decît au fost Lenin sau Mao. Nici nu-ţi închipui tu cîţi oameni binex oitori poţi să găseşti din clipa în care 6 vorba să arunci în aer toată şandramaua !
Ea se apropie de Roland şi-şi lăsă fruntea pe pieptul lui şoptind :
— Cind te întorci acasă ?
El o îndepărtă fără brutalitate :
— Niciodată. _
Şi pentru c-ă îl cunoştea aşa cum se cunoştea pe ea însăşi, Ceciliei i se făcu frică. Apucîndu-l de marginile cămăşii descheiate, îl scutură cu putere :
-— Nu poţi face una ca asta, Roland ! Nu-mi poţi face mie una ca asta, şi nici mamei i Nu poţi să i-o faci nici lui Georges Haş... Auzi ce-ţi spun. puşlama ce eşti ?
Ochii i se umpluseră de lacrimi ; el îi răspunse privind cu dragoste faţa mică şi osoasă a surorii sale, părul ei lung şi negru, gura mare şi disperată :
— Am s-o fac Cecile. Am să aranjez ca s-o pot vedea pe. mama, într-ascuns, fireşte — şi să te pot vedea şi pe tine cît mai des ! Dar nu vreau să-l mai văd pe Georges Haş. Niciodată.
*
Pe la orele şase seara, Guy Mediano a primit la Publi- mondial un telefon de la preşedintele Marcel Sangalles.
— Domnule, spuse cu vocea lui puternică şi puţin răguşită Marcel Sangalles, înainte de orice aş vrea să-mi daţi cuvîntul dumneavoastră de onoare că acest demers pe care îl fac pe lîngă dumneavoastră nu va ajunge la urechile nimănui fără îngăduinţa mea.
Mediano şovăi o clipă apoi spuse cu tonul cel mai răspicat cu putinţă :
— Aveţi cuvîntul meu de onoare, domnule preşedinte.
— Subliniez : la urechile nimănui. Presupun, de pildă, că nu aveţi nici o obligaţie faţă de Fabre-Simmons în sensul...
— Sînt un om liber, domnule Sangalles. Iar atunci cînd îmi dau cuvîntul de onoare nu este nevoie s-o fac de două ori.
— Fireşte... Aveţi perfectă dreptate...
Vocea aspră şi răguşită se îmblînzea :
— Dar n-aş vrea să vă irosesc timpul, domnule Mediano... Pot să vă întîlnesc acum imediat ?
Guy începea să simtă o gîdilătură plăcută în partea lui cea mai vulnerabilă — curiozitatea. Se prefăcu că ezită :

— Numai că... Staţi o clipă, domnule preşedinte... Nu întrerupeţi...
Consultîndu-şi agenda, intrigat ca o ţaţă, Mediano socoti că ar putea lăsa baltă o întîinire — şi că oricum făcea de-o mie ele ori să se întîlnească cu Sangalles:
— De acord, domnule preşedinte. Dar atunci imediat !
— Este exact ceea ce vă ceream şi eu. Vă stau la dispoziţie, spuse Sangalles.
— Unde aţi vrea să...
— Fireşte că nu la dumneavoastră. Şi nici la mine. Şi nici într-un loc prea la vedere... Ştiu un local ferit şi elegant unde se poate bea cel mai bun Porto din Paris împreună cu o sumedenie de mici chestii plăcute stomacului...
Mediano îşi notă adresa. Un sfert de oră mai tîrziu stătea faţă în faţă cu monumentalul Sangalles, croit ca un bloc de carne. Bătrînul magnat era într-un costum gri foarte deschis şi foarte bine tăiat, cu cămaşă de mătase albă şi cu o cravată de caşmir. Chelia îi lucea în lumina discretă a lămpilor. Avea la butonieră veşnica lui garoafă roşie, uriaş înflorită ca o inimă care a făcut explozie.
— Domnule Mecliano, am să intru direct în subiect. Fabre-Simmons -»- şi n-am să comit indeliCateţea să vă spun ce gîndesc eu despre omul acesta — n-o să reuşească niciodată să mă înghită... Şi pentru că veni vorba, rămînem înţeleşi pe cuvînt de onoare că dacă discuţia noastră nu ajunge la rezultatele scontate n-o să transpire niciodată nimic ? Şi eu la rîndul meu vă promit în mod solemn acelaşi lucru... Mulţumesc ! Vă spuneam că O.P.C-ul acestui pungaş... în fine, al preşedintelui Fabre-Simmons este în aer. Şi am să Vă explic de ce anume : pentru că rn-am înţeles cu grupul Mendel-Rieder să cumpere masiv acţiunile mele făcîndu-le să crească în mod spectaculos, astfel încît pomenitul O.P.C. n-o să mai intereseze pe nimeni. Fără îndoială că astfel Mendel-Rieder va ajunge să controleze afacerea mea — dar rămîn preşedinte şi m-am înconjurat încă de pe acum de toate garanţiile posibile şi imaginabile. Or, vedeţi dumneavoastră, asta e ceea ce mă preocupă. Sînt bătrîn, eu am dat acestei afaceri amploarea pe care o are astăzi, am trăit pentru ea şi n-aş putea suporta să fiu* pus pe liber !
Faţa lătăreaţă şi lividă a lui Sangalles era lac de sudoare. îşi muie buzele în paharul de porto şi apoi plescăi din limbă :
— Nu v-am minţit, dragă domnule : ăsta este singurul loc din Paris unde se găseşte o adevărată recoltă Burg- meister.
Guy Mediano era de aceeaşi părere. îl învăluia pe omul acela uriaş într-o privire caldă :

— Ceea ce nu înţeleg eu prea bine, dragă domnule preşedinte, este motivul pentru care Mendel-Rieder v-a dat aceste garanţii cînd, de fapt, nimic nu-l împiedica să cumpere liber la bursă acţiunile Sangalles, ceea ce nu presupunea în nici un fel consimţămîntul dumneavoastră...
Sangalles izbucni în rîs :
— Astă, dragă domnule, este într-un fel secretul meu ! Pe scurt, cu sau fără O.P.C., grupul Fabre-Simmons deţine cam cincisprezece la sută din acţiunile Sangalles, dacă sînt bine informat. Titlurile sînt împrăştiate — asta o ştiu şi eu foarte bine — dar cu toate acestea avem, grupul meu şi cu mine, un pachet destul de important. Mendel-Rieder mizează pe eşecul O.P.C.-ului. Şi dacă la rîndul lui cumpără şi el cu carul acţiuni Sangalles — o face pentru că am putut să-i dovedesc, cu documentele şi planurile pe masă că, sub conducerea mea, în scurt timp afacerea va lua o extindere enormă. Cu toate acestea, nu poate nici el cumpăra dincolo de anumite limite. Puteţi presupune că l-am pus pe Mendel-Rieder în faţa unui tîrg limpede ori îmi acordaţi garanţiile personale pe care le cer, ori mă împac cu Fabre-Simmons şi păstrez în colaborare cu el controlul afacerii. Este. un fapt de notorietate publică ura pătimaşă şi feroce pe care Mendel-Rieder, o nutreşte faţă de Fabre-Simmons — ştiţi, o ură din cele bine tăbăcite, o ură care dă într-adevăr farmec vieţii... încă un strop de porto ?
Guy Mediano simţea că nu se va sătura niciodată de acel venerabil Burgmeister :
— Şi de ce domnul preşedinte îmi povesteşte mie toaţe astea ?
— Ajungem şi la asta ! spuse Sangalles cu un oftat uriaş, ştergîndu-şi fruntea de năduşeală. Mai întîi m-am informat cu privire la dumneavoastră — şi ştiu că sînteţi om de cuvînt. Aşa încît nu risc nimic dezvăluindu-vă anumite lucruri. Apoi nici mie nu-mi place tătuca Mendel- Rieder. Sînt nişte oameni gomoşi, cu fumuri, importanţi, cu mintea rincedă şi care n-au nimic în pantaloni, da, domnule, asta-i ! In genul lui şi-n ciuda apucăturilor sale de mare şef de trib, mărturisesc că-mi place cu mult mai mult paiaţa asta de Fabre-Simmons ! E şi el un luptător ca şi mine şi are chestiile alea !
O nouă pauză ; încă o înghiţitură de porto. Guy Mediano, extrem de bine dispus, mai ceru un pahar din acea licoare a zeilor.
— Domnule Mediano, nu glumesc ! Dacă Fabre-Simmons vrea să se asocieze cu mine, dacă acceptă să-mi dea aceleaşi garanţii personale pe care mi le-a dat şi Mendel- Rieder, ei bine : atunci trec de partea lui... încă două cuvinte : nu sînt omul care să aibă obiceiul de-a o întoarcfe cînd pe-o parte, cînd pe alta şi nici omul care să-şi trădeze aliaţii, a, nu, deloc ! Dar lucrurile trebuiesc luate aşa cum sînt: am de ales între Mendel-Rieder şi Fabre-Simmons, asta e, dragă domnule ! Şi dacă îl aleg pe Fabre-Simmons

asta dovedeşte din plin că nu sînt cîtuşi de puţin ranchiunos...
Mediano privea la faţa lividă şi strălucitoare a lui Sangalles, la eleganţa strigătoare a acestui bătrîn fercheş şi mătăhălos, citinclu-i neliniştea în fixitatea ochilor mici şi albaştri. „Mare actor ! se gîndea el. Dar are dreptate, pu- şlamaua ! El e cel care duce jocul, la distanţă egală de cele două puteri care l-au atacat! Ţin mult la Fabre-Simmons şi cu toate astea sper să am plăcerea de a-i servi chestia asta încă fierbinte. Situaţia e bogată, cum ar spune Pre- vert..." Sangalles aşeză paharul pe masă şi clin acel moment renunţă la rolul jucătorului vioi şi jovial :
— Domnule Mediano, deschideţi-vă urechile : oricum aţi întoarce chestia, cifrele sînt de partea mea. La şaptezeci şi doi de ani din cauza pungaşului ăstuia de Fabre-Simmons mă aflu constrîns şi silit să împart conducerea şan- drafhalei mele cu unul clin adversarii meii Nu trăiesc, n-am trăit niciodată decît pentru Atelierele şi Şantierele Sangalles & fiul. Cred că v-am spus-o, dar sînt la o vîrstă cînd fatalmente te cam repeţi. Asta e vîrsta la care îţi eşti dator puţină consecvenţă. Aşadar, veţi transmite propunerea mea de principiu celui mai inteligent şi mai puternic dintre cei doi rechini : lui Fabre-Simmons în persoană, pentru care lucraţi în clipa de faţă. Dacă acceptă, întrucît nu poate fi vorba de sistarea O.P.C.-ului, vom lăsa ca acesta să-şi urmeze cursul — dar într-o altă direcţie. Fără a avea aerul, de acord cu Fabre-Simmons şi cu mine, îl veţi face să eşueze. Pentru un virtuos ca dumneavoastră asta trebuie să fie simplu ca bună ziua ! Ce ziceţi ? Mediano împotriva Publimondialului — pasionant nu ? Sărmanul public va fi tras pe sfoară, ceea ce n-o să-l schimbe nici în bine, nici în rău. Şi ca să nu ne pierdem timpul, iată fotocopia acordurilor mele personale cu Mendel-Rieder pentru cazul în care ar ajunge să ia controlul afacerii mele cu sprijinul meu. Aceste acorduri rămîn automat neavenite dacă Mendel rămîne minoritar în afacerea mea. Aşadar nimic nu mă împiedică să semnez altele analoage ca fond şi ca formă în favoarea Iui Fabre-Simmons. Din partea mea două condiţii sine qua non : primo, vreau o întîlnire cu Fabre-Simmons — şi secundo, vreau ca această întîlnire să aibă loc mîine. Ara să vă telefonez eu însumi la Publimondial mîine dimineaţă la orele zece... Ah, încă ceva. Dacă totul merge aşa cum vreau eu, asta nu înseamnă că dumneavoastră trebuie săi pierdeţi ceva la această afacere — în cazul în care, de pildă, bugetul O.P.C.-ului ar fi considerabil diminuat. îmi veţi face aşadar o notă cu pierderile pe care le veţi înregistra. Eu vă voi rambursa personal dublul acestei evaluări, la oricît s-ar ridica suma în cauză. Aceasta va fi, dacă n-aveţi nimic împotrivă, unul din micile noastre secrete.
Mediano îşi răsuci mustaţa de muşchetar şi ochii lui calzi prinseră să strălucească :

— Vă mulţumesc, domnule preşedinte. Oferta dum-neavoastră este corectă. O voi transmite preşedintelui Fa-bre-Simmons în acelaşi timp cu docmuentele şi vă mulţumesc pentru încrederea pe care mi-aţi acordat-o... Dar între noi fie vorba — şi vă dau cuvîntul meu de /onoare că dinspre partea mea voi face tot ce-mi va sta în putinţă ca să-l conving — mi-e teamă că Georges... adică, vreau să spun Fabre-Simmons nu se va grăbi să accepte. Nu-i place să i se forţeze mîna. Mai crede încă în O.P.C-ul lui, în ciuda cumpărărilor masive de la bursă şi a urcării titlurilor. în fine, şi mai ales, domnule preşedinte, Fabre-Simmons nu vă are la inimă.

Burta lui Sangalles se apăsă puternic pe muchia mesei :

— Ei şi ? Nu-i cer să mă sărute pe gură, nu ? Sînt chiar gata să-i spun că regret ieşirea pe care am avut-o cu ocazia primei noastre întrevederi... Ei ? Acest micuţ Fabre-Simmons este un realist, un realist din oţel cromat. Dumneavoastră sînteţi tînăr, domnule Mediano ! Crede- ţi-mă : aici nu-i vorba decît de cifre.

Guy Mediano, cu ochii pe jumătate închişi, lăsa să coboare în el ultima înghiţitură de porto :

— Sînt tînăr, domnule preşedinte, dar sînt totuşi cinci-sprezece ani împliniţi de cînd trăiesc în această junglă a afacerilor... Am crezut, într-adevăr, multă vreme că afacerile sînt înainte de orice o problemă de cifre. Astăzi ştiu însă că ele nu depind decît de oameni.

Dacă cel care îţi stringe mîna e un om pe care-l iu- berti, ce-ţi pasă că ti-o strînge tare şi că te doare ?

5 mcne WEt

CAPITOLUL XV

La orele 19 şi 45 de minute, domnişoara Blanchard!, i.are stătea dr pază ca un dog cu părul roşcat, îl văzu venind pe Guy Mediano :

— Draga mea, patronul mă aşteaptă. E o probi ;mă foarte importantă...

— Ştiu, dorm ile Mediano. Dar preşedintele vă roagă să-l scuzaţi : are în seara asta la ora opt o întîlnire pe cave nu poate s-o amîne. Aşadar vă roagă, dacă se poate, să-i spuneţi în maşină despre ce este vorba.

Fabre-Simmons îşi făcu apariţia în uşa biroului său — avea pe cap veşnica lui pălărie neagră, mănuşi negre, iar la gît un fular de mătase albă pe care îl purta atît iarna cît şi vara.

— Bună seara, domnişoară, pe mîine... Hai, Guy ! Co- boiim scara pe jos. Te cam ingraşi...

Lăfăindu-se pe pernele din spate al2 Bentley-ului, Guy Mediano se pregătea să cunoască una din cele mai agrea bile clipe din cîte îi oferise activitatea lui profesională : ,

— Tocmai m-am despărţit de Marcel Sangalles, spuse el cu o voce neutră.
Impasibil, Fabre-Simmons întoarse către el faţa lui precisă cu ochi strălucitori şi cu buze sarcastice : . — Zău ? Şi ?
— Cum şi ? Ascultă. Georges, degeaDa faci tu pe tipul pe care nimic nu-l miră, chestia asta nu poa.e să te lase rece !
— Ai dreptate.
Mediano oftă :
— Atunci pur şi simplu regret că uluirea ta nu e ceva mai... ceva mai spectaculoasă ! în fine... Sangalles te visează ca pe o logodnică. Nu-l prea înghite pe Mendel- Rieder.] .
Lui Mediano i-a fost suficient un sîert de oră ca să expună noul aspect al problemei; puse în mîinile experte ale lui Fabre-Simmons documentele lui Sangalles. Apoi îşi aprinse ceremonios o havană p.mtru simpla plăcere dt a împuţi niţeluş Bentley-ul. Fabre-Simmons tuşi, alungind fumul cu mîna :
— îl voi primi pe Sangalles mîine dimineaţă , IE ora unsprezece. în biroul meu. Iar acum, Guy, te las. Iarta-mă că nu pot să te conduc. Mă aşteaptă soţia mea — am şi întîrziat cîteva minute...
Mediano scrută faţa închisă, bine conturată, impenetrabilă, a lui Fabre-Simmons, care nu mai scoase nici un cuvînt. Enervat, Guy îşi înghiţi întrebările care-i veneau r»e buze, ,,Ce pungaş ! Ştie foarte bine că mă perpelesc de curiozitate ca un drac în cristelniţă dar nu scoate o vorbă. \m spus întotdeauna că Georges e un sadic..."
Mediano cobori lin maşina aceea corpolentă în adîncul căreia Fabre-Simmons părea un obiect pierdut; se îndepărtă cu paşi mari foarte nemulţumit. Bentley-ul, treeînd pe lîngă marginea trotuarului îl ajunse din urmă, iar Fa- bre-Simmons, coboi înd geamul şi agitîndu-şi mîna îmbrăcată în mănuşa neagră îi strigă :
— Auzi Guy ! Nu care cumva să uiţi să-i spui lui Pierre Mazade că îl atşept şi pe el mîine dimineaţă la unsprezece în biroul meu. Am nevoie de un martor.
*
Indreptîndu-se spre Saint-Cloud, Fabre-Simmons pipăia în fundul buzunarului scrisoarea lui Pierre către Francoise. „Francoise, drga mea" — ,,Pierre".
De o sută de ori Georges rezistase dorinţei turbate de a citi această scrisoare. Rezistase ispitei de a o distruge. Nici o clipă nu scăpase de această apăsare chinuitoare. Dar printr-un uluitor efort de dedublare, îşi condusese treburile cîte se i ziseră în această zi frenetică ca şi cum ar fi

condus un car cie luptă la care ar fi fost înl ămaţi doisprezece c. . Iar acum se apropia ora -— ora de la care aştepta foarte multe.
*
într-adevăr, Fabre-Simmons îiitîrziase cîteva minute. Aşezată liniştită în hol, Francoise răsfoia o revistă de modă. El îi zîmbi cu dragoste, o sărută şi apoi o îndepărtă uşor ca să o poată privi în voie. îşi pusese o rocnio ciudată şi foarte lungă, din imprimeu de bumbac, multicoloră dar predom înd violetul. Cerceii — două anouri grele de aur — sporeau caracterul exotic a ţinutei sale. La gît avea un colier tot de aur. Pe degete un singur inel : perla neagră.
Ea o vîrî sub nasul soţului ei :
— Georges, eşti nebun !
Apoi adăugă cu o voce uşor reţinută .
— E mult prea frumoasă ! N-ai să ştii niciodată ce bucurie mi-ai făcut!
Il sărută la rîndul ei, accentuînd apăsarea buzelor. Atunci cînd se desprinseră unul dc celălalt, Georges zîmbi fără să scoată nici un cuvînt.
— Ei, spuse ea după cîteva clipe (îr timp ce el o privea mai departe zîmbind tăcut) nu te duci sa te schimbi ?
Cîteva clipe mai tîrziu, îmbrăcat într-un smoking alb, Fabre-£ ninons cobora scările uitîndu-se întrebător către soţia sa :
— Francoise, tu conduci festivităţile.
Cu ochii aţintiţi asupra perlei negre, ea repetă cu o voce visătoare :
— E prea frumoasă, zău că e prea frumoasă...
Apoi îl duse spre grădină unde mica ei maşină verde şi pătrată îi aştepta lîngă ultimele trepte. Rămăşiţele Triumph-ulu] dispăruseră în sfîrşit. Credincioasă programului stabilit, Francoise, îi servi soţului său drept şofer şi drept călăuză. Aşezaţi în sfîrşit la o masă în fundul uneia din acele pivniţe răcoroase* transformate în restaurant, cu a căror colecţie Parisul se poate mîndri, ea comandă o cină de mare rafinament. La lumina pîlpîitoare şi veselă a luminărilor, homarul cu mirodenii şi prepeliţa cu struguri alcătuiau o armonie care trezea toate simţurile, îmbinîndu-le şi apoi desfăcîndu-le spre delectarea fiecăruia în parte, încît totul te ducea cu gîndul la acei mici maeştri olandezi care se străduiau să exprime gustul prin culoare. Un Chambolle-Musigny uşor frapat închise ceremonia, lăsînd în cerul gurii bineştiuta lui aromă proaspătă de fruct înstelat. Francoise şi Georges se arătară demni unul de altul: bine dispuşi, arun- cîndu-şi vorbe care de care mai aiurea şi mai nebuneşti, se dovedeau întru totul la înălţimea micii lor sărbători. Georges se uita la perla neagră care strălucea pe mîna Francoisei ca o rodie sălbatică pe o creangă, închipuindu-şi cum va

strivi acest fruct mustos şi otrăvitor. De două sau de trei ori duse mîna la buzunarul smokingului, pentru a pipăi scrisoarea lui Pierre.
Ca desert aveau o gamă întreagă de şerbeturi. Georges a fost primul care s-a hotărît să vorbească despre Roland :
— Revoluţionarul nostru naţional tot n-a venit acasă ?
— Nu, răspunse Francoise.
îşi suci degetul încît perla să strălucească, răsfringînd lumina, apoi zîmbi ca vrăjită :
— Vezi tu, Georges, eu una am hotărît să nu-mi mai fac griji din pricina lui Roland. Fără îndoială că e supărat pe mine. Dacă vrei să ştii părerea mea, cred că fuga lui de-acasă o sa se prelungească.
Fabre-Simmons clătină din cap î
— I-am spus-o totuşi odată pentu totdeauna : dacă nu se întoarce în patruzeci şi opt de ore...
— Anunţi poliţia! Ca să ţi-l aducă acasă de bună voie sau cu forţa... De data asta însă, Georges, dă-mi voie să-ţi spun că ar fi cu totul şi cu totul stupid.
Urmă o clipă de tăcere.
— Exact, spuse Fabre-Simmons.
Aplecîndu-se către el, Francoise îi spuse :
— Nu-i aşa că eşti de aceaşi părere cu mine, Georges? N-ai să te apuci...
Fabre-Simmons gusta încet din şerbetul de lămîie. Ri- cică privirea şi zîmbi. Faţa lui mată şi vocea luară o expresie ciudată :
— Ascultă-mă, Francoise, sînt totuşi un om care ştie să ia lucrurile aşa cum sînt. Fireşte, am spus în mai multe rînduri că dace Roland ar comite imprudenţa s-o şteargă de-acasă am să-l aduc înapoi cu poliţia — asta din două U rtive foarte rerioase, şi ar'mie, pentru că îmi place ordinea şi pentru că nu mă wm de scandal. Iar mie nu-mi place să-ţni calc hotărîrile odată luate, tu ştii foarte bine asta. Dar în ce-l priveşte pe Roland cred că am găsit ceva cu mult mai bun. Ştiu unde se ascunde, unde se află sediul faimoasei sale Organizaţii şi cel al tipografiei clan-destine. Ştiu chiar adi esele a vreo zece-doisprezece dintre micii lui tovarăşi...
Ochii Francoisei străluceau :
— Şi nu mi-ai spus nimic !
El o privi. Zîmbetul său căpătă o nuanţă sarcastică :
— Nu. De ce ? ' . .
— Cum asta de ce ? Păi pentru că sînt mama lui ! Nu crezi, Georges, câ avem destule...

Se opri dintr-o dată, coborî privirea şi-şi luă aerul cel mai firesc cu putinţă pentru a -şi termina cu demnitate fiaza .

— ...că avem destule ne< azuri şi griji cu copiii noştri ca să nu mai fie nevoie să ne jucăm şi noi de-a v-aţi as- cunselea... Dar, de fapt, Georges, de unde ştii toate astea despre Roland ?

în paharul lui Fabre-Simmons mai rămăseseră vreo două înghiţituri de C] iambolle-Musigny ca o rouă roşie. El le sorbi.

— Francoise, draga mea, eu sînt un afacerist, o spec Î de oameni execrabilă, neatentă la cei din ;urul lor şi robotizată, care nu mai nutreşte nici un sentiment omenesc Habar n-am că acum se petrece o mică dramă între cei doi valeţi ai noştri care sînt amîndoi îndrăgostiţi de camerista ta. N-am băgat de seama nici că de cîteva zile încoace un fel de roşcovan uscăţiv, împopoţonat cu un instrument avînd vagi asemănări cu lira galică o aduce acasă pe Cecile pe la două-trei noaptea într-un Lamborghini care sforăie ca un titirez olandez şi care costă dpuă- zeci de mii de dolari... De ce să ştiu eu toate astea ? Ca măsură de prevedere pentru evenimente pe care le simţeam apropiindu-se, am pus acum vreo şase luni un detectiv particular să-l urmărească aşa, din cînd în cînd, pe Roland. înainte de a da foc Triumph-ului i-am dat de veste omului meu care l-a luat iarăşi în colimator. Şi i-am cerut s-o fileze şi pe Cocile, .pentru-eă Voiart Oştiţi dacă cunoaşte tipografia clandestină â fratelui ei. O cu-' noaste ! Şi astăzi a stat acolo mai bine de un ceas. îţi dau cuvîntul meu că toate astea sînt o nimica toată, tinerii sînt atît de proşti ! Uitam să-ţi spun că între timp la uzina mea de la Boisleger-Criteil mai multe aparate de precizie şi trei ordinatoare au fost masacrate în aşa fel incit şeful serviciului de cadre, Abel Morin, şi băieţii Iui aii alertat1 brigăzile de supraveghere eâre au şi pus mîna pe o mică echipă de sabotori. Ei bine, nu cred că Roland e direct amestecat în acţiunea propriuzisă, dar închipuieşte-ţi că asupra a doi dintre puşlamalele alea s-au găsit diferite ma- feste concepute, imprimate şi distribuite de către mai sus-pomenitul Roland pentru a incita lumea la sabotaj. Ce părere ai ? Curînd, tot materialul şi hîrtia tipografiei sale clandestine vor fi luate pe sus din ordinul meu de către un comando discret, şi poliţia n-o să aibă habar de nimic ! Iar cînd Roland o să se vadă dintr-o dată şi fără bani şi fără muniţii pentru propagandă — fără ca măcar să ştie cine i-a dat lovitura — ei bine, ce vrei, o să se-ntoarcă iute înapoi la cuib !

Francoise îl asculta cu gura căscată pe omul acesta care era soţul ei şi care ducea „jocuri" atît de diferite cu aceeaşi înfiorătoare uşurinţă, cu acea ubicuitate, cu acea artă a disimulării care părea a-i procura plăceri foarte neliniştitoare. „Georges, se gîndi ea descumpănită, e ca un iceberg : pe trei sferturi ascuns sub apă..."

îşi lăsă capul pe un umăr cu acea gravitate care îi plăcea atît de mult lui Fabre-Simmons : — Aproape că mă înspăimînţi, Georges...
El dădu din cap în semn că da, ca şi cum luciul i s-ar fi părut cel mai firesc clin lume.
— ...Dar dacă sistemul tău poliţienesc este atît de bine pus la punct, în schimb psihologia ta a rămas foarte în urmă !
Se făcuse tîrziu. Rămăseseră singuri în fundul acelei întunecoase grote a gastronomiei. Scoţîndu-şi din cap tichia albă pe care flăcările tremurătoare ale luminărilor desenau miniaturi şovăitoare, patronul veni să le spună :
'— Ştiţi, porumbeilor, nici să nu vă gîndiţi să plecaţi! Sper că vă simţiţi bine aici. Eu mai am încă o droaie de treburi. Şi, oricum, nu mă culc pînă nu citesc un pasaj din Biblie. Aşa că simţiţi-vă ca acasă ! Astăzi a fost o zi cumplit de caldă, am să vă aduc nişte răcoritoare cu foarte puţin alcool, un amestec după o reţetă de-a mea, n-am nici o îndoială c-o să vă placă la nebunie.
Dispăru, artist poleit de lumina săracă, pe deplin fericit în arta lui. Cîteva clipe mai tîrziu îşi ţinea promisiunea.
— Georges, e foarte bine aici şi putem sta de vorbă în voie, nu ?
— E minunat, draga mea, spuse Fabre-Simmons adul- mecînd paharul rece ca gheaţa.
—: Iţi spuneam că în materie de psihologie... Zău, dragul meu, crezi într-adevăr că Roland „se va întoarce iute înapoi la cuib" ?
El ridică din sprîncene :
— Fireşte, ce altceva ai vrea să facă ?
Pe buzele Francoisei flutură un zîmbet ciudat şi tandru :
— Eu nu vreau nimic. Roland e cel care vrea ceva. Fireşte, nu-i decît un puşti, un biet puşti care „nu ţine", cum ar spune Cecile. Pînă la urmă tot o să se-ntoarcă. Dar înainte de a se da bătut sînt sigură că va încerca să lupte.
— Cu ce ? întrebă fără milă Fabre-Simmons.
— Nu ştiu, Georges. O să ne facă să suferim... Ai să vezi : un copil pe c-are-l iubeşti e întotdeauna foarte bine înarmat.
Faţa ovală a Francoioei, gura ei sinuof să, tristeţea în-trucitva misterioasă pe care o raspîp-dea în jur ca p^-un parfum, neliniştea pe care Georges o ghicea aciuată î'nlă.- untrul ei, felul în care dădeau tîreoah unei scrisori despre care încă nici unui d-ntre ei nu îndrăznea să vorbească, voinţa de care făcea dovadă această femeie înfăţişîndu-se lucidă şi senină fără a lăsa să se vadă nimic din adevăratele sale frămîniări lăuntrice, această seară stricată, pierdută şi cu toate astea de neînlocuit, toate îl fermecau şi-l captivau pe Fabre-Simmons. Ar fi vrut s-o strîngâ în braţe pe Francoise, să

o culce pe pernele răcoroase alt canapelei fără a strica orînduirea acestei feţe minunate, adăpostită de lumina pîlpîitoare a luminărilor, şi nici tor-sada de păr blond care în bataia luminii părea că prinde viaţă ca un izvor. Exista în el o parte de întuneric care se bucura prelungind ceea ee numea cu plăcere „un simplu joc". îş: admira adversarul cu trup şi suflet. „E bine călită. Ca o sabie de pe vremuri." Şi pentru că gelozia lui era vigilentă, se gindi deîndată : „Ce uluitoare acti iţă ! Ştie că am găsit scrisoarea lui Pierre ; şi cu toate astea îşi controlează pînă şi cel mai mic detaliu al atitudinii. Trebuie să-i fie foarte uşor să-mi ascundă anumite lucruri !' Oare de cît timp mă înşală ? De cîte oii m-a înşelat ? Oare cine le învaţă pe femei să mintă astfel din cap pîuă-n picioare ?"
Tăcea. Francoise îşi aprinse o ţigară de la cea pe care tocmai o isprăvise. „Am reuşit totuşi s-o fierb niţel eu tăcerea mea, aşteptînd să deschidă ea voi ba. Adineauri, cînd a vrut să-şi apindă ţigara, i-a tremurat mîna., E bine să ai destul timp la îndemînă atunci cînd ai hotărît să pedepseşti pe cineva."
Fiancoise continua să viseze fumînd, observindu-şî din cînd în cînd soţul, zîmbindu-i. In cele clin urmă căpătă convingerea că Francoise n-avea să abordeze niciodată subiectul incendiar „Iar era să uit că numai bărbaţii au nevoie de explicaţii. Oh ! N-am nici o îndoială eă a şi început să se liniştească, felicitîndu-se în sinea ei că într-un fel sau altul nu mi-a dat posibilitatea să deschid vorba despre această scrisoare. Parcă o aud cum se gîndeşte ; Biett l Georges l Renwnţu, 0 să arunce sa esoarea fără să-mi spună nimic. Apoi încetul cu încetul o să uite. O s-o uităm. Sînt anumite lucruri pe care e întotdeauna preferabil să le treci sub tăcere..."
— Ei bine, Frangoise, dacă am schimba cîteva vorbe cu privire la scrisoarea lui Pierre Mazade ?
Francoise primi lovitura în plin. Pleoapele prinseră să-i tremure ; păli; dar reuşi să înfrunte privirea soţului său :
— Georges...
Voceă ei devenise o şoaptă :
— Mă-ntrebam cît timp ai să... Apoi mi-am spus că pînă la urmă n-ai să-mi mai spui nimic...
— Scrisoarea lui Pierre Mazade se află la mine în buzunar, Francoise. De-aseară nu m-a mai părăsit nici o clipă.
r. Francoise ridică ochii care i se umpluseră de lacrimi, îşi stinse ţigara strivind-o în scrumieră, nemaifiind în stare să-şi stăpînească tremurul mîinilor :
— Ai găsit-o aseară în buduarul meu, Georges, nu-i aşa ?
— Da... Ah, ştii, n-aveam cîtuşi de puţin intenţia să-ţi scotocesc prin lucruri. Voiam pur şi simplu să-ţi pregătesc mica surpriză cu perla. în timp

ce tu căutai să mă. înşeli, eu căutam pentru tine o perlă neagră. Fiecare cu ce caută.
Vorbea cu o voce limpede, fixînd-o cu ochi strălucitori şi care nu clipeau.
— Nu te-am înşelat, Georges !
A fost un strigăt. în adîncimile pivniţei aceleia, strigătul trebuie să fi ajuns pînă la urechile patronului, sco- ţîndu-l dintr-ale lui, aşa că faţa neliniştită i se ivi pentru o clipă, dispărînd apoi fulgerător la un sem al lui Fabre-Simmons.
Vocea Francoisei era atît de energică, afirmaţia atît de intensă, încît în chiar aceeaşi clipă Georges simţi o uşurare pe care însă n-o lăsă să i se citească pe faţă. Aşteptă cu răbdare explicaţiile soţiei sale.
Ea-şi trase sufletul:
— Aseultă-mă, Georges. îţi promit că n-am să mă repet orice s-ar întîmpla. Nu ştiu unde vrei să ajungi.
Eu vreau pur şî simplu să ştii că Pierre nu mai există... că... că a fost şters.
— Te ascult.
— De mai multe luni îmi făcea puţin curte. O atenţie ieşită din comun cînd mă vedea acasă... aluzii subtile... mă flata ! Pierre e unul din bărbaţii care ştiu cum trebuie să vorbeşti cu o femeie... Vezi, nu-ţi ascund nimic : îmi plăcea. Dar de aici... Georges, au fost totuşi foarte mulţi bărbaţi care mi-au făcut curte. Şi pentru o femeie, chiar clacă n-are nici o intenţie rea, e foarte plăcut şă ştie că place... După aceea mi-a telefonat. Fără nici un motiv... aşa... Era foarte abil. La început mă suna o dată sau de două ori pe săptămînă — apoi ceva mai des — apoi în. fiecare zi : cu vocea lui nepăsătoare îmi spunea ce mai e nou... Cam în felul gazetei lui Cyrano... In fine, îţi dai seama...
Fabre-Simmons, impasibil, răspunse cu vocea lut Şoptită şi necruţătoare :
— Nu, nu-mi dau seama.
Francoise păru a nu-l fi auzit. Continuă pe acelaşi ton încrezător şi sincer :
— în cele din urmă într-o zi, marţea trecută, am acceptat să mă duc la el acasă... M-a... Eu... Ne-am sărutat... După aceea nu ştiu ce s-a petrecut cu mine — dar am înţeles că el nu mai contează, că această aventură avorT tată nu avea nici o importanţă şi că în viaţa mea nu, exişti decît tu...
— Zău ?
Intre ei se aşternu tăcerea. Fabre-Simmons ceru încă un pahar din preparatul patronului. Ţinînclu-şi tichia în mînă, acesta tîşni din adîncimile nocture şi dispăru ca să reapară apoi aducînd de data asta o cană mare de sticlă cu pereţii aburiţi de răceala băuturii.
Georges o privea pe Francoise, a cărei faţă minunată se schimonosise : acum plîngea lăsîndu-şi lacrimile să-i curgă nestingherite pe obraji.

— Aşadar v-aţi sărutat ? întrebă Fabre-Simmons pe un ton de afabilă curiozitate...
— Da, Georges.
El îi privea gura, îi asculta răsuflarea uşoară ; aplecat către ea îi sorbea parfumul. Buzele Francoisei erau întredeschise cerîndu-i parcă să le sărute. Cu o voce liniştită, sprijinindu-se de spătarul banchetei, el îi spuse :
— Uitam să-ţi spun : n-am citit scrisoarea.
La început Francoise nu-i răspunse. Voia să cumpănească fiecare cuvînt pentru a-i prevedea toate consecinţele posibile — ştia că acum totul trebuie spus, că nimic nu trebuie să rămînă în umbră. Ştergîndu-şi lacrimile, ea întrebă eu o voce nesigură :
— De ce n-ai citit-o ?
— Pentru că nu citesc niciodată scrisorile care îţi sînt adresate ţie.
De data asta ea fu cea care exclamă :
— Zău?
Adăugind deîndată cu o agresivitate neaşteptată :
— Aş putea să ştiu atunci de ce ai luat-o ca un hoţ ? Şi de ce scrisoarea asta nu te-a mai părăsit de ieri încoace ? Eu una nu sînt mîndră de mine, Georges. încă o dată : mi-e ruşine şi-ţi cer iertare ! Dar să te joci aşa de-a şoarecele şi pisica... -
Impasibil, el scoase o hîrtie din buzunar :
— Am păstrat scrisoarea ca să ţi-o dau înapoi chiar eu. Uite-o. Cînd am găsit-o aseară în caseta ta cu bijuterii mi-a fost imposibil să nu văd : „Francoise, draga mea". Scrisul era atît de vădit masculin încît, îţi mărturisesc, nu m-am putut împiedica să nu privesc şi semnătura. Iţi cer scuze pentru această indiscreţie. Oricum, nu voi şti niciodată adevărul...
In tonul lui nu era nici o urmă de ironie. Vocea lui Georges redevenise rece, aproape impersonală. Francoise puse scrisoarea pe faţa de masă. Se aplecă înainte şi ochii ei scoteau scîntei, plini de furie :
— Vreau să citeşti scrisoarea asta, m-auzi! Pentru că dacă n-ai s-o citeşti ştiu ce poate să-ţi treacă prin cap cu o imaginaţie ca a ta ! De cînd te ştiu n-ai fost calm, decît la suprafaţă — iar faimoasa ta stăpînire de sine nu e decît o şmecherie, nelipsită în numărul tău de prestidigitaţie. Ai să-ţi faci viaţa un iad, viaţa ta, viaţa noastră a amîndurora. Cred că în tine există ceva care te face să-ţi placă să suferi şi să-i faci şi pe ceilalţi să sufere...
El şovăi, apoi luă hîrtia pe care o citi pînă la capăt fără a lăsa să i se citească pe chip nici amărăciunea, nici dezgustul. în străfundurile fiinţei sale se strînsese o baltă de apă neagră şi stătută pe care ştia că o va regăsi acolo mai devreme sau mai tîrziu. Cît priveşte textul lui Pierre, era o absolută confirmare a celor pe care i le spusese Francoise. îl reciti amintindu-şi

cuvînt cu cuvînt afirmaţiile soţiei sale — iar apoi aprinse scrisoarea la flacăra unei luminări. Nu mai exista nici o falie, nici o fisură. Cancerul îndoielii era pentru totdeauna înlăturat. Dar în cotloanele cele mai tainice ale fiinţei sale stăruia neliniştea. Se gîndea la întunecatele prelungiri ale dramei...
Ridicînd privirea, îi surise cu dragoste :
— Ai văzut, s-a sfîrşit ! Totul a ars. N-o.să mai vorbim niciodată clespre asta.
Era aproape unu noaptea cînd s-au despărţit de patron şi de pivniţa restaurant a acestuia.
— Francoise, spuse Fabre-Simmons, sînt mai departe invitatul tău, nu ? Unde mergem acum ?
Ea-l conduse pe o stradă foarte elegantă, deşi cam bă- trînească, din al şaptelea arondisment — oprindu-se în fata unui magazin cu uşa închisă, deasupra căreia strălucea o firmă luminoasă : „LE GRIFFON".
— Aici !
Cu un zîmbet misterios, ea scoase din buzunar o cheie, descuie uşa de la intrare, o deschise, pipăi o clipă peretele căutînd comutatorul — şi dintr-o dată se făcu lumină. Georges Fabre-Simmons, care venea din urmă, nu putu să-şi oprească o exclamaţie : „Ia te uită !"
Intrară într-o încăpere vastă, cu pereţii de un alb violent, pe jos cu laochetăl cenuşiu-închis, uncie la lumina globurilor portocalii şi albastre se vedeau strălucind unduitor veşminte dintre cele mai diverse. Francoise închise uşa şi-l conduse încet pe Georges către o imensă canapea de piele neagră. Fabre-Simmons îşi şi regăsise impasi- bi li ta tea lui de om pe care nimic nu poate să-l mire. Examina locurile cu un ochi inchizitorial şi perspicace.
- Ei bine, Francoise, lansezi o nouă prăvălie de modă?
Ea zîmbi:
— Nu, domnule. Aici sînteţi într-un laborator al ves-timentaţiei feminine. Pentru moment, aşa ce\ a se cheamă o prăvălie „stil". Noi nu pretindem nici să creem, şi nici să urmăm moda zilei. Noi o mirosim, o căutăm, o născocim cu doi sau trei ani mai devreme şi o impunem marilor vnniori. Noi sîntem profeţii acestei meserii! Dealtfel, aici nu există r imic care să aibă vreo legătură cu concepţiile clasice... Uite, de pildă, decorul nu-i ceva în sine — nu contează decît obiectele expuse. Pun pariu cu tine că în prăvălia asta nu poţi să-ţi opreşti privirea asupra a nimic altceva decît a creaţiilor mele. Nu există mobile, nu există bibiluri...
- — Mei nu văd la ce Dumnezeu ai avea nevoie de aşa ceva i... Dar ce vor să-nsemne toate astea? Te-ai făcut o „stilistă" profesionistă aşa, pe nepusă

masă, fără să ai habar de meseria asta, fără să cunoşti piaţa, fără clientelă ? Şi mai întîi, cui îi aparţine acest... local ?
— Mie, spuse cu modestie Francoise.
Georges se ridică. Cu mîinile la spate, se apucă să facă o inspec+ic amănunţită. Pereţii ofereau o încîntătoare bo găţie de ţinute feminine dintre cele ma originale, adică uintre cele mai ciudate. Veste brodate, jiletci împodobite cu cîte un enorm galon, rochii de interior uşoar ca ur i- ibra unei pene, glugi în culori vii, pantaloni de damă din ţesături cu ape astrale, lunare, cape de catifea < isu+e cu oglinjoare care sclipeau, pelerine lungi şi bogate din lam a ţiu, bolerouri albastre în care se aprindeau bucăţi de sticlă sau de mica, etamine transpai ente ; apoi nişte ves- toane brodate cu gri şi auriu, ornate cu fireturi de culoarea sîngelui — caftane solemne cusute cu fir de argint pe fond violet — sariuri impalpabile —, tunici cu lotive marocana presărate cu pompoane roşii şi cu ţechini de argint...
Fabre-Simmons manifesta o senină ignoranţă faţă de „micul zeu al toaletelor" cum spunea el. Dar ştia să recunoască, pe stradă de pildă, atunci cînd era cazul, un lucru de preţ — iar aici totul i se părea a fi de cea mai înaltă calitate. Calculase instinctiv suprafaţa încăperii, evaluase locul ţinînd cont de poziţia magazinului în ambianţa Parisului.
— Totuşi, Francoise, n-ai să pretinzi că eşti proprie- tarul acestui magazin ?
— Ba da, Georges. Toate astea sînt ale mele. Mai mult decît atît: în spatele acestei încăperi mai am două ateliere pe care am să ţî le arăt îndată!. Suprafaţa primului etaj e exact cît cea a parterului ; în total am cumpărat două sute de metri pătraţi. Nu-i* rău pentru început, nu ?
— Pentru început ? repetă Fabre-Simmons. Adică mai ai şi alte proiecte ?
— La etajul doi, spuse Francoise, care nu mai încerca să-şi ascundă entuziasmul, e proprietară o bătrînică foarte simpatică ; n-are moştenitori şi voia să-şi lase toate bunurile pentru o operă de binefacere. Mijlocind nişte despăgubiri rezonabile în profitul acestei binefaceri, am obţinut de la ea toate semnăturile pe care notarul meu le socotea necesare, aşa încît la moartea ei şi etajul doi îmi revine tot mie... Ei, ce zici ?
Fabre-Simmons răspunse gînditor :
— Spun că eşti prea tare pentru mine.
Ea izbucni în rîs.
— Tot ce vezi aici — socotind şi ţesăturile, podoabele, centurile, colecţia de broderii pe care o am în depozit — totul a fost plătit peşin pînă la ultimul bănuţ !
Georges oftă şi se lăsă să cadă în adîncimile divanidui de piele :

— Dar cum dracu ai făcut ? Vreau să spun de unde ai avut tu atîtea parale...
— Oh, asta-i foarte simplu : ai fost întotdeauna foarte darnic cu mine, Georges. La început cheltuiam toţi banii pe care mi-i dădeai ca o adevărată nebună ! Dar de mai bine de zece ani fac economii. La asta adăugîndu-se nişte plasamente bune pe care m-ai sfătuit să le fac la moartea tatii...
..jFabre-Simmons clătină din cap puţin înduioşat. Simţi cum i se urcă în inimă un val cald aducîndu-şi aminte de socrul său:
— Tatăl tău, Francoise, era mal curînd curăţat!
— Nu-i adevărat, se împotrivi ea cu înfrigurare. Poţi fi colonei In retragere fără ca asta să însemne în mod necesar că eşti un cerşetor...
— Am pentru memoria tatălui tău colonelul un foarte mare respect, spuse cu gravitate Fabre-Simmons, un fel de veneraţie chiar. Cu toate astea ştiu ce v-a lăsat, ţie şi fraţilor tăi, şi cît v-a lăsat fiecăruia n-ar p^ea fi ajuns
-— Păi e ceea ce încerc eu să-ţi explic ! spuse Francoise cu un dram de enervare în glas. Moştenirea de la tata, cu ee-am mai pus şi eu deoparte mulţumită ţie, plasamentele rentabile pe care le-am făcut... La urma urmei, dacă nu mă socoţi în stare să realizez şi eu, pe socoteala mea. o afacere rrumoasă, n-ai decît...
De data asta Fabre-Simmons izbucni într-un hohot de rîs sincer. Apoi ridică un deget întrebător :
— Bine ! Numai că toate astea nu-mi explică mie cum ai putut deveni „stilistă" printr-o simplă atingere de baghetă magică !
— Georges, sînt ani de zile de cînd lucrez in direcţie asta...
El dădu din cap :
— Bine, fie !... Astăzi oricine poate desenide orice fel de magazin. Eu n-am nimic împotrivă! Viitorul ne va arăta dacă tu... Dar pentru că veni vorba, cînd se deschide magazinul tău ?
Ea coborî capul pentru a-şi ascunde strălucirea biruitoare care i s-ar fi putut citi în ochi :
— Magazinul meu se deschide mîine. Şi peste vreo zece zile, după un scurt rodaj, iacem inaugurarea oficiala, un cocteil cu toată lumea bună a Parisului.
Pe buzele lui. Fabi e-Simmons se înghesuiau o sumedenie de întrebări :
— Cum ? Ţi-ai şi angajat personalul ? Şi ai obţinut au-torizaţiile oficiale ? Semnătură mea, de pildă ?
Fabre-Simmons îşi luase iarăşi aerul său sarcastic, aş- teptînd sigur pe sine răspunsul. Francoise îi puse cu delicateţe mîna pe braţ.:

— Sigur că da, dragul meu, mi-am angajat oamenii de care aveam nevoie. Ti-am spus ; proiectul ăsta mă munceşte de ani de zile... Dar n-aş vrea să fii supărat pe mine !
De cînd am descoperit eă-n ceea ce priveşte viaţa ta pro-fesională îmi ascunzi o sumedenie de lucruri, că ţii să păstrezi numai pentru tine o droaie de secrete, mi-am spus ei bine, uite, o să am şi eu secretul meu... De ce nu ? Ştii, n-am nevoie de prea multă lume aici. O ajutoare, trei sau patru croitorese, cîteva vînzătoare, o secretară, o contabilă. Dar cer o calificare profesionala cît mai bună şi nu vreau decît fete toarce frumoase. Aşa că n-a fost deloc uşor să le găsesc.
Francoise îi pîndea reacţiile Georges îşi regăsise expresia atentă şi politicoasă în care ea simţea cum pluteşte ironia ; uşor enervată, îşi continuă totuşi explicabile :
— In ceea ce priveşte formalităţile, cum noi doi, tu şi cu mine, sîntem în regim de separaţie a bunurilor, n-am avut nevoie de semnăl ura ta. dragostea mea! Mi-am aranjat mica mea afacere ca un om mare : m-am înscris pe rol la biroul financiar ca liber profesionistă şi gata.
— Biroul financiar, spui ? întrebă Fabre-Simmons.
— Poftim ?
— Ei bine, nu se spune biroul financiai. Se spune ,.
— Ce importantă are asta? răspunse iute Francoise ridicînd din umeri. Esenţialul este că lucrurile au fost duse ia bun sfîrşit. Ca şi chestia cu impozitul...
Georges oftă ?
„Povestea cu impozitul şi regi itrui de plăţi, tn fine! Toate astea n-or să le împiedice pe femei să fie singurii noştri adevarati P.D G.-işti peste o sută de ani ! Dacă merg toi aşa..."
— Deci, draga mea, ai reuşit să-mi ascunzi cu desăvârşire principalele tale activităţi de nu ştiu cît timp încoace ? Bravo ! Recunosc cu di-agă inimă că noi, bărbaţii, sîntem nişte copii... Dai întrucât nu mai avem nimic de ascuns, explică-mi te rog şi mic de unde nrovin toate lucrurile în fine, chestiile astea care atîrnă pe pereţi, nu prea ştiu cum să le numesc !
Încîiitată, Francoise se ridică dintr-un salt, arătîndu-i comorile răspândite prin Încăpere .
— Rochiile astea lungi pe care le vezi aici sînt indiene! Astea sînt t aftane din Maroc, vechi şi autentice. Hainele brodate şi fără nasturi de dincolo, decchise în faţă şi cu mîneei scurte, vin din Turkestan. Asta e un bolerou turcesc... Africa de Nord, Orientul Mijlociu, Extremul Orient. Femeile ceva mai îndrăzneţe, singurele care ne interesează, au să mai poarte ceva în genul ăsta încă un an sau doi... După asta, în ce mă priveşte,

am să mizez tare pe America de sud ! O să trebuiască să dau o raită pe-acolo pe la sfîrşitul anului... între timp am putea lansa o modă intermediară „ţigănească", în genul ţigăncilor, de la Se- villa sau de la Cordova, cu fuste lungi, cu ţesături înflorate de bumbac, buricul gol şi inele mari mai peste tot...
Georges Fabre-Simmons n-o mai asculta. La pîndă ca un cîine de vânătoare, contempla nişte papuci incrustaţi cu pietre şi brodaţi cu baibafir, grei ca nişte mitre de mitropolit :
— Spune-mi Francoise, cu cît ai de gînd să vinzi nişte chestii ca astea ?
*
Se întoarseră la Saint-Cloud înspre dimineaţă. Zorile nu ameninţau încă cerul — dar noaptea dădea semne de nelinişte.
Fabre-Simmons o sărută cu dragoste pe Francoise.
— Du-te şi te culcă, draga mea ! Eu mai am de lucru...
— încă? La ora asta?
Ea îi trecu mîna peste frunte :
— Ai să te omori....
— A, nu-ţi face griji ! îi răspunse Fabre-Simmons cu un mic gest de nepăsare. Dealtfel, n-am decât de revăzut două sau trei hîrtii.
Ea oftă — şi după ce o mai strînse încă o dată în braţe, Fabre-Simmons se duse în biroul său. Peretele de sticlă rămăsese larg deschis, lăsînd să pătrundă în odaie mirosul de noapte al grădinii. Pe biroul lui Choiseul trona un plic : Domnului Georges H. Fabre-Simmons, Loco. Era scrisul lui Roland.
— Loco... Ia te uită ce protocolar s-a făcut! şopti Fa-bre-Simmons.
După ce luă cunoştinţă de foarte scurtul răvaş, fără să stea pe gînduri nici o clipă ieşi din birou şi urcînd scara în fugă se îndreptă către dormitor; cu răsuflarea uşor accelerata, intră în odaie fără a mai bate la uşă, ţinînd în mînă scrisoarea lui Roland.
Francoise tocmai îşi descheiase rochia; el o ajută să se dezbrace. Apoi o rugă să ia loc şi ea se aşeză pe marginea patului în timp ce Georges îi întinse scrisoarea fără să scoată nici un cuvînt. La rîndul ei Francoise luă şi ea cunoştinţă ele conţinutul mesajului ; şi, ridicînd către Georges o privire de o tristeţe animală, începu să plîngă în tăcere.
El îi apucă umărul şi o scutură uşor :
— Hai, Francoise. încă nu-i totul pierdut! Sîntem doi ca să vorbim, nu ? să vedem ce-i de făcut... Dă-mi înapoi scrisoarea, te rog !
Luă înapoi biletul lui Roland pentru a mai citi odată eu atenţie textul:
„Notă pentru părinţi.

Plec. Tata m-a umilit în public, ceea ce nu voi permite niciodată nimănui. N-am să mă mai întorc acasă. Dacă vreţi să faceţi uz de poliţia voastră, n-aveţi decît! în orice caz, în mai puţin de trei luni devin major şi nu mai vreau să trăiesc cu voi. Tata să ştie bine că între noi doi războiul este declarat! C sărut pe mama.
Roland."
— A lăsat scrisoarea ieri, înainte de a pleca, spuse Fa-bre-Simmons. Şi cum pînă acum n-am mai trecut prin birou...
Francoise suspină ; o clipă păru o fetiţă necăjită.
— Ce-o să... Ce-o să facem, Georges ?
Fabre-Simmons era palid. Soţia lui fu surprinsă de " halul în care îl adusese şi pe el scrisoarea asta. Se uita la faţa lui care se scofîlcise dintr-o dată :
— Eşti necăjit, Georges, nu-i aşa ?
El răspunse cu simplitate :
— Tare necăjit.
Şi Francoise fu năpădită de o mare dragoste pentru el. Repetă cu duioşie :
— Ce-o să facem ?
De data asta cu o voce din care dispăruse orice urmă de emoţie, el răspunse limpede, poruncitor :
— Nimic. N-o să facem nimic. N-am să recurg in nici un caz la poliţie. Dar îţi cer un lucru, Francoise — îţi cer cuvîntul tău de onoare că n-ai să-i scrii lui Roland fără ştirea mea, că n-ai să-i dai bani pe sub mînă, şi aşa mai departe. Dacă se poate ai să-l vezi, fireşte, cu singura condiţie să fiu ţinut şi eu la curent. Viaţa mea începe să fie foarte grea, Francoise... Pot să contez în mod absolut pe tine ?
Ea răspunse fără cea mai mică şovăire :
— Iţi promit.
Fereastra camerei era deschisă şi Georges se apropie de pervaz. Zorii se agăţau de poalele cerului, sfîşiind încet- încet noaptea. Către răsărit, rana profundă şi palidă a orizontului se lărgea. Fabre-Simmons se uită la ceas şi hotărî să nu se mai culce. înainte de a părăsi încăperea, vru să guste iarăşi gura Francoisei. O făcu cu o dragoste înflăcărată — şi, în timp ce se lăsa pătruns de inepuizabila . ei dulceaţă, se gîndea la Pierre, la minciună, la hoţii de drumul mare sau la cei de drumuri ceva mai lăturalnice.
Atunci cînd cobora scara ducîndu-se să se apuce iar de lucru — lucrul, prietenul lui, viciul lui — simţi cum îl apasă pe umeri singurătatea, grea şi uscată ca un buştean.

Omul are un fel al lui < me de a ataca, ingei şi cu cît este mai ap; pe de ţintă, cu atît se cunde mai cu grijă.
SEN ECA

CAPITOLUL XVI
Birourile companiei Mendel-Rieder ise aflau în centrul Parisului într-o clădire destul de plăcută la vedere, în stilul Restauraţiei. Pierre Mazade îi trecu pragul la ora nouă dimineaţa. Secretara bătrînului Henry Mendel-Rie- der precizase că „domnul preşedinte îl va aştepta pe domnul Pierre Mazade la ora nouă foarte precis", iar lui Pierre formula i se păruse de-a dreptul jignitoare.
Era vădit că nimic nu se schimbase de la sfîrşitul secolului trecut în acest hol imens de la intrare şi nici pe scara monumentală — nici în sala de recepţie în care scriitorul fu introdus de către un uşier ceremonios care mirosea de la o poştă a pudră de după ras : pereţi neutri, covoare verzi, mulaje în genul celor de la Banca Franţei, » toate însă suficient de solemne. „N-am nici o îndoială că aici lumea s-a plictisit întotdeauna enorm ! Plictiseala s-a pus peste tot ca praful", se gîndea Pierre. Pe pereţi o suită de portrete îi înfăţişa pe marii patroni ai Companiei Mendel-Rieder de la Restauraţie încoace, ceea ce alcătuia o destul de decorativă colecţie de meşteri covălari. Deşi "fiecare pieptănat în felul lui şi înveşmîntat aşijderea, asemănarea dintre ei mergea aproape pînă la indecenţă : faţa rotundă ca o lună plină, gura mică şi senzuală, nasul uşor cîrn, ochii albaştri cu pleoape grele din care se revărsa asupra întregii feţe un fel de fericită mulţumire de sine. Men- del-Riederii erau o familie dc mari burghezi din est — iar. Unul din strămoşii lor împrumutase bani lui Napoleon, care îl făcuse conte al Imperiului şi cavaler al legiunii de onoare.
Cabinetul de lucru al preşedintelui Henry Mendel- Rieder, unde Pierre a fost invitat să intre aproape deîndată, se integra armonios în atmos fera generală. Mobilierul, lemnăria şi lustra miroseau de la o postă a sfîrşit de secol XIX, deşi totul strălucea ca un pantof proaspăt văxuit.
Preşedintele se ridică d. pe scaunul său şi-i întinse scriitorului pete biiou o mină molatecă, rugîndu-l să ia loc în faţa lui.
— V& ascult, domnule.
Mendel-Rieder avea părul alb, faţa destul de rotundă şi pielea fragedă ca un fund de bebeluş. Şi el ărbera aceeaşi expresie de deplină satisfacţie care fără îndoială cf. era unul din bunurile cele mai preţioase şi negreşit moşt< nite din tată în fiu ale ilustrei familii.
— Aş vrea să vă vorbesc despre fiul uumneavoastră, domnule preşedinte.

— Vă ascult.
Pierre admira această impasibilitate prefăcută şi în acelaşi timp privirea îi fu atrasă de mîinile industriaşului care se sprijineau pe o sugativă verde : nişte mîini bă- trîne şi uscate, cu pistrui, pe dosul cărora venele groase se încolăceau ca nişte şerpi.
— Domnule preşedinte, dacă domnul Fabre-Simmons v-a rugat să mă primiţi atît de urgent — şi folosesc prilejul ca să vă mulţumesc pentru promptitudinea cu care i-aţi îndeplinit rugămintea — asta se datorează faptului că el acordă o deosebită importanţă solidarităţii patronale care ar trebui să se facă mai adeseori simţită. Vedeţi dumneavoastră, Fabre-Simmons n-are cinstea de a se număra printre prietenii dumneavoastră intimi, dar a fost sincer afectat aflînd ce s-a întîmplat cu fiu] dumneaveastră Mi- chael.
Pierre Mazade zîmbi blînd :
— Ştiţi, are şi el un fiu care-i dă destul de furcă, aşa că înţelege foarte bine...
— Domnule, eu sînt un om ioarte ocupat. V-aş fi recunoscător dacă aţi binevoi să intraţi direct în problemă.
Scriitorul ridică o privire liniştită către industriaş:
— In acest caz, dacă n-aveţi timp să mă ascultaţi...
— N-am spus asta, domnule. V-am rugat pur şi simplu să treceţi la subiect.
Pierre nutrea o deosebită ură faţă de această grabă fandosită ce părea a face parte din caracterul oricărui patron care se respectă. „La dracu, nu sînt mai grăbiţi decît ceilalţi oameni ! se gîndea el. Timpul pe care şi-l petrec în chiolhanuri aşa-numite întflniri de afaceri o dovedeşte din plin. Dealtfel, e singurul lucru care "mai reuşeşte să-i' facă oarecum simpatici : ştiu încă ce-i aia o masă bună şi un vin ales ! în schimb, nu pot să înghit atitudinea asta condescendentă, tonul răstit, acest fel de-a se uita întruna la ceas, nevoia lor patologică de a-şi îngrămădi o mie de treburi unele peste altele cum ar înghesui în dulap un maldăr de rufe murdare ! -«Vă ascult» — «Nu pot să vă acord, decît cîteva minute». Ce dracu îşi închipuie maimuţa asta bă- trînă ? Că mă impresionează ? Sau poate că a devenit un fel de tic ? Parcă-l văd cum îşi ia nevasta cînd are chef s-o onoreze în prima duminică a fiecărei luni: «Din păcate nu pot să-ţi acord decît cîteva minute, draga mea ! Să trecem la subiect.» Neobrăzarea pe care le-o simţi în purtare şi pe care o citeşti pe chipul acestor tipi ultragrăbiţi din industrie, neobrăzarea asta pe care le-o dă conştiinţa faptului că au o droaie de parale Ia teşcherea este lucrul cel mai caraghios şi mai detestabil din cîte cunosc pe lumea asta."

Scriitorul îşi completă gîndurile printr-un mic zîmbet lăuntric : „Fabre-Simmons reuşeşte cel puţin s-o scoată la capăt mulţumită celor două ingrediente de care majoritatea celorlalţi sînt cu desăvîrşire lipsiţi: spiritul social — şi un anume simţ al umorului..."
Tot gîndindu-se, Pierre părea că se concentrează, că pregăteşte o peroraţie a cărei importanţă nu putea fi decît cu totul excepţională :
— Ei bine, domnule preşedinte, uitaţi despre ce este vorba: fiul dumneavoastră a fost arestat de poliţie ; tînărul a ajuns la majorat. Informaţiile pe care le deţinem ne îndreptăţesc să credem că riscă să primească o condamnare penală foarte aspră şi fără suspendare.
Sînteţi. bine informat, spuse bătrânul eu vocea lui
seacă.
— într-adevăr, domnule preşedinte. Pe de altă parte, este de notorietate publică faptul că opţiunile familiei dumneavoastră şi ale Societăţii pe care o conduceţi v-au opus — în cursul ultimilor zece ani cel puţin — într-un mod destul de vehement echipei guvernamentale acum la putere. Asemenea lucruri se întîrnplă. Dealtfel, ele nu fac decît să evidenţieze libertatea de spirit de care daţi dovadă...
— Vă mulţumesc, spuse preşedintele, care nu-l mai slăbea din ochi pe scriitor, examinînc'u-l cu o privire rece. Unde vreţi să ajungeţi ?
— Oh ! Vreau să ajung la solidaritatea patronală, domnule preşedinte. Aşadar fiul dumneavoastră riscă o pedeapsă cu închisoarea — plus tot scandalul care va însoţi în mod firesc procesul. Aţi putea eventual să scoateţi din cauză marele magazin de marochinărie pe care tînărul ivliohaei l-a devastat împreună cu ceilalţi prieteni ai lui Dar celelalte daune şi diferite acte de huliganism cu care a făcut imprundenţa să se laude ? Dar armele pe care le aveau asupra lor ? Dar rana — din fericire uşoară — provocată unui agent ?
Pierre observă că mîiniie bătrînicioase cu încîlcitura lor de vene albastre tremurau. Cu toate acestea, tonul lui Mendel-Rieder rămânea remarcabil de calm :
— Domnule, analizaţi foarte bine situaţia. Sînt extrem de mişcat de modul în care aţi avut grijă să aprofundaţi micile noastre piobleme familiale. Ce vreţi 9 Fiul meu Michael îşi va asuma răspunderea pentru ceea ce a să- vîrşit. Este exact ca lucrurile stînd aşa cum stau, nu am nici o posibilitate să intervin în favoarea sa. IsTu pretind că este un lucru foarte plăcut pentru noi... Dar, dacă nu mă inşel, vorbeaţi de o „solidaritate patronală" ?
— Da, domnule preşedinte. Dacă mi-am permis, la cererea anume a domnului Fabre-Simmons să vă vorbesc despre această situaţie penibilă,

este pentru că vă putem propune o soluţie. Nu-ncape îndoială că procesul tînă- rului Michael va fi exploatat de ziare — şi nu este J orba numai despre publicaţiile de stînga. Acest fel de „scandaluri" riscă să afectele patronatul francez in ansamblul său. Unul din cei mai importanţi membri ai grupului'nostru îi înfăţişa ieri preşedintelui Fabre-Simmons problema exact din acest punct de vedere ; acest prieten al nostru mai adăuga că dacă dumneavoastră nu aveţi nimic împotrivă, el ar putea interveni pe lîngă forurile competente. Concret, el ne-a dat asigurări formale că ar putea sista în mod definitiv — din punct de vedere oficial — orice urmărire în ce-l priveşte pe fiul dumneavoastră...
Preşedintele Mendel-Rieder nici mi mai încerca să-şl ascundă interesul pe care i-l deşteptase această discuţie. Cu toate acestea, se uita la Pierre Mazade plin de neîncredere. „Cu o justificată neîncredere", se gîndea Pierre.
— Prietenul nostru mai doreşte, domnule preşedinte, ca numele lui să nu vă fie dat în vileag, asta din motive de delicateţe pe care fără îndoială că le înţelegeţi şi care ii fac cinste. Pe de altă parte, el l-a rugat pe preşedintele Fabre-Simmons să vă atragă atenţia cu privire la O.P.C.-ul lansat de către Compania noastră franceză de Electronică şi Informatică împotriva Atelierelor şi Şantierelor Sangalles & fiul.
. Pierre făcu o pauză.
— înţeleg, spuse gînditor bătrînul Mendel-Rieder.
— Prietenul nostru, interesat în cel mai înalt grad de mai sus-amintitul OJP.C., crede că vom găsi fără îndoială un teren de înţelegere cu dumneavoastră în această privinţă — ceea ce i-ar da şi lui o mai mare libertate de spirit, îngăduindu-i să-şi consacre toate eforturile punerii în libertate a fiului dumneavoastră...
Preşedintele clătină din capul cărunt şi repetă pe acelaşi ton visător :
— înţeleg.
Apoi îl privi pe Pierre drept în ochi :
—- Tinere domn, probabil că dumneavoastră sînteţi un colaborator foarte apropiat al preşedintelui Fabre- Simmons, nu-i aşa ? Consider că vă achitaţi de misiunea dumneavoastră — orice s-ar zice destul de delicată — eu mult tact. Dar aş vrea să ştiu dacă aveţi prerogativele necesare pentru a duce această discuţie dincolo de un simplu acord de principiu...
Fabre-Simmons îi spusese Iui Pierre : „Mergi cît mai departe cu putinţă. Dar la unsprezece fix să fii în biroul meu ca să-l primim împreună pe Marcel Sangalles!" Şi scriitorul nu se putu împiedeca de-a recunoaşte că viaţa omului de afaceri cunoaşte şi ea clipe de mare bogăţie şi de deplină satisfacţie.

— La drept vorbind, domnule preşedinte, eu nu sînt angajat decît cu jumătate de normă la Georges Fabre- Simmons — căruia îi sînt mai degrabă prieten decît colaborator. Numele meu — poate că n-aţi făcut legătura — este Pierre Mazade. Scriitorul PieiTe Mazade...
Observînd chipul celui pe Care-l avea în faţă, Pierre trebui să constate că fără nici o umbră de îndoială preşedintele Mendel-Rieder nu auzise în viaţa lui de scriitorul Pierre Mazade. „Oamenii ăştia de afaceri care nu mai pun şi ei mîna pe vreo carte !" se gîndi el cu ciudă pierzîndu-şi brusc .orice urmă de umor. Dar preşedintele Mendel-Rieder ştia cînd e cazul să-şi cîştige interlocu-torii :
— Pierre Mazade ? Desigur ! îmi cer scuze : într-adevăr, nu credeam că am cinstea să primesc astăzi în biroul meu pe unul din maeştrii literaturii tinere...
Pierre nu-şi făcea nici un fel de iluzii ; cu toate acestea nu se putu împiedeca de a-şi spune in petto cu o anume rămăşiţă de plăcută infatuare de care nu reuşea să se dezbare : „La urma urmei, poate că moşulică ăsta a auzit în vreun fel vorbindu-se de cărţile mele !"
Tuşi :
— Oricum ar fi, domnule preşedinte, sînt întru totul în măsură să duc mai departe această discuţie cu dumneavoastră şi să pun bazele unui acord care va fi, n-am nici o îndoială, începutul unei colaborări prieteneşti şi rodnice.
— Nu mă îndoiesc, dragă domnule Mazade. Să vorbim pe şleau...
O oră mai tirziu, Pierre părăsea imobilul Companiei Mendel-Rieder. Pusese la punct cu preşedintele un modus vivendi: grupul Mendel-Rieder renunţa la cumpărările masive ele titluri Sangalles şi îi acorda lui Fabre-Simmons o opţiune pentru titlurile gata cumpărate, în schimbul cărora tînărul Michael avea să fie redat familiei sale în patruzeci şi opt de ore. Cum înainte de clasarea definitivă a dosarului, într-o primă etapă, nu putea fi vorba decît despre o punere în libertate provizorie, Fabre-Simmons putea controla cu uşurinţă situaţia. Pierre Mazade era hotărît să-i trimită bătrinului Mendel-Rieder cartea sa Acizi şi Prafuri cu dedicaţie.
La ora 10 şi 45 de minute, Pierre Mazade intra în biroul lui Fabre-Simmons de pe bulevardul Hoche.
— Bună ziua, Pierre. E-n regulă ? A. ... ,
— Da, domnule. Preşedintele Mendel-Rieder s-a"arătat înţelegător.
Ieşind de acolo i-am telefonat domnului Lormoy : va face imediat toate cele de trebuinţă. M-ar mira dacă azi la bursă titlurile Sangalles vor mai avea aceeaşi căutare...

— Binş... Ţine cont, Pierre, că dacă cumpărările nu scad aşa cum vrem noi, mai avem posibilitatea să exercităm presiunile necesare încă o bucată de vreme... Ce impresie ţi-a făcut Mendel-Rieder ?
— Un bătrîn domn căpăţînos şi cultivat... Pot să vă întreb care este părerea dumneavoastră despre el ?
Fabre-Simmons se uita la Pierre cu o privire strălucitoare şi sarcastică pe care scriitorului nu-i mai fusese dat să p vadă.
— Cred că e mult prea bătrîn ea să mai conducă o afacere atît de mare — şi mult prea în vîrstă ca să aibă un fiu de douăzeci de ani.
Domnişoara Blanchard îşi făcu apariţia anunţîndu-l pe preşedintele Sangalles pe care îl şi introduse deîndată. Era îmbrăcat într-un admirabil blazer cu nasturi auriţi pe sub care purta un tricou albastru-deschis foarte fin, cu guler pe gît. La butonieră îi înflorea veşnic strălucitoarea lui garoafă roşie.
Fabre-Simmons se ridică în picioare, îl prezentă în două cuvinte pe Pierre şi apoi îi făcu semn invitatului său să ia loc.
— Dragă domnule preşedinte, spuse Sangalles, am avut plăcerea să am o discuţie îndelungă Cu prietenul dumneavoastră, domnul Mediano...
— Ştiu, spuse Fabre-Sirnmons.
— ...şi am făcut împreună bilanţul situaţiei.
— Ah ! Asta n-o mai ştiam. Vreau să spun : nu ştiam că sînteţi la curent cu ceea ce dumneavoastră numiţi „situaţia".
Faţa lui Fabre-Simmons era impenetrabilă iar tonul lui firesc, impersonal. Ochii săi negri nu-l slăbeau pe Sangalles.
— Nu prea vă înţeleg, spuse uriaşul căruia îi pierise zîmbetul de pe buze.
Fără a-i da nici o explicaţie, Fabre-Simmons trecu imediat la obiectul întrevederii :
— Domnule preşedinte, l-aţi însărcinat pe prietenul meu Mediano să-mi transmită o ofertă de principiu : era vorba de o alianţă împotriva grupului Mendel-Rieder care are şanse de a deveni majoritar în întreprinderea dumneavoastră, nu ?
— Exact, spuse Sangalles. Nu ne mai rămîne decît să discutăm condiţiile acestui acord. în ceea ce mă priveşte, ori cu Mendel, ori cu dumneavoastră, eu tot voi rămîne în grupul majoritar. Prefer să lucrez cu dumneavoastră pentru că metodele dumneavoastră sînt mai dinamice, mai deschise...
Marcel Sangalles trase aer în piept cu atîta forţă încît blazerul şi tricoul albastru-deschis se umflară într-un mod cu totul neliniştitor :

— Ştiţi, domnule Fabre-Simmons, eu sînt un om dintr-o bucată şi n-am ranchiune ! Cu ocazia primei noastre întîlniri poate că v-ani vexat, poate că v-am supărat, am trecut dincolo de ce-mi propusesem de fapt, ştiu şi eu ? Spui o vorbă, apoi alta — şi mie-mi cam sare ţandăra uşor. Fiecare cu calităţile şi cu defectele lui. într-un cuvînt, vă rog să uitaţi aceste mici ieşiri pe care le regret din toată inima...

— Iau notă cu plăcere de ceea ce-mi spuneţi, domnule preşedinte. ,

Georges Fabre-Simmons nu făcu nimic pentru a scurta tăcerea care a urmat.

— Ei, spuse Sangalles, o facem ?

— Ce să facem ? întrebă Fabre-Simmons eu o politeţe atentă.

Malacul îşi regăsise zîmbetul cumsecade :

— Hai, clragul meu ! Să nu ne-nvîrtim în jurul oalei. Am cărţile pe care le am. Dumneavoastră le aveţi pe ale dumneavoastră. Nu ne mai rămîne decît să ne jucăm împreună atuurile.

Fabre-Simmons ridică mîinile cu un gest propiatoriu. Spuse pe un ton indulgent pe care Pierre Mazade nu i-l cunoştea :

^ — Cu dragă inimă! Numai că, domnule preşedinte, problema e că dumneavoastră nu aveţi nici un atu.

De data asta Marcel Sangalles îşi pierdu calmul şi buna dispoziţie :

— Nici un atu ? Cum puteţi spune aşa ceva ? Sînteţi o persoană mult prea inteligentă şi un om de afaceri care-şi cunoaşte prea bine meseria ca să daţi astfel cu piciorul propunerilor unui Marcel Sangalles. Mărturisesc că mă aşteptam la o cu totul altă atitudine din partea dumneavoastră.

Expresia lui Fabre-Simmons se schimbă dintr-o dată. Sangalles avea acum în faţă un alt om, aspru, cu o feţişoară palidă şi ai cărui ochi scoteau scîntei :

— Domnule Sangalles, regret, dar pentru mine sînteţi un om mort. Azi dimineaţă am ajuns la un acord cu grupul Mendel-Rieder. Nu vă vine să credeţi ? Ei bine, cînd o să vă-ntoarceţi acasă — lucru pe care vă invit să-l faceţi cît mai urgent cu putinţă, întrucît această discuţie nu mai are nici un rost, iar noi doi sîntem, atît unul cît şi celălalt, nişte oameni foarte ocupaţi — chemaţi-l la telefon pe preşedintele Mendel-Rieder. Şi dacă nu veţi putea obţine legătura cu el, ceea ce este foarte probabil, vă sfătuiesc să studiaţi cursul de azi al bursei. Încă două cuvinte : pot 'să vă dau nişte veşti foarte bune cu privire la primele rezultate ale O.P.C.-ului meu. Veţi putea ieşi la pensie, domnule preşedinte. La urma urmei o meritaţi pe deplin. *

Sangalles se sculase. Faţa lui palidă era transpirată. Se apropie de biroul din spatele căruia Georges Fabre- Simmons îl privea apropiindu-se fără să se clintească. Atunci cînd pîntecul său uriaş atinse marginea ele lemn masiv a

mesei. Marcel Sangalles îşi ridică pumnul enorm ca şi cum ar fi vrut să salute. Pierre se ridică şi el, gata
19 — Miliardarul fcă intervină — dar rugîndu-se cerului să nu fie nevoie ie-a 6a piept cu această bătrîna gorilă cheală. Vocea lui oangalles devenise şuierătoare :
— Ai să-mi plăteşti tu toate astea, Fabre-Simmons ! Chiar dacă ar fi să crap în clipa următoare şi tot am să ţi-o coc- eu ţie, şi-am să te satur cu vîrf şi îndesat! Ai sâ vezi : mai am şi alte a'uuri care nici nu-ţi trec prin cap Pînă ia urmă O.P,.C.-ul tău, i'ir-ar el a dracului să fie, tot o să dea chix ! O să dea chix, ascultă-mă ce-ţi spun, şi r--ai sjpt atîta lapte ca să-mi iaci tu mie vînt din bişniţa mea — să-l luxezi tu pe Marcel Sangalles '
.Apoi malacul se potoli la fel de brusc cum explodase. Pierre îl văzu uitîndu-se la propriul pumn ca şi cum ar fi fost în faţa unui obiect foarte ciudat, apoi, ridicînd din omer' a mirare, se îndreptă către usă. I se făcu milă de acest bătrîn şi colosal luptător care părăsea acum arena, în spatele biroului, ochii negri ai lui Fabre-Simmons păreau că-şi aruncă strălucirea prin deschizăturile unei măşti.
*
— Vrei să mai rămii o clipă. Pierre, . întrebă Fabre- Simmons după plecarea lui Sangalles.
, vcum o să-mi ţină un discurs, se gindi Pierre. Ii cunosc expresia asta de trimis al lui Dumnezeu." Amuzat şl intrigat, scriitorul veni şi se aşeză în faţa patronului său,
— Pierre, dagui meu, ai fost foarte inspirat arătîn- du-mi articolul acela din ziar referitoi ia tînărul Mendel- Rieder. Pe deasupra, în întîlnirea cu taică-său te-ai descurcat cu foarte multă abilitate. Te felicit . Şi pentru că veri vorba : l-am zburat pe Fremignac. întrucît am dc- toîndit certitudinea că începuse să mă vîndă. In senimb am descoperit un excelent director comercial ia concurenţă... Ce zici ?
— Domnule, eu nu zic nimic Ceea ce fac aici la duru- r.eavcastră mă pasionează. Vă mulţumesc pentru vorbele bune pe care mi le-aţi spus şi care vă ies destul de rar din gură, -işa încît îşi păstrează întreaga lor vaioaie. Dai dacă mi se întîmplă să-mi judec colegii, nu ţin să vă aduc la cunoştinţă părerile mele despre ei.
Industriaşul oftă :
— Vrei să-mi dai o lecţie, Pierre, sau ce ?
— Nu domnule. Deloc. Vreau numai să fixez limite!® pînă la care sînt dispus să merg — ceea ce este întotdeauna un lucru destul de greu cu dumneavoastră.

— Poate, spuse Fabre-Simmons privindu-l fix pe Pierre. Şi-n legătură cu aceste limite, ia vorbeşte-mi niţel de Pubiimondial. Pentru tine este o lume nouă ! Am totuşi impresia că nu te simţi prea la largul tău acolo...
— Oh, fără îndoială ! Cind v-am spus ieri că stau şi ard gazul de pomană, am făcut-o pentru că efectiv acolo]a Mediano eu unul nu pot să mişc nimic. Ce vreţi, publicitatea mă dezgustă ! N-o dispreţuiesc, vă rog să luaţi notă de asta, şi ştiu foarte bine că a devenit una din cele mai mari puteri a lumii modeme. Din păcate eu am alergie la publicitate ! Mi se pare îngrozitoare această constrîn- gere impusă din toate părţile — neîncetat şi pretutin-deni — nefericitei maşini umane. Simţurile noastre înregistrează dar ele hotărît nu mai hotărîm noi. în măsura în care eu, ca scriitor şi profet, pot trage semnalul de alarmă atrăgînd atenţia contemporanilor mei împotriva acestei expropieri insidioase, înfricoşătoare şi progresive, am s-o fac ! Oamenii de mîine riscă să gîndească pe bandă rulantă, ceea ce constituie cea mai cumplită formă a dereglării spiritului.
Societatea noastră de consum trage tare, străduinclu-se să ajungem cît mai repede aici. Uitaţi, am ele pildă convingerea că, inconştient, revolta tinerilor noştri intelectuali este în bună parte o consecinţă a acestei stări de fapt. Ei caută să se apere într-o aceeaşi măsură împotriva propogandei şi a metroului, împotriva formelor de corn- , presiune sufletească şi fizică...
— Dar tinerii hippie ? îl întrerupse brutal Fabre-' Simmons cu vocea lui subţire şi sarcastică, ei care cu ghetourile lor unde se adună în turmă ca şi cum mai întîi şl înainte de orice le-ar fi frică să nu care cumva să rămînăl singuri ? Şi straniile lor întruniri la care se adună mai multe sute de mii de asemenea exemplare, înghesuiţi unii-., într-alţii ca sardelele ?
Pierre clătină din cap.
— E adevărat ! Aveţi dreptate. Dar şi eu am dreptate. Tinerii de azi stat plini de contradicţii. Nu ştiu ce vor ^ să se contopească sau să se individualizeze, să sară în ochi sau să se dizolve în masă Şovăie fără încetare între pudoaie şi exhibiţionism, între solitudine şi gloată... Oricum ar fi, vă pot asigura că tinerii nebuni de astăzi n-au născocit încă nimic care să se poată compa. a în atrocitate cu publicitatea adulţilor !
Fabre-Simmons se uită în mod ostentativ la ceas 1
— Pierre, ar mai fi multe de spus Ceea ce mă descumpăneşte la tine — în afara sclipirilor de inteligenţă care răzbesc din cînd în cînd prin lenea ta obişnuită — este mutiiitatea speculaţiilor tale. Vorbeşti numai ca să vorbeşti, scrii numai ca să scrii şi admir uneori acest fel de gratuitate în care te privesc cum te scalzi ca-ntr-un acvarium. N-u ştiu dacă mă înţelegi ? Chiar si atunci cînd perorezi pe o temă care îţi stă la inimă, cînd te lupţi ,cu publicitatea, cu ordinatorul meu sau cu orice altă cucerire a civilizaţiei

noastre, eşti cu totul şi eu totul ineficace. Scriitorul nu face altceva decît să zumzăie ca un bondar uriaş prins într-o plasă de păianjen. De la început şi pînă la sfîrşit, pînă cînd este răpus, el nu face altceva decît să spună şi să repete prin acest zumzăit : „Sint piins într-o plasă de paianjen ! Sînt pi ins într-o plasă de păianjen !..." Dar preferă s-o spună în loc să încerce să scape dm ea ! Zumzăie numai ca să zumza'e... Mă întreb uneori dacă lumea o să aibă întotdeauna nevoie de scriitori ca tine. La urma urmei sper că da ! Gratuitatea este o sferă în care aerul pe care îl respirăm îşi păstrează probabil o mare puritate.
Pierre Mazade nu răspunse imediat. Printr-un joc de lumini, faţa lui cu ochii puţin bridaţi, fruntea încadrată de părul tuns scurt şi destul de rărit, pometţii ieşiţi în afară erau brăzdate cu dungi alb-negrc Scriitorul se uită gîn- ditor la Fabre-Simmons
— Şi dumneavoastră mă uimiţi pe mine, domnule. Pot totuşi să vă mărturisesc că munca alături de dumneavoastră îmi pricinuieşte mai multe bucurii decît neplăceri. Mi se pare — şi o să mă corectati dacă greşesc — că noi doi, dumneavoastră şi cu mine, am ajuns la un fel de stranie simbioză intelectuală. Dealtfel, de ce nu v-aş mărturisi că am oarecare afecţiune pentru dumneavoastră? Dacă într-o bună zi aş fi în stare de un anume devotament, ceea ce este atît de contrar firii mele, el teme, titunci cred că...
Fabre-Simmons ridică mîna pentru a-l întrerupe cu o voce care devenise rece şi distantă :
— Pierre, nu merge mai departe cu mărturisirile. Trebuie să-ţi aduc la cunoştinţă un lucru : .tu nu mai faci parte din personalul meu.
Scriitorul — care medita la cele pe care le mărturisise, mirîndu-se că fusese în stare de asemenea clipe de expansiune cu totul în afara făgaşuriior sale obişnuite — nici măcar nu încercă să-şi ascundă uimirea. Ochii lui cenuşii clipiră. Il privi pe Fabre-Simmons cu o atenţie pătrunzătoare : Poftim ?
Industriaşul îl fixă cu o privire întunecată :
— Te anunţ că nu mai faci parte din personalul meu. Cu alte cuvinte, eşti pus pe liber, Pierre.
— Dar... ce v-a apucat aşa, dintr-o dată ?
Fără a-şi schimba cu nimic răceala atitudinii şi fără a-şi pierde calmul vocii, Fabre-Simmons răspunse tără- gănîndu-şi uşor cuvintele :
— Chiar trebuie să-ţi dau explicaţii ?
De data asta Pierre pricepu şi-şi dădu seama de greutatea mizei — brutalitatea acestei descoperiri îl tulbură pînă în fibrele sale cele mai profunde :
— Deci asta-i ? spuse el visător.

Adăugă pe-acelaşi ton :
— Păcat!
Georges Fabre-Simmons se ridică în picioare :
— Şi acum, Pierre, te-aş ruga să-mi faci plăcerea şi să pleci cît mai degrabă. Laşi în urrna ta o amintire care îţi face cinste. Nu mă tem cîtuşi de puţin de răid pe care mi l-ai putea pricinui colaborînd cu duşmanii mei — căci din punct de vedere profesional eşti un om perfect cinstit. Pentru exact acelaşi motiv nu-ţi dau decît strict indemnizaţiile la care ai dreptul. Orice primă pe care ţi-aş acorda-o ar fi în circumstanţele de faţă nepotrivită atît din punctul tău de vedere cît şi dintr-al meu. E într-adevăr păcat că pe alte planuri nu ai făcut dovada unei aceleiaşi integrităţi, şi nici...
Fabre-Simmons îşi lăsă fraza neterminată. Pierre Mazade nu-şi părăsise încă fotoliul :
— Domnule, mai am încă ceva să vă spun — un ultim bîzîit, dacă vreţi... Nimeni nu se poate împotrivi dragostei — afară doar de cazul în care te numeşti Georges H. Fabre-Simmons, fireşte... Nu vă invidiez averea, nu vă invidiez puterea pe care o aveţi asupra dumneavoastră înşivă şi asupra celorlalţi. Pentru mine dumneavoastră sînteţi un monstru — şi sinteţi un monstru solitar. Francoise vă iubeşte : este un mare noroc şi nimic pe lume n-o să mă poată împiedeca 'de-a vă spune că nu-l meritaţi ! Dar pînă la urmă o să vă exasperaţi soţia prin implacabilul dumneavoastră egoism şi prin asprimea dumneavoastră de mic Cezar acrit de bătrîneţe... Puţină răbdare : n-am spus încă tot ce aveam de spus... Te poţi ataşa de un monstru şi e ceea ce mi s-a întîmplat şi mie. Afecţiunea mea pentru dumneavoastră era sinceră şi dezinteresată — subliniez : dezinteresată ! Şi clacă refuzaţi să mă credeţi e pentru că încă odată aţi hotărît să întoarceţi spadele adevărului.
Pierre Mazade se ridică şi se îndreptă către uşă. Nu putuse să-şi înăbuşe pînă la capăt emoţia şi ultimile lui cuvinte îi ieşiseră din gîtlej puţin sugrumate.
— Stările tale sufleteşti nu mă interesează, răspunse Fabre-Simmons privindu-l cum pleacă.
S-d petrecut ceva, dar c» & numel
Cilbert CESBRON

CAPITOLUL XVII
De cîteva săptămîni viaţa lui Fabre-Simmons devenise epuizantă ; fără a-şi putea neglija îndatoririle profesionale şi nici conducerea financiară a O.P.C-ului său, trebuise să se iniţieze în direcţii care-i erau cu totul străine :

fusese văzut în cursul unei mese rotunde sau cu ocazia „uzinei deschise" ţinînd piept ferocităţii publicului cu o bună dispoziţie şi cu un simţ al replicii care stîrniseră admiraţia lui Guy Mediano ; se îndîrjise să redacteze cu mîna lui o dare de seamă cu privire la şedinţele al căror erou fusese ; nici un comunicat, nici o notiţă publicitară mai importantă nu apărea fără consimţămîntul său ; împăcîndu-se cu postura de vedetă, Fabre-Simmons acordase celor mai cunoscuţi ziarişti nişte interviuri răsunătoare care se bucuraseră de un remarcabil succes. Fotografia sa putea fi găsită în publicaţii dintre cele mai diverse atît în Franţa cît şi în străinătate. Vorbise la radio şi la televiziune. în acelaşi timp nu scăpase nici o clipă din mînă firele numeroaselor afaceri şi nici nu le slăbise strînsoarea. Totodată contactele cu grupul Mendel-Rieder sporiseră.
în cele din urmă oferta sa publică de cumpărare obţinuse procentajul necesar de titluri Sangalles & fiul, şt asta cu cîteva zile înainte de data fixată pentru închiderea operaţiei : astfel încît, la acestea adăugîndy,-se acţiunile deja deţinute de grupul Fabre-Simmons, acesta dispunea acum de o zdrobitoare majoritate în întreprinderile San-
gailes. Dale fiind circumstanţele amintite, bătrînul Mareei solicitase în două rînduri o întrevedere cu Fabre-Simmons, care îl refuzase, preferind să aştepte momentul cel mai prielnic. In cele din urmă îi ceruse el însuşi lui Sangalles să-l primească la sediul Atelierelor şi Şantierelor sale — căci ţinea mult să-şi joace cartea pînă la capăt după toate regulile artei...
Pe data de 15 iunie ia orele 18, Marcel Sangalles îl primi deci pe Fabre-Simmons în biroul său de lucru. Era o.odaie luxoasă, puţin cam ciudată, împodobită cu măşti polineziene şi cu picturi abstracte. Fabre-Simmons remarcă culoarea cenuşie a feţei lui Sangalles şi faptul că acesta clipea întruna ca un animal prins în plasă. Um- fiîndu-şi pieptul enorm, bătrînul făcu un penibil efort de a se arăta prietenos :
— Dragă domnule preşedinte, vă felicit! Eu am spirit sportiv : cel mai bun să cîştige. Şi uite ! cred că cel mai bun a cîştigat.
Tăcere.
-— Dar în acelaşi timp nu mă pot împiedica să cred că aş mai putea să vă fiu de folos. îmi cunosc afacerea ca pe propriul meu buzunar. Inginerii, cadrele şi muncitorii îmi acordă toată încrederea lor. Pe lîngă aceasta, de citeva luni încoace am elaborat nişte planuri şi nişte proiecte de o amploare considerabilă şi care sînt sigur că vă vor stîrni interesul. Zău ! Intr-o atmosferă de deplină încredere reciprocă nu cer decît să-mi îngăduiţi a vă da o mînă de ajutor în exploatarea...
—- Vă cunosc planurile şi proiectele, domnule preşedinte, spuse Fabre-Simmons cu vocea lui distantă, impersonală.

I se părea că în faţa lui bătrînul malac face un imens efort ca să nu se prăbuşească. Sangalles îşi şterse o picătură de sudoare de pe frunte înainte de a întreba cu o voce atît de nesigură şi de schimbată încît Fabre-Simmons fu mişcat :
— Şi atunci ce facem ?
Georges Fabre-Simmons trebui să-şi calce pe inimă — lucru de care fu el însuşi surprins — ca să pronunţe verdictul de condamnare la care visase în atîtea rînduri;
— Domnule preşedinte, am venit să vă prezint omagiile'mele înaintea plecării dumneavoastră definitive din această întreprindere. Cu excepţia a trei dintre colaboratorii dumneavoastră pe care i-am şi încunoştinţat şi care m-au asigurat că-mi vor acorda tot sprijinul lor, consiliul Atelierelor şi Şantierelor Sangales & fiul va fi în întregime remaniat. Dumneavoastră nu mai faceţi parte din acest organism. Vă voi fi recunoscător dacă veţi binevoi a-mi pune la dispoziţie sediul întreprinderilor — şi bineînţeles şi acest birou — începînd de la data de întîi a lunii următoare. Ţin totodată să vă exprim stima pe care o nutresc pentru dumneavoastră şi regretele mele...
— Fără barbe, dacă eşti bun ! spuse Marcel Sangalles cu o voce înăbuşită.
Ochii lui albaştri clipeau ciudat de aburiţi.
Bătrînul îşi ridică din fotoliu imensa masă de carne şi străbătu de cîteva ori camera dintr-un capăt la celăialt cu capul plecat — ca şi cum ar fi căutat vreun obiect pierdut pe mochetă. Se îndreptă din şale, scoţîndu-şi pieptul în afară şi sugîndu-şi pe cît se putea pîntecul mătăhă- los. îşi reluă firul vorbii cu o voce răguşită, puţin bolborosită — vorbind ca şi cum s-ar fi adresat lui însuşi:
— A, nu ! Fără barbe cu Marcel Sangalles ! Am înţeles. A venit vremea să ieşim la pensie, nu ? să ne facem rost de nişte cîrje. După cincizeci de ani de tras în ham! Tot ce trebuie ca să mă facă să crăp...
Dintr-o dată vocea lui crescu pînă la intensitatea tunetului şi Marcel Sangalles făcu explozie :
— Eşti mulţumit, ticăloşiile ?
Apoi malacul se linişti, îşi trecu mîna peste frunte ca un om adormit care ar vrea să se trezească dintr-un vis urît. în timp ce Fabre-Simmons, după ce-l salută scurt, se retrăgea, Sangalles se mulţumi să-l privească cum pleacă — iar faţa lui lătăreaţă, cuprinsă de uluială, exprima o suferinţă copilărească.
*
Georges Fabre-Simmons îi spusese şoferului să nu-l aştepte. Porni singur pe stradă. El care de luni de zile îşi imaginase de sute de ori momentul executării lui Sangalles se mira acum de faptul că nu era cîtuşi de puţin

fericit. Scena care tocmai se încheiase nu-i produsese nici o bucurie » ştia de pe acum că imaginea bătrînului luptător — izbit drept în frunte cum se face la abator cu animalele înainte de tăiere — îl va obseda pînă la moarte, Îşi simţea inima goală şi cugetul lînced. Descumpănit, nu ciai ştia acum încotro să se îndrepte pentru că nu mai avea nici un adăpost nicăieri. Revazu în gînd silueta lui Pierre ; trupul slăbănog şi nepăsător al acestuia, apoi nodul papillonului, pometţii înalţi, ochii cenuşii şi uşor bridaţi lucind sub pleoapele pe jumătate coborîte. Şi vocea, vocea lui Pierre atît de nuanţată, bogăţia gîndirii iui spumoase şi libere, respectul cvasifilial pe care i-l purta — obrăzniciile lui. După care îi apropie în gînd pe Pierre şi pe Fancoise şi orice părere de rău i se stinse. Dar Francoise ea însăşi părea a se îndepărta Ia distanţe aproape inaccesibile, înstrăinată într-o lume nouă alcătuită din tunici viu colorate şi din caftane cusute cu fir.
Făcu semn unui taxi, cerîndu-i să-l ducă pe bulevardul Hoche. Cele mai multe birouri erau goale ; pătrunse în cei al Sophiei Blanchard i
— Mai eşti încă aici, domnişoară ?
— Da, domnule preşedinte. Ştiam că o să vă întoarceţi.
— Vreun telefon mai important ?
— Da i Banca Europei şi Publimondialul. Două ca- fciograme din Statele Unite. Domnul Morin voia şi el să vă vofbească despre situaţia de la Boisleger unde au avut lac noi sabotaje. Veţi găsi toate mesajele pe biroul dumneavoastră... Scuzaţi-mă, domnule preşedinte, tocmai sună iar telefonul Fabre-Simmons se lăsă să cadă pe un scaun. Privea biroul mic şi auster al secretarei sale ; pe pereţi erau cîteva reproduceri după Rouault — îi atrase atenţia mai ales un cap asupra căruia îşi opri îndelung privirea : într-o armonie de vitraliu primitiv, un om suferea, ridicînd © mînă cu o gaură roşie.
Sophie Blanchard se întoarse :
— Domnule preşedinte, este o domnişoară de la magazinul „Le Griffon". Telefonează din partea doamnei Fabre-Simmons — care îşi cere dinainte scuze pentru că va întîrzia la cină. Cred că este vorba despre nişte filmări pentru televiziune...
Oftă :
— Bine, domnişoară !
Fabre-Simmons nu părea prea grăbit. îşi privea în tihnă secretara observîndu-i faţa ingrată, vag pentago- nală, cu negul acela mic de lîngă nas, cu ochii lipsiţi de strălucire şi cărora nu putea să le determine culoarea exactă, cu părul ei roşu prost pieptănat, prost vopsit, prost aşezat şi care-i alcătuia vin fel de coroană ridicolă în jurul craniului. Puţin stînjenită, profund tulburată de insistenţa acestei priviri, Sophie Blanchard se prefăcea

că rînduieşte cu muită băgare de seamă nişte hîrtii care erau foarte bine acolo unde erau.

— Domnişoară Blanchard, eşti mulţumită aici ?

Atunci ea înţelese eă_el avea într-adevăr nevoie de cineva care să-l împiedice să se simtă singur. Intorcîn- du-se către el ea-i zîmbi — iar Fabre-Simmons fu surprins de extraordinara bunătate care emana din acest- zîmbet.

— Stai aici, lîngă mine, domnişoară... Mulţumesc ! Vezi dumneata, în seara asta mă simt foarte obosit. Viaţa mea este mai aspră şi mai dificilă decît s-ar putea crede... Aveam atuuri preţioase : doi copii, o soţie, un prieten. Unul din copii a plecat. Celălalt... Ei bine am avut o scenă îngrozitoare cu Cecile din cauza lui Roland... Pe prietenul meu l-am dat afară ca pe un neisprăvit. Şi nici nu văd cum aş fi putut face altminteri. îmi rămăsese soţia : ea era ori- cînd la dispoziţia mea. Vezi şi dumneata : acum nu mai e. Ştii, am vîndut insula mea din Grecia — cu un mic beneficiu. Fireşte, e păcat! Dar fără îndoială că e nevoie de multă fericire ca să umpli o insulă.

Georges rîse scurt. Apoi îşi fixă secretara cu ochii săi negri şi strălucitori :

— Acum vrei să-mi răspunzi la întrebarea pe care ţi-am pus-o : eşti mulţumită aici ?

* — Da, domnule preşedinte, sînt mulţumită. Aş putea spune chiar mai mult : sînt fericită.

Vorbea pe un ton atît de firesc încît el aproape că n-o mai recunoştea : nu-şi pierduse respectul; dar în seara asta în vorbele ei se făcea simţită un fel de prietenie profundă şi stăpînită.

— Dar, Sophie, viaţa ta nu e prea amuzantă ! Locuieşti singură într-un mic apartament, ştiu. Ai un patron despre care cel mai blînd lucru care se poate spune este că nu are un caracter prea bun ! Mă cunosc : sînt exigent, tiranic şi aparent ingrat. Dă-mi voie să-ţi mulţumesc pentru tot ceea ce faci pentru mine. Şi cu toate astea, dă-mi voie să insist asupra unui punct : cum poţi spune că eşti fericită ?

Zîmbindu-i iarăşi, ea ridică mîna cu timiditate şi el băgă de seamă pentru prima oară în viaţă că mîna asta era lungă şi frumoasă :

— Sînt fericită, domnule preşedinte, pentru că lucrez cu dumneavoastră.

Ea şovăi:

— Cred că nu mai există un alt om ca dumneavoastră... Vreau să spun de-aceeaşi valoare umană şi profesională. Ştiu că lumea nu vă înţelege sau că vă înţelege greşit şi că asta vă bucură. O bucurie care uneori se întoarce împotriva dumneavoastră, aşa cum s-a întîmplat şi astă- seară. Nu v-am

văzut niciodată derutat atunci cînd era vorba de vreuna din îndatoririle dumneavoastră de ser-viciu, oricare ar fi fost situaţia. Nu v-am văzut niciodată lăsîndu-vă năpădit de nelinişte. N-am văzut pe nimeni care să vă descumpănească. Şi apoi nu v-am văzut niciodată aspru sau dispreţuitor cu oamenii mărunţi. Aş mai avea multe de spus. Dar sînt foarte sigură de un lucru : faptul că lucrez pentru dumneavoastră a dat un sens vieţii mele. Asta-i...

Vorbise dintr-o răsuflare, aşa cum face cineva care ştie bine lecţia. Spunînd „Asta-i", ea deschisese mîinile într-un gest ciudat, încîntător, aproape juvenil. Gestul donatorilor din tablourile foarte vechi.

*

Cînd Fabre-Simmons păşi pragul grădinii de la Saint- Cloud, trandafirii îşi răspîndeau parfumul de seară. Paul, grădinarul, era în mijlocul lor. Tocmai îi stropise. Atingea corolele cu vîrful degetelor. Din cînd în cînd lua cîte o floare şi ridicînd-o o privea fără să scoată nici un cuvînt.

— Bună seara. Paul!

— Bună seara, domnule !

Grădinarul, văzînd că Fabre-Simmons rămîne lîngă el, dădu semne de disperare iar faţa sa crăpată din mijlocul căreia pornea nasul mare luă o expresie aferată ; se apropie de un trandafir galben care se istovea împrăştiindu-şi aroma în văzduh cu o dărnicie regească. Dintr-o dată, Fabre-Simmons se înspăimîntă la gîndul că în această grădină asupra căreia cobora seara îl va năpădi iarăşi singurătatea.- încercă stîngaci să schimbe două vorbe cu Paul, să lege o discuţie imposibilă. Paul era politicos dar rămînea condescendent. Nu suporta prezenţa oamenilor — şi în mod vădit nu-i plăcea să vorbească. Aşa încît cuvintele lor se tîrîiau anevoie printre tufele de trandafiri.

Georges Fabre-Simmons se lăsă pătruns de răcoarea care însoţea sfîrşitul zilei. în faţa lui transparenţele serii se mistuiau în umbre uşoare ca nişte bucăţi de cuarţ. Iar trandafirii continuau să verse un parfum de dragoste atît de intens şi de dulce încît le era peste putinţă să-i supravieţuiască. în seara aceea Fabre-Simmons căuta ceva. Acceptă să se gîndească la Pierre Mazade ca la un frate mai mic — un frate mort. Ochii cenuşii şi puţin bridaţi, zîmbetul lui în acelaşi timp amar şi batjocoritor, vorbele lui surprinzătoare îi lipseau îngrozitor — şi aveau să-i mai lipsească încă multă vreme. în urechi îi răsunau cîteva din replicile scriitorului : N-am găsit niciodată nici cel mai mic sens nici măcar celui mai neînsemnat lucru, domnule. „Dar Pierre m-a minţit: şi el caută ceva pe lumea asta", îşi zise Georges. Se gîndi ia Francoise şi la senina indiferenţă cu care înfrunta ea misterul; la refuzul zîm- bitor care multă vreme i se păruse a fi al lor, al

amîn- durora împotriva celorlalţi şi de care astăzi era rin ciul lui să se izbească. „De-acum înainte nimeni n-o să mă mai ajute să caut dincolo de mine însumi."
Se apropie de Paul care se apucase să taie trandafirii scuturaţi — şi florile istovite mureau acum cu o ultimă salvă de petale. Fabre-Simmons puse mîna pe umărul grădinarului cu un gest prietenesc şi intim :
— Spune-mi, Paul! îţi place viaţa ta — în sfîrşit, vreau să spun meseria, munca ta ?,
— Da. domnule.
— Mult ?
— Da, domnule, zău că cta.
— Dar ai idee de ce-ţi iubeşti atît de mult munca i Grădinarul oftă. Aruncă o privire furişă către Fabre-
Simmons ; apoi spuse întorcîndu-şi sfios capul într-o parte, înspre trandafiri :
— Din pricina florilor, cred.
Lui Fabre-Simmons răspunsul i se păru ciudat şi pă-trunzător — se enervă chiar că nu-i putea surprinde în-treaga semnificaţie. „Ei au descoperit ceea ce eu mai caut încă !" Un gînd urcă în el făcînd explozie în tihna serii ea o bulă de aer la suprafaţa apei : Orice operă, adevărată implică o nemărginită singurătate. „Cine Dumnezeu mi-a spus fraza asta ? Pierre probabil". Se lăsă cuprins de viziunea scurtă dai' luminoasă a operei sale, presimţind însă că răspunsul ultim nu se afla acolo şi că mai tîrziu sau mai devreme va regăsi aceeaşi întrebare chinuitoare care-i aţinea dintotdeauna calea.

Le Clos des Arruinăiţrs Calvi, iulie $970.

Lector : ANCE LA CXSMAŞ Tehnoredactor : ELENA BABI
Tiraj 52.55C. Bun de tipar : 20.01.1974. Coli tipar 19.

Tiparul executat sub comanda nr. 30 785 la Combinatul Poli-grafic ..Casa Scînteii", Piaţa
Scînteii nr. 1. Bucureşti Republica Socialistă România

lată principalul merit al acestei cărţi: ea a arătat în mod magistral, repet, nu m?le- ficiile banului, care sînt evidente şi grosolane, ci acelea ale autorităţii, într-un cuvînt ale posedării, cu atît mai subtile cu cît adeseori acestea iau masca legitimităţii.
JEAN PAULHAC
Miliardarul este cel mai împlinit, cel mai strălucit şi cel mai convingător roman din toată opera lui Michel de Saint Pierre.

LUC ESTANG